

Zavod za pokojninsko in invalidsko
zavarovanje Slovenije

LETNO POROČILO 2022

LJUBLJANA, FEBRUAR 2023

Gradivo so pripravili:

dr. Darija Abramič, Simona Bajalo Podjed, Marjan Brus, mag. Dario Butina, Eva Geč, Polona Čižman Žagar, mag. Domen Dolar, mag. Tanja Frank, Mihaela Gradišnik, mag. Ajša Hajzer, Darka Hribar, Elizabeta Hriberšek-Balkovec, mag. David Klarič, Igor Majetič, Mirko Maher, Katarina Medved, Marjetka Medved Mrvar, Aleš Miko, Nataša Mrzlikar, mag. Edmond Pajk, Barbara Perčič, mag. Andreja Podjed, mag. Mateja Posavec, Urška Pušnik, dr. Andraž Rangus, dr. Ines Sarazin Lovrečič, Daša Selan, mag. Tatjana Strmljan, Peter Šalej, Blanka Špoljarič, Lidija Šubelj, Alenka Triller, Peter Trdan, mag. Vesna Veljović, dr. med., mag. Elizabeta Vogel, Taja Žaberl

Pri pripravi podatkov so sodelovali tudi številni drugi sodelavci.

Naslov:

Letno poročilo 2022

Izdal in založil:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Kolodvorska 15,
Ljubljana

Odgovorna oseba:

Generalni direktor Marijan Papež

Leto izdelave:

2023

© Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira.

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

ISSN: 1318-0924

Februar 2023

POMEN KRATIC

ARSKTRP – Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja
ATOZPIZ – avtomatski telefonski odzivnik Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
BDP – bruto domači proizvod
BiZPIZ – poslovnim subjektom namenjene e-storitve na zavodovem portalu
CRP – Centralni register prebivalstva
CSD – Center za socialno delo
Dogovor – Dogovor o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023
DSS LJ – Delovno in socialno sodišče v Ljubljani
DPP – dodatek za pomoč in postrežbo
DZ RS – Državni zbor Republike Slovenije
e-CRP – elektronsko poslovanje centralnega registra prebivalstva
EGS – Evropska gospodarska skupnost
EKC – enotni kontaktni center
EKN – enotni kontni načrt
ESDU – enkratni solidarnostni dodatek za upokoјence
EU – Evropska unija
e-DEM – vse na enem mestu – Državni portal za poslovne subjekte in samostojne podjetnike
e-ZPIZ – elektronskim storitvam namenjen del spletnega portala Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
FN 2022 – Finančni načrt zavoda za leto 2022
FURS – Finančna uprava Republike Slovenije
IK – Invalidska komisija
IKT – informacijsko-komunikacijske tehnologije; izraz IKT se nanaša na izdelke in prakse, ki se uporabljajo za shranjevanje, zapisovanje in druge vrste obdelav informacij
IMF – International Monetary Fund – Mednarodni denarni sklad
IS – informacijski sistem
IT – informacijske tehnologije
KAD – Kapitalska družba, d. d.
KIMDPŠ – Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa
MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MEZ – matična evidenca zavarovancev

MF – Ministrstvo za finance
MIZŠ – Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport
MJU – Ministrstvo za javno upravo
MK – Ministrstvo za kulturo
MKB 10 – Mednarodna klasifikacija bolezni številka 10
MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MORS – Ministrstvo za obrambo
MZ – Ministrstvo za zdravje
OdPSD22-24-A – Odlok o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2022 do 2024
OdPSD22-24-B oziroma veljavni Okvir za leto 2022 – Odlok o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2022 do 2024
OE – območna enota
OECD – Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
OR – Obveznosti Republike
PIZ – Pokojninsko in invalidsko zavarovanje
PKP1 ali ZIUPPP – Zakon o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov
PKP2 ali ZIUZEOP – Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo
PKP6 ali ZIUOPDVE – Zakon o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19
PKP7 ali ZIUOPDVE – Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19
PKP8 ali ZDUOP – Zakon o dodatnih ukrepih za omilitev posledic COVID-19
PKP10 ali ZDUPŠOP – Zakon o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19
PNGG 2022 – Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2022, UMAR
PR – poklicna rehabilitacija
PZZ – prostovoljno zdravstveno zavarovanje
Rb2022 – Rebalans proračuna RS za leto 2022
REK obrazec (REK-1, REK-2) – Obrazec za obračun davčnega odtegljaja
RFN 2022 – Rebalans Finančnega načrta zavoda za leto 2022

RS – Republika Slovenija
SDU – solidarnostni dodatek za upokojence
SEPA – Single Euro Payments Area - enotno območje plačil v evrih – evroobmočje
SURS – Statistični urad Republike Slovenije
UDG – upravljanje z dokumentarnim gradivom
UJP – Uprava Republike Slovenije za javna plačila
UMAR – Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj
VDSS – Višje delovno in socialno sodišče
VS RS – Vrhovno sodišče Republike Slovenije
Zakon o SZK – Zakon o starostnem zavarovanju kmetov
zavod – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
ZDavP-2 – Zakon o davčnem postopku
ZDoh-2Z – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini
ZDOsk – Zakon o dolgotrajni oskrbi
ZDPIDŠ – Zakon o dodatku k pokojnini za delo in izjemne dosežke na področju športa
ZDUPŠOP ali PKP10 – Zakon o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitve, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19
ZFisP – Zakon o fiskalnem pravilu
ZFPPIPP – Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju
ZFRO – Zakon o finančni razbremenitvi občin
ZINNI – Zakon o izplačilu neizplačanega nadomestila za invalidnost
ZIPO – Zakon o izjemnem priznanju in odmeri starostne pokojnine osebam, ki imajo posebne zasluge
ZIPRS2122 – Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2021 in 2022
ZIPRS2223 – Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023
ZIZ – Zakon o izvršbi in zavarovanju
ZJN-3 – Zakon o javnem naročanju, veljaven od 1. 4. 2016
ZMEPIZ-1 – Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, veljaven od 1. 1. 2014

ZNUPPU - Zakon o nujnih ukrepih za povečanje prihodkov upokojencev in omejitev dviga oskrbnin na področju socialnega varstva
ZOZP – Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu
ZPFOPIZ-1 – Zakon o poračunavanju finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja
ZPIZ – Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven do 31. 12. 1999
ZPIZ-1 – Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 1. 1. 2000 do 31. 12. 2012
ZPIZ-2 – Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 1. 1. 2013
ZPIZ-2G – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 1. 1. 2020
ZPIZ-2H – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 1. 1. 2021
ZPIZ-2I – Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 1. 5. 2021
ZPIZ-2J – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 7. 8. 2021
ZPIZ-2K – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 23. 10. 2021
ZPIZ-2L – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 22. 1. 2022
ZPIZ-2M – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljaven od 19. 3. 2022
ZPIZVZ – Zakon o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja bivših vojaških zavarovancev
ZPIZVZ-B – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja bivših vojaških zavarovancev

ZPPP – Zakon o prenosu pokojninskih pravic
ZPVK – Zakon o preživitinskem varstvu kmetov
ZRSZ – Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZSV – Zakon o socialnem varstvu
ZSVI – Zakon o socialnem vključevanju invalidov
ZSVarPre – Zakon o socialno varstvenih prejemkih
ZSVI – Zakon o socialnem vključevanju invalidov
ZUOPVCE – Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov
ZUTPG-C – Zakon o spremembah Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji
ZZSV – Zakon o zagotavljanju socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ
ZZUOPD - Zakon o začasnih ukrepih za odpravo posledic druginje za najbolj ranljive skupine prebivalstva
ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

KAZALO

POVZETEK.....	9
STATISTIČNI PODATKI O ZAVAROVANCIH IN UŽIVALCIH PRAVIC TER GMOTNI POLOŽAJ UŽIVALCEV PRAVIC IN DELOVNIH INVALIDOV	17
II.1 STATISTIČNI PODATKI O ZAVAROVANCIH IN UŽIVALCIH PRAVIC.....	17
II.1.1 Zavarovanci.....	17
II.1.1.1 Povprečna pokojninska doba in starost zavarovancev.....	19
II.1.2 Uživalci pravic	20
II.1.2.1 Uživalci pravic iz sistema obveznega zavarovanja.....	21
II.1.2.2 Uživalci drugih pravic zunaj sistema obveznega zavarovanja oziroma po posebnih zakonih in predpisih	32
II.2 GMOTNI POLOŽAJ UŽIVALCEV POKOJNIN IN DELOVNIH INVALIDOV	35
II.2.1 Usklajevanje pokojnin in drugih prejemkov, izplačilo solidarnostnih dodatkov ter izplačilo povečanega dela prejemkov upokojencev	35
II.2.2 Raven pokojnin ter razmerja med pokojninami in plačami	36
II.2.3 Vpliv drugih pravic na raven pokojnin	39
II.2.3.1 Najnižja pokojninska osnova.....	40
II.2.3.2 Najvišja pokojninska osnova	44
II.2.3.3 Najnižja pokojnina, zagotovljena pokojnina, najnižji znesek invalidske pokojnine in najnižji znesek pokojnine zavarovancev, ki so bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg pravic iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti in so izpolnili pogoje pokojninske dobe.....	44
II.2.4 Raven drugih pravic iz obveznega zavarovanja	45
II.2.4.1 Nadomestila iz invalidskega zavarovanja	45
II.2.4.2 Dodatek za pomoč in postrežbo.....	45
II.2.4.3 Invalidnine za telesno okvaro.....	46
II.2.4.4 Letni dodatek	47
II.2.5 Prejemki, določeni z drugimi predpisi.....	48
II.2.5.1 Starostna in družinska pokojnina po zakonu o SZK	48
II.2.5.2 Vojaška pokojnina	48
II.2.5.3 Dodatek k pokojnini	48
RAČUNOVODSKO POROČILO.....	49
III.1 FINANČNI NAČRT IN REBALANS FINANČNEGA NAČRTA ZAVODA ZA LETO 2022	49
III.2 UDELEŽBA POSAMEZNIH POSTAVK V BDP	49
III.3 LIKVIDNOST ZAVODA.....	51
III.4 BILANCA STANJA.....	52
III.4.1 Sredstva	53
III.4.1.1 Dolgoročna sredstva.....	53
III.4.1.2 Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve.....	56
III.4.1.3 Zaloge	58
III.4.2 Obveznosti do virov sredstev	58
III.4.2.1 Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve.....	58
III.4.2.2 Lastni viri in dolgoročne obveznosti	59
III.4.3 Izvenbilančna evidenca	60
III.5 IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV S POJASNILI	61
III.5.1 Prihodki.....	65

III.5.1.1 Davčni prihodki (prispevki za socialno varnost ter drugi davki in prispevki)	66
III.5.1.2 Transforni prihodki.....	69
III.5.1.3 Drugi prihodki (nedavčni prihodki, kapitalni prihodki ter prejeta sredstva iz EU in iz drugih držav)	70
III.5.2 Odhodki.....	72
III.5.2.1 Odhodki za pokojnine.....	73
III.5.2.2 Tekoči transferi v sklade socialnega zavarovanja	74
III.5.2.3 Transferi za zagotavljanje socialne varnosti.....	74
III.5.2.4 Nadomestila plač (nadomestila iz invalidskega zavarovanja).....	75
III.5.2.5 Transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam.....	76
III.5.2.6 Tekoči transferi v tujino	77
III.5.2.7 Stroški delovanja zavoda.....	77
III.6 IZKAZ RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	81
III.7 IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA	81
POSLOVNO POROČILO	82
IV.1 SVET ZAVODA.....	82
IV.2 IZVAJANJE OBVEZNEGA POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA ...	83
IV.2.1 Matična evidenca.....	83
IV.2.1.1 Pregled del po vrsti obrazca	84
IV.2.1.2 Urejanje podatkov zavarovanca in ostala dela.....	86
IV.2.1.3 Prekrškovni organ	89
IV.2.2 Reševanje zahtevkov in opravljanje drugih storitev	91
IV.2.2.1 Uveljavljanje pravic iz PIZ na I. stopnji.....	93
IV.2.2.2 Uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja na I. stopnji.....	96
IV.2.2.3 Pritožbe zoper odločbe I. stopnje	97
IV.2.2.4 Ostali zahtevki in storitve.....	99
IV.2.2.5 Trajanje postopkov za priznanje pravic	100
IV.2.2.6 Revizija	102
IV.2.2.7 Zastopanje v zadevah PIZ	104
IV.2.2.8 Komisija za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi	105
IV.2.3 Izvedenstvo.....	105
IV.2.3.1 Invalidske komisije I. stopnje	106
IV.2.3.2 Invalidska komisija II. stopnje.....	107
IV.2.3.3 Prikaz drugih aktivnosti dela	108
IV.2.4 Nakazovanje pokojnin in drugih prejemkov.....	109
IV.2.4.1 Izvedbene aktivnosti v letu 2022	110
IV.2.4.2 Aktivnosti za izvedbo obračuna pokojninskih in drugih prejemkov	112
IV.2.5 Ostale aktivnosti in statistika	114
IV.2.5.1 Ostale aktivnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja	114
IV.2.5.2 Statistika	117
IV.3 INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE.....	117
IV.3.1 Razvoj informacijskega sistema zavoda	117
IV.3.1.1 Projektno delo in informacijska izvedba projektov	118
IV.3.1.2 E-poslovanje in digitalizacija	120
IV.3.1.3 Ostale aktivnosti	120
IV. 3.1.4 Kazalniki razvoja informacijskih rešitev v novem tehnološkem okolju	121
IV.3.2 Razvoj in upravljanje infrastrukture IKT	122
IV.3.2.1 Upravljanje sistemske programske in strojne opreme.....	122
IV.3.2.2 Upravljanje strežniških okolij.....	122

IV.3.2.3	<i>Upravljanje računalniških komunikacij, IP telefonije in mobilnih storitev</i>	123
IV.3.2.4	<i>Upravljanje računalniške opreme</i>	123
IV.3.2.5	<i>Nadzor delovanja informacijskega sistema</i>	123
IV.3.3	Podpora uporabnikom in računalniška operativa	123
IV.3.3.1	<i>Izvajanje obdelav in prenosi</i>	123
IV.3.3.2	<i>Zagotavljanje pomoči uporabnikom</i>	124
IV.3.4	Reševanje zahtevkov uporabnikov	124
IV.3.5	Razvoj delovnih postopkov	124
IV.3.6	Upravljanje informacijske varnosti	125
IV.3.7	Glavni kazalniki uporabe informacijskega sistema	125
IV.3.7.1	<i>Spletna stran zavoda</i>	125
IV.3.7.2	<i>E-storitve za državljane (e-ZPIZ)</i>	126
IV.3.7.3	<i>E-poslovanje z organizacijami (BiZPIZ)</i>	128
IV.3.7.4	<i>Digitalizacija poslovanja</i>	131
IV.4	OSTALE DEJAVNOSTI	134
IV.4.1	Pravna dejavnost	134
IV.4.2	Organizacijska in kadrovska dejavnost	135
IV.4.3	Splošna dejavnost	137
IV.4.3.1	<i>Izvedbene aktivnosti zavoda v zvezi s pojavom epidemije SARS-CoV-2 (covid-19)</i>	137
IV.4.3.2	<i>Upravljanje z dokumentarnim gradivom</i>	138
IV.4.3.3	<i>Gospodarsko-tehnična dejavnost</i>	138
IV.4.3.4	<i>Javna naročila</i>	138
IV.4.4	Notranja revizija	139
IV.5	POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH TER IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC	139
	ZAKLJUČEK	154

I

POVZETEK

Zavod si kot nosilec in izvajalec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v RS v finančnem načrtu in programu dela ter kadrovskem načrtu vsako leto začrta konkretne cilje in naloge, ki so skladni z razvojnim programom. Leto 2022 je minilo v znamenju več sprememb ZPIZ-2. Letno poročilo 2022 kaže, da so bili cilji kljub velikemu dotoku zahtevkov ter kadrovskim obremenitvam, ki so jih narekovale številne spremembe ZPIZ-2, v veliki meri uspešno uresničeni ali celo preseženi in večina nalog doseženi. Letno poročilo je pripravljeno na podlagi veljavnih predpisov ter v obliki in po metodologiji, kakršno so svet zavoda, Državni zbor RS in Državni svet RS vedno ocenili pozitivno. Prikazane so vse z zakonom in drugimi predpisi določene vsebine ter tudi številni drugi podatki za preteklo leto in, kjer je to potrebno, tudi z daljšimi časovnimi primerjalnimi serijami. Vse to omogoča podroben vpogled v delo zavoda v preteklem letu ter v izvajanje sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja za daljše obdobje.

Finančno in računovodsko poslovanje

Zavod je v letu 2022 glede na nepredvidljive okoliščine, povezane s spremembami zakonodaje, uspešno zagotavljal likvidnost. Dosegel je načrtovane cilje na tem področju, to je zagotavljanje optimizacije denarnih tokov ob upoštevanju načela varnosti, likvidnosti in donosnosti z namenom, da zagotovi tekoče izpolnjevanje finančnih obveznosti iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter vseh ostalih obveznosti. V poslovnem letu je imel zakonsko zahtevane izravnane prihodke in odhodke.

Skupni prihodki zavoda so bili realizirani v višini 6.715.089.178 evrov in so bili za 0,3 odstotka oziroma 19,8 milijona evrov nižji od načrtovanih v RFN 2022. V primerjavi z letom 2021 so bili skupni prihodki zavoda nominalno višji za 8,2 odstotka oziroma 509,3 milijona evrov oziroma realno nižji za 0,5 odstotka (povprečna letna inflacija je znašala 8,8 odstotka).

V strukturi prihodkov predstavljajo davčni prihodki – prispevki za socialno varnost 80,4 odstotka (81,1 odstotka v letu 2021), transferni prihodki 19,1 odstotka (18,6 odstotka v letu 2021), od tega dodatna obveznost državnega proračuna 12 odstotkov, in drugi prihodki 0,6 odstotka (0,3 odstotka v letu 2021).

V strukturi prihodkov zavoda se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 za 0,7 odstotne točke znižal delež davčnih prihodkov, posledično se je zvišal delež transfernih prihodkov. Realizirana je bila višja rast transfernih prihodkov v primerjavi z rastjo davčnih prihodkov. Delež transfernih prihodkov, ki predstavlja predvsem tekočo in dodatno obveznost državnega proračuna ter v letih 2021 in 2022 tudi druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo covid-19 (v letu 2021 skladno z določbami PKP2 za izplačilo ESDU za leto 2020 in PKP7 in PKP8 za izplačilo SDU ter v letu 2022 skladno z določbami PKP10 za izplačilo SDU-2), se je zvišal za 0,5 odstotne točke. Delež drugih prihodkov se je zvišal za 0,2 odstotne točke, predvsem zato, ker je zavod v letu 2022 prejel višji znesek dividend Zavarovalnice Triglav, d. d., kot v letu 2021. V strukturi skupnih prihodkov zavoda predstavljajo davčni in transferni prihodki 99,4 odstotka (99,7 odstotka v letu 2021).

Skupni odhodki zavoda so v letu 2022 znašali 6.715.089.178 evrov in niso presegli višine, določene v veljavnem Okviru za leto 2022. V primerjavi z načrtovanimi v RFN 2022 so bili nižji za 0,3 odstotka oziroma 19,8 milijona evrov. Nižje realizirane so bile vse glavne postavke odhodkov, razen odhodki za nadomestila iz invalidskega zavarovanja ter transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam.

V primerjavi z letom 2021 so bili skupni odhodki zavoda nominalno višji za 8,2 odstotka oziroma 509,3 milijona evrov. Med njimi so bili po absolutni vrednosti višji predvsem odhodki za pokojnine, posledično plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje upokojenec in

uživalcev nadomestil iz invalidskega zavarovanja, transferi za zagotavljanje socialne varnosti ter nadomestila iz invalidskega zavarovanja. V letu 2022 je bila po letu 2008 realizirana najvišja medletna nominalna rast tako skupnih odhodkov kot tudi odhodkov za pokojnine.

V strukturi odhodkov zavoda, razvrščenih po namenih, predstavljajo pokojnine 84 odstotkov (83,7 odstotka v letu 2021), prispevki za zdravstveno zavarovanje uživalcev pravic 7,4 odstotka (enako kot v letu 2021), transferi za zagotavljanje socialne varnosti 5,3 odstotka (5,5 odstotka v letu 2021), nadomestila iz invalidskega zavarovanja 2,6 odstotka (2,7 odstotka v letu 2021), stroški delovanja zavoda (tj. plače in drugi izdatki zaposlenim, prispevki delodajalcev za socialno varnost, izdatki za blago in storitve ter investicije) 0,7 odstotka (enako kot v letu 2021), transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam 0,02 odstotka (0,01 odstotka v letu 2021), tekoči transferi v tujino 0,01 odstotka (0,002 odstotka v letu 2021).

V strukturi vseh odhodkov zavoda v letu 2022 predstavljajo pokojnine, prispevki za zdravstveno zavarovanje uživalcev pravic, transferi za zagotavljanje socialne varnosti ter nadomestila iz invalidskega zavarovanja 99,3 odstotka (enako kot v letu 2021).

Zavarovanci in uživalci pravic

Skupno povprečno število zavarovancev v letu 2022 se je povečalo in je znašalo 989.063 (965.002 v letu 2021). V avgustu 2022 je bilo prvič v zgodovini več kot milijon zavarovancev (1.003.016). Stopnja rasti je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 znašala 2,5 odstotka (24.061 oseb), na kar je vplivalo predvsem višje število pri največji kategoriji zavarovancev, zaposleni pri pravnih osebah. Število teh se je povečalo za 2,8 odstotka oziroma 21.270 oseb. Za 3,6 odstotka se je povečalo število zasebnikov in za 1,1 odstotka število zaposlenih pri zasebnikih. Povečalo se je tudi število zavarovanih oseb po 18. členu ZPIZ-2, za 14,8 odstotka. Na drugi strani se je število brezposelnih, kmetov in ostalih kategorij zavarovancev v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo za 19,5 odstotka, 3,7 odstotka in 5,2 odstotka. Število prostovoljnih zavarovancev se je v letu 2022 povečalo za 0,2 odstotka.

V letu 2022 je bilo povprečno 628.082 uživalcev starostne, predčasne, delne, invalidske, družinske in vdovske pokojnine iz obveznega zavarovanja, kar je 3314 uživalcev več kot v letu 2021. Stopnja rasti je bila 0,5-odstotna, kar je ena od nižjih stopenj rasti v zadnjih 32 letih.

Decembra 2022 je bilo uživalcev teh pokojnin 630.063, kar je 3954 uživalcev oziroma 0,6 odstotka več kot v decembru predhodnega leta. Tudi v tem primeru gre za eno nižjih stopenj rasti v zadnjih 32 letih.

Razmerje med številom zavarovancev in uživalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja je v letu 2022 znašalo 1,57 in se je povečalo v primerjavi z letom 2021, ko je znašalo 1,54.

Povprečno število uživalcev starostne pokojnine se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 6992 uživalcev oziroma 1,5 odstotka. Ob primerjavi stopenj rasti za zadnjih deset let je stopnja rasti nižja kot v letih 2013, 2014 in 2020, ko je znašala 4,1, 2,0 in 1,6 odstotka, in višja kot v preostalih letih, ko je znašala od 0,8 do 1,4 odstotka. Nižje stopnje rasti v zadnjih letih kažejo na učinke ZPIZ-2 pri prilivu novih uživalcev starostne pokojnine zaradi strožjih pogojev za pridobitev te pravice in zaradi možnosti izplačevanja 40 odstotkov starostne pokojnine, če oseba po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine ostane v zavarovanju s polnim delovnim ali zavarovalnim časom. Stopnja rasti v letu 2022 je primerljiva s stopnjama rasti za leti 2019 in 2020, v letu 2021 je bila nižja zaradi vpliva bolezni covid-19 in njenih posledic. Decembra 2022 je bilo uživalcev starostne pokojnine 7178 ali 1,5 odstotka več kot v istem mesecu predhodnega leta. Nadaljuje se trend upadanja števila uživalcev invalidskih pokojnin. Povprečno število uživalcev invalidske pokojnine se je v letu 2022 zmanjšalo za 2341 oseb oziroma 3,2 odstotka in se od leta 2001 vseskozi zmanjšuje (z izjemo leta 2005, ko se je povečalo za 0,1 odstotka). Prav tako se je v letu 2022 zmanjšalo povprečno skupno število uživalcev družinske in vdovske pokojnine, in sicer za 1675 oseb oziroma 2,0 odstotka. Na drugi strani se je povečalo povprečno število uživalcev delne

pokojnine (40. in 116. člen ZPIZ-2, delna pokojnina in ponovni vstop v zavarovanje), in sicer za 338 oseb oziroma 8,7 odstotka, konec decembra jih je bilo 4398. Povprečno število uživalcev dela starostne ali predčasne pokojnine se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 prav tako povečalo, in sicer za 15,3 odstotka, na 16.357 uživalcev.

Povprečno število uživalcev vseh vrst nadomestil iz invalidskega zavarovanja je bilo v letu 2022 43.633. V primerjavi z letom 2021 jih je bilo 1,6 odstotka manj, predvsem zaradi zmanjšanja števila uživalcev nadomestil po ZPIZ.

Povprečno število uživalcev DPP se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo za 0,4 odstotka, na 33.110 uživalcev, povprečno število uživalcev invalidnine za telesno okvaro pa se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 4,4 odstotka, zaradi novele ZPIZ-2J, ki od 7. 8. 2021 zavarovancem omogoča pridobitev pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki je posledica bolezni ali poškodbe zunaj dela. Letni dodatek je v letu 2022 prejelo 0,4 odstotka oziroma 2354 oseb več kot v letu 2021 in je bil, tako kot lani, izplačan v petih različnih zneskih.

Solidarnostni dodatek je bil v letu 2022 izplačan uživalcem pokojnin, brezposelnim prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja ter prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki delajo krajši delovni čas in so na začasnem čakanju na delo oziroma odsotni z dela zaradi višje sile, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Izplačan je bil 301.764 prejemnikom v treh različnih zneskih, nekateri pa so prejeli sorazmerni del tega dodatka.

Gmotni položaj

V letu 2022 so se pokojnine in drugi prejemki uskladili dvakrat.

Dodatna uskladitev pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja v skladu z novelo ZPIZ-2L je bila namenjena odpravi zaostankov pri usklajevanju pokojnin uživalcev, upokojenih v različnih obdobjih. Iz tega razloga so bili odstotki različni, tako, da so se pokojnine in ostali prejemki s 1. 1. 2022 povečali za 3,5 odstotka, če so bili uveljavljeni do 31. 12. 2010, če so bili uveljavljeni v letu 2011 so se povečali za 1,7 odstotka, pokojnine in ostali prejemki, ki so bili uveljavljeni od 1. 1. 2012 dalje so se povečali za 1 odstotek. Za 1 odstotek sta se uskladili tudi najnižja in zagotovljena pokojnina ter najnižji znesek invalidske pokojnine.

Redna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov, izvedena v mesecu februarju 2022, z veljavnostjo od 1. 1. 2022, je znašala 4,4 odstotka.

V januarju 2022 je bil na podlagi ZDUPŠOP upokojujencem oziroma uživalcem nadomestil iz invalidskega zavarovanja izplačan solidarnostni dodatek v treh različnih višinah. Izplačilo solidarnostnega dodatka za odpravo posledic energetske revščine upravičencem po ZUOPVCE je bilo realizirano v aprilu 2022. Na podlagi ZZUOPD je zavod v novembru 2022 izplačal energetski dodatek eni od najbolj ranljivih skupin prebivalstva, to je invalidom. Zavod je na podlagi ZNUPPU uživalcem pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja ob izplačilu rednih prejemkov za meseca november in december 2022 izplačal tudi povečani del prejemkov v višini 4,5 odstotka od zneska, ki ga je uživalec prejel v oktobru 2022.

Glede na vrsto izplačane pokojnine je bila povprečna mesečna bruto starostna pokojnina, izplačana v obdobju januar–december 2022, od primerljive v enakem obdobju leta 2021 višja za 8 odstotkov in je znašala 786,53 evra, invalidska pokojnina višja za 8,3 odstotka in je znašala 609,16 evra, vdovska in družinska pokojnina pa višja za 7,7 odstotka in je znašala 479,99 evra. V letu 2022 je bila ugotovljena povprečna letna 8,8-odstotna inflacija, zato so se pokojnine v primerjavi s predhodnim letom realno zmanjšale za: starostne pokojnine 0,7 odstotka, invalidske pokojnine 0,5 odstotka ter vdovske in družinske pokojnine 1,0 odstotka.

Povprečna bruto starostna pokojnina brez uživalcev sorazmernega dela pokojnine in uživalcev delne pokojnine je v letu 2022 znašala 888,66 evra in je bila za 8,3 odstotka višja v primerjavi s predhodnim koledarskim letom. Povprečna bruto starostna pokojnina z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe (brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin) je v letu 2022 znašala 984,56 evra in je bila v primerjavi s predhodnim koledarskim letom za 7,4 odstotka višja.

Razmerje med povprečno starostno pokojnino brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin ter povprečno neto plačo je v letu 2022 znašalo 67,0 odstotka (64,1 odstotka v letu 2021), razmerje med povprečno starostno pokojnino brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe in povprečno neto plačo pa 74,1 odstotka (71,4 odstotka v letu 2021). Razmerje med povprečno neto starostno pokojnino in povprečno neto plačo se je v letu 2022 zvišalo na 59,3 odstotka (v letu 2021 je znašalo 56,9 odstotka).

Izvajanje zavarovanja

V MEZ je v letu 2022 zavod vodil podatke o vključenosti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (obrazci M-1, M-2, M-3 ter obrazec M-7) za 1.137.861 zavarovancev, kar je za 2,6 odstotka več v primerjavi z letom 2021.

V primerjavi z letom 2021 je zavod v letu 2022 prejel oziroma oblikoval nižje število M obrazcev, in sicer 6.770.838, kar je za 6,8 odstotka manj kot v letu 2021 (7.267.524), dotok M obrazcev v letu 2022 pa je bil za 8,8 odstotka večji od načrtovanega.

Zavod je v letu 2022 prejel skupaj tudi 32.660.384 obrazcev obračuna davčnih odtegljajev (REK-1, REK-2 obrazci), kar je 24,9 odstotka več od načrtovanega dotoka in 4,3 odstotka več kot v letu 2021.

V letu 2022 se je v bazi MEZ uredilo oziroma dopolnilo 234.332 podatkov o obdobjih zavarovanja in podatkov o osnovah, kar je 1,9 odstotka več od načrtovanega in 13,8 odstotka manj kot v letu 2021. Tudi v letu 2022 se je nadaljeval trend zmanjševanja opravi urejanja in dopolnjevanja podatkov o obdobjih zavarovanja ter podatkov o osnovah, kar je v pretežni meri posledica vedno večje urejenosti podatkov MEZ. V letu 2022 se je še posebej zmanjšalo število opravi obdelave napak v paketih obrazcev M-4, ki je posledica zmanjšanja števila zavarovancev, ki so zavarovani iz naslova brezposelnosti, in za katere zavod podatek o osnovi na obrazcu M-4 pridobi od ZRSZ. Zavod še nadalje sistemsko pristopa k urejanju podatkov MEZ in z institutoma nadzora in revizije nadzoruje pravilnost oziroma popolnost tekočih podatkov, ki jih dnevno prejme v MEZ, kot tudi preteklih podatkov.

V letu 2022 je zavod dosegel 99,00-odstotni delež (v letu 2021 98,94-odstotni delež) popolnosti podatkov MEZ za aktivne zavarovance, to je zavarovance, ki bodo v prihodnosti lahko uveljavili katero izmed pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

V letu 2022 si je zavod prizadeval realizirati zastavljene cilje, povečati strokovnost na področju priznavanja in varstva pravic ter ME, glede na bistveno povečan obseg dela, ki mu ni sledilo povečanje števila kadrov, doseči, da se število nerešenih zahtevkov ne poveča preveč, prav tako ne časi reševanja in da ne pride do zmanjšanja števila rešenih zadev v zakonitem roku pod 60 odstotkov. ZPIZ-2 s spremembami je posegel v samo strukturo zahtevkov, določil drugačne pogoje upokojevanja in strukturo pravic, kar iz leta v leto predstavlja tudi bolj zahtevno reševanje zahtevkov. Na delo zavoda so tudi v letu 2022 bistveno vplivale številne novele ZPIZ-2, sprejete v zadnjih letih, ter že več let prisotna kadrovska problematika, zaradi nezmožnosti pridobitve oziroma zaposlitve dodatnega kadra oziroma izredno visoke fluktuacije, ki je znašala rekordnih 10 odstotkov.

Zavod je kljub okoliščinam, ki so na določenih področjih negativno vplivale na realizacijo zastavljenih ciljev v letu 2022, rešil oziroma opravi 506.732 zahtevkov in storitev, kar je 1,3 odstotka več kot v letu 2021; to je največ v zgodovini zavoda in 14,0 odstotka več od

načrtovanega. Kljub višji realizaciji, realiziranim dodatnim zaposlitvam, prerazporejanju zaposlenih in dela med strokovnimi sodelavci ter enotami in uvedbi nadurnega dela, pa zavodu ni uspelo uresničiti vseh zastavljenih ciljev. V letu 2022 je bil dotok vseh zahtevkov in storitev za 1,7 odstotka višji kot v letu 2021, število rešenih zahtevkov pa je bilo za 1,3 odstotka višje kot v letu 2021. Ob koncu leta 2022 je v reševanju ostalo 51.191 zahtevkov, konec leta 2021 pa 42.344 zahtevkov.

Pri uveljavljanju pravic iz PIZ na I. stopnji je dotok zahtevkov v letu 2022 znašal 137.934, kar je za 17,9 odstotka več od načrtovanega in za 2,0 odstotka manj kot v predhodnem letu. Zavod je v letu 2022 rešil 134.221 zahtevkov, kar je za 3,0 odstotka manj kot v predhodnem letu in za 15,2 odstotka več, kot je bilo načrtovano za leto 2022.

V letu 2022 je povprečni čas reševanja zahtevkov za uveljavljanje pravic na I. stopnji znašal 81 dni in je 20 dni daljši kot leta 2021. V zakonskem roku dveh oziroma štirih mesecev je bilo v letu 2022 na zavodu skupaj rešenih 61,9 odstotka zahtevkov za uveljavljanje pravic na I. stopnji, kar je za 14,7 odstotne točke manj kot leta 2021. Pri reševanju pritožbenih zahtevkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja se je povprečni čas v primerjavi z letom 2021 skrajšal, in sicer s 115 dni na 109 dni v letu 2022. Pri reševanju pritožb iz mednarodnega zavarovanja pa se je povprečni čas v primerjavi z letom 2021 nekoliko podaljšal, in sicer s 96 dni na 101 dan v letu 2022.

V letu 2022 je zavod skupaj opravil 23.614 revizij izdanih pozitivnih odločb, od teh 20.646 iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in 2.968 revizij s področja mednarodnega zavarovanja. Delež opravljenih revizij prvostopenjskih odločb znaša 25,1 odstotka, s čimer je bil dosežen načrtovani plan, ki je bil določen v višini 25 odstotkov. V letu 2021 je zavod skupaj opravil 21.464 revizij, kar pomeni, da je bilo v letu 2022 opravljenih za 2150 revizij več.

V letu 2022 so izvedenski organi obravnavali 48.590 zadev, kar je 21,5 odstotka več kot v letu 2021, in podali 55.128 izvedenskih mnenj, kar je 26,2 odstotka več kot v letu 2021. Večje število izvedenskih mnenj kot obravnav je posledica dejstva, da se v eni obravnavi lahko izda več izvedenskih mnenj.

Zavod je v letu 2022 izvedel 10.107.853 posamičnih nakazil, kar predstavlja 5,8-odstotni porast glede na leto 2021 in za 7,7 odstotka več od načrtovane vrednosti. Uživalcem je bilo skupno nakazanih 11.648.290 pokojnin in drugih denarnih prejemkov (11.070.524 v letu 2021), kar je 5,2 odstotka več kot preteklo leto.

V letu 2022 je bilo realiziranih 109.773 odločb, kar je 0,5 odstotka manj kot v letu 2021. Povprečni čas od datuma izdaje odločbe do priprave obračuna za nakazilo za leto 2022 znaša 23,5 dni, kar je za 8,5 dni več od planiranega. Vzrok je v tem, da zavod sledi cilju, da je čim več odločb izdanih pred datumom priznane pravice, tudi do 2 meseca pred zapadlostjo priznanih zneskov, in jih posledično še ni možno realizirati, ker zneski še ne zapadejo v izplačilo. Na podaljšanje časa deloma vpliva tudi poračunavanje različnih dodatkov, priznanih na podlagi interventnih zakonov, ko je uživalcu z odločbo priznana pravica za nazaj in datum priznane pravice posega v obdobje, ko so bili ti zakoni sprejeti.

Zavod je v letu 2022 na podlagi ZIPRS2223 izplačal letni dodatek, pri čemer je podatke o višini tuje pokojnine za potrebe obračuna letnega dodatka pridobil s strani uživalcev preko izpolnjenih izjav. Od posredovanih 134.264 izjav o višini tuje pokojnine (132.818 v letu 2021) je zavod prejel podatke o višini tujih pokojnin za 113.582 uživalcev, od tega za 90.865 v papirni obliki, 22.717 uživalcev pa je podatke oddalo v elektronski obliki. Skupno je zavod v letu 2022 prejel 3,2 odstotka več vrnjenih izjav o višini tuje pokojnine kot v letu 2021.

Informacijske tehnologije

Leto 2022 je zaznamoval velik obseg dela pri podpori ter informacijski izvedbi stalnih sprememb zakonodaje. Številne zakonske spremembe so po drugi strani negativno vplivale na dinamiko načrtovanih razvojnih projektov prenove IKT, ki se je, zaradi potrebe po praktično

celoletnem zelo intenzivnem angažiranju na spremembah obstoječih rešitev, neizogibno zmanjšala. Kljub temu je zavodu decembra uspel pomemben razvojni dosežek, saj je uspešno zaključil razvoj in uvedel novo informacijsko rešitev za podporo postopkom medicinskega izvedenstva.

Leto 2022 je bilo tudi leto nadaljevanja rasti digitalizacije in uporabe digitalnih storitev. Uporaba zavodovih digitalnih storitev za zavarovance in upokoјence (eZPIZ) je narasla za 35 odstotkov. Najbolj se je povečala uporaba digitalnih storitev prek portala Moj eZPIZ. V letu 2022 se je za uporabo storitev eZPIZ registriralo 56.665 uporabnikov, kar je 8 odstotkov več kot leto pred tem. Uporabnikov storitev e-ZPIZ z veljavno registracijo na zadnji dan minulega leta je bilo 118.898, kar je 46 odstotkov več kot leto pred tem. S širitvijo nove elektronske osebne izkaznice pričakujemo, da se bo ta trend nadaljeval tudi v prihodnje.

Uporaba novih digitalnih storitev (eVloga za VSE, digitalna odprema) je ostala na visoki ravni, ki je bila z veliko rastjo dosežena v letih 2020 in 2021. S storitvijo digitalna (SMS) odprema je bilo v letu 2022 opremljenih skoraj 57 tisoč kod za digitalni prevzem dokumentov, uporabniki pa so prevzeli več kot 49 tisoč dokumentov. Glede na leto 2021 se je število digitalno odpremljenih dokumentov povečalo za 4 odstotke. Število aktivnih predalov za digitalno odpremo se je povečalo na več kot 90 tisoč, kar glede na prejšnje leto predstavlja povečanje za 42 odstotkov.

Elektronska odprema se izvaja v digitaliziranih poslovnih postopkih, ko so vsi dokumenti za stranko pripravljeni in upravljani v izvorno elektronski obliki, vključno z digitalnimi podpisi strokovnih delavcev in direktorjev. Zavod dokumente elektronsko posreduje izvajalcu storitve tiskanja in strojnega kuvertiranja, ki natisne en izvod in ga posreduje stranki prek izvajalca poštnе storitve. V letu 2022 je zavod elektronsko odpremil 953 tisoč pošilk (v letu 2021 980 tisoč), v katerih je bilo več kot 1,5 milijona dokumentov s slabih 2,3 milijona listov (v letu 2021 1,7 milijona dokumentov z 2,4 milijona listov). Ker se elektronska odprema izvaja v digitaliziranih postopkih, z njo merimo tudi stopnjo digitalne preobrazbe. Zavod je samo zaradi doseženega obsega elektronske odpreme v letu 2022 natisnil ocenjeno več kot 12 milijonov manj listov oziroma 60 ton manj papirja, s čimer je ob pomembnih neposrednih organizacijskih, ekonomskih in okoljskih učinkih digitalne preobrazbe dosegel tudi velike prihranke arhivskega prostora.

Zavod je v letu 2022 poglobil tudi druge vidike digitalnega poslovanja. Indeks digitalne preobrazbe je dosegel 99,4 odstotka, ob 35-odstotni rasti uporabe digitalnih storitev za zavarovance in upokoјence (eZPIZ) je za 5 odstotkov narasla tudi uporaba digitalnih storitev za organizacije (BiZPIZ). Letni prirast zavodovega elektronskega dokumentnega sistema se je povečal za 1 odstotek in presegel 47 milijonov dokumentov, skupen obseg pa je v letu 2022 dosegel 390 milijonov dokumentov.

Leto 2022 je že tretje leto zapored, ko pretežni del zaposlenih zavoda svoje delo opravlja hibridno (del časa na lokaciji in del časa na domu). Z dopolnjevanjem računalniške opreme zaposlenih je zavod še izboljšal pogoje za tovrstno opravljanje dela. Kot se je izkazalo že v prejšnjih letih, je digitalna preobrazba, ki jo je zavod izvedel s prenovo IKT ob pomoči sodobne infrastrukture IKT ter računalniške opremljenosti, omogočila nemoteno poslovanje tudi ob velikem obsegu dela na domu.

V letu 2022 je bila izvedena nadgradnja shranjevalnih okolij, izvedene so bile pomembne nadgradnje namenskega sistema za izvajanje glavne podatkovne baze ter samega sistema glavne podatkovne baze. Vzpostavljen je bil nov sistem za enotno upravljanje naprav. Vzpostavljena je bila napredna rešitev za varovanje končnih točk pred kibernetiskimi grožnjami.

V letu 2022 je bilo v ATOZPIZ zabeleženo skoraj 620 tisoč klicev strank, v EKC pa so zavodovi strokovni delavci telefonsko svetovali več kot 358 tisoč uporabnikom. Glede na lani se je uporaba ATOZPIZ zmanjšala za 6 odstotkov, EKC pa za 5 odstotkov. V letu 2022 se je povečala učinkovitost storitve (razmerje med odgovorjenimi in prejetimi klici), in sicer z 90,0

odstotka na 92,7 odstotka zaradi vključevanja dodatnih svetovalcev v kritične klicne centre ob konicah. Povprečni čas čakanja strank se je zmanjšal z 8 na 7 sekund.

Kadrovsko področje

Zavod vodi dolgoročno naravnano kadrovsko politiko, sklepa delovna razmerja in upravlja kadrovske vire v skladu s sprejetim kadrovskim načrtom. Zavod je ob koncu leta 2022 imel 804 zaposlene po kadrovskem načrtu, kar je enako kot v preteklem letu. Kadrovski načrt v dovoljenem številu zaposlenih je bil realiziran v celoti. V letu 2022 je zavod brezuspešno Vladi RS, MDDSZ in MJU večkrat poslal predloge za minimalno povečanje dovoljenega števila zaposlenih po KN, in sicer na 814 za leto 2022 ter na 820 za leti 2023 in 2024.

Zavod ima že vrsto let težave pri pridobivanju strokovnjakov deficitarnih poklicev s področja informacijskih tehnologij in zdravnikov izvedencev. V zadnjem obdobju se pojavljajo tudi težave za zaposlitev ostalega kadra, potrebnega za izvajanje dejavnosti zavoda. Za nekatera razpisana delovna mesta s teh področij v letu 2022 ni bilo prijav oziroma ustreznih kandidatov. Zavod je zato razpise, podobno kot v preteklih letih, med letom večkrat ponavljal. Navedeno predstavlja kadrovsko tveganje glede zagotavljanja izvajanja nalog tako na področju IT in medicinskega izvedenstva kot, v zadnjem času, tudi na ostalih področjih delovanja zavoda.

Fluktuacija v letu 2022 je bila kar 10-odstotna in je za 4,2 odstotne točke višja kot v letu 2021 (5,8-odstotna). V letu 2022 je delovno razmerje prenehalo 79 zaposlenim; zaradi upokojitve (22), sporazumnega prenehanja oziroma dogovora (43), poteka pogodbe za določen čas (7) in ostalih razlogov (7).

V letu 2022 je bila prisotnost na delu 91,5-odstotna (v navedenem odstotku je upoštevana efektivna prisotnost zaposlenih na delu, z urami letnega dopusta in urami praznikov, študijskega dopusta in strokovnega izobraževanja) in je za 0,3 odstotne točke višja kot v letu 2021 (91,2-odstotna). Odsotnost zaradi bolezni je bila 5,3-odstotna in je za 0,1 odstotne točke višja kot leta 2021 (5,2-odstotna). Odsotnost zaradi nege je bila 0,9-odstotna in je za 0,3 odstotne točke višja kot v letu 2021 (0,6-odstotna). Se pa kot posledica epidemije odsotnost zaposlenih (karantena, izolacija) izkazuje v višini 0,9 odstotka in je za 0,1 odstotne točke nižja kot v letu 2021 (1-odstotna). Zavod zadnja leta še s posebno pozornostjo spremlja bolniško odsotnost, analizira vzroke in sprejema potrebne ukrepe s ciljem zmanjšanja le-te.

Da bi zaposlenim omogočili lažje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja ter s tem še povečali zadovoljstvo zaposlenih, je zavod zaposlenim tudi v letu 2022 omogočil delo od doma. Na podlagi sprejetega pravilnika se je za delo od doma odločilo oziroma je bilo to omogočeno 632 zaposlenim, z različno dinamiko izvajanja.

Izvedena je bila tudi anketa o zadovoljstvu zaposlenih z delom in pogoji dela. Splošna ocena zadovoljstva je znašala 3,8, kar je enako, kot je bilo načrtovano.

Svet zavoda

Svet zavoda se je v letu 2022 sestal na devetih rednih sejah, od katerih sta bili dve korespondenčni. Dve seji v letu 2022 sta bili v stari sestavi, od prve ustanovne seje, ki je bila 24. 2. 2022, pa svet zavoda deluje v novi sestavi, ki šteje 27 članov.

Svet zavoda je posebno pozornost posvetil ključnim vprašanjem s področja poslovanja zavoda in sprejel potrebne akte za izvajanje PIZ: Letno poročilo 2021, Sklep o spremembah Sklepa o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja, Rebalans Finančnega načrta za leto 2022 in Finančni načrt zavoda za leto 2023, Program dela in kadrovski načrt za leto 2023 ter Načrt investicijskih odhodkov za leto 2023. Na 4. seji, dne 22. 9. 2022, je svet zavoda sprejel Razvojni program zavoda za obdobje 2022–2025. Ob obravnavi razvojnega programa je pozval Državni zbor RS, Državni svet RS in Vlado RS, da pred oblikovanjem in obravnavo oziroma odločanjem o zakonih, ki imajo posreden ali neposreden vpliv na pokojninski in invalidski

sistem, pridobijo predhodno pisno mnenje zavoda. Svet zavoda je obravnaval tudi tri predloge sprememb in dopolnitev Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2N, ZPIZ-2O in ZPIZ-2P) in pri tem zavzel načelno odklonilno stališče do parcialnih posegov v sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja z novelami ter izrazil potrebo po sistemskem pristopu v obliki reforme.

II STATISTIČNI PODATKI O ZAVAROVANCIH IN UŽIVALCIH PRAVIC TER GMOTNI POLOŽAJ UŽIVALCEV PRAVIC IN DELOVNIH INVALIDOV

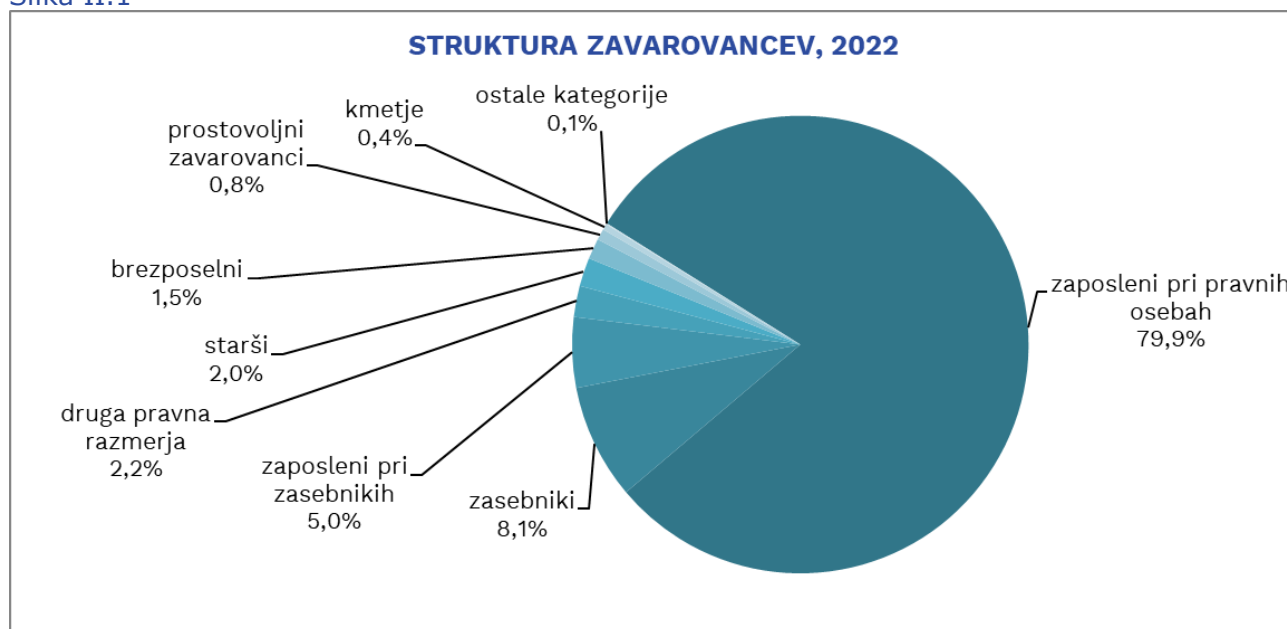
II.1 STATISTIČNI PODATKI O ZAVAROVANCIH IN UŽIVALCIH PRAVIC

II.1.1 Zavarovanci

Obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v RS je za razliko od številnih obveznih zavarovanj v drugih državah enotno. V njem so pri istem nosilcu zavarovanja in v načelu enakosti obvezno zavarovani vsi delavci v delovnem razmerju (med njimi zaposleni v tujini), samozaposlene osebe, brezposelne osebe, ki so prejemniki denarnega nadomestila pri ZRSZ ali jim ZRSZ plačuje prispevek za PIZ, zavarovani starši, osebe, ki so se prostovoljno vključile v obvezno zavarovanje, osebe, zavarovane po 18. členu ZPIZ-2 (druga pravna razmerja, med njimi študentje in dijaki) in ostale kategorije zavarovancev.

Zaposleni pri pravnih osebah so v letu 2022 ponovno predstavljali večji del vseh zavarovancev, in sicer 79,9 odstotka (79,7 odstotka v letu 2021). Sledili so zasebniki z 8,1 odstotka (8,0 odstotka v letu 2021) in zaposleni pri zasebnikih s 5,0 odstotka (enako kot v letu 2021). Delež brezposelnih se je zmanjšal na 1,5 odstotka (1,9 odstotka v letu 2021), delež iz drugih pravnih razmerij se je povečal na 2,2 odstotka (2,0 odstotka v letu 2021), deleži drugih kategorij se v primerjavi s preteklim letom niso spremenili.

Slika II.1

Iz preglednic II.1 in II.2 je razvidno, da se je skupno povprečno število zavarovancev v letu 2022 povečalo in je znašalo 989.063 (965.002 v letu 2021). V avgustu 2022 je bilo prvič v zgodovini več kot milijon zavarovancev (1.003.016). Stopnja rasti je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 znašala 2,5 odstotka (24.061 oseb), na kar je vplivalo predvsem višje število pri največji kategoriji zavarovancev, zaposleni pri pravnih osebah. Število teh se je povečalo za 2,8 odstotka oziroma 21.270 oseb. Za 3,6 odstotka se je povečalo število zasebnikov in za 1,1 odstotka število zaposlenih pri zasebnikih. Povečalo se je tudi število zavarovanih oseb po 18.

členu ZPIZ-2, za 14,8 odstotka. Na drugi strani se je število brezposelnih, kmetov in ostalih kategorij zavarovancev v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo za 19,5 odstotka, 3,7 odstotka in 5,2 odstotka. Število prostovoljnih zavarovancev se je v letu 2022 povečalo za 0,2 odstotka, v preteklih letih pa se je zmanjševalo zaradi zvišanja osnove, od katere so ti zavarovanci plačevali prispevke, ter zato, ker se obdobje prostovoljnega zavarovanja po 1. januarju 2013 ni štelo v pokojninsko dobo brez dokupa. Z ZPIZ-2H in ZPIZ-2K se je to pod določenimi pogoji spremenilo.

Preglednica II.1

POVPREČNO ŠTEVILO ZAVAROVANCEV po letih											
LETO	ZAPOSLENI PRI PRAVNIH OSEBAH	ZAPOS- LENI PRI ZASEB- NIKI	ZASEBNIKI	KMETJE	PROSTO- VOLJNI ZAVARO- VANI	BREZPO- SELENI	STARŠI	DRUGA PRAVNA RAZMERJA		OSTALE KATEGO- RIJE	SKUPAJ
								SKUPAJ	OD TEGA DIJAKI IN ŠTUDENTI		
2013	647.585	51.139	61.395	6.231	17.191	28.887	19.692			1.001	833.121
2014	652.557	50.483	64.351	5.942	13.568	23.192	20.732	3.212	-	9.521	843.558
2015	662.316	50.761	66.845	5.633	11.656	20.328	21.998	26.007	23.206	9.870	875.414
2016	680.214	50.312	68.654	5.387	10.043	19.942	22.232	24.082	22.474	10.136	891.002
2017	704.318	50.973	70.198	5.100	8.779	19.009	22.068	23.248	22.481	10.620	914.313
2018	729.257	50.946	71.443	4.890	8.249	17.566	21.548	21.428	20.921	13.822	939.149
2019	749.191	52.719	72.712	4.645	7.998	16.745	20.935	21.312	20.841	14.498	960.755
2020	758.364	50.455	75.842	4.448	7.911	23.768	20.391	15.976	15.645	993	958.148
2021	769.355	48.666	77.585	4.272	7.784	17.879	19.710	18.949	18.615	802	965.002
2022	790.625	49.222	80.399	4.113	7.802	14.390	20.004	21.748	21.341	760	989.063

Opomba: Od leta 2020 naprej je spremenjena metodologija. Sprememba ima največji vpliv na število zaposlenih pri pravnih osebah in na ostale kategorije. Od leta 2020 naprej so osebe, ki delajo v tujini ali ki delajo pri delodajalcu s sedežem v tujini ali ki so v tujini vpisane v ustrezeni register za opravljanje samostojne dejavnosti ali ki delajo v tujini in so prostovoljno vključene v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, razvrščene pod vrsto zavarovanca, kamor vsebinsko spadajo in ne več pod ostale kategorije zavarovancev. Pod ostale kategorije so razvrščeni rejniki (prej pod zasebniki), med zasebnike pa so šteti družbeniki, ki so poslovodne osebe (prej med zaposlenimi pri pravnih osebah), in osebe, ki na območju RS opravljajo pridobitno ali poklicno dejavnost po nastanku I. kategorije invalidnosti in družbeniki zasebnih družb in zavodov, ki so poslovodne osebe po nastanku I. kategorije invalidnosti (prej med ostalimi kategorijami). Vir: do 2019 SURS (SRDAP), ZZZS, FURS, od leta 2020 evidence zavoda (baza MEZ) in FURS.

Preglednica II.2

STOPNJE RASTI POVPREČNEGA ŠTEVILA ZAVAROVANCEV po letih, v %											
LETO	ZAPOSLENI PRI PRAVNIH OSEBAH	ZAPOSLENI PRI ZASEB- NIKI	ZASEBNIKI	KMETJE	PROSTO- VOLJNI ZAVARO- VANI	BREZPO- SELENI	STARŠI	DRUGA PRAVNA RAZMERJA		OSTALE KATEGO- RIJE	SKUPAJ
								SKUPAJ	OD TEGA DIJAKI IN ŠTUDENTI		
2013	-2,3	-6,2	0,9	-7,8	-26,0	-3,8	16,8			22,4	-2,6
2014	0,8	-1,3	4,8	-4,6	-21,1	-19,7	5,3			851,1	1,3
2015	1,5	0,6	3,9	-5,2	-14,1	-12,3	6,1	709,7	-	3,7	3,8
2016	2,7	-0,9	2,7	-4,4	-13,8	-1,9	1,1	-7,4	-3,2	2,7	1,8
2017	3,5	1,3	2,2	-5,3	-12,6	-4,7	-0,7	-3,5	0,0	4,8	2,6
2018	3,5	-0,1	1,8	-4,1	-6,0	-7,6	-2,4	-7,8	-6,9	30,2	2,7
2019	2,7	3,5	1,8	-5,0	-3,0	-4,7	-2,8	-0,5	-0,4	4,9	2,3
2020	0,6	-4,0	3,0	-1,0	4,1	30,6	-3,2	-25,0	-24,9	-13,7	0,5
2021	1,4	-3,5	2,3	-4,0	-1,6	-24,8	-3,3	18,6	19,0	-19,2	0,7
2022	2,8	1,1	3,6	-3,7	0,2	-19,5	1,5	14,8	14,6	-5,2	2,5

Opomba: stopnja rasti je izračunana z upoštevanjem dodatno zajetih zavarovancev od leta 2014 naprej (druga pravna razmerja in zaposleni v tujini). Zaradi spremenjene metodologije so indeksi v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 izračunani na osnovi primerljivih podatkov.

II.1.1.1 Povprečna pokojninska doba in starost zavarovancev

Iz preglednice II.3 je razvidno, da se je pri ženskah povprečna pokojninska doba v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 skrajšala za 4 mesece in je znašala 18 let in 10 mesecev, pri moških pa za 2 meseca in je znašala 17 let in 8 mesecev.

Primerjava med letoma 2021 in 2022 po starostnih razredih pokaže, da se je pri zavarovankah povprečna pokojninska doba skrajšala v vseh starostnih razredih, razen v razredih od 25 do 29 let ter od 60 do 64 let, kjer je ostala enaka. Pri zavarovancih se je pokojninska doba skrajšala v vseh starostnih razredih, razen v starostnih razredih od 25 do 29 let ter od 65 let ali več, kjer se je podaljšala za 1 oziroma 3 mesece. Največje skrajšanje pokojninske dobe je bilo pri zavarovankah za 8 mesecev (v starostnih razredih 50-54 ter 65 ali več), pri zavarovancih pa za 6 mesecev v starostnem razredu od 45 do 49 let.

Preglednica II.3

POVPREČNA POKOJNINSKA DOBA ZAVAROVANCEV PO STAROSTI IN SPOLU, DECEMBER 2021 IN 2022								
DOPOLNJENA STAROST V LETIH	2021				2022			
	ŽENSKE		MOŠKI		ŽENSKE		MOŠKI	
	POVPREČNA POKOJNINSKA DOBA				POVPREČNA POKOJNINSKA DOBA			
	LET	MESECEV	LET	MESECEV	LET	MESECEV	LET	MESECEV
15-19	0	7	0	8	0	6	0	7
20-24	1	9	2	2	1	8	2	1
25-29	3	4	4	1	3	4	4	2
30-34	6	8	7	5	6	7	7	3
35-39	11	2	11	9	10	10	11	6
40-44	16	9	16	6	16	2	16	1
45-49	23	0	21	11	22	5	21	5
50-54	29	8	27	8	29	0	27	3
55-59, od tega	35	0	32	9	34	9	32	7
55	33	4	31	2	32	11	30	8
56	34	6	32	1	34	2	32	0
57	35	5	33	2	35	1	32	10
58	35	12	33	9	35	11	33	8
59	36	4	34	2	36	2	34	2
60-64, od tega	36	5	34	6	36	5	34	5
60	36	3	34	3	36	2	33	11
61	36	6	34	2	36	5	34	4
62	36	7	34	7	36	7	34	3
63	36	9	35	1	36	7	34	8
64	35	10	35	1	36	6	35	6
65+	37	7	37	7	36	11	37	10
SKUPAJ	19	2	17	10	18	10	17	8
Skupaj - od 55 in več	35	5	33	7	35	3	33	6

Opomba: upoštevani niso starejši zavarovanci, ki glede na starost pri zavodu niso uveljavili pravice in za katere od CRP zavod ni prejel podatka o smrti, ker obstaja velika verjetnost, da v obvezno zavarovanje niso več vključeni.

Število mladih zavarovancev, tj. starih od 15 do 34 let, se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 1,4 odstotka oziroma 3495 oseb, povprečna pokojninska doba pa se je zmanjšala za 2 meseca (preglednica II.4). Od leta 2002 do 2022 se je število zavarovancev v

starosti od 15 do 29 let zmanjšalo za 19 odstotkov, v starostnem razredu od 30 do 34 let pa za 9 odstotkov. Povprečna pokojninska doba se je skrajšala v vseh starostnih razredih, najbolj v starostnem razredu od 30 do 34 let, kjer se je skrajšala za 4 leta in en mesec.

V preglednicah II.3 in II.4 niso zajeta druga pravna razmerja (med njimi študentje in dijaki) in ne pokojninska doba iz teh razmerij, ker je izračun pokojninske dobe drugačen.

Preglednica II.4

ŠTEVILO IN POVPREČNA POKOJNINSKA DOBA MLADIH ZAVAROVANCEV PO STAROSTI, DECEMBER 2002, 2021 IN 2022												
DOPOL- NJENA STAROST V LETIH	2002			2021			2022			RAZLIKA MED 2022 IN 2002		
	ZAVARO- VANC	POKOJNINSKA DOBA		ZAVARO- VANC	POKOJNINSKA DOBA		ZAVARO- VANC	POKOJNINSKA DOBA		ZAVARO- VANC	POKOJNINSKA DOBA	
	ŠTEVILO	LET	MES.	ŠTEVILO	LET	MES.	ŠTEVILO	LET	MES.	ŠTEVILO	LET	MES.
15-19	6.307	0	9	3.298	0	7	3.754	0	7	-2.553	0	-2
20-24	53.923	2	8	41.721	2	1	43.619	1	11	-10.304	0	-9
25-29	112.193	5	11	89.441	3	9	92.509	3	10	-19.684	-2	-1
30-34	121.961	11	1	113.098	7	1	111.171	7	0	-10.790	-4	-1
SKUPAJ	294.384	7	4	247.558	5	0	251.053	4	10	-43.331	-2	-6

Od 1. februarja 2015 so študentje in dijaki, ki delajo preko pooblaščenih organizacij, vključeni v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za kar pridobijo pokojninsko dobo. Po podatkih FURS je bilo za leto 2022 v okviru tega dela plačanih prispevkov za 97.957 oseb, ki so v povprečju pridobile 2 meseca in 17 dni pokojninske dobe. Med njimi je bilo 49,7 odstotka starih od 20 do 24 let, 38,1 odstotka starih od 15 do 19 let in 11,6 odstotka starih od 25 do 29 let. Moških je bilo 55 odstotkov. V letu 2021 je 89.497 oseb v povprečju pridobilo 2 meseca in 14 dni pokojninske dobe. V obdobju od leta 2015 do leta 2019 se število oseb in povprečna pokojninska doba nista bistveno spremenila, v letu 2020 sta se tako število kot tudi povprečna pokojninska doba znižala, v letih 2021 in 2022 pa povečala.

II.1.2 Uživanci pravic

Zavod je v letu 2022 zagotavljal in izplačeval prejemke na podlagi:

A. pravic iz sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, določenih v 26. členu ZPIZ-2, in sicer do:

- **pokojnine** (starostna, predčasna, delna, invalidska, družinska, vdovska, del vdovske);
- **nadomestila na podlagi preostale delovne zmožnosti** (delna invalidska pokojnina/delno nadomestilo, nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije, začasno nadomestilo, nadomestilo za invalidnost, zaradi dela s skrajšanim delovnim časom, za čas čakanja na drugo ustrezno zaposlitev, zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu);
- **letnega dodatka in dodatka za pomoč in postrežbo** ter
- **invalidnine** (po prehodnih določbah ZPIZ-2).

B. drugih pravic zunaj sistema obveznega zavarovanja, določenih v posebnih zakonih in predpisih (solidarnostni dodatek po ZDUPŠOP, pokojnine po zakonu o SZK, vojaške pokojnine po ZPIZVZ, del vdovske pokojnine po ZPIZVZ-B, dodatek k pokojnini po ZZSV, preživnine po ZPVK ter druge pokojnine in pravice, ki se financirajo iz državnega proračuna).

II.1.2.1 Uživalci pravic iz sistema obveznega zavarovanja

II.1.2.1.1 Uživalci starostne, predčasne, delne, invalidske, družinske, vdovske, dela vdovske pokojnine

V letu 2022 je bilo povprečno 628.082 uživalcev starostne, predčasne, delne, invalidske, družinske in vdovske pokojnine iz obveznega zavarovanja (preglednica II.5), kar je 3314 uživalcev več kot v letu 2021. Stopnja rasti je bila 0,5-odstotna, kar je ena nižjih stopenj rasti v zadnjih 32 letih (podatki za zadnjih deset let so v preglednici II.6).

Decembra 2022 je bilo uživalcev teh pokojnin 630.063 (preglednica II.7), kar je 3954 uživalcev oziroma 0,6 odstotka več kot v decembru predhodnega leta. Tudi v tem primeru je to ena od nižjih stopenj rasti v zadnjih 32 letih.

V primerjavi z letom 2021 se je povečalo število uživalcev starostne, delne in vdovske pokojnine, zmanjšalo pa število uživalcev invalidske in družinske pokojnine. Skupno število uživalcev družinske in vdovske pokojnine se je zmanjšalo.

Povprečno število uživalcev **starostne** pokojnine se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 6992 uživalcev oziroma 1,5 odstotka. Ob primerjavi stopenj rasti za zadnjih deset let je stopnja rasti nižja kot v letih 2013, 2014 in 2020, ko je znašala 4,1, 2,0 in 1,6 odstotka, in višja kot v preostalih letih, ko je znašala od 0,8 do 1,4 odstotka. Nižje stopnje rasti v zadnjih letih kažejo na učinke ZPIZ-2 pri prilivu novih uživalcev starostne pokojnine zaradi strožjih pogojev za pridobitev te pravice in zaradi možnosti izplačevanja 40 odstotkov starostne pokojnine, če oseba po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine ostane v zavarovanju s polnim delovnim ali zavarovalnim časom. Stopnja rasti v letu 2022 je primerljiva s stopnjama rasti za leti 2019 in 2020, v letu 2021 je bila nižja zaradi vpliva bolezni covid-19 in njenih posledic. Decembra 2022 je bilo uživalcev starostne pokojnine 7178 ali 1,5 odstotka več kot v istem mesecu predhodnega leta.

Povprečno število uživalcev **delne** pokojnine (40. in 116. člen ZPIZ-2, delna pokojnina in ponovni vstop v zavarovanje) se je v letu 2022 povečalo za 338 oseb oziroma 8,7 odstotka. Konec decembra jih je bilo 4398. Samozaposlenih in družbenikov, ki so poslovodne osebe, je bilo 72,3 odstotka, zaposlenih 25,7 odstotka, ostali pa so bili kmetje ali so imeli kombinacijo različnih statusov. Iz zasebnega sektorja jih je bilo 98,0 odstotka.

Povprečno število uživalcev **invalidske** pokojnine se je v letu 2022 zmanjšalo za 2341 oseb oziroma 3,2 odstotka in se od leta 2001 vseskozi zmanjšuje (z izjemo leta 2005, ko se je povečalo za 0,1 odstotka). Dosežene stopnje rasti v tem obdobju so deloma posledica spremenjene zakonodaje in večje enotnosti dela izvedenskih organov deloma pa drugih razlogov, kot so: velikost in gibanje populacije zaposlenih delavcev, stopnja organiziranosti in razvitosti zdravstva, varstva pri delu v najširšem smislu ter vrste in število bolezni in poškodb, v letih 2020 in 2021 pa tudi bolezni covid-19 in vseh njenih posledic. Vzroki nastanka invalidnosti so predvsem bolezni in poškodbe zunaj dela, poškodbe pri delu in poklicne bolezni pa imajo na invalidsko upokojevanje manjši vpliv.

V letu 2022 se je povprečno skupno število uživalcev **družinske** in **vdovske** pokojnine zmanjšalo za 1675 oseb oziroma 2,0 odstotka. Znotraj tega se je število uživalcev družinske pokojnine zmanjšalo za 2128 oseb oziroma 7,4 odstotka, povečalo pa se je število uživalcev vdovske pokojnine za 453 oseb oziroma 0,8 odstotka. Povprečno število uživalcev družinske pokojnine se zmanjšuje, predvsem zaradi z ZPIZ-1 uveljavljene delitve dotedanje pravice do družinske pokojnine na dve pravici, na družinsko in vdovsko pokojnino. V zadnjih desetih letih je bila skupna stopnja rasti v letu 2013 pozitivna zaradi razdelitve izplačevanja družinske pokojnine po posameznih družinskih članih v novembru 2012, v letih od 2014 do 2022 pa negativna, predvsem zaradi strožjih pogojev upokojevanja po ZPIZ-2 ter odločitve vdov in vdovcev, da poleg svoje starostne, predčasne ali invalidske pokojnine prejemajo del vdovske pokojnine.

V strukturi vseh uživalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja glede na vrsto pokojnine so v letu 2022 največji delež predstavljali uživalci starostne pokojnine (74,9 odstotka), sledili so uživalci invalidske pokojnine (11,4 odstotka), vdovske pokojnine (8,8 odstotka), družinske pokojnine (4,3 odstotka) in delne pokojnine (0,7 odstotka). Med uživalci starostne pokojnine je bilo 49,6 odstotka žensk in 50,4 odstotka moških, med invalidskimi 41,7 odstotka žensk in 58,3 odstotka moških, med vdovskimi 96,3 odstotka žensk in 3,7 odstotka moških, med družinskimi 77,5 odstotka žensk in 22,5 odstotka moških, med delnimi pa 28,0 odstotka žensk in 72,0 odstotka moških.

V povprečju so bili ob koncu leta 2022 uživalci starostne pokojnine stari 72 let in 7 mesecev, med njimi ženske 72 let in 9 mesecev, moški pa 72 let in 5 mesecev.

Med uživalci starostne pokojnine je bilo ob koncu leta 2022 pri ženskah 69,1 odstotka takih, ki so imele pokojninsko dobo v višini za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, pri moških pa je bilo takih 64,7 odstotka. Pri moških je višina te pokojninske dobe 40 let, pri ženskah se je z leti spreminjala. Žensk, ki so imele 40 let ali več pokojninske dobe, je bilo 20,2 odstotka.

Preglednica II.5

POVPREČNO ŠTEVILO UŽIVALCEV POKOJNIN IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA 2013-2022							
LETO	STAROSTNA	DELNA	INVALIDSKA	DRUŽINSKA IN VDOVSKA SKUPAJ			SKUPAJ
				SKUPAJ	DRUŽINSKA	VDOVSKA	
1	2	3	4	5=6+7	6	7	8 = 2+3+4+5
2013	417.916	492	88.361	95.542	51.870	43.672	602.311
2014	426.083	674	87.250	94.878	48.781	46.097	608.885
2015	431.745	800	85.749	93.724	44.904	48.820	612.018
2016	435.339	1.789	84.045	92.510	42.098	50.412	613.683
2017	440.247	2.257	81.995	91.182	39.139	52.043	615.681
2018	445.236	2.628	79.982	89.453	36.360	53.093	617.299
2019	451.499	3.158	78.131	87.671	33.814	53.857	620.459
2020	458.765	3.602	76.480	85.888	31.420	54.468	624.735
2021	463.509	3.866	73.717	83.676	28.903	54.773	624.768
2022	470.501	4.204	71.376	82.001	26.775	55.226	628.082

Opomba: Med uživalci starostne pokojnine so zajeti tudi uživalci predčasne pokojnine. V letu 2022 jih je bilo v povprečju 2688, 23,5 odstotka manj kot v letu 2021.

Od leta 2017 so med uživalci starostne, delne, invalidske, družinske in vdovske pokojnine zajeti uživalci, ki so v tekočem mesecu prejeli redno ali izredno nakazilo pokojnine (do leta 2016 so bili zajeti uživalci, ki so v tekočem mesecu prejeli redno nakazilo pokojnine). Velja tudi za preglednice II.6, II.7 in II.8. Stopnje rasti za leto 2017 so izračunane na podlagi primerljivih podatkov za leto 2016.

Preglednica II.6

STOPNJE RASTI POVPREČNEGA ŠTEVILA UŽIVALCEV POKOJNIN IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA (V %), 2013-2022							
LETO	STAROSTNA	DELNA	INVALIDSKA	DRUŽINSKA IN VDOVSKA SKUPAJ			SKUPAJ
				SKUPAJ	DRUŽINSKA	VDOVSKA	
1	2	3	4	5=6+7	6	7	8 = 2+3+4+5
2013	4,1	23,6	-1,1	1,7	-0,4	4,2	2,9
2014	2,0	37,0	-1,3	-0,7	-6,0	5,6	1,1
2015	1,3	18,7	-1,7	-1,2	-7,9	5,9	0,5
2016	0,8	123,6	-2,0	-1,3	-6,2	3,3	0,3
2017	1,0	26,2	-2,4	-1,6	-7,1	3,0	0,2
2018	1,1	16,4	-2,5	-1,9	-7,1	2,0	0,3
2019	1,4	20,2	-2,3	-2,0	-7,0	1,4	0,5
2020	1,6	14,1	-2,1	-2,0	-7,1	1,1	0,7
2021	1,0	7,3	-3,6	-2,6	-8,0	0,6	0,0
2022	1,5	8,7	-3,2	-2,0	-7,4	0,8	0,5

Preglednica II.7

ŠTEVILO UŽIVALCEV POKOJNIN IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA, DECEMBER 2013-2022							
LETO	STAROSTNA	DELNA	INVALIDSKA	DRUŽINSKA IN VDOVSKA SKUPAJ			SKUPAJ
				SKUPAJ	DRUŽINSKA	VDOVSKA	
1	2	3	4	5=6+7	6	7	8 = 2+3+4+5
2013	422.503	547	88.006	95.603	51.926	43.677	606.659
2014	429.509	738	86.699	94.229	46.359	47.870	611.175
2015	434.498	841	85.057	93.162	43.562	49.600	613.558
2016	437.728	2.033	83.364	92.026	40.797	51.229	615.151
2017	443.183	2.431	81.145	90.441	37.771	52.670	617.200
2018	448.773	2.811	79.187	88.585	35.027	53.558	619.356
2019	454.937	3.416	77.560	86.886	32.714	54.172	622.799
2020	460.370	3.741	75.149	84.599	30.109	54.490	623.859
2021	466.432	4.013	72.687	82.977	27.826	55.151	626.109
2022	473.610	4.398	70.574	81.481	25.877	55.604	630.063

Opomba: Med užitvalci starostne pokojnine so zajeti tudi užitvalci predčasne pokojnine. V decembru 2022 jih je bilo 2394, 30,5 odstotka manj kot v decembru 2021.

Preglednica II.8

STOPNJE RASTI ŠTEVILA UŽIVALCEV POKOJNIN IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA (v %), DECEMBER 2013-2022							
LETO	STAROSTNA	DELNA	INVALIDSKA	DRUŽINSKA IN VDOVSKA SKUPAJ			SKUPAJ
				SKUPAJ	DRUŽINSKA	VDOVSKA	
1	2	3	4	5=6+7	6	7	8 = 2+3+4+5
2013	2,7	26,3	-1,1	-0,2	-1,4	1,1	1,7
2014	1,7	34,9	-1,5	-1,4	-10,7	9,6	0,7
2015	1,2	14,0	-1,9	-1,1	-6,0	3,6	0,4
2016	0,7	141,7	-2,0	-1,2	-6,3	3,3	0,3
2017	1,1	19,6	-2,6	-1,8	-7,4	2,7	0,2
2018	1,3	15,6	-2,4	-2,1	-7,3	1,7	0,3
2019	1,4	21,5	-2,1	-1,9	-6,6	1,1	0,6
2020	1,2	9,5	-3,1	-2,6	-8,0	0,6	0,2
2021	1,3	7,3	-3,3	-1,9	-7,6	1,2	0,4
2022	1,5	9,6	-2,9	-1,8	-7,0	0,8	0,6

Povprečno število užitvalcev **dela vdovske pokojnine** se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 2,5 odstotka, na 69.874 užitvalcev. Med njimi je bilo 81,1 odstotka žensk in 18,9 odstotka moških.

Preglednica II.9

POVPREČNO ŠTEVILO IN STOPNJE RASTI POVPREČNEGA ŠTEVILA UŽIVALCEV DELA VDOVSKE POKOJNINE (V %), 2013-2022										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Število	49.929	52.910	55.535	57.710	60.096	62.288	64.509	66.419	68.180	69.874
Stopnja rasti (%)	4,6	6,0	5,0	3,9	4,0	3,6	3,6	3,0	2,7	2,5

Opomba: Od leta 2017 so med užitvalci dela vdovske pokojnine zajeti užitvalci, ki so v tekočem mesecu prejeli redno ali izredno nakazilo pokojnine (do leta 2016 so bili zajeti užitvalci, ki so v tekočem mesecu prejeli redno nakazilo pokojnine). Stopnja rasti za leto 2017 je izračunana na podlagi primerljivega podatka za leto 2016.

Po ZPIZ-2 je zavod do 31. decembra 2019 zavarovancu, ki je bil vključen v obvezno zavarovanje s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom in je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine, izplačeval **20 odstotkov predčasne ali starostne pokojnine**, do katere bi bil upravičen na dan njene uveljavitve. Z letom 2020 je bila po ZPIZ-2G ta vrsta prejemka nadomeščena s **40 odstotkov starostne pokojnine** in **20 odstotkov predčasne pokojnine**. Pravica do 40 odstotkov starostne pokojnine upravičencu

pripada največ tri leta nadaljnje vključenosti v obvezno zavarovanje za polni delovni ali zavarovalni čas, nato pa je upravičen do 20 odstotkov starostne pokojnine vse do prenehanja obveznega zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. Uživalci 20 odstotkov predčasne pokojnine so obdržali izplačilo tega dela pokojnine tudi po uveljavitvi ZPIZ-2G, razen če so izpolnili pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine in so uveljavili izplačilo 40 odstotkov starostne pokojnine.

Povprečno število uživalcev **dela starostne ali predčasne pokojnine** se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 15,3 odstotka, na 16.357 uživalcev. Med njimi je bilo 40,0 odstotka žensk in 60,0 odstotka moških.

Preglednica II.10

POVPREČNO ŠTEVILO IN STOPNJE RASTI POVPREČNEGA ŠTEVILA UŽIVALCEV DELA STAROSTNE ALI PREDČASNE POKOJNINE (v %), 2013-2022					
LETO	VRSTA PREJEMKA				
	20 % PREDČASNE ALI STAROSTNE	20 % PREDČASNE	40 % STAROSTNE	DEL STAROSTNE ALI PREDČASNE	
	ŠTEVILO			ŠTEVILO	ST. RASTI V %
2013	11	-	-	11	-
2014	1.023	-	-	1.023	9.200,0
2015	2.303	-	-	2.303	125,1
2016	4.386	-	-	4.386	90,4
2017	6.460	-	-	6.460	47,3
2018	7.543	-	-	7.543	16,8
2019	9.739	-	-	9.739	29,1
2020	-	324	11.975	12.299	26,3
2021	-	43	14.145	14.188	15,4
2022	-	8	16.349	16.357	15,3

Opomba: Z letom 2020 je bila po zakonu ZPIZ-2G vrsta prejemka 20 odstotkov predčasne ali starostne pokojnine nadomeščena s 40 odstotkov starostne in 20 odstotkov predčasne pokojnine.

Konec decembra 2022 je bilo 19.330 uživalcev dela starostne in 4 uživalci dela predčasne pokojnine, skupaj 19.334 (7574 žensk in 11.760 moških). Zaposlenih je bilo 92,1 odstotka, samozaposlenih in družbenikov, ki so poslovodne osebe, 7,4 odstotka, ostali pa so bili kmetje, druge kategorije zavarovancev ali pa so imeli kombinacijo različnih statusov. Iz zasebnega sektorja jih je bilo 57,5 odstotka, iz javnega 42,2 odstotka, 0,3 odstotka je imelo kombinacijo zasebnega in javnega sektorja.

Razmerje med zavarovanci in uživalci pokojnin iz obveznega zavarovanja

Razmerje med številom zavarovancev in uživalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja je v letu 2022 znašalo 1,57 in se je povečalo v primerjavi z letom 2021, ko je znašalo 1,54.

Preglednica II.11

POVPREČNO ŠTEVILO ZAVAROVANCEV IN UŽIVALCEV POKOJNIN IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA TER RAZMERJE, 2013-2022

LETO	ZAVAROVANCI	UŽIVALCI POKOJNIN - OBVEZNO ZAVAROVANJE	ŠTEVILO ZAVAROVANCEV NA ENEGA UŽIVALCA POKOJNINE
1	2	3	4=2:3
2013	833.121	602.311	1,38
2014	843.558	608.885	1,39
2015	875.414	612.018	1,43
2016	891.002	613.683	1,45
2017	914.313	615.681	1,49
2018	939.149	617.299	1,52
2019	960.755	620.459	1,55
2020	958.148	624.735	1,53
2021	965.002	624.768	1,54
2022	989.063	628.082	1,57

Opomba: Od leta 2014 so dodatno zajeti zavarovanci iz 18. člena ZPIZ-2 (druga pravna razmerja) in zaposleni v tujini.

Delež uživalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja v številu prebivalcev RS

Po podatkih SURS je bilo konec septembra 2022 v RS 2.110.547 prebivalcev, po podatkih zavoda je bilo konec istega meseca 629.040 uživalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja. Delež uživalcev je v številu prebivalcev znašal 29,8 odstotka, kar je 0,1 odstotne točke več kot konec septembra 2021.

II.1.2.1.2 Novi uživalci pokojnin

Podatki o novih uživalcih pokojnin so za leto 2022časni, končni bodo objavljeni junija v Mesečnem statističnem pregledu maj 2023 in v Letnem poročilu 2023. Pri izračunu povprečne starosti in pokojninske dobe so zajeti novi uživalci pokojnin iz obveznega zavarovanja brez uživalcev predčasne pokojnine in uživalcev z zavarovalno dobo s povečanjem.

Vpliv metodologije z začasnimi in končnimi podatki ni zanemarljiv. Število novih uživalcev, zajetih pri začasnih in končnih podatkih, je prikazan v preglednicah II.12 in II.13.

Preglednica II.12

UŽIVALCI POKOJNINE, KI SO UVELJAVILI PRAVICO V LETIH 2021 IN 2022, PO VRSTI POKOJNINE						
VRSTA	2021 (ZAČASNI)		2021 (KONČNI)		2022 (ZAČASNI)	
	VSI	BREZ PREDČASNIH IN Z ZAVAROVALNO DOBO S POVEČANJEM	VSI	BREZ PREDČASNIH IN Z ZAVAROVALNO DOBO S POVEČANJEM	VSI	BREZ PREDČASNIH IN Z ZAVAROVALNO DOBO S POVEČANJEM
Starostna (z delno)	19.726	17.442	22.143	19.517	20.081	18.008
ženske	9.052	8.648	9.909	9.502	9.883	9.485
moški	10.674	8.794	12.234	10.015	10.198	8.523
Invalidska	1.285	1.197	1.680	1.555	1.062	996
ženske	555	541	705	687	465	455
moški	730	656	975	868	597	541
Družinska oz. vdovska	3.740	-	5.104	-	3.546	-
ženske	3.107	-	4.197	-	2.901	-
moški	633	-	907	-	645	-
Del vdovske	5.347	-	5.736	-	5.225	-
ženske	4.109	-	4.399	-	3.924	-
moški	1.238	-	1.337	-	1.301	-

Preglednica II.13

UŽIVALCI STAROSTNE POKOJNINE, KI SO UVELJAVILI PRAVICO V LETIH 2021 IN 2022, BREZ PREDČASNIH IN Z ZAVAROVALNO DOBO S POVEČANJEM, PO ZAKONU UVELJAVITVE POKOJNINE									
VRSTA	2021 (ZAČASNI)			2021 (KONČNI)			2022 (ZAČASNI)		
	ZPIZ-1	ZPIZ-2	ZPIZ-1 IN ZPIZ-2	ZPIZ-1	ZPIZ-2	ZPIZ-1 IN ZPIZ-2	ZPIZ-1	ZPIZ-2	ZPIZ-1 IN ZPIZ-2
	ŠTEVILO								
Starostna (z delno)	165	17.277	17.442	199	19.318	19.517	163	17.845	18.008
ženske	55	8.593	8.648	75	9.427	9.502	117	9.368	9.485
moški	110	8.684	8.794	124	9.891	10.015	46	8.477	8.523
DELEŽ (V %)									
Starostna (z delno)	0,9	99,1	100,0	1,0	99,0	100,0	0,9	99,1	100,0
ženske	0,6	99,4	100,0	0,8	99,2	100,0	1,2	98,8	100,0
moški	1,3	98,7	100,0	1,2	98,8	100,0	0,5	99,5	100,0

Dosežena starost ob upokojitvi

Povprečna dosežena starost novih uživalcev starostne pokojnine iz posameznega koledarskega leta je pretežno odvisna od njihove strukture. Če je bilo več starostnih pokojnin uveljavljenih pri najnižji starosti z enako ali daljšo pokojninsko dobo, kot se zahteva za upokojitev pri tej starosti, je povprečna starost nižja, če pa se viša delež upokojenih pri višjih starostih s krajšo pokojninsko dobo, pa se povprečna starost viša.

Preglednica II.14

POVPREČNA STAROST NOVIH UŽIVALCEV POKOJNIN IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA (brez uživalcev predčasne pokojnine in uživalcev z zavarovalno dobo s povečanjem) po letih								
LETO	STAROSTNA (Z DELNO)				INVALIDSKA			
	ŽENSKÉ		MOŠKI		ŽENSKÉ		MOŠKI	
	LET	MES	LET	MES	LET	MES	LET	MES
2013	58	6	60	11	51	5	53	9
2014	59	0	61	2	51	3	54	5
2015	59	2	61	4	52	0	54	5
2016	60	0	61	9	52	4	55	0
2017	60	4	62	3	53	7	55	4
2018	60	6	62	4	54	6	55	9
2019	60	8	62	6	54	10	55	7
2020	60	11	62	8	54	11	55	6
2021	61	6	62	8	55	4	56	0
2022*	61	6	62	8	55	5	55	5

*Začasni podatki.

Predpisana starost za pridobitev pravice do starostne pokojnine se je za **ženske** od uveljavitve ZPIZ-1 začela postopno višati vsako leto za 4 mesece. Na začetku je pri 35 letih pokojninske dobe predpisana starost znašala 53 let, pri 20 letih pokojninske dobe 58 let in pri 15 letih zavarovalne dobe 60 let. Tudi po ZPIZ-2 se je zviševanje predpisane starosti nadaljevalo. Najnižja možna starost je bila v letu 2022 60 let, enako kot v letu 2021, sočasno z zahtevano pokojninsko dobo brez dokupa, ki je znašala, enako kot v letu 2021, 40 let. Od leta 2020 upokojitev s pokojninsko dobo najmanj 20 let ni več mogoča. Pri 15 letih zavarovalne dobe od leta 2016 predpisana starost znaša 65 let.

Dejanske povprečne upokojitvene starosti žensk niso v celoti sledile dinamiki predpisanega zviševanja zahtevane starosti za pridobitev pravice do starostne pokojnine. Tako se je v obdobju 2013–2022 povprečna upokojitvena starost zvišala za 3 leta z 58 let in 6 mesecev na 61 let in 6 mesecev, kar pomeni eno leto več od povišanja zahtevane starosti za pridobitev pravice do starostne pokojnine. Povprečna upokojitvena starost se v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 ni spremenila. V letu 2022 je bilo od 9485 novih uži valk starostne in delne

pokojnine 9368 oziroma 98,8 odstotka upokojenih po pogojih ZPIZ-2, ostale (117 oziroma 1,2 odstotka) pa po prehodnih določbah ZPIZ-2, ki omogočajo upokojitev po ZPIZ-1.

Predpisane starosti in dolžine pokojninske oziroma zavarovalne dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine za **moške** se v obdobju veljavnosti ZPIZ-1 niso spreminjale. Z ZPIZ-2 pa se je postopno povečevala minimalna starost. V letu 2022 je bila enaka kot v letu 2021; 60 let ob 40 letih pokojninske dobe brez dokupa. Pri 15 letih zavarovalne dobe je tako kot v letih od 2013 do 2021 potrebna starost znašala 65 let. Po ZPIZ-2 je bila postopno ukinjena možnost starostne upokojitve pri 63 letih starosti in 20 letih dopolnjene pokojninske dobe.

V letih od 2013 do 2020 se je dejanska povprečna upokojitvena starost povečevala od 60 let in 11 mesecev na 62 let in 8 mesecev, nato pa je v letih 2021 in 2022 ostala enaka kot v letu 2020. V letih od 2015 do 2022 prevladujejo upokojeni po ZPIZ-2. Od 8523 upokojenih v letu 2022, je bilo 8477 oziroma 99,5 odstotka upokojenih po ZPIZ-2, po prehodnih določbah ZPIZ-2, ki omogočajo pridobitev pravice po pogojih ZPIZ-1, pa 46 oziroma 0,5 odstotka upokojenih.

V letu 2022 je bilo 1062 novih uživalcev invalidske pokojnine. Povprečna starost prejemnikov invalidske pokojnine je v manjši meri pogojena s predpisi, ki omogočajo pridobitev te pravice. Nanjo lahko vpliva le starost, do katere so zavarovancem s preostalo delovno zmožnostjo zagotovljene pravice na tej podlagi. Ta pa se je tako z ZPIZ-1 kakor tudi z ZPIZ-2 zvišala. Povprečna starost tako žensk kot moških, ki so pridobili pravico do invalidske pokojnine, je v letu 2022 znašala 55 let in 5 mesecev. Pri ženskah povprečne upokojitvene starosti, dosežene v posameznih koledarskih letih, naraščajo od leta 2014 naprej, pri moških nihajo, trend je pozitiven.

V letu 2022 je bilo 8771 novih uživalcev družinske, vdovske in dela vdovske pokojnine, od tega je bilo 5225 uživalcev dela vdovske pokojnine. V letu 2021 je bilo po končnih podatkih 10.840 novih uživalcev družinske, vdovske in dela vdovske pokojnine, od tega je bilo 5736 uživalcev dela vdovske pokojnine (po začasnih podatkih 9087 novih uživalcev družinske, vdovske in dela vdovske pokojnine, od tega 5347 uživalcev dela vdovske pokojnine).

Na dejansko upokojitveno starost uživalcev starostne pokojnine vplivajo v zakonu določeni bonusi in malusi. Bonusi jo zvišujejo, saj jih upravičenec pridobi, če odloži upokojitev na čas po izpolnitvi pogojev. V letu 2022 je bilo do povečanja starostne pokojnine upravičenih 1781 žensk in 2882 moških (po začasnih podatkih za leto 2021 1514 žensk in 2881 moških). Malusi se odražajo v trajnem zmanjšanju starostne pokojnine, ker je bila ta po ZPIZ-1 uveljavljena pred dopolnitvijo polne starosti z doseženo pokojninsko dobo in ne delovno dobo, po ZPIZ-2 pa v trajnem zmanjšanju predčasne pokojnine. V letu 2022 je starostno pokojnino s trajnim znižanjem ter predčasno pokojnino uveljavilo 78 žensk in 34 moških (po začasnih podatkih za leto 2021 124 žensk in 63 moških).

Preglednica II.15

ŠTEVILO STAROSTNIH POKOJNIN, UVELJAVLJENIH S POVEČANJEM OZIROMA TRAJNIM ZMANJŠANJEM (BONUSI, MALUSI), PO SPOLU, 2013-2022						
LETO	POVEČANJE (BONUSI)			ZMANJŠANJE (MALUSI)		
	ŽENSKE	MOŠKI	SKUPAJ	ŽENSKE	MOŠKI	SKUPAJ
2013	566	1.360	1.926	68	283	351
2014	815	1.938	2.753	184	247	431
2015	1.111	2.213	3.324	302	303	605
2016	1.360	2.256	3.616	376	267	643
2017	1.501	2.347	3.848	302	197	499
2018	1.756	2.809	4.565	193	143	336
2019	1.918	2.702	4.620	213	142	355
2020	1.367	2.890	4.257	161	109	270
2021	1.665	3.156	4.821	96	44	140
2022*	1.781	2.882	4.663	78	34	112

*Začasni podatki.

Pri novih uživalcih starostne pokojnine z zavarovalno dobo s povečanjem je dejansko dosežena povprečna starost žensk v letu 2022 znašala 59 let in 10 mesecev (60 let in 1 mesec v letu 2021), povprečna starost moških pa 60 let in 7 mesecev (61 let in 1 mesec v letu 2021). V letu 2022 je starostno pokojnino z zavarovalno dobo s povečanjem uveljavilo 325 žensk in 1645 moških (v letu 2021 316 žensk in 2180 moških).

Dopolnjena pokojninska doba ob upokojitvi

Povprečna dopolnjena pokojninska doba novih uživalcev starostne pokojnine iz posameznega koledarskega leta je odvisna pretežno od njihove strukture. Če je bilo več starostnih pokojnin uveljavljenih z enako ali daljšo pokojninsko dobo, kot se zahteva za upokojitev pri najnižji starosti, je povprečna pokojninska doba višja, če pa se viša delež upokojenih pri višjih starostih s krajšo pokojninsko dobo, v katero je bila šteta tudi dodana doba, pa se povprečna dopolnjena pokojninska doba niža.

Preglednica II.16

POVPREČNA DOPOLNJENA POKOJNINSKA DOBA NOVIH UŽIVALCEV POKOJNIN IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA (brez uživalcev predčasne pokojnine in uživalcev z zavarovalno dobo s povečanjem) po letih								
LETO	STAROSTNA (Z DELNO)				INVALIDSKA			
	ŽENSKE		MOŠKI		ŽENSKE		MOŠKI	
	LET	MES	LET	MES	LET	MES	LET	MES
2013	36	1	37	11	27	10	27	8
2014	36	2	37	9	26	10	27	6
2015	36	11	37	9	27	6	27	3
2016	37	2	37	6	27	6	27	9
2017	37	3	36	7	29	3	27	6
2018	38	9	37	1	28	11	27	7
2019	39	0	36	10	28	11	27	8
2020	38	10	36	10	28	7	27	5
2021	38	5	36	11	29	7	27	1
2022*	38	7	37	8	29	5	27	4
% STAROSTNIH POKOJNIN Z DOPOLNJENIMI 40 ALI VEČ LETI POKOJNINSKE DOBE V 2022*					ženske: 80,2		moški: 72,0	

*Začasni podatki.

V letu 2022 so ženske uveljavile starostno pokojnino (vključno z delnimi) v povprečju z 38 leti in 7 meseci, moški pa s 37 leti in 8 meseci pokojninske dobe, kar predstavlja v primerjavi z letom 2021 pri ženskah povečanje za 2 meseca, pri moških pa povečanje za 9 mesecev. Z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe je uveljavilo pokojnino 80,2 odstotka žensk (79,1 odstotka v letu 2021) in 72,0 odstotka moških (68,1 odstotka v letu 2021).

Povprečna dopolnjena pokojninska doba novih uživalcev invalidske pokojnine iz leta v leto niha, saj je odvisna od strukture prejemnikov. V letu 2022 so ženske, ki so uveljavile pravico do invalidske pokojnine, dopolnile v povprečju 29 let in 5 mesecev, moški pa 27 let in 4 mesece pokojninske dobe.

Pri novih uživalcih starostne pokojnine z zavarovalno dobo s povečanjem je v letu 2022 znašala povprečna dosežena pokojninska doba pri ženskah 38 let in 2 meseca, pri moških pa 38 let in 4 mesece (v letu 2021 pri ženskah 37 let in 8 mesecev, pri moških pa 37 let in 5 mesecev).

II.1.2.1.3 Trajanje prejemanja pokojnine

Na povprečno dobo prejemanja pokojnine vplivajo zakonski razlogi (milejši pogoji upokojitve v preteklosti) in daljšanje življenjske dobe uživalcev, v letih 2020 in 2021 pa tudi posledice

bolezni covid-19. Pri uživalcih starostne pokojnine se je v obdobju 2013–2022 doba prejemanja pokojnine podaljšala, pri ženskah z 22 let in 8 mesecev na 25 let in 3 mesece, pri moških pa s 16 let in 8 mesecev na 17 let in 8 mesecev. V letu 2022 je bila povprečna doba prejemanja pokojnine pri obeh spolih daljša kot v letu 2021, pri ženskah za 4 mesece in pri moških za 1 mesec. V zadnjih desetih letih se je ta doba skrajšala pri ženskah samo v letu 2021, pri moških je bilo trajanje prejemanja krajše tudi v letu 2019.

Podaljševala se je tudi povprečna doba prejemanja invalidske pokojnine, in sicer pri ženskah s 24 let in 6 mesecev v letu 2013 na 28 let in 3 mesece v letu 2022, pri moških pa z 18 let in 8 mesecev v letu 2013 na 21 let in 9 mesecev v letu 2022. V primerjavi s preteklim letom se je povprečna doba prejemanja invalidske pokojnine pri ženskah podaljšala za 3 mesece, pri moških se ni spremenila.

Pri družinskih in vdovskih pokojninah se je povprečna doba prejemanja pokojnine podaljšala z 12 let in 6 mesecev v letu 2013 na 14 let in 4 mesece v letu 2022 (14 let je bila v letu 2021).

Preglednica II.17

POVPREČNA DOBA PREJEMANJA POKOJNINE UŽIVALCEV, KI JIM JE PRENEHALA PRAVICA DO POKOJNINE po letih, stanje december										
LETO	STAROSTNA (Z DELNO)				INVALIDSKA				DRUŽINSKA/VDOVSKA	
	ŽENSKÉ		MOŠKI		ŽENSKÉ		MOŠKI		SKUPAJ	
	LET	MES	LET	MES	LET	MES	LET	MES	LET	MES
2013	22	8	16	8	24	6	18	8	12	6
2014	23	1	16	11	24	8	18	9	12	6
2015	23	6	17	0	25	4	19	5	12	10
2016	24	1	17	7	26	0	19	11	13	0
2017	24	5	17	8	26	2	20	8	13	2
2018	24	9	18	0	26	10	20	10	13	3
2019	24	11	17	7	27	1	21	3	13	8
2020	25	6	18	2	27	11	21	9	14	0
2021	24	9	17	7	28	0	21	9	14	0
2022	25	3	17	8	28	3	21	9	14	4

V letu 2022 je prenehala pravica do pokojnine 15.707 uživalcem starostne in delne pokojnine, kar je 4,7 odstotka manj kot v letu 2021. Na število prenehanj ima v letu 2022 manjši vpliv bolezen covid-19 in njene posledice. Pravica do invalidske pokojnine je prenehala 3676 uživalcem, kar je 10,3 odstotka manj kot v letu 2021. Od leta 2013 do 2022 se je število uživalcev starostne in delne pokojnine, ki jim je prenehala pravica do pokojnine, povečalo z 11.365 na 15.707. Uživalcev invalidske pokojnine, ki jim je prenehala pravica do pokojnine, je bilo 3841 leta 2013, leta 2022 pa 3676.

Povprečna doba prejemanja starostne in delne pokojnine vseh uživalcev je konec leta 2022 pri ženskah znašala 15 let in 10 mesecev, pri moških pa 12 let (konec leta 2021 15 let in 11 mesecev pri ženskah ter 11 let in 10 mesecev pri moških). Povprečna doba prejemanja invalidske pokojnine je konec leta 2022 pri ženskah znašala 21 let in 7 mesecev, pri moških pa 18 let in 3 mesece (konec leta 2021 21 let in 5 mesecev pri ženskah ter 18 let pri moških). Pri uživalcih družinske in vdovske pokojnine je konec leta 2022 povprečna doba prejemanja znašala 12 let in 10 mesecev (enako kot konec leta 2021).

II.1.2.1.4 Uživalci nadomestil iz invalidskega zavarovanja

ZPIZ-1 ni določil prevedbe pravic zavarovancev s preostalo delovno zmožnostjo, pridobljenih po prejšnjih predpisih, zato so statistični podatki o uživalcih nadomestil ločeni na priznane po ZPIZ ter ZPIZ-1 in ZPIZ-2. Sistem odmere nadomestil po ZPIZ-1, ki je začel veljati 1. januarja 2003, se bistveno razlikuje od prej veljavnega, medtem ko v ZPIZ-2 ni bilo večjih sprememb.

Preglednica II.18 prikazuje povprečno število uživalcev nadomestil po ZPIZ, ZPIZ-1 in ZPIZ-2. Razvidno je, da se število uživalcev po ZPIZ iz leta v leto zmanjšuje, po ZPIZ-1 in ZPIZ-2 pa v skupnem številu narašča. Povprečno število uživalcev vseh vrst nadomestil iz invalidskega zavarovanja je bilo v letu 2022 43.633. V primerjavi z letom 2021 jih je bilo 1,6 odstotka manj, predvsem zaradi zmanjšanja števila uživalcev nadomestil po ZPIZ. Po letu 2008 in do leta 2018 se je število uživalcev nadomestil zmanjševalo, v letih 2019 in 2020 se je povečalo, v letih 2021 in 2022 pa ponovno zmanjšalo.

Razloga za zmanjšanje števila uživalcev nadomestil po ZPIZ sta prenehanje pravice zaradi smrti ali pridobitev pravice do pokojnine oziroma sprememba v stanju invalidnosti, zaradi česar so pridobili nove pravice po ZPIZ-1 ali ZPIZ-2.

Preglednica II.18

POVPREČNO ŠTEVILO UŽIVALCEV NADOMESTIL, 2013-2022									
LETO	PO ZPIZ (DO 31. 12. 2002)				PO ZPIZ-1 IN ZPIZ-2 (OD 1. 1. 2003)				SKUPAJ
	ZA ČAS ČAKANJA IN ČAS POKLICNE REHABILITACIJE	ZA ČAS ČAKANJA NA DRUGO USTREZNO ZAPOSLOITEV	ZARADI DELA S SKRAJŠANIM DELOVNIM ČASOM	ZARADI MANJŠE PLAČE NA DRUGEM USTREZNEM DELU	DELNA INVALIDSKA POKOJNINA/DELNO NADOMESTILO	ZA ČAS POKLICNE REHABILITACIJE	ZAČASNO NADOMESTILO	NADOMESTILO ZA INVALIDNOST	
2013	1	10.860	3.289	4.567	12.444	350	473	14.968	46.952
2014	0	9.634	2.275	4.085	13.291	334	539	15.748	45.906
2015	0	8.664	1.990	3.634	13.781	312	609	16.200	45.190
2016	0	7.655	1.772	3.295	14.330	292	657	16.653	44.654
2017	0	6.681	1.652	3.081	14.730	250	674	17.228	44.296
2018	0	6.087	1.530	2.864	14.906	207	653	17.886	44.133
2019	0	5.842	1.392	2.615	15.307	195	644	18.723	44.718
2020	0	5.477	1.243	2.338	15.813	201	629	19.137	44.838
2021	0	5.002	1.107	2.059	16.247	205	607	19.123	44.350
2022	0	4.502	1.019	1.857	16.591	183	588	18.893	43.633

Opomba: Od leta 2020 so dodatno zajeti uživalci, ki še niso imeli rednega nakazila.

Preglednica II.19

STOPNJE RASTI POVPREČNEGA ŠTEVILA UŽIVALCEV NADOMESTIL (V %), 2013-2022									
LETO	PO ZPIZ (DO 31. 12. 2002)				PO ZPIZ-1 IN ZPIZ-2 (OD 1. 1. 2003)				SKUPAJ
	ZA ČAS ČAKANJA IN ČAS POKLICNE REHABILITACIJE	ZA ČAS ČAKANJA NA DRUGO USTREZNO ZAPOSLOITEV	ZARADI DELA S SKRAJŠANIM DELOVNIM ČASOM	ZARADI MANJŠE PLAČE NA DRUGEM USTREZNEM DELU	DELNA INVALIDSKA POKOJNINA/DELNO NADOMESTILO	ZA ČAS POKLICNE REHABILITACIJE	ZAČASNO NADOMESTILO	NADOMESTILO ZA INVALIDNOST	
2013	-50,0	-9,5	-22,9	-14,0	5,1	-2,8	18,8	4,6	-3,2
2014	-100,0	-11,3	-30,8	-10,6	6,8	-4,6	14,0	5,2	-2,2
2015	-	-10,1	-12,5	-11,0	3,7	-6,6	13,0	2,9	-1,6
2016	-	-11,6	-11,0	-9,3	4,0	-6,4	7,9	2,8	-1,2
2017	-	-12,7	-6,8	-6,5	2,8	-14,4	2,6	3,5	-0,8
2018	-	-8,9	-7,4	-7,0	1,2	-17,2	-3,1	3,8	-0,4
2019	-	-4,0	-9,0	-8,7	2,7	-5,8	-1,4	4,7	1,3
2020	-	-6,0	-10,4	-9,9	3,4	0,0	-2,2	2,2	0,4
2021	-	-8,7	-10,9	-11,9	2,7	2,0	-3,5	-0,1	-1,1
2022	-	-10,0	-7,9	-9,8	2,1	-10,7	-3,1	-1,2	-1,6

Opomba: Od leta 2020 so dodatno zajeti uživalci, ki še niso imeli rednega nakazila. Stopnje rasti za leto 2020 so izračunane na podlagi primerljivih podatkov za leto 2019.

II.1.2.1.5 Prejemniki letnega dodatka ter uživalci dodatka za pomoč in postrežbo

Letni dodatek je bil v letu 2022 izplačan 656.885 prejemnikom, od tega 86,4 odstotka v petih različnih zneskih in 13,6 odstotka v sorazmernem delu. Letni dodatek v višini 140 evrov je prejelo 138.033, v višini 200 evrov 82.056, v višini 250 evrov 105.575, v višini 310 evrov 109.664, v višini 450 evrov pa 131.919 prejemnikov ter sorazmerni del dodatka 89.638 prejemnikov. Uživalci, ki se jim pokojnina po določbah mednarodnih pogodb izplačuje v sorazmernem delu oziroma se jim zaradi delne zaposlitve izplačuje delna pokojnina ali pokojnina v sorazmernem delu, so prejeli letni dodatek v celotni višini 450 evrov in ne v sorazmernem delu, če osnova za odmero letnega dodatka ni presegla 570 evrov. Letni dodatek je v letu 2022 prejelo 0,4 odstotka oziroma 2354 oseb več kot v letu 2021.

Povprečno število uživalcev **DPP** se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo za 0,4 odstotka, na 33.110 uživalcev. V letu 2022 je nižji znesek DPP v povprečju prejemale 21.348 uživalcev (64,5 odstotka), višji znesek 9977 uživalcev (30,1 odstotka), DPP za najtežje prizadete 795 uživalcev (2,4 odstotka), 990 uživalcev (3,0 odstotka) pa v sorazmernem delu.

Preglednica II.20

POVPREČNO ŠTEVILO IN STOPNJE RASTI PREJEMNIKOV LETNEGA DODATKA IN UŽIVALCEV DODATKA ZA POMOČ IN POSTREŽBO, 2013-2022										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LETNI DODATEK										
Število	407.529	405.840	502.283	501.654	643.129	645.492	648.316	653.401	654.531	656.885
Stopnja rasti (%)	2,3	-0,4	23,8	-0,1	28,2	0,4	0,4	0,8	0,2	0,4
DODATEK ZA POMOČ IN POSTREŽBO										
Število	29.840	30.343	30.852	31.622	32.281	33.272	34.607	34.679	33.243	33.110
Stopnja rasti (%)	-0,8	1,7	1,7	2,5	2,1	3,1	4,0	0,2	-4,1	-0,4

Opomba: Od leta 2019 so pri uživalcih dodatka za pomoč in postrežbo dodatno zajeti uživalci vojaške pokojnine, dodatka k pokojnini in tisti, ki še niso imeli rednega nakazila.

II.1.2.1.6 Uživalci invalidnine

Povprečno število uživalcev **invalidnine** za telesno okvaro se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 4,4 odstotka, zaradi novele ZPIZ-2J, ki od 7. 8. 2021 zavarovancem omogoča pridobitev pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki je posledica bolezni ali poškodbe zunaj dela.

Preglednica II.21

POVPREČNO ŠTEVILO UŽIVALCEV INVALIDNINE, 2013-2022										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Število	55.441	53.111	50.666	48.352	46.020	43.913	41.869	39.864	37.802	39.480
Stopnja rasti (%)	-1,4	-4,2	-4,6	-4,6	-4,8	-4,6	-4,7	-4,7	-5,2	4,4

Opomba: Od leta 2020 so dodatno zajeti uživalci vojaške pokojnine, dodatka k pokojnin in tisti, ki še niso imeli rednega nakazila. Stopnja rasti za leto 2020 je izračunana na podlagi primerljivega podatka za leto 2019.

II.1.2.2 Uživalci drugih pravic zunaj sistema obveznega zavarovanja oziroma po posebnih zakonih in predpisih

II.1.2.2.1 Solidarnostni dodatek po ZDUPŠOP

Solidarnostni dodatek je bil izplačan januarja 2022 uživalcem pokojnin, brezposelnim prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja ter prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki delajo krajši delovni čas in so na začasnem čakanju na delo oziroma odsotni z dela zaradi višje sile, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji.

Izplačan je bil 301.764 prejemnikom v treh različnih zneskih, nekateri pa so prejeli sorazmerni del tega dodatka. Solidarnostni dodatek v višini 130 evrov je prejelo 89.582, v višini 230 evrov 112.277, v višini 300 evrov 95.526 prejemnikov ter sorazmerni del dodatka 4379 prejemnikov družinskih in vdovskih pokojnin, kjer pravico uživa več družinskih članov.

II.1.2.2.2 Uživalci vojaške pokojnine, pokojnine po zakonu o SZK, dodatka k pokojnini, akontacije pokojnine in dela vdovske pokojnine po ZPIZVZ-B

Preglednica II.22

POVPREČNO ŠTEVILO UŽIVALCEV PO POSEBNIH ZAKONIH IN PREDPISIH, 2013-2022					
LETO	VOJAŠKE POKOJNINE	POKOJNINE PO SZK	DODATKI K POKOJNINI	PREJEMNIKI AKONTACIJE	SKUPAJ
1	2	3	4	5	6=2 do 5
2013	2.911	821	1.224	5	4.961
2014	2.750	620	1.112	3	4.485
2015	2.588	447	1.026	3	4.064
2016	2.422	317	943	3	3.685
2017	2.253	218	865	0	3.336
2018	2.088	152	794	0	3.034
2019	1.937	102	727	1	2.767
2020	1.745	63	660	1	2.468
2021	1.556	33	587	1	2.177
2022	1.417	20	527	1	1.965

Opomba: Od leta 2020 so dodatno zajeti uživalci, ki še niso imeli rednega nakazila.

Leta 2022 je bilo uživalcev **dela vdovske pokojnine po ZPIZVZ-B** v povprečju 282, kar je 4,4 odstotka manj kot leto prej.

II.1.2.2.3 Preživninsko varstvo kmetov

Od uveljavitve ZPVK (leta 1979) do konca leta 1997, ko je bila sklenjena zadnja pogodba, sta bili sklenjeni 202 pogodbi. Decembra 2022 so **preživnino** prejeli 3 uživalci.

II.1.2.2.4 Pokojnine in drugi prejemki, ki se kot obveznost RS financirajo iz državnega proračuna

Del sredstev za izplačilo pokojnin in drugih prejemkov, ki nastanejo zaradi priznavanja ali odmere pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja pod posebnimi pogoji oziroma zaradi izpada prispevkov, se zagotavlja kot obveznost iz državnega proračuna.

V preglednici II.23 so prikazani podatki za leto 2021. Obveznost države za leto 2022 bo ugotovljena na podlagi letnega obračuna obveznosti, ki ga zavod po ZPFOPIZ-1 predloži MDDSZ in MF v 60 dneh po sprejetju letnega poročila.

Preglednica II.23

Zneski v EUR

UPRAVIČENCI DO POKOJNIN in DRUGIH PREJEMKOV PIZ TER DO POVRAČIL PRISPEVKOV IZ PIZ, 2021		
VRSTA UPRAVIČENCA PO ZPIZ-1 (232. ČLEN), ZPIZ-2 (161. ČLEN) TER DRUGIH POSEBNIH ZAKONIH	SKUPAJ	
	ŠTEVILO	ZNESEK
1 Udeleženci NOB, narodni heroji, nosilci Partizanske spomenice 41	5.618	8.720.757
2 Upokojenci - kmetje borci	13	29.537
3 Vojni veterani TO RS	3.690	1.178.156
4 Vojni veterani mlajši od 15 let	211	55.641
5 Prisilno mobilizirani	459	109.232
6 Zaporniki v koncentracijskih taboriščih	202	83.418
7 Zaporniki v koncentracijskih taboriščih po 15. 5. 1945	44	14.817
8 Interniranci, begunci, delovni deportiranci itd.	7.533	3.475.062
9 Upravičenci do višjega zneska po Zakonu o popravi krivic	2.752	2.520.312
10 Uživanci izjemnih pok. po Zakonu o izjemnem priznanju in odmeri starostne pok. osebam, ki imajo posebne zasluge	145	731.924
11 Uživanci administrativnih pokojnin po predpisih nekdanje SFRJ	52	76.561
12 Delavci ONZ in zavodov za prestajanje kazni zapora	1.053	3.361.288
13 Upokojeni po zakonu o poslancih	44	118.706
14 Upokojeni po Zakonu o vladi	3	10.584
15 Upokojeni po Zakonu o sodniški službi	22	29.182
16 Upokojeni po Zakonu o prekrških	6	11.490
17 Upokojeni po Zakonu o kazenskem postopku	6	5.057
18 Administrativno upokojeni po Zakonu o notranjih zadevah	372	2.131.871
19 Upokojeni po Zakonu o policiji	392	2.566.963
20 Upokojeni po Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij	65	232.799
21 Upokojeni po Zakonu o obrambi	115	575.446
22 Upokojeni po Zakonu o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja bivših vojaških zavarovancev	2.170	19.713.252
23 Upokojeni po Zakonu o uvedbi pravice do izjemne pridobitve pokojnine za delavce v premoženjskih	1	2.726
24 Upokojeni po Zakonu o prepovedi proizvodnje in prometa z azbestnimi izdelki	43	232.480
25 Uživanci akontacij pokojnin iz republik nekdanje SFRJ	1	1.533
26 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja aktivne vojaške službe v nekdanji JLA	2.052	7.729.060
27 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja do 31. 3. 1992 pri drugih nosilcih zavarovanja v nekdanji SFRJ	16.732	16.153.197
28 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja v invalidskih podjetjih	6.603	6.500.494
29 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja prvega leta otrokovega življenja iz 1. alinee 189. člena ZPIZ-1	29.313	5.843.171
30 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja poklicne rehabilitacije zavarovanca s preostalo delovno zmožnostjo	192	183.231
31 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja poklicne rehabilitacije iz 2. alinee 131. člena ZPIZ-2	97	81.837
32 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja iz 3. alinee 131. člena ZPIZ-2	22	6.445
33 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja iz 4. alinee 131. člena ZPIZ-2	460	362.395
34 Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje prištete dobe na podlagi osebnih okoliščin	4.259	1.767.664
35 Upravičenci do dela pokojnine, izplačanega doznosa najnižje pokojnine	3.395	4.732.785
36 Upoštevanje dodane dobe iz 2. odstavka 202. člena ZPIZ-2	1.400	13.282.353
37 Uživanci zagotovljene pokojnine (ZPIZ-2C)	90.689	25.316.906
38 Upravičenci po ZOPRUJF	4	2.330
39 Uživanci najnižje pokojnine (ZPIZ-2I)	5.618	688.543
40 Uživanci zagotovljene invalidske pokojnine (ZPIZ-2I)	11.400	3.094.395
41 SKUPAJ OBVEZNOST ZA POKOJNINE IN DRUGE PREJEMKE (1 do 40)	197.248	131.733.599
42 Sorazmerni del stroškov delovanja zavoda za pokojnine in druge prejemke (0,83%)		1.093.389
43 Sorazmerni del prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje za pokojnine in druge prejemke (8,69%)		11.447.650

UPRAVIČENCI DO POKOJNIN in DRUGIH PREJEMKOV PIZ TER DO POVRAČIL PRISPEVKOV IZ PIZ, 2021

VRSTA UPRAVIČENCA PO ZPIZ-1 (232. ČLEN), ZPIZ-2 (161. ČLEN) TER DRUGIH POSEBNIH ZAKONIH		SKUPAJ	
		ŠTEVILO	ZNESEK
44	Uživalci dodatkov k pokojninam iz republik nekdanje SFRJ	594	1.385.616
45	Uživalci invalidnin in DPP, katerih pokojnina v celoti bremeni proračun (10. čl. ZPFOPIZ-1)	508	820.509
46	Prejemniki letnega dodatka	3.940	785.600
47	Prejemniki dela pokojnine (7. člen ZPFOPIZ-1)	40	109.622
48	Upravičenci do dodatka k pokojnini po ZDPIDŠ	75	893.005
49	SKUPAJ OBVEZNOST ZA OSTALE PREJEMKE (44 do 48)	5.157	3.994.352
50	Sorazmerni del stroškov delovanja zavoda za ostale prejemke (0,83%)		33.153
51	SKUPAJ OBVEZNOST ZA POKOJNINE IN DRUGE TER OSTALE PREJEMKE (41+42+43+49+50)	202.405	148.302.142
52	Prispevek zavarovanca in delodajalca za zaposlene v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih	14.367	54.663.624
53	Obračunani neplačani prispevki po 3. odstavku 74. člena ZZRZI	8.009	21.902.651
54	Obračunani neplačani prispevki po 4. odstavku 74. člena ZZRZI	26.779	5.635.388
55	Upravičenci do starševskega dodatka iz 19. člena ZPIZ-2	2.956	2.588.729
56	Del prispevka zavarovanca in delodajalca iz 15. člena ZPIZ-2 (145. člen ZPIZ-2)	21.827	13.099.142
57	Del prispevka delodajalca za starejše delavce (156. člen ZPIZ-2)	45.191	26.450.148
58	Del prispevka delodajalca za prvo zaposlitev (157. člen ZPIZ-2)	1.022	1.090.384
59	SKUPAJ ZNESEK PRISPEVKOV (52 do 58)	120.151	125.430.065
60	SKUPAJ OBVEZNOST (51+59)	322.556	273.732.207
61	Vračila, odtegljaji		2.854.316
62	LETNA OBVEZNOST PO TEM OBRAČUNU		270.877.891

II.2 GMOTNI POLOŽAJ UŽIVALCEV POKOJNIN IN DELOVNIH INVALIDOV

Zavod v letnih poročilih ugotavlja gmotni položaj uživalcev pokojnin in delovnih invalidov predvsem z vidika indikatorjev, ki jih objavlja v mesečnih statističnih pregledih, ter na osnovi podatkov in dokumentov, ki predstavljajo podlago za izvajanje zavarovanja.

Poleg dohodkovnega vidika zavod spremlja tudi širšo analizo, podprto s podatki o materialni, stanovanjski in drugi preskrbljenosti uživalcev pokojnin in starejših prebivalcev. Za zbiranje teh podatkov zavod ni pristojen, zato je v letu 2022 Inštitut za ekonomska raziskovanja izdelal raziskavo »Socialno-ekonomski položaj upokojencev in starejšega prebivalstva v Sloveniji«, ki je posebno pozornost namenila tudi prejemnikom invalidskih pokojnin in delovnim invalidom.

Višina pokojnin in drugih prejemkov, ki jih izplačuje zavod, pomembno vpliva na gmotni položaj uživalcev pokojnin in delovnih invalidov.

II.2.1 Usklajevanje pokojnin in drugih prejemkov, izplačilo solidarnostnih dodatkov ter izplačilo povečanega dela prejemkov upokojencev

Višina pokojnine je praviloma odvisna od zakonsko določenega načina njene odmere ter poznejšega usklajevanja, namenjenega ohranjanju njene vrednosti. Višina njenega izplačila pa je odvisna tudi od višine obračunane akontacije dohodnine. Gmotni položaj se lahko v manj ugodnih gospodarskih razmerah izboljša tudi z dodatnimi zakonskimi ukrepi.

V skladu s 105. in 106. členom ZPIZ-2 se uskladitev pokojnin izvede enkrat letno, in sicer pri izplačilu pokojnin za mesec februar. Osnova za uskladitev je pokojnina, ki upravičencu pripada za mesec pred mesecem, v katerem se izvede uskladitev, oziroma ob odmeri, če je odmerjena v mesecu njene izvedbe ali pozneje v posameznem koledarskem letu. Uskladitev velja od 1. januarja leta, v katerem se opravi. Pokojnine se uskladijo za 60 odstotkov rasti povprečne bruto plače, izplačane za obdobje januar–december preteklega leta, v primerjavi s povprečno bruto plačo, izplačano za enako obdobje leto pred tem, in za 40 odstotkov povprečne rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju januar–december preteklega leta v primerjavi z enakim obdobjem leto pred tem. Uskladitev pokojnin je izražena v odstotku in je seštevek obeh ugotovljenih delnih rasti. Uskladitev pokojnin ne more biti nižja od ugotovljene polovične rasti cen življenjskih potrebščin.

V letu 2022 so se pokojnine in drugi prejemki uskladili dvakrat.

Dodatna uskladitev pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja v skladu z novelo ZPIZ-2L je bila namenjena odpravi zaostankov pri usklajevanju pokojnin uživalcev, upokojenih v različnih obdobjih. Iz tega razloga so bili odstotki različni, tako, da so se pokojnine in ostali prejemki s 1. 1. 2022 povečali za:

- 3,5 odstotka, če so bili uveljavljeni do 31. 12. 2010,
- 1,7 odstotka, če so bili uveljavljeni od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011, in
- 1 odstotek, če so bili uveljavljeni od 1. 1. 2012 dalje.

Za 1 odstotek sta se uskladili tudi najnižja in zagotovljena pokojnina ter najnižji znesek invalidske pokojnine.

Redna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov, izvedena v februarju 2022, z veljavnostjo od 1. 1. 2022, je znašala 4,4 odstotka.

Zaradi omilitve posledic covid-19 je bil v januarju 2022 na podlagi ZDUPŠOP upokojencem oziroma uživalcem nadomestil iz invalidskega zavarovanja izplačan solidarnostni dodatek v treh različnih višinah.

Izplačilo solidarnostnega dodatka za odpravo posledic energetske revščine upravičencem po ZUOPVCE je bilo realizirano v aprilu 2022. V novembru 2022 pa je zavoda na podlagi ZZUOPD izplačal energetski dodatek eni od najbolj ranljivih skupin prebivalstva, to je invalidom.

Zavod je na podlagi ZNUPPU uživalcem pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja ob izplačilu rednih prejemkov za november in december 2022 izplačal tudi povečani del prejemkov v višini 4,5 odstotka od zneska, ki ga je uživalec prejel v oktobru 2022. Povečan del prejemkov je upoštevan v zneskih pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja.

II.2.2 Raven pokojnin ter razmerja med pokojninami in plačami

Glede na vrsto izplačane pokojnine je bila povprečna mesečna bruto starostna pokojnina, izplačana v obdobju januar–december 2022, od primerljive v enakem obdobju leta 2021 višja za 8 odstotkov in je znašala 786,53 evra, invalidska pokojnina višja za 8,3 odstotka in je znašala 609,16 evra, vdovska in družinska pokojnina pa višja za 7,7 odstotka in je znašala 479,99 evra.

V letu 2022 je bila ugotovljena povprečna letna 8,8-odstotna inflacija, zato so se pokojnine v primerjavi s predhodnim letom realno zmanjšale za: starostne pokojnine 0,7 odstotka, invalidske pokojnine 0,5 odstotka ter vdovske in družinske pokojnine 1,0 odstotka.

Povprečno število in struktura uživalcev pokojnin brez uživalcev sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin, po višini bruto pokojnine v decembru 2022, sta razvidna iz preglednice II.24.

Preglednica II.24

RAZPOREDITEV POKOJNIN brez uživalcev sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin, 12/2022									
INTERVALI ZNESKOV POKOJNIN V EUR	STAROSTNE POKOJNINE						STAROSTNE, INVALIDSKE, DRUŽINSKE IN VDOVSKE POKOJNINE		
	ŠTEVILO			STR. V %	ŠTEVILO (ŠIRŠI RAZREDI)	POVPREČNA POK. DOBA		ŠTEVILO	STR. V %
	ŽENSKE	MOŠKI	SKUPAJ			LET	MES		
do 200,00	0	0	0	0,0		-	-	2.527	0,5
200,01 - 300,00	6	9	15	0,0		19	6	10.669	2,0
300,01 - 400,00	5.694	6.587	12.281	3,1		20	2	20.731	4,0
400,01 - 500,00	7.319	5.784	13.103	3,3	25.399	25	7	36.614	7,0
500,01 - 600,00	15.687	8.172	23.859	6,0		32	1	40.275	7,7
600,01 - 700,00	56.153	33.029	89.182	22,5		37	11	113.835	21,8
700,01 - 800,00	31.483	25.465	56.948	14,4		38	1	68.593	13,1
800,01 - 900,00	22.917	23.632	46.549	11,8		38	2	54.848	10,5
900,01 - 1.000,00	17.570	19.196	36.766	9,3	253.304	38	2	42.933	8,2
1.000,01 - 1.100,00	14.632	14.187	28.819	7,3		38	3	33.020	6,3
1.100,01 - 1.200,00	11.093	10.631	21.724	5,5		38	4	24.510	4,7
1.200,01 - 1.300,00	7.663	7.560	15.223	3,8		38	5	17.217	3,3
1.300,01 - 1.400,00	5.285	5.678	10.963	2,8		38	7	12.390	2,4
1.400,01 - 1.500,00	3.668	4.333	8.001	2,0	84.730	38	7	9.067	1,7
1.500,01 - 1.600,00	2.561	3.311	5.872	1,5		38	8	6.714	1,3
1.600,01 - 1.700,00	1.969	2.575	4.544	1,1		38	8	5.668	1,1
1.700,01 - 1.800,00	1.469	1.937	3.406	0,9		38	8	3.736	0,7
1.800,01 - 1.900,00	1.083	1.583	2.666	0,7		38	10	2.852	0,5
1.900,01 - 2.000,00	937	1.343	2.280	0,6	18.768	38	9	2.446	0,5
2.000,01 - 2.100,00	736	1.310	2.046	0,5		38	6	2.141	0,4
2.100,01 - 2.200,00	719	1.188	1.907	0,5	3.953	38	6	2.007	0,4
od 2.200,01	3.675	6.053	9.728	2,5	9.728	40	4	9.936	1,9
SKUPAJ	212.319	183.563	395.882	100,0	395.882	36	11	522.729	100,0

Opomba: V razvrstitih po zneskih in pri izračunu povprečne pokojnine oziroma prejemka v vseh tabelah so zajeti užívalci, ki so imeli pokojnino nakazano z rednim nakazilom, pri novih užívalcih je upoštevano prvo redno nakazilo (če ga je oseba že imela).

V novembru in decembru 2022 pokojnina oziroma prejemek vključuje povečan del pokojnine v višini 4,5 odstotka na podlagi 2. člena Zakona o nujnih ukrepih za povečanje prihodkov upokojencev in omejitev dviga oskrbnin na področju socialnega varstva (Ur. l. RS, št. 145/2022 z dne 21. 11. 2022 – ZNUPPU).

Pokojnina vključuje dodatek k pokojnini po ZDPIDŠ in dodatek po ZPFOPIZ-1.

Pokojnine, odmerjene po določbah mednarodnih sporazumov v sorazmernem delu, so iz razpredelnice izločene, ker ne odražajo objektivne slike o gmotnem položaju užívalcev pokojnin in nižajo raven predvsem najnižjih pokojnin. Dejstvo je, da so te pokojnine, ki praviloma temeljijo na kratki pokojninski dobi, prebiti v zavarovanju pri zavodu, zelo nizke in predstavljajo samo del pokojnine posameznika. Pri večini užívalcev je pokojninska doba tako kratka, da onemogoča pridobitev pravice do samostojne slovenske pokojnine. Vendar pa materialno varnost oziroma gmotni položaj upravičencev do sorazmernega dela pokojnine izboljšuje tuja pokojnina, ki so jo mnogi med njimi že ali pa jo še bodo pridobili po izpolnitvi pogojev v drugih državah, v katerih so bili pokojninsko in invalidsko zavarovani. Delne pokojnine so iz zgornje razpredelnice izločene, ker se izplačujejo zavarovancem, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine in delajo s krajšim delovnim oziroma zavarovalnim časom od polnega, zato se jim pokojnine izplačujejo v sorazmernem delu. Povprečna bruto starostna pokojnina brez užívalcev sorazmernega dela pokojnine in užívalcev delne pokojnine je v letu 2022 znašala 888,66 evra in je bila za 8,3 odstotka višja v primerjavi s predhodnim koledarskim letom.

Povprečna bruto starostna pokojnina z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe (brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin) je v letu 2022 znašala 984,56 evra in je bila v primerjavi s predhodnim koledarskim letom za 7,4 odstotka višja.

Po podatkih SURS je povprečna bruto plača, izplačana za obdobje januar–december 2022, znašala 2.023,92 evra. Od povprečja, izplačanega za koledarsko leto pred tem, je bila višja za 2,8 odstotka. Povprečna mesečna neto plača, izplačana za isto obdobje, pa je znašala 1.318,64 evra in je bila višja od povprečja, izplačanega leto pred tem, za 3,8 odstotka.

Mesečna izplačila povprečnih neto plač in povprečnih neto pokojnin po posameznih vrstah od leta 2013 do 2022 so razvidna iz preglednice II.25.

Preglednica II.25

POVPREČNI ZNESKI NETO PLAČ IN POKOJNIN (V EUR) IN VERIŽNI INDEKSI RASTI, 2013-2022										
LETO	PLAČA	VERIŽNI INDEKS	STAROSTNA POKOJNINA	VERIŽNI INDEKS	INVALIDSKA POKOJNINA	VERIŽNI INDEKS	VDOVSKA/ DRUŽINSKA POKOJNINA	VERIŽNI INDEKS	DEL VDOVSKE POKOJNINE	VERIŽNI INDEKS
2013	997,01	100,6	615,64	100,1	477,84	99,4	389,41	97,5	62,62	99,6
2014	1.008,85	100,8	613,13	99,6	475,14	99,4	388,96	99,9	62,37	99,6
2015	1.013,23	100,4	609,50	99,4	472,21	99,4	385,85	99,2	62,18	99,7
2016	1.030,16	101,7	612,64	100,5	474,07	100,4	387,12	100,3	62,50	100,5
2017	1.062,00	103,1	620,25	101,2	479,93	101,2	391,11	101,0	63,23	101,2
2018	1.092,74	102,9	639,00	103,0	495,83	103,3	401,11	102,6	65,02	102,8
2019	1.133,50	103,7	657,99	103,0	509,75	102,8	411,96	102,7	66,96	103,0
2020	1.208,65	106,6	688,84	104,7	532,16	104,4	429,20	104,2	70,02	104,6
2021	1.270,30	105,1	722,36	104,9	561,19	105,5	444,54	103,6	72,98	104,2
2022	1.318,64	103,8	781,98	108,3	608,23	108,4	479,45	107,9	79,22	108,6

Opomba: Od novembra 2015 je SURS spremenil vir podatkov o izplačanih plačah za zaposlene osebe v javnem sektorju (ISPAP), kar vpliva na višino povprečne plače. Razmerja med posamezno vrsto pokojnine in plačo za leto 2014 so izračunana na podlagi primerljivega podatka o plači za leto 2014, ki ga je objavil SURS.

Povprečni neto znesek izplačila 40 odstotkov starostne pokojnine je v letu 2022 znašal 369,51 evra.

V odstotkih izražena razmerja med povprečnimi mesečnimi pokojninami in plačami so razvidna iz preglednice II.26.

Preglednica II.26

RAZMERJE - NETO POKOJNINE : NETO PLAČE po letih							
LETO	POVPREČNE STAROSTNE POKOJNINE BREZ SORAZMERNIH DELOV POKOJNIN IN DELNIH POKOJNIN V %	DELEŽ UŽIVALCEV STAROSTNE POKOJNINE BREZ SORAZMERNIH DELOV POKOJNIN IN DELNIH POKOJNIN MED UŽIVALCI STAROSTNE IN DELNE POKOJNINE V %	POVPREČNE STAROSTNE POKOJNINE BREZ SORAZMERNIH DELOV POKOJNIN IN DELNIH POKOJNIN Z DOPOLNJENIMI 40 ALI VEČ LETI POKOJNINSKE DOBE V %	DELEŽ UŽIVALCEV STAROSTNE POKOJNINE BREZ SORAZMERNIH DELOV POKOJNIN IN DELNIH POKOJNIN Z DOPOLNJENIMI 40 ALI VEČ LETI POKOJNINSKE DOBE MED UŽIVALCI STAROSTNE POKOJNINE BREZ SORAZMERNIH DELOV POKOJNIN IN DELNIH POKOJNIN V %	POVPREČNE STAROSTNE POKOJNINE V %	POVPREČNE INVALIDSKE POKOJNINE V %	POVPREČNE DRUŽINSKE/ VDOVSKE POKOJNINE V %
2013					61,7	47,9	39,1
2014					60,8	47,1	38,6
2015	67,0	84,9	79,7	26,8	60,2	46,6	38,1
2016	66,5	84,5	78,2	27,8	59,5	46,0	37,6
2017	65,4	84,1	76,2	29,0	58,4	45,2	36,8
2018	65,7	83,8	75,6	30,7	58,5	45,4	36,7
2019	65,3	83,6	74,1	33,0	58,0	45,0	36,3
2020	64,2	83,3	72,2	35,4	57,0	44,0	35,5
2021	64,1	83,2	71,4	37,7	56,9	44,2	35,0
2022	67,0	83,0	74,1	39,9	59,3	46,1	36,4

Opomba: Od novembra 2015 je SURS spremenil vir podatkov o izplačanih plačah za zaposlene osebe v javnem sektorju (ISPAP), kar vpliva na višino povprečne plače. Razmerja med posamezno vrsto pokojnine in plačo za leto 2014 so izračunana na podlagi primerljivega podatka o plači za leto 2014, ki ga je objavil SURS. Med prejemniki povprečne neto plače niso zajeti zaposleni, ki so bili napoteni na začasno čakanje na delo, upoštevani so dodatki, povezani z epidemijo covid-19.

Na gmotni položaj posameznika vpliva tudi del vdovske pokojnine, kar je razvidno iz preglednice II.27, ki prikazuje višino povprečne pokojnine z delom vdovske pokojnine v decembru 2022.

POVPREČNA POKOJNINA Z DELOM VDOVSKE POKOJNINE, 12/2022				
VRSTA	ZNESKI V EUR		INDEKSI	
	12/2022	1-12/2022	<u>12/22</u> 12/21	<u>1-12/22</u> 1-12/21
VSE POKOJNINE				
POVPREČNA BRUTO POKOJNINA				
starostna	826,71	797,12	111,9	108,1
moški	808,47	781,82	111,3	107,4
ženske	845,34	812,79	112,5	108,7
invalidska	638,57	616,61	111,7	108,4
moški	619,68	599,60	111,3	108,1
ženske	664,80	640,36	112,1	108,6
POVPREČNA NETO POKOJNINA				
starostna	822,45	792,58	112,2	108,3
moški	803,60	776,54	111,7	107,7
ženske	841,70	808,98	112,7	108,8
invalidska	637,77	615,69	111,8	108,4
moški	618,81	598,55	111,5	108,2
ženske	664,10	639,61	112,1	108,7
BREZ SORAZMERNIH DELOV POKOJNIN IN DELNIH POKOJNIN				
POVPREČNA BRUTO POKOJNINA				
starostna	935,66	901,07	112,0	108,3
moški	973,51	939,48	111,5	107,7
ženske	902,93	867,70	112,5	108,8
invalidska	701,69	677,10	111,7	108,4
moški	710,49	686,60	111,5	108,1
ženske	690,83	665,30	112,1	108,8
POVPREČNA NETO POKOJNINA				
starostna	930,82	895,90	112,3	108,5
moški	967,51	932,98	111,9	108,0
ženske	899,11	863,69	112,8	109,0
invalidska	700,84	676,11	111,8	108,5
moški	709,52	685,41	111,6	108,2
ženske	690,14	664,55	112,2	108,8

II.2.3 Vpliv drugih pravic na raven pokojnin

Gmotni položaj užívalcev pokojnin in drugih prejemkov, ki jih izplačuje zavod, je odvisen tudi od višine drugih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Pravice iz obveznega zavarovanja, ki so izrazito socialne narave in pomembno vplivajo na gmotni položaj užívalcev najnižjih pokojnin, so odmera pokojnine od najnižje pokojninske osnove, najnižja starostna, predčasna ali invalidska pokojnina, zagotovljena pokojnina, najnižji znesek invalidske pokojnine in najnižji znesek pokojnine užívalcev, ki so opravljali kmetijsko dejavnost in izpolnjujejo predpisani pogoji pokojninske dobe. Najnižja pokojnina je v letu 2022 znašala 294,78 evra, najnižji znesek invalidske pokojnine in najnižji znesek pokojnine užívalcev, ki so opravljali kmetijsko dejavnost in izpolnjujejo predpisani pogoji pokojninske dobe, sta znašala 409,70 evra, zagotovljena pokojnina pa je v preteklem letu znašala 653,75 evra.

V funkciji zagotavljanja solidarnosti v sistemu je tudi odmera pokojnine od najvišje pokojninske osnove, pri čemer pa je njen vpliv bistveno manjši od vpliva odmere pokojnine od najnižje pokojninske osnove.

II.2.3.1 Najnižja pokojninska osnova

Odmera pokojnine od najnižje pokojninske osnove po načelu solidarnosti zagotavlja upravičencu višjo pokojnino, kot bi jo prejemal, če bi se mu izplačevala pokojnina, odmerjena od njegove dejanske pokojninske osnove, in usklajena s pripadajočimi uskladitvami. Po ZPIZ-2 se zavarovancu pokojnina odmeri od najnižje pokojninske osnove, če pokojnina, odmerjena od njegove dejanske pokojninske osnove, izračunane na podlagi osnov zavarovanca s pripadajočimi uskladitvami, ne dosega zneska pokojnine, odmerjene od najnižje pokojninske osnove, veljavne ob uveljavitvi pravice (če je zavarovanec do takšne odmere upravičen).

Najnižja pokojninska osnova se po ZPIZ-2 vsako leto določi na novo v višini 76,5 odstotka povprečne mesečne plače, izplačane v RS v preteklem koledarskem letu, zmanjšane za davke in prispevke, ki se plačujejo od plače po povprečni stopnji v Republiki Sloveniji, in se poveča za odstotek, s katerim so usklajene pokojnine od 1. januarja tekočega koledarskega leta. Višina najnižje pokojninske osnove se nato spreminja v višini in v rokih, v katerih se izvajajo uskladitve pokojnin v tekočem koledarskem letu.

Najnižja pokojninska osnova, veljavna od 1. januarja 2022, je znašala 1.024,75 evra in je ostala enaka do konca leta 2022. Za pokojnine, uveljavljene po ZPIZ-1, je skladno s prehodnimi določbami ZPIZ-2 (preračun s faktorjem 0,732) najnižja pokojninska osnova od 1. januarja 2022 znašala 750,12 evra. Različni višini osnov v letu 2022 sta bili določeni zaradi drugačnega vrednotenja pokojninske dobe oziroma višine odstotkov za odmero pokojnine od pokojninske osnove. Najnižja pokojninska osnova je bila v letu 2022 za 8,1 odstotka višja kot v obeh primerih povprečno mesečno v predhodnem letu.

ŠTEVILO STAROSTNIH IN INVALIDSKIH POKOJNIN, KI SO BILE V LETU 2022 ODMERJENE PO ZPIZ-1 OZIROMA PO ZPIZ-2, PO SPOLU, PO ZNESKU OZIROMA ODMERI POKOJNINE*

SKUPINE	ŠTEVILO STAROSTNIH POKOJNIN (Z DELNIMI)						ŠTEVILO INVALIDSKIH POKOJNIN	
	ZPIZ-1		ZPIZ-2		ZPIZ-1 IN ZPIZ-2 SKUPAJ		ZPIZ-2	
	ŠTEVILO	DELEŽ (%)	ŠTEVILO	DELEŽ (%)	ŠTEVILO	DELEŽ (%)	ŠTEVILO	DELEŽ (%)
Število novih uživalcev	181	100,0	19.900	100,0	20.081	100,0	1.062	100,0
moški	60	33,1	10.138	50,9	10.198	50,8	597	56,2
ženske	121	66,9	9.762	49,1	9.883	49,2	465	43,8
med njimi:								
Zagotovljena pokojnina	3	1,7	2.149	10,8	2.152	10,7	115	10,8
moški	1	1,7	1.469	14,5	1.470	14,4	86	14,4
ženske	2	1,7	680	7,0	682	6,9	29	6,2
Najnižji znesek invalidske pokojnine	0	0,0	10	0,1	10	0,0	2	0,2
moški	0	0,0	7	0,1	7	0,1	1	0,2
ženske	0	0,0	3	0,0	3	0,0	1	0,2
Najnižja pokojnina	4	2,2	97	0,5	101	0,5	6	0,6
moški	1	1,7	71	0,7	72	0,7	4	0,7
ženske	3	2,5	26	0,3	29	0,3	2	0,4
Odmera od najnižje pokojninske osnove	48	26,5	5.271	26,5	5.319	26,5	617	58,1
moški	2	3,3	1.916	18,9	1.918	18,8	328	54,9
ženske	46	38,0	3.355	34,4	3.401	34,4	289	62,2
Odmera od najvišje pokojninske osnove	12	6,6	322	1,6	334	1,7	4	0,4
moški	8	13,3	209	2,1	217	2,1	1	0,2
ženske	4	3,3	113	1,2	117	1,2	3	0,6
Drugi	114	63,0	12.051	60,6	12.165	60,6	318	29,9
moški	48	80,0	6.466	63,8	6.514	63,9	177	29,6
ženske	66	54,5	5.585	57,2	5.651	57,2	141	30,3

*Začasni podatki.

Med novimi uživalci starostne pokojnine (20.081), ki jim je zavod v letu 2022 priznal pravico do pokojnine, prevladuje priznanje pravic in odmera po ZPIZ-2 (19.900), kar pomeni 99,1 odstotka.

Delež starostnih pokojnin, odmerjenih od najnižje pokojninske osnove po ZPIZ-1, v letu 2022 znaša 26,5 odstotka (10,7 odstotka v letu 2021), po ZPIZ-2 prav tako 26,5 odstotka (35 odstotkov v letu 2021), po ZPIZ-1 in ZPIZ-2 skupaj 26,5 odstotka (34,8 odstotka v letu 2021). Nižji odstotek odmere od najnižje pokojninske osnove v letu 2022 je posledica dejstva, da so v tem letu prikazani uživalci zagotovljene pokojnine posebej, v letu 2021 pa so bili šteti med uživalce pokojnin, odmerjenih od najnižje pokojninske osnove. Delež moških, ki imajo starostno pokojnino v letu 2022 odmerjeno od najnižje pokojninske osnove, znaša po ZPIZ-1 3,3 odstotka, po ZPIZ-2 18,9 odstotka, skupaj pa 18,8 odstotka. Delež žensk, ki imajo starostno pokojnino odmerjeno od najnižje pokojninske osnove, znaša po ZPIZ-1 38 odstotkov, po ZPIZ-2 34,4 odstotka, skupaj pa 34,4 odstotka. Delež starostnih pokojnin, odmerjenih po ZPIZ-1 in ZPIZ-2 skupaj od najvišje pokojninske osnove, znaša 1,7 odstotka.

Od 1.062 novih uživalcev invalidske pokojnine, ki jim je zavod v letu 2022 priznal to pravico, je bil delež tistih, ki jim je bila pokojnina odmerjena od najnižje pokojninske osnove, 58,1-

odstoten, od najvišje pokojninske osnove pa je bilo odmerjenih 0,4 odstotka invalidskih pokojnin.

Višina pokojnine je odvisna od višine pokojninske osnove in dolžine dopolnjene pokojninske dobe. Starostna pokojnina moškega, odmerjena za 40 let pokojninske dobe v višini 61,5 odstotka od najnižje pokojninske osnove, je po ZPIZ-2 od 1. januarja 2022 znašala 630,22 evra. Pokojnina, odmerjena za enako pokojninsko dobo v višini 73,5 odstotka od najnižje pokojninske osnove po ZPIZ-1, je od 1. januarja 2022 znašala 551,34 evra. Starostna pokojnina ženske, odmerjena za 40 let pokojninske dobe v višini 63,5 odstotka od najnižje pokojninske osnove, je po ZPIZ-2 od 1. januarja 2022 znašala 650,72 evra. Pokojnina, odmerjena za enako pokojninsko dobo v višini 81,25 odstotka od najnižje pokojninske osnove po ZPIZ-1, je od 1. januarja 2022 znašala 609,47 evra.

Zavarovancu, ki je pridobil pravico do predčasne, starostne ali invalidske pokojnine po ZPIZ-2, je bila od 1. januarja 2022 zagotovljena najnižja pokojnina v višini 294,78 evra.

Najnižja starostna oziroma invalidska pokojnina uživalca, ki je dopolnil pokojninsko dobo, predpisano za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, to je zagotovljena pokojnina, je od 1. januarja 2022 znašala 653,75 evra. Do zagotovljene pokojnine je bilo v decembru upravičenih 84.997 uživalcev starostne in invalidske pokojnine, od tega 76.271 uživalcev starostne pokojnine (44.438 žensk in 31.833 moških) in 8.726 uživalcev invalidske pokojnine (5.441 žensk in 3.285 moških).

Preglednica II.29

ŠTEVILO, POVPREČNI ZNESEK POKOJNINE IN DEJANSKA POKOJNINSKA OSNOVA PRI STAROSTNIH POKOJNINAH BREZ SORAZMERNIH DELOV POKOJNIN IN DELNIH POKOJNIN, KI SO BILE V LETIH 2021 IN 2022* ODMERJENE PO ZPIZ-2, PO SPOLU, PO ZNESKU OZIROMA ODMERI POKOJNINE								
SKUPINE	ŠTEVILO	2021			ŠTEVILO	2022*		
		POVPREČNA DEJANSKA POKOJNINSKA OSNOVA (EUR)	POVPREČNA POKOJNINA (EUR)			POVPREČNA DEJANSKA POKOJNINSKA OSNOVA (EUR)	POVPREČNA POKOJNINA (EUR)	
			BRUTO	NETO			BRUTO	NETO
Število novih uživalcev	17.967	1.276,50	813,10	805,67	17.215	1.358,71	911,12	902,06
moški	9.135	1.324,58	793,68	786,17	8.184	1.415,01	904,82	894,79
ženske	8.832	1.226,78	833,17	825,82	9.031	1.307,70	916,83	908,63
med njimi:								
Zagotovljena pokojnina	3.460	824,16	603,01	603,01	1.962	845,85	655,98	655,97
moški	1.993	850,10	601,19	601,19	1.312	864,59	655,98	655,98
ženske	1.467	788,76	605,49	605,49	650	808,03	655,99	655,94
Najnižji znesek invalidske pokojnine	-	-	-	-	10	482,89	405,50	405,50
moški	-	-	-	-	7	487,22	414,97	414,97
ženske	-	-	-	-	3	472,78	383,43	383,43
Najnižja pokojnina	189	631,16	270,19	270,19	79	587,88	298,55	298,55
moški	148	706,93	272,14	272,14	54	670,76	299,76	299,76
ženske	41	359,51	263,15	263,15	25	408,85	295,89	295,89
Odmerna od najnižje pokojninske osnove	3.174	761,32	515,33	515,31	4.155	808,14	584,51	584,48
moški	1.015	766,62	435,18	435,18	1.165	819,89	508,40	508,30
ženske	2.159	758,85	552,95	552,92	2.990	803,57	614,03	614,03
Odmerna od najvišje pokojninske osnove	276	5.154,97	2.367,46	2.211,18	302	5.180,52	2.581,43	2.412,31
moški	185	5.252,73	2.297,25	2.152,41	195	5.249,31	2.533,12	2.372,67
ženske	91	4.956,24	2.511,77	2.331,96	107	5.055,14	2.669,47	2.484,55
Drugi	10.868	1.482,56	937,09	928,77	10.707	1.565,06	1.042,13	1.032,34
moški	5.794	1.474,65	888,03	880,82	5.451	1.546,09	997,15	987,88
ženske	5.074	1.491,58	993,06	983,47	5.256	1.584,74	1.088,77	1.078,46

*Začasni podatki.

Povprečna neto starostna pokojnina novih upokojencev, odmerjena po ZPIZ-2, brez sorazmernih delov in delnih pokojnin, je pri moških v letu 2022 znašala 894,79 evra (oziroma 786,17 evra v letu 2021), pri ženskah pa 908,63 evra (oziroma 825,82 evra v letu 2021), kar v preteklem letu pomeni za 1,5 odstotka višji znesek kot pri moških. Od najnižje pokojninske osnove je bilo odmerjenih 24,1 odstotka starostnih pokojnin (17,7 odstotka v letu 2021), od tega 72 odstotkov ženskam (68 odstotkov v letu 2021) in 28 odstotkov moškim (32 odstotkov v letu 2021).

Preglednica II.30

ŠTEVILO IN POVPREČNI ZNESEK STAROSTNIH IN INVALIDSKIH POKOJNIN BREZ SORAZMERNIH DELOV POKOJNIN IN DELNIH POKOJNIN, PO SPOLU, PO ZNESKU OZIROMA ODMERI POKOJNINE, 12/2022						
	STAROSTNA			INVALIDSKA		
	ŠTEVILO	POVPREČNA POKOJNINA (EUR)		ŠTEVILO	POVPREČNA POKOJNINA (EUR)	
		BRUTO	NETO		BRUTO	NETO
Število uživalcev	396.386	922,64	917,81	62.907	692,91	692,06
moški	183.766	968,99	962,99	34.739	706,93	705,95
ženske	212.620	882,56	878,74	28.168	675,62	674,92
med njimi:						
Zagotovljena pokojnina	62.467	683,27	683,26	7.862	683,58	683,53
moški	22.719	683,40	683,38	2.715	684,36	684,27
ženske	39.748	683,20	683,19	5.147	683,16	683,14
Najnižji znesek invalidske pokojnine	10	428,13	428,13	7.695	429,04	428,81
moški	7	428,13	428,13	5.870	429,32	429,16
ženske	3	428,13	428,13	1.825	428,13	427,72
Najnižja pokojnina	4.280	308,04	307,73	576	308,05	308,05
moški	2.007	308,01	307,59	300	308,04	308,04
ženske	2.273	308,07	307,85	276	308,06	308,06
Odmera od najnižje pokojninske osnove	33.488	519,37	519,28	11.729	510,56	510,51
moški	9.791	474,31	474,15	4.280	504,48	504,43
ženske	23.697	538,01	537,95	7.449	514,05	514,01
Odmera od najvišje pokojninske osnove	7.354	2.452,04	2.336,55	232	2.184,09	2.106,21
moški	5.073	2.416,09	2.308,02	177	2.160,90	2.089,86
ženske	2.281	2.531,99	2.400,01	55	2.258,73	2.158,83
Drugi	288.787	991,13	987,46	34.813	811,06	810,12
moški	144.169	1.005,72	1.001,90	21.397	819,90	818,97
ženske	144.618	976,58	973,06	13.416	796,96	796,00

Opomba: Pokojnina vključuje povečan del pokojnine v višini 4,5 odstotka na podlagi 2. člena Zakona o nujnih ukrepih za povečanje prihodkov upokojencev in omejitev dviga oskrbnin na področju socialnega varstva (Ur. l. RS, št. 145/2022 z dne 21. 11. 2022 – ZNUPPU).

Povprečna neto starostna pokojnina vseh uživalcev brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin je v decembru 2022 znašala 917,81 evra (na letnem nivoju 883,49 evra) in je bila v primerjavi z višino neto starostne pokojnine novih uživalcev, ki jim je bila v letu 2022 pokojnina odmerjena po ZPIZ-2 (brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin) in je na letnem nivoju znašala 902,06 evra, višja za 1,7 odstotka.

Povprečna neto starostna pokojnina vseh uživalcev brez sorazmernih delov in delnih pokojnin je pri moških v decembru 2022 znašala 962,99 evra (na letnem nivoju 928,71 evra) in je bila za 9,6 odstotka višja kot pri ženskah, kjer je znašala 878,74 evra (na letnem nivoju 844,21 evra).

V zadnjih letih je bila povprečna starostna pokojnina brez sorazmernih delov in delnih pokojnin po ZPIZ-2 pri novih uživalcih višja kot pri novih upokojenih, vendar se je razlika zaradi postopnega izenačevanja odmernih odstotkov med spoloma, zmanjševala. Leto 2022 je bilo

zadnje, v katerem je še obstajala razlika po spolu pri odmerni lestvici. Pri uživalcih starostne pokojnine v vseh preteklih letih skupaj pa imajo moški v povprečju višjo pokojnino kot ženske.

Povprečna neto invalidska pokojnina brez sorazmernih delov pokojnin je v decembru 2022 znašala 692,06 evra (667,79 evra na letnem nivoju). Pri moških je znašala 705,95 evra (na letnem nivoju 682,06 evra) in je bila za 4,6 odstotka višja kot pri ženskah, kjer je znašala 674,92 evra (na letnem nivoju 650,05 evra).

II.2.3.2 Najvišja pokojninska osnova

Pokojnina se odmeri od najvišje pokojninske osnove, če pokojnina, odmerjena od dejanske pokojninske osnove, izračunane na podlagi osnov zavarovanja, s pripadajočimi uskladitvami, presega znesek pokojnine, odmerjene od najvišje pokojninske osnove, veljavne ob uveljavitvi pravice, kar pa ne velja tudi za pokojnine, uveljavljene v letu pred tem. V takšnem primeru se upravičencu izplačuje nižji znesek pokojnine od zneska pokojnine, odmerjene od njegove dejanske pokojninske osnove. Najvišja pokojninska osnova je po zakonu enaka štirikratniku najnižje pokojninske osnove.

Najvišja pokojninska osnova, veljavna od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2022, je znašala 4.099,00 evra. Za pokojnine, uveljavljene po ZPIZ-1, je najvišja pokojninska osnova skladno s prehodnimi določbami ZPIZ-2, od 1. januarja 2022 znašala 3.000,47 evra in je bila za 8,1 odstotka višja kot v predhodnem koledarskem letu.

Starostna pokojnina moškega, odmerjena po ZPIZ-2, za 40 let pokojninske dobe v višini 61,5 odstotka od najvišje pokojninske osnove je od 1. januarja 2022 dalje znašala 2.520,89 evra. Starostna pokojnina moškega, odmerjena v višini 73,5 odstotka od najvišje pokojninske osnove po ZPIZ-1, je od 1. januarja 2022 znašala 2.205,35 evra. Starostna pokojnina ženske, odmerjena po ZPIZ-2, za 40 let pokojninske dobe v višini 63,5 odstotka od najvišje pokojninske osnove je od 1. januarja 2022 znašala 2.602,87 evra. Pokojnina, odmerjena po ZPIZ-1, za enako pokojninsko dobo v višini 81,25 odstotka od najvišje pokojninske osnove je od 1. januarja 2022 znašala 2.437,88 evra. Za daljšo pokojninsko dobo oziroma poznejšo uveljavitev pravice do starostne pokojnine po izpolnitvi pogojev je bila pokojnina odmerjena v višjem odstotku, njeno izplačilo pa je bilo višje. Višina odstotka za odmero pokojnine na podlagi dopolnjene pokojninske dobe navzgor ni omejena.

V decembru 2022 je najvišja izplačana neto starostna pokojnina znašala 3.512,14 evra. Tolikšno izplačilo je rezultat višine pokojninske osnove, dolžine dopolnjene pokojninske dobe in zakonskih spodbud za odlaganje upokojitve na čas po izpolnitvi pogojev za pridobitev te pravice.

II.2.3.3 Najnižja pokojnina, zagotovljena pokojnina, najnižji znesek invalidske pokojnine in najnižji znesek pokojnine zavarovancev, ki so bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg pravic iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti in so izpolnili pogoj pokojninske dobe

Z novelo ZPIZ-2I, ki se uporablja od 1. maja 2021, je bila na novo določena višina najnižje pokojnine, to je 29,5 odstotka od najnižje pokojninske osnove, in se naprej redno usklajuje tako kot pokojnine. V preteklih letih je zaradi načina določitve najnižje pokojnine, ki se je za nove upravičence v vsakem koledarskem letu določala v ustreznem odstotku od na novo določene najnižje pokojninske osnove in se potem usklajevala tako kot pokojnine, prihajalo do razlik v njeni višini glede na leto uveljavitve pravice do pokojnine. Upravičencem iz preteklih let pa se je v letu uveljavitve pravice do pokojnine določena najnižja pokojnina le usklajevala. Novela ZPIZ-2I je ne le na novo določila višino najnižje pokojnine ampak jo je tudi izenačila za vse upravičence ne glede na koledarsko leto uveljavitve pravice do pokojnine. Na ta način med upravičenci do najnižje pokojnine ne bo več prihajalo do razlik v njeni višini glede na leto

uveljavitve pravice do pokojnine, saj bodo vsi upravičeni do enakega zneska najnižje pokojnine. Najnižja pokojnina je od 1. januarja 2022 znašala 294,78 evra. V decembru 2022 je bilo 7.303 uživalcev najnižje pokojnine.

Novela ZPIZ-2I je na novo določila tudi znesek zagotovljene pokojnine, ki se odtlej usklajuje tako kot pokojnine. Zagotovljena pokojnina je od 1. januarja 2022 znašala 653,75 evra. Do zagotovljene pokojnine je bilo v decembru 2022 upravičenih 76.271 uživalcev starostne pokojnine in 8.726 uživalcev invalidske pokojnine.

Prav tako je novela ZPIZ-2I na novo uredila institut najnižjega zneska invalidske pokojnine za zavarovance, ki so pokojnino pridobili po določbah ZPIZ-2. V letu 2021 je bil določen v višini 41 odstotkov najnižje pokojninske osnove in se usklajuje enako kot pokojnine, tako da je od 1. januarja 2022 do konca koledarskega leta znašal 409,70 evra. V decembru 2022 je najnižji znesek invalidske pokojnine v takšni višini prejelo 9.857 uživalcev.

Novela ZPIZ-2M, ki se je začela uporabljati 1. aprila 2022, je na novo določila najnižji znesek pokojnine zavarovancev, ki so bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg pravic iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti in so dopolnili pokojninsko dobo v enaki višini, kot je predpisana za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti. Ta pokojnina je bila določena v enaki višini kot najnižji znesek invalidske pokojnine, kar pomeni, da je do konca koledarskega leta znašala 409,70 evra. Do takšne pokojnine je bilo v decembru 2022 upravičenih 10 uživalcev pokojnin.

II.2.4 Raven drugih pravic iz obveznega zavarovanja

II.2.4.1 Nadomestila iz invalidskega zavarovanja

Zavarovanci s preostalo delovno zmožnostjo so po ZPIZ-2 upravičeni do več vrst nadomestil, ki se usklajujejo tako kot pokojnine, in sicer do:

- nadomestila za čas poklicne rehabilitacije, ki je v letu 2022 znašalo v povprečju 716,80 evra, to je 6,6 odstotka več od povprečja predhodnega leta,
- začasnega nadomestila, ki je v letu 2022 znašalo povprečno 170,35 evra ali 4,7 odstotka več kot leto prej,
- nadomestila za invalidnost, ki je znašalo v povprečju 234,54 evra, kar je za 8,4 odstotka več kot v letu 2021,
- delnega nadomestila (delne invalidske pokojnine po ZPIZ-1) za delo s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno, ki je v letu 2022 znašalo v povprečju 362,00 evra ali 8,1 odstotka več od povprečja tega nadomestila v letu 2021.

Nastale spremembe v višini nadomestil so tudi posledica strukturnih sprememb med uživalci.

Nadomestila iz invalidskega zavarovanja za invalidnost, nastalo v letu 2022, so se v skladu s 87. členom ZPIZ-2 odmerila od osnove najmanj v višini 61,5 odstotka najnižje pokojninske osnove, ki je od 1. januarja 2022 znašala 630,22 evra. Osebam, ki niso vključene v obvezno zavarovanje, se nadomestila iz invalidskega zavarovanja odmerijo najmanj v višini najnižje pokojnine, ki je od 1. januarja 2022 znašala 294,78 evra. Nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije za invalidnost, nastalo v letu 2022, se je od 1. januarja 2022 odmerilo največ v višini 2.520,89 evra.

Preglednica II.31

POVPREČNI ZNESKI NADOMESTIL IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA PO ZPIZ-1 IN ZPIZ-2, 2022	
VRSTA	POVPREČNI ZNESEK V EUR
Delna invalidska pokojnina/ Delno nadomestilo	362,00
Za čas poklicne rehabilitacije	716,80
Začasno nadomestilo	170,35
Nadomestilo za invalidnost	234,54

Do konca leta 2002 so bili zavarovanci s preostalo delovno zmožnostjo upravičeni do pravic in na njih temelječih nadomestil pod pogoji in na način, določen s predpisi, veljavnimi do 31. decembra 1999. Zneski teh nadomestil se po določbah ZPIZ-2 od 1. januarja 2013 naprej usklajujejo enako kot pokojnine. Gre za nadomestilo za čas čakanja na ustrezno zaposlitev, ki je v letu 2022 v povprečju znašalo 533,05 evra, kar je za 7,9 odstotka več od povprečja predhodnega leta, za nadomestilo zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu, ki je v povprečju znašalo 201,68 evra, to je za 5,8 odstotka več kot v predhodnem koledarskem letu, in za nadomestilo zaradi dela s skrajšanim delovnim časom, ki je v letu 2022 v povprečju znašalo 398,61 evra, kar je 8,5 odstotka več od povprečja predhodnega leta. Tudi pri teh nadomestilih so spremembe v višini zneskov predvsem posledica strukturnih sprememb med prejemniki.

Preglednica II.32

POVPREČNI ZNESKI NADOMESTIL IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA PO ZPIZ, 2022	
VRSTA	POVPREČNI ZNESEK V EUR
Za skrajšan delovni čas*	398,61
Zaradi manjše plače	201,68
Za čas čakanja na zaposlitev	533,05

*Povprečni znesek nadomestila za skrajšan delovni čas je izračunan za povprečno 129 zasebnikov in kmetov po ZPIZ.

II.2.4.2 Dodatek za pomoč in postrežbo

Uživalci pokojnin in zavarovanci, določeni v ZPIZ-2, pri katerih je izvedenski organ zavoda ugotovil, da jim je za opravljanje osnovnih življenjskih potreb nujna stalna pomoč in postrežba drugega, lahko pridobijo pravico do DPP v treh različnih zneskih. Zneski DPP se po določbi drugega odstavka 107. člena ZPIZ-2 usklajujejo v skladu z zakonom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v RS. Od 1. januarja 2022 do 28. februarja 2022 se je DPP izplačeval še v skladu s Sklepom o uskladitvi in zneskih dodatka za pomoč in postrežbo od 1. januarja 2019, po katerem je DPP za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb znašal 300,00 evra, za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb 150,00 evra, za najtežje kategorije upravičencev pa 430,19 evra. Po uskladitvi za 4,9 odstotka, s 1. marcem 2022, je DPP za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb znašal 314,70 evra, za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb 157,35 evra, za najtežje kategorije upravičencev pa 451,27 evra.

II.2.4.3 Invalidnine za telesno okvaro

Od uveljavitve ZPIZ-2, 1. januarja 2013, so zavarovanci lahko pridobili pravico do invalidnine v skladu z določbami prej veljavnega ZPIZ-1 le še za telesno okvaro, nastalo kot posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni.

Novela ZPIZ-2J, uveljavljena dne 7. avgusta 2021, je krog upravičencev do invalidnine ponovno razširila na takšnega, kot je veljal po ZPIZ-1. To pomeni, da se pravica do invalidnine za telesno okvaro, ki je posledica poškodbe izven dela ali bolezni, v skladu s spremenjenim 403. členom ZPIZ-2 lahko prizna in prejemek tudi izplačuje od 7. avgusta 2021 dalje.

V januarju in februarju 2022 so se invalidnine za telesno okvaro izplačevale še v skladu s Sklepom o uskladitvi in zneskih invalidnin za telesno okvaro od 1. januarja 2019, po katerem so invalidnine za telesno okvaro, ki je bila posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, znašale od 42,58 do 102,17 evra, invalidnine za telesno okvaro kot posledico poškodbe izven dela ali bolezni pa od 29,80 do 71,52 evra.

Novela ZPIZ-2M, ki se je začela uporabljati 1. aprila 2022, je ponovno uvedla redno usklajevanje invalidnin za telesno okvaro, in sicer po Zakonu o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v RS. S 1. marcem 2022 so se invalidnine za telesno okvaro, nastalo zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, uskladile za 4,9 odstotka tako, da znašajo od 44,67 do 107,18 evra, invalidnine za telesne okvare, nastale zaradi bolezni ali poškodbe izven dela, pa znašajo od 31,26 do 75,02 evra.

II.2.4.4 Letni dodatek

ZPIZ-2 uživalcem pokojnin (razen tistim, ki so pridobili pravico kot zavarovanci za ožji obseg pravic, in upravičencem do pokojnin po zakonu o SZK) ter nekaterih nadomestil iz invalidskega zavarovanja enkrat letno zagotavlja pravico do letnega dodatka. V skladu s 95. členom ZPIZ-2 se le-ta izplača v dveh različnih zneskih, po določbi četrtega odstavka tega člena pa se znesek določi v zakonu, ki ureja izvrševanje proračuna.

Ne glede na določbe prvega do tretjega odstavka 95. člena ZPIZ-2 je izplačilo letnega dodatka v letu 2022 določil 77. člen ZIPRS2223. V primerjavi z letom 2021 so se v letu 2022 spremenile višine in mejni zneski za izplačilo letnega dodatka.

Uživalcem pokojnin je bil glede na višino pokojnine (v znesek pokojnine se upoštevata tudi znesek dela vdovske pokojnine oziroma družinske pokojnine po drugem roditelju ter znesek pokojnine, prejete od tujega nosilca pokojninskega oziroma invalidskega zavarovanja) izplačan letni dodatek v zneskih, razvidnih iz preglednice II.33.

Uživalcem pokojnin, ki se jim po določbah mednarodnih pogodb pokojnina izplačuje v sorazmernem delu, uživalcem družinskih oziroma vdovskih pokojnin, ki se jim družinska in vdovska pokojnina izplačujeta ločeno, uživalcem delnih pokojnin in uživalcem pokojnin, ki se jim po ponovnem vstopu v zavarovanje za krajši delovni oziroma zavarovalni čas od polnega pokojnina izplačuje v sorazmernem delu, se je znesek letnega dodatka izplačal v sorazmernem delu od ustreznega, v preglednici navedenega zneska.

Preglednica II.33

ZNESEK LETNEGA DODATKA V LETU 2022	
ZNESEK POKOJNINE V EUR	ZNESEK LETNEGA DODATKA V EUR
do 570,00	450,00
od 570,01 do 680,00	310,00
od 680,01 do 805,00	250,00
od 805,01 do 970,00	200,00
nad 970,00	140,00

Tudi ZIPRS2223 je pri ureditvi izplačila letnega dodatka v letu 2022 ohranil novost, da se ne glede na določbo 96. člena ZPIZ-2 letni dodatek v določenih primerih ni odmeril v sorazmernem delu. Če osnova za odmero letnega dodatka ni presegala 570,00 evra, se je letni dodatek izplačal v celotni višini 450,00 evra, tudi v primeru, če je bil osnovni prejemek

odmerjen na podlagi mednarodnih pogodb v sorazmernem delu. Vsem ostalim uživalcem se je letni dodatek izplačal glede na sorazmerni del osnovnega prejemka.

Uživalcem nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki so bili upravičeni do letnega dodatka v skladu z drugim in tretjim odstavkom 95. člena ZPIZ-2 in katerih nadomestilo je v mesecu izplačila letnega dodatka znašalo do 805,00 evra, je bil letni dodatek izplačan v višini 250,00 evra; če je nadomestilo znašalo od 805,01 evra do 970,00 evra, je bil letni dodatek izplačan v višini 200,00 evra, če pa je nadomestilo znašalo več kot 970,00 evra, je bil letni dodatek izplačan v višini 140,00 evra.

II.2.5 Prejemki, določeni z drugimi predpisi

II.2.5.1 Starostna in družinska pokojnina po zakonu o SZK

Zavod izplačuje tudi starostne in družinske pokojnine, priznane in odmerjene po določbah zakona o SZK. V decembru 2022 je bilo teh uživalcev 18. Višina obeh vrst pokojnin (starostna oziroma družinska pokojnina, vključno s starostno oziroma družinsko pokojnino uživalcev s statusom borca NOV pred 9. septembrom 1943 oziroma do 13. oktobra 1943) je v letu 2022 povprečno znašala 373,14 evra. Starostna oziroma družinska pokojnina po zakonu o SZK je v letu 2022 mesečno znašala 301,11 evra, starostna oziroma družinska pokojnina uživalcev s statusom borca NOV pred 9. septembrom 1943 oziroma do 13. oktobra 1943 pa 602,21 evra. Te pokojnine se usklajujejo na enak način, kot je po ZPIZ-2 določen za pokojnine.

II.2.5.2 Vojaška pokojnina

V skladu z ZPIZVZ, uveljavljenim leta 1998, zavod izplačuje tudi vojaške pokojnine. Po določbah navedenega zakona se usklajujejo v enakih rokih in višini kot pokojnine po splošnih predpisih.

Mesečna povprečja posameznih vrst teh bruto pokojnin so v letu 2022 znašala: starostnih pokojnin 1.351,06 evra ali 8,6 odstotka več, invalidskih pokojnin 1.165,74 evra ali 9 odstotkov več, družinskih oziroma vdovskih pokojnin pa 980,22 evra ali 8,6 odstotka več kot v letu 2021. Povprečno zvišanje teh pokojnin v letu 2022 glede na leto 2021 je predvsem posledica uskladitev, deloma pa tudi strukturnih sprememb med prejemniki.

II.2.5.3 Dodatek k pokojnini

Državljanom RS, upravičenim do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ, ki imajo stalno prebivališče v RS, zavod po določbah ZZSV izplačuje dodatek k pokojnini.

Višino dodatka pogojuje razlika med zneskom tuje pokojnine, pridobljene do vključno septembra leta 1991, usklajene tako kot pokojnine v RS od oktobra leta 1991 naprej, in zneskom pokojnine, ki jo izplačuje tuji nosilec zavarovanja. Pri pokojninah, pridobljenih po 1. oktobru 1991, je dodatek enak razliki med pokojnino, odmerjeno od najnižje pokojninske osnove glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, in tujo pokojnino. Po ZPIZ-2 se dodatki usklajujejo enako kot pokojnine.

V decembru 2022 je bilo vseh upravičencev do dodatka 505. Povprečni mesečni bruto dodatek k starostni pokojnini je v letu 2022 znašal 254,56 evra ali 6,3 odstotka več kot v predhodnem letu, k invalidski pokojnini 209,10 evra ali 16,4 odstotka več, ter k družinski oziroma vdovski pokojnini 208,86 evra ali 10,6 odstotka več kot v predhodnem letu. Na spremembo višine dodatkov so vplivale tudi strukturne spremembe med uživalci.

III RAČUNOVODSKO POROČILO

III.1 FINANČNI NAČRT IN REBALANS FINANČNEGA NAČRTA ZAVODA ZA LETO 2022

FN 2022 je bil sprejet na seji sveta zavoda 16. decembra 2021. Nanj je Vlada RS, v skladu z ZPIZ-2, podala soglasje 27. januarja 2022. Temeljlil je na takrat veljavni zakonodaji, še posebej ZPIZ-2, ZIPRS2223, prav tako so bili upoštevani finančni učinki ZPIZ-2I, ZPIZ-2J in ZPIZ-2K. V FN 2022 je bil načrtovan izravnani izkaz prihodkov in odhodkov. Pri pripravi FN 2022 je bil upoštevan ZFisP, na podlagi katerega je DZ RS sprejel OdPSD22-24-A, po katerem je znašal najvišji obseg izdatkov za pokojninsko blagajno za leto 2022 6.480 milijonov evrov.

Vse od konca leta 2021 ter tekom leta 2022 je bilo sprejetih več zakonov, ki so vplivali na finančno poslovanje zavoda v letu 2022 in niso mogli biti upoštevani pri pripravi FN 2022.

DZ RS je 28. septembra 2022 sprejel:

- Rb2022, po katerem je bila v primerjavi s FN 2022 višja tekoča obveznost državnega proračuna do zavoda in je znašala 301.877.891 evrov ter nižja dodatna obveznost državnega proračuna in je znašala 912.796.851 evrov, medtem ko so obveznosti državnega proračuna skupaj znašale 1.214.674.742 evrov oziroma enako kot v FN 2022, ter
- OdPSD22-24-B oziroma veljavni Okvir za leto 2022, po katerem se je za 260 milijonov evrov zvišal najvišji obseg izdatkov za pokojninsko blagajno za leto 2022 in je tako znašal 6.740 milijonov evrov.

Na podlagi navedenega ter na podlagi novejših in ugodnejših makroekonomskih izhodišč iz marčevske PNGG 2022 je zavod v oktobru 2022 pripravil RFN 2022. V RFN 2022 je bil tako upoštevan tudi PKP10, ki med drugim v 67. členu ureja izplačilo SDU-2, ter finančni učinki ZPIZ-2L in ZPIZ-2M. Za leto 2022 je bil načrtovan izravnani izkaz prihodkov in odhodkov. V RFN 2022 tekoča in dodatna obveznost državnega proračuna nista presegle višine, določene v Rb2022, ter skupni odhodki zavoda niso presegle višine, določene v veljavnem Okviru za leto 2022.

RFN 2022 je bil sprejet na seji sveta zavoda 20. oktobra 2022. Nanj je Vlada RS, v skladu z ZPIZ-2, podala soglasje 24. novembra 2022.

V sodelovanju z zakladnico MF so bila tekoče zagotovljena sredstva iz državnega proračuna za uravnoteženo finančno poslovanje zavoda. V letu 2022 je zavod izkazal izravnano med prihodki in odhodki ter brez zadolževanja izvajal izplačila vseh prejemkov in drugih obveznosti.

III.2 UDELEŽBA POSAMEZNIH POSTAVK V BDP

Iz preglednice III.1 je razvidno, da je delež obveznosti državnega proračuna v BDP v letu 2022 znašal 1,88 odstotka, enako kot v letu 2021. Enaka višina deleža v letih 2021 in 2022 je predvsem posledica tega, da so se obveznosti državnega proračuna (tekoča in dodatna obveznost) v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 zvišale skoraj enako kot višina BDP.

Delež skupnih odhodkov v BDP se je v letih 2014–2019 zniževal. Pri tem je bila nominalna rast BDP višja od rasti skupnih odhodkov v posameznem letu. Delež skupnih odhodkov v BDP se je v letu 2020 zaradi zmanjšanja BDP zvišal in je znašal 12,55 odstotka, medtem ko se je v letih 2021 in 2022 zniževal in je znašal 11,89 odstotka v letu 2021 ter 11,38 odstotka v letu 2022. Delež se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 znižal, ker se je višina BDP za leto 2022 zvišala bolj, kot so se zvišali skupni odhodki.

Delež odhodkov za pokojnine v BDP se je z 9,95 odstotka v letu 2021 znižal na 9,56 odstotka v letu 2022, predvsem zato, ker se je višina BDP za leto 2022 v primerjavi z letom 2021 zvišala bolj, kot so se zvišali odhodki za pokojnine.

Delež odhodkov za pokojnine iz obveznega zavarovanja v BDP se je v letu 2014 zaradi višjega BDP znižal na 11,07 odstotka ter v letu 2015 ponovno znižal predvsem zaradi zvišane ocene BDP in ker v letu 2015 med pokojninami ni letnega dodatka. Delež se je v letih 2015–2019 zniževal, ker je bila nominalna rast BDP višja od rasti odhodkov za pokojnine iz obveznega zavarovanja v posameznem letu. V letu 2020 se je ta delež zvišal na 10,44 odstotka, v letu 2021 znižal na 9,92 odstotka ter v letu 2022 ponovno znižal na 9,53 odstotka.

Delež odhodkov za transfere za zagotavljanje socialne varnosti v BDP se je v letih 2013 in 2014 zniževal predvsem zato, ker sta se v skladu z zakonom pravici do varstvenega dodatka in državne pokojnine preoblikovali v novi pravici s področja socialnega varstva v pristojnosti centrov za socialno delo. Zaradi tega zavod od leta 2012 dalje tovrstnih izplačil več ni izkazoval med odhodki. Povečanje udeležbe v BDP v letu 2015, izkazano pri transfernih odhodkih za zagotavljanje socialne varnosti uživalcev pravic, je predvsem posledica prikazovanja letnega dodatka v okviru teh odhodkov v skladu s spremenjenim EKN od 1. januarja 2015 dalje. Ta delež se je v letu 2016 znižal na 0,54 odstotka ter v letu 2017 ostal na isti višini. V letu 2018 se je znižal na 0,52 odstotka ter se v letu 2019 zvišal na 0,53 odstotka. Delež se je v letu 2020 zvišal na 0,70 odstotka zaradi izplačila ESDU, medtem ko se je v letu 2021 znižal na 0,65 odstotka ter v letu 2022 znižal na 0,61 odstotka. Znižanje deleža v letih 2021 in 2022 je posledica tega, da se je nominalna rast BDP v letih 2021 in 2022 v primerjavi z letom prej zvišala bolj, kot so se zvišali odhodki za transfere za zagotavljanje socialne varnosti, kljub izplačilu SDU in SDU-2.

Preglednica III.1

UDELEŽBA POSAMEZNIH POSTAVK V BDP, 2013–2022										
ELEMENTI	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bruto domači proizvod (BDP) - zneski v milijonih EUR	36.454	37.634	38.853	40.443	43.011	45.876	48.533	47.021	52.208	58.989
Delež obveznosti državnega proračuna v BDP v %¹	4,20	4,14	3,65	3,13	2,60	2,19	1,89	2,31	1,88	1,88
Delež skupnih odhodkov v BDP v %	13,58	13,23	12,83	12,45	11,90	11,54	11,35	12,55	11,89	11,38
Delež odhodkov za pokojnine v BDP v %²	11,67	11,39	10,80	10,50	10,03	9,75	9,56	10,49	9,95	9,56
Delež odhodkov za pokojnine iz obveznega zavarovanja v BDP v %³	11,33	11,07	10,73	10,43	9,97	9,70	9,52	10,44	9,92	9,53
Delež odhodkov za transfere za zagotavljanje socialne varnosti v BDP v %⁴	0,31	0,30	0,57	0,54	0,54	0,52	0,53	0,70	0,65	0,61

Opomba: Podatki o BDP so izračunani na podlagi standarda ESR 2010. SURS je 31. avgusta 2022, po redni letni reviziji podatkov, objavil nove podatke o BDP za obdobje 2018–2020 ter prvo oceno BDP za leto 2021. SURS je 14. februarja 2023 objavil rast BDP v letu 2022, višino BDP v letu 2022 pa je objavil v podatkovni bazi SiStat 16. februarja 2023. Po izračunu je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 znašala nominalna rast BDP 13,0 odstotka.

¹Obveznosti RS iz državnega proračuna predstavljata tekoča in dodatna obveznost državnega proračuna po 161. in 162. členu ZPIZ-2.

²Zajeti so odhodki za starostne (vključujejo tudi predčasne pokojnine, 20 odstotkov predčasne ali starostne pokojnine, 40 odstotkov starostne pokojnine ter delne pokojnine), invalidske, družinske, vdovske (vključujejo tudi del vdovske pokojnine), kmečke, vojaške ter druge pokojnine.

³Zajeti so odhodki za pokojnine iz obveznega zavarovanja, tj. starostne (vključujejo tudi predčasne pokojnine, 20 odstotkov predčasne ali starostne pokojnine, 40 odstotkov starostne pokojnine ter delne pokojnine), invalidske, družinske in vdovske (vključujejo tudi del vdovske pokojnine).

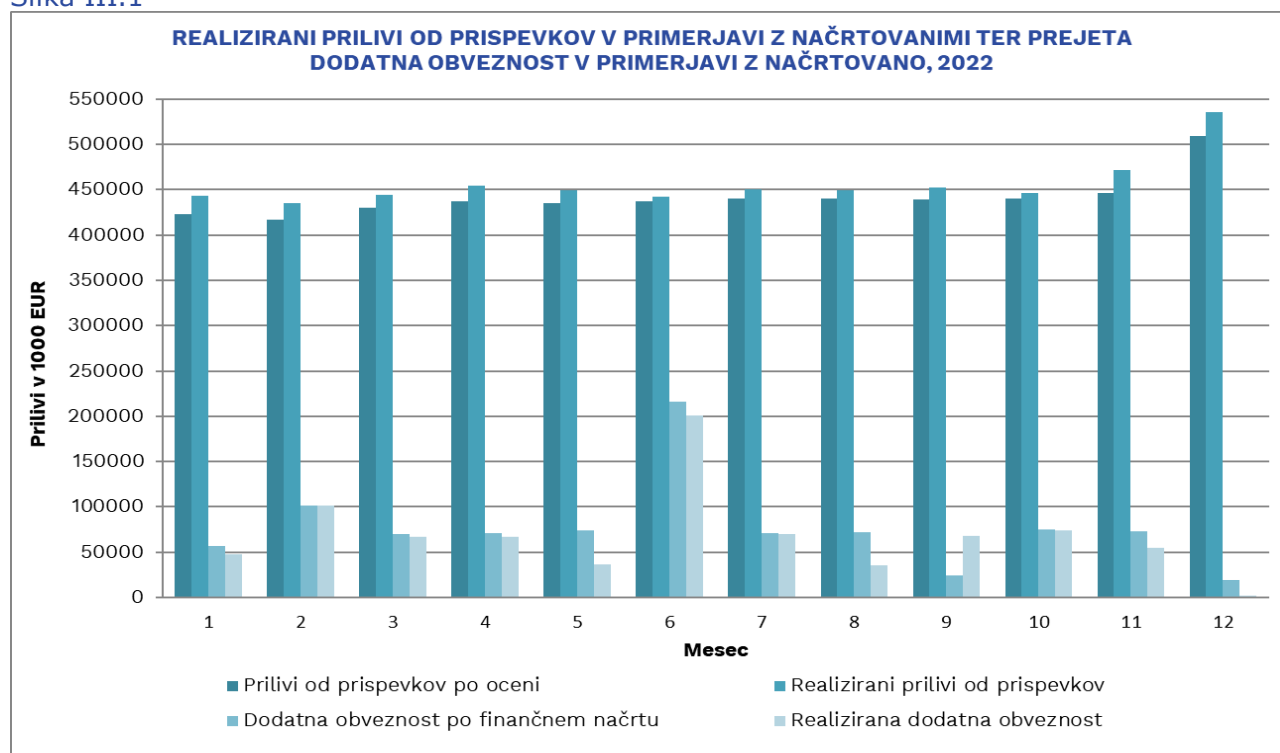
⁴Zajeti so odhodki za DPP, preživnine, invalidnine za telesno okvaro, dodatke k pokojninam, letni dodatek, ESDU, SDU ter SDU-2.

III.3 LIKVIDNOST ZAVODA

Zavod je v letu 2022 glede na nepredvidljive okoliščine, povezane s spremembami zakonodaje, uspešno zagotavljal likvidnost. Dosegel je načrtovane cilje na tem področju, to je zagotavljanje optimizacije denarnih tokov ob upoštevanju načela varnosti, likvidnosti in donosnosti in namenom, da zagotovi tekoče izpolnjevanje finančnih obveznosti iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter vseh ostalih obveznosti.

Začetno stanje denarnih sredstev na računu zavoda v letu 2022 je znašalo 1,7 milijona evrov. Realizirani prilivi na transakcijski račun zavoda (brez upoštevanja vplačil državnega proračuna) so bili v vseh mesecih višji od načrtovanih z oceno denarnih tokov. Pozitivno odstopanje je znašalo 180,5 milijona evrov. Zavod je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 prejel za 368,4 milijona evrov oziroma 7,2 odstotka več vplačil na transakcijski račun zavoda (brez upoštevanja vplačil državnega proračuna).

Slika III.1

Potrebna manjkajoča sredstva za pokrivanje odlivov je zavod uravnaval z načrtovanjem prilivov in odlivov ter v sodelovanju z MF zagotavljal sredstva v obliki dodatne obveznosti v skladu s 162. in 163. členom ZPIZ-2. Zavod je v letu 2022 potreboval manj dodatne obveznosti od načrtovane. Najvišje pozitivno odstopanje med prejeta in načrtovano višino dodatne obveznosti je bilo v maju, znašalo je 37,8 milijona evrov, ter avgustu, ko je znašalo 36,6 milijona evrov, predvsem zaradi predčasnega plačila sredstev od KAD.

Od sredine oktobra dalje je zavod dnevne presežke sredstev deponiral kot denarne vloge pri Direktoratu za zakladništvo na MF po letnih obrestnih merah od 0,6 odstotka do 1,9 odstotka. V tem obdobju je bilo kumulativno deponiranih vlog za 1.367,0 milijona evrov, za kar je zavod prejel obresti v višini 553,2 tisoč evrov. Prihodki od obresti od sredstev na vpogled so znašali 146,1 tisoč evrov.

III.4 BILANCA STANJA

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na dan 31. december 2022. Glavna knjiga in pomožne knjige so usklajene z dejanskim stanjem sredstev in obveznostmi do virov sredstev, ugotovljenim z inventurnim popisom na dan 31. december 2022, katerega poročilo je sprejel svet zavoda.

Preglednica III.2

Zneski v EUR

BILANCA STANJA NA DAN 31. 12. 2022					
NAZIV KONTA	2022		2021		INDEKS 22/21
	STANJE 31. 12.	Str. (%)	STANJE 31. 12.	Str. (%)	
A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	402.627.894	38,9	420.804.589	40,3	95,7
Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	17.549.312		15.040.283		116,7
Popravek vrednosti neopredmetenih sredstev	13.649.097		12.391.075		110,2
Nepremičnine	40.757.261		41.270.319		98,8
Popravek vrednosti nepremičnin	20.400.087		19.585.585		104,2
Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva	24.735.374		24.994.437		99,0
Popravek vrednosti opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev	22.214.935		22.171.988		100,2
Dolgoročne finančne naložbe	375.750.532		393.559.477		95,5
Dolgoročno dana posojila in depoziti	4.589		4.589		100,0
Dolgoročne terjatve iz poslovanja	94.945		84.132		112,9
B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	633.462.083	61,1	622.131.251	59,7	101,8
Denarna sredstva v blagajni in takoj unovčljive vrednostnice	211		142		148,6
Dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah	2.000.000		1.700.000		117,6
Kratkoročne terjatve do kupcev	11.523		21.133		54,5
Dani predujmi in varščine	1.549		1.839		84,2
Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	139.206		17.437		798,3
Druge kratkoročne terjatve	617.811.597		607.657.355		101,7
Neplačani odhodki	13.404.491		12.657.941		105,9
Aktivne časovne razmejitve	93.506		75.404		124,0
C) ZALOGE	14.877	0,0	17.503	0,0	85,0
Zaloge materiala	14.877		17.503		85,0
I. AKTIVA SKUPAJ	1.036.104.854	100,0	1.042.953.343	100,0	99,3
AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	27.832.158		26.042.300		106,9
D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	631.838.577	61,0	620.446.819	59,5	101,8
Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine	2.853		4.114		69,3
Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	2.226.358		1.988.279		112,0
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	2.541.400		1.727.721		147,1
Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	8.556.616		8.764.842		97,6
Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	778.177		371.250		209,6
Neplačani prihodki	617.718.296		607.572.820		101,7
Pasivne časovne razmejitve	14.877		17.793		83,6
E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	404.266.277	39,0	422.506.524	40,5	95,7
Splošni sklad	404.133.437		422.320.946		95,7
Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	132.840		128.026		103,8
Druge dolgoročne obveznosti	0		57.552		0,0
I. PASIVA SKUPAJ	1.036.104.854	100,0	1.042.953.343	100,0	99,3
PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	27.832.158		26.042.300		106,9

Bilančna vsota na dan 31. december 2022 je bila v primerjavi s preteklim letom za 6,8 milijona evrov oziroma za 0,7 odstotka nižja. Na znižanje bilančne vsote sta najbolj vplivali dve bilančni postavki, in sicer za 18,0 milijona evrov nižja tržna vrednost delnic Zavarovalnice Triglav, d. d., in za 10,0 milijona evrov višje terjatve za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za katere analitično evidenco po zavezancih vodi FURS.

Najvišje postavke bilančne vsote, ki skupaj predstavljajo 95,3 odstotka celote, so:

- zapadle in nezapadle terjatve iz prispevkov PIZ v višini 612.854.771 evrov¹ (59,2 odstotka bilančne vsote),
- tržna vrednost delnic Zavarovalnice Triglav, d. d., v višini 270.363.666 evrov (26,9 odstotka bilančne vsote) in
- naložba v Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. o. o., ki znaša 104.624.614 evrov (10,1 odstotka bilančne vsote).

III.4.1 Sredstva

Sredstva (aktiva v bilanci stanja) so razdeljena na dolgoročna in kratkoročna sredstva ter zaloge. V strukturi aktive predstavljajo dolgoročna sredstva 38,9 odstotka, kratkoročna pa 61,1 odstotka vseh sredstev.

III.4.1.1 Dolgoročna sredstva

Dolgoročna sredstva sestavljajo neopredmetena sredstva, nepremičnine, oprema in druga opredmetena osnovna sredstva, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročno dana posojila in depoziti ter dolgoročne terjatve iz poslovanja.

Preglednica III.3

Zneski v EUR

STANJE IN SPREMEMBE VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV IN OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV V LETU 2022				
	NEOPREDMETENA SREDSTVA	NEPREMIČNINE	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA SREDSTVA	SKUPAJ
NABAVNA VREDNOST				
Stanje 31. 12. 2021	15.040.283	41.270.319	24.994.437	81.305.039
Povečanje	2.620.580	451	766.552	3.387.583
Zmanjšanje	-111.551	-513.509	-1.025.615	-1.650.675
Stanje 31. 12. 2022	17.549.312	40.757.261	24.735.374	83.041.947
POPRAVEK VREDNOSTI				
Stanje 31. 12. 2021	12.391.075	19.585.585	22.171.988	54.148.648
Povečanje	0	123.681	52.155	175.836
Zmanjšanje	-111.551	-513.509	-1.025.615	-1.650.675
Amortizacija	1.369.573	1.204.330	1.016.407	3.590.310
Stanje 31. 12. 2022	13.649.097	20.400.087	22.214.935	56.264.119
NEODPISANA VREDNOST				
Stanje 31. 12. 2021	2.649.208	21.684.734	2.822.449	27.156.391
Stanje 31. 12. 2022	3.900.215	20.357.174	2.520.439	26.777.828

¹ Podrobnejša vsebinska pojasnila terjatev iz naslova PIZ se nahajajo pod točko III.4.1.2, v odstavku, ki obravnava druge kratkoročne terjatve.

Neopredmetena sredstva se skoraj v celoti nanašajo na materialne pravice za uporabo računalniških programov. Njihova neodpisana vrednost znaša 3.900.215 evrov in se je v letu 2022 glede na preteklo leto zvišala za 47,2 odstotka.

Bistvena vlaganja v neopredmetena sredstva v letu 2022 predstavljajo:

- nakup programske opreme IBM v znesku 2.111.005 evrov;
- nadgradnja in razvoj aplikacijskih modulov v znesku 412.232 evrov;
- nadgradnja sistema IP telefonije, telefonskega odzivnika, kontaktnih centrov in glasovno odzivnih storitev v znesku 64.314 evrov;
- dopolnjevanje rešitve za načrtovanje in spremljanje dela ter upravljanje s projekti RAFT v znesku 13.664 evrov;
- nadgradnja programov GRAD za spremljanje poslovanja v znesku 12.615 evrov;
- dodelava namenskega sistema za izvajanje podatkovnih zbirk Oracle v znesku 4376 evrov.

Znižanje nabavne vrednosti neopredmetenih sredstev za 111.551 evrov in v enakem znesku popravka vrednosti pomeni izločitev računalniških programov iz uporabe, kar je skladno s popisom osnovnih sredstev v letu 2021.

Amortizacija neopredmetenih sredstev je bila obračunana v višini 1.369.573 evrov.

Nepremičnine zavoda predstavljajo zemljišča in zgradbe. Njihova neodpisana vrednost znaša 20.357.174 evrov in se je glede na leto 2021 znižala za 6,1 odstotka.

Nabavna vrednost **zemljišč** se v primerjavi z letom prej ni spremenila.

Povečanje nabavne vrednosti **zgradb** za 451 evrov predstavlja dodelavo sistema tehničnega in požarnega varovanja v novih poslovnih prostorih za OE Murska Sobota. Znižanje nabavne vrednosti zgradb za 513.509 evrov in v enakem znesku popravka vrednosti pa se nanaša na prodajo:

- poslovnega prostora na Gregorčičevi ulici 5 A v Celju v nabavni vrednosti 247.096 evrov;
- poslovnega prostora in parkirišč na Kocljevi ulici 9 v Murski Soboti v nabavni vrednosti 239.930 evrov;
- stanovanja na Klavčičevi 9 v Kamniku v nabavni vrednosti 26.483 evrov.

Povečanje popravka vrednosti nepremičnin se nanaša na odpis neodpisane vrednosti prodanega poslovnega prostora in parkirišč v Murski Soboti (119.811 evrov) in prodanega stanovanja v Kamniku (3.870 evrov).

Za prodane poslovne prostore na Gregorčičevi ulici 5 A v Celju je zavod iztržil 623.212 evrov, na Kocljevi ulici 9 v Murski Soboti 140.200 evrov, za prodano stanovanje na Klavčičevi 9 v Kamniku pa 122.991 evrov.

Amortizacija zgradb je bila obračunana v višini 1.204.330 evrov.

Zavod je v letu 2022 izkazal **opremo in druga opredmetena osnovna sredstva** v neodpisani vrednosti 2.520.439 evrov. Glede na preteklo leto se je ta vrednost znižala za 10,7 odstotka.

Nabavna vrednost opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev se je v letu 2022 povečala za 766.552 evrov, predvsem zaradi:

- nakupa energijsko učinkovitih računalniških ekranov v znesku 290.809 evrov;
- nakupa prenosnih računalnikov, tankih klientov in druge energijsko učinkovite računalniške opreme v znesku 288.489 evrov;
- nadgradnje obstoječih in nakup novih skenerjev v znesku 77.084 evrov;
- namenskega sistema za izvajanje podatkovnih zbirk Oracle v znesku 24.035 evrov;
- odkupa opreme jedilnice v znesku 12.188 evrov;
- nakupa računskih strojkov v znesku 12.138 evrov;

- razširitve primarnega in rezervnega shranjevalnega področja za virtualizacijsko okolje v višini 11.126 evrov;
- nakupa mobilnih telefonov v znesku 10.802 evrov;
- nakupa ostale opreme (npr. voziček za prevoz dokumentov, diktafoni, uničevalec dokumentov, regal za prospekte in zgibanke) v znesku 13.573 evrov;
- nakupa drobnega inventarja v znesku 6575 evrov.

Nabavna vrednost in obenem tudi popravek vrednosti opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev sta se zmanjšala za 1.025.615 evrov zaradi:

- izločitev in odpisov izrabljene opreme in drobnega inventarja po inventuri za leto 2021 v znesku 849.500 evrov;
- prodaje opreme skladno s sklepom sveta zavoda v znesku 171.306 evrov;
- izločitve v preteklih letih na varno sobo evidentiranih elementov računalniške opreme v znesku 4.809 evrov².

Popravek vrednosti opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev se je povečal za 52.155 evrov zaradi izvedbe popravka evidentiranja varne sobe³.

Amortizacija opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev je bila obračunana v znesku 1.016.407 evrov, vključuje tudi odpis drobnega inventarja v znesku 6.575 evrov.

Med **dolgoročnimi finančnimi naložbami** zavoda so izkazane:

- 7.836.628 delnic Zavarovalnice Triglav, d. d.⁴, katerih tržna vrednost je na bilančni dan znašala 270.363.666 evrov. Glede na preteklo leto se je znižala za 6,3 odstotka;
- naložba v Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. o. o.⁵, v znesku 104.624.614 evrov. Glede na preteklo leto je višja za 0,2 odstotka;
- naložba v Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije⁶ v višini 760.098 evrov (naložba vse od ustanovitve ostaja nespremenjena);
- naložba v Zavod Vzajemnost⁷ v višini 2128 evrov (naložba vse od ustanovitve ostaja nespremenjena);
- delež v kapitalu družbe PSK, d. o. o., Krško v znesku 25 evrov.

Med **dolgoročno danimi posojili** zavod izkazuje sporno terjatev za v preteklih letih dano stanovanjsko posojilo zaposlenemu, ki je v osebnem stečaju.

Med **drugimi dolgoročnimi terjatvami iz poslovanja** zavod izkazuje stanovanjski prispevek v rezervni sklad⁸.

² Skladno z akcijskim načrtom za izvedbo popravka evidentiranja varne sobe, ki je bil pripravljen na podlagi dogovora številka: 323-1/2021/17, z dne 16. 9. 2022 z Računskim sodiščem RS.

³ Skladno z akcijskim načrtom za izvedbo popravka evidentiranja varne sobe, ki je bil pripravljen na podlagi dogovora številka: 323-1/2021/17, z dne 16. 9. 2022 z Računskim sodiščem RS. Znesek predstavlja premalo obračunano amortizacijo za opremo, ki je bila prenesena na osnovno inventarno številko varne sobe ali je bila z nje izločena, in je posledica različnih stopenj amortizacije glede na razvrstitev omenjene opreme v druge amortizacijske skupine.

⁴ Delnice Zavarovalnice Triglav, d. d., je zavod pridobil v letu 2008 na podlagi Zakona o lastninskem preoblikovanju deleža zavarovalnic, do katerega so upravičene fizične osebe (Ur. l. RS št. 56/08 in 38/10).

⁵ Zavod je na podlagi četrtega odstavka 378. člena ZPIZ-2 edini ustanovitelj in družbenik Nepremičninskega sklada, d. o. o., ki skrbi za upravljanje nepremičnin in zagotavljanje namenskih najemnih stanovanj in oskrbovanih stanovanj za upokoјence in druge starejše osebe.

⁶ Leta 2004 je zavod, kot soustanovitelj, vložil sredstva v Sklad Republike Slovenije za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov, ki se je po tem letu večkrat preimenoval zaradi pripojitve k Jamstvenemu in preživninskemu skladu Republike Slovenije v februarju 2013 ter v decembru 2016 pripojitve Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije.

⁷ Zavod Vzajemnost sta leta 2001 ustanovila zavod in Zveza društev upokoјencev Slovenije. Zavod ima 51-odstotni ustanoviteljski delež Zavoda Vzajemnost, Zveza društev upokoјencev Slovenije pa 49-odstotni.

⁸ Edina dolgoročna terjatev, ki zapade v plačilo v letu 2023, je v bilanci stanja izkazana med kratkoročnimi terjatvami.

III.4.1.2 Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve

Kratkoročna sredstva predstavljajo denarna sredstva v blagajni in na transakcijskih računih, kratkoročne terjatve do kupcev in uporabnikov EKN, dani predujmi, kratkoročne finančne naložbe, druge kratkoročne terjatve, neplačani odhodki in aktivne časovne razmejitve.

Denarna sredstva v blagajni zavoda so na dan 31. december znašala 211 evrov in **na podračunu** zavoda 2.000.000 evrov.

Kratkoročne terjatve do kupcev predstavljajo predvsem:

- terjatve do kupcev v državi v višini 7648 evrov, ki so se glede na preteklo leto znižale za 27,4 odstotka. Predstavljajo predvsem zaračunane najemnine za poslovne prostore, stanovanja in počitniške zmogljivosti zavoda ter terjatve do zavarovalnic za kritje stroškov odtegotovanja zavarovalnih premij za dopolnilno zdravstveno zavarovanje in življenjsko zavarovanje uživalcev pokojnin;
- terjatve do kupcev v tujini v skupni višini 3875 evrov, ki se nanašajo na zakup nepremičnin počitniških kapacitet in na povračilo stroškov izdelave izvedenskih mnenj tujemu nosilcu zavarovanja.

Med **kratkoročnimi predujmi in varščinami** zavod izkazuje varščino za najem prostorov za arhiviranje dokumentarnega gradiva v Novi Gorici v višini 1549 evrov.

Kratkoročne terjatve do uporabnikov EKN, izkazane v višini 139.206 evrov, so glede na preteklo leto višje za 121.769 evrov⁹. Predstavljajo vse terjatve, ki se nanašajo na razmerja med neposrednimi in posrednimi uporabniki proračuna, med katerimi zavod izkazuje:

- med terjatvami do neposrednih uporabnikov proračuna države; terjatve do MDDSZ, in sicer za povračila stroškov za storitve IK v višini 13.806 evrov, za izplačana nadomestila in DPP po ZSVI skupaj s prispevki 26.393 evrov, za izplačana nadomestila za invalidnost po ZINNI v znesku 36.715 evrov, terjatve do MF, Direktorat za zakladništvo, in sicer za obresti na denarne vloge prostih denarnih sredstev na podračunu zavoda v znesku 57.834 evrov in za povračilo izplačila rente skupaj s stroški v višini 73 evrov.
- med terjatvami do posrednih uporabnikov proračuna države v višini 4116 evrov; terjatve do URI Soča za sodelovanje pri izdelavi strokovnega mnenja za zavarovanje v projektu ZPZR, terjatve do Inštituta RS za socialno varstvo za sodelovanje v postopkih za uveljavljanje pravice do osebnega asistenta in terjatve do ZZSZ za stroške varovanja in komunalne storitve za poslovno stavbo na Stari cesti v Kranju.

Druge kratkoročne terjatve so se glede na preteklo leto zvišale za 1,7 odstotka, zlasti zaradi višjih terjatev iz prispevkov za PIZ. Druge terjatve predstavljajo predvsem:

- terjatve do zavezancev za davčne prihodke, kjer je evidentiran zbirni znesek terjatev do zavezancev za neplačane zapadle in nezapadle prispevke PIZ¹⁰, ki je po podatkih FURS¹¹ znašal 612.854.771 evrov oziroma 1,7 odstotka več kot leto prej. Po sporazumu med zavodom in FURS¹² je FURS posredoval podatke o višini zapadlih in pogojno izterljivih terjatev, o izterjanih terjativah in o odpisih iz naslova prispevkov PIZ. Zapadle terjatve, ki zajemajo tudi pogojno izterljive terjatve za prispevke PIZ, so se glede na predhodno leto znižale za 4,8 odstotka, na dan 31. december 2022 so znašale 168.737.767 evrov¹³. Te terjatve predstavljajo 27,5 odstotka vseh neplačanih terjatev za prispevke PIZ. Njihov delež v vseh terjativah je glede na leto 2021 nižji za 1,9 odstotne točke. Pogojno izterljive terjatve za prispevke PIZ so konec leta 2022 znašale 89.472.983 evrov in so se glede na

⁹ Zvišanje je predvsem posledica višjih terjatev do MDDSZ in terjatev do MF za obresti EZR na denarne vloge.

¹⁰ Nezapadle prispevke PIZ predstavljajo obračuni prispevkov od prejemkov za december 2022, ki so bili praviloma izplačani v januarju 2023.

¹¹ FURS, kot nadzornik, zavodu posreduje podatke o terjativah iz prispevkov PIZ na podlagi Navodila nadzornikom za evidentiranje terjatev javnofinančnih prihodkov, terjatve javno finančnih prihodkov posredovane v davčno izvršbo in odpis terjatev javnofinančnih prihodkov z dne 18. 12. 2013, št. 429-216/2013, ki ga je izdalo MF.

¹² Dogovor o izmenjavi podatkov med FURS in zavodom št. 410-384/19-3 z dne 13. 1. 2021 in protokol o posedovanju podatkov FURS ZPIZ št. 410-384/19-2 z dne 21. 9. 2021.

¹³ V znesku 168.737.767 evrov so zajete tudi zamudne obresti v višini 35.514.408 evrov.

preteklo leto znižale za 5,5 odstotka. Njihov delež v zapadlih terjativah je 53,0 odstotka, v vseh neplačanih terjativah iz prispevkov za PIZ pa 14,6 odstotka, kar je za 1,1 odstotne točke manj od deleža v preteklem letu. V letu 2022 je FURS izdal za 115.628.063 evrov sklepov o davčni izvršbi. Na podlagi sklepov je bilo izterjanih 44.908.937 evrov terjatev, to predstavlja 38,8 odstotka vseh terjatev po izdanih sklepih. Zaradi neizterljivosti je FURS v letu 2022 odpisal 22.154.237 evrov prispevkov za PIZ, od tega 9907 fizičnim osebam v višini 9.931.466 evrov in 1637 pravnim osebam v višini 12.222.771 evrov¹⁴;

- kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij v višini 135.816 evrov, ki se nanašajo na nadomestila plač za bolezni, druga nadomestila plač in nadomestila za skrajšani delovni čas, in so glede na preteklo leto višje za 90,3 odstotka, predvsem zaradi višjih terjatev iz naslova nadomestil plač za bolezni;
- terjatve za preveč izplačane pokojnine v znesku 968.301 evrov, ki so se glede na preteklo leto zvišale za 11,0 odstotka, od katerih predstavljajo sporne terjatve 223.174 evrov in nesporne terjatve 745.126 evrov;
- terjatve za odločbe o preplačilu – pobot, med katerimi so izkazane terjatve za odločbe o preplačilu, ki jih zavod poplača z mesečnimi odtegljaji od dolžnikove pokojnine ali drugega prejemka, ki mu ga nakazuje zavod, so znašale 174.287 evrov in so v primerjavi s predhodnim letom višje za 84,8 odstotka¹⁵;
- terjatve v regresnih zadevah, ki so v primerjavi z letom 2021 višje za 0,6 odstotka in znašajo 46.361 evrov;
- druge terjatve, ki so se glede na preteklo leto znižale za 52,7 odstotka in znašajo 21.759 evrov. Gre za terjatve za povračilo stroškov neuspešno opravljene poklicne rehabilitacije in terjatve do bivšega zaposlenega za vračilo stroškov izobraževanja;
- druge sporne terjatve, ki se nanašajo na sodne izterjave odškodnin, stroškov poklicne rehabilitacije, izplačil štipendij, plač in druge sporne terjatve iz naslova PIZ v skupni višini 1.428.660 evrov in so se glede na leto 2021 povečale za 13,5 odstotka;
- terjatve v insolventnih postopkih v znesku 118.123 evrov in so se glede na preteklo leto znižale za 20,8 odstotka¹⁶;
- terjatve za preplačila pokojninskih in invalidskih prejemkov po odločbah o preplačilu, ki se poravnajo s plačilnimi nalogi (vključno s spornimi terjativami za preplačila, ki so bile posredovane v izvršbo na FURS), ki so se glede na preteklo leto znižale za 11,3 odstotka in so znašale 2.018.819 evrov;
- kratkoročni del dolgoročnih terjatev v višini 37.895 evrov.

Neplačani odhodki so v letu 2022 znašali 13.404.491 evrov in so se glede na preteklo leto zvišali za 5,9 odstotka. Med njimi so izkazane protiknjižbe:

- kratkoročnih obveznosti do zaposlenih (obračun plač zaposlenih za december 2022 in obračun delovne uspešnosti za drugo polletje 2022);
- nezapadlih računov dobaviteljev;
- drugih neplačanih kratkoročnih obveznosti iz poslovanja;
- neplačanih kratkoročnih obveznosti do uporabnikov EKN;
- obračunanih nezapadlih obveznih dajatev;
- obračunanih neplačanih obveznosti do uživalcev za izplačilo pokojninskih in invalidskih prejemkov;
- neplačanih dolgoročnih obveznosti.

V **aktivnih časovnih razmejitvah** so izkazani vnaprej vračunani prihodki zaradi podaljšanja proračunskega leta v višini 90.653 evrov, ki se nanašajo na prilive na prehodna davčna podračuna 845 in 846 na dan 31. december 2022¹⁷ ter prehodno nezaračunani prihodki za prejete predujme v višini 2853 evrov.

¹⁴ Obravnavo pogojno izterljivih terjatev iz naslova prispevkov PIZ in odpis teh terjatev zaradi neizterljivosti določa ZDavP-2.

¹⁵ V letu 2022 je zavod na predlog dolžnikov prejel več izjav za poplačilo dolga v obrokih kot v preteklem letu, posledično se je to odrazilo v višjih terjativah za odločbe o preplačilu – pobot in nižjih terjativah za preplačila pokojninskih in invalidskih prejemkov po odločbah o preplačilu, ki se poravnajo s plačilnimi nalogi.

¹⁶ Znižanje je predvsem posledica večjega števila končanih osebnih stečajev, katerih glavnina je bila zaključenih brez poplačila, z odpustom obveznosti dolžnikom.

¹⁷ Ti prihodki so bili na zavodov podračun nakazani 3. in 4. januarja 2023.

III.4.1.3 Zaloge

Zaloge so znašale 14.877 evrov. Nanašajo se predvsem na tiskane obrazce ter pisarniški material. Vrednost zalog se je v letu 2022 znižala za 15,0 odstotka.

III.4.2 Obveznosti do virov sredstev

Obveznosti do virov sredstev (pasiva v bilanci stanja) sestavljajo kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve ter lastni viri in dolgoročne obveznosti. Kratkoročne obveznosti zajemajo obveznosti za prejete predujme in varščine, obveznosti do zaposlenih, do dobaviteljev, obveznosti do uporabnikov EKN, druge kratkoročne obveznosti in neplačane prihodke. Dolgoročne obveznosti so dolgoročno neplačani prihodki in druge dolgoročne obveznosti.

V strukturi pasive lastni viri in dolgoročne obveznosti predstavljajo 39,0 odstotka, kratkoročne obveznosti pa 61,0 odstotka vseh obveznosti do virov sredstev.

III.4.2.1 Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

Kratkoročne obveznosti med drugim zajemajo:

- prejete predujme za kritje stroškov izdelave izvedenskih mnenj za oceno trajne nezmožnosti za delo zaradi uveljavljanja varstvenega dodatka po 54. členu ZSVarPre v višini 2853 evrov;
- obveznosti do zaposlenih v znesku 2.226.358 evrov in so se glede na pretekli december zvišale za 12,0 odstotka, kar je predvsem posledica rednih napredovanj zaposlenih po predpisih, ki urejajo plače v javnem sektorju in sprememb sistematizacije. Med obveznostmi do zaposlenih je poleg obračuna plač za december 2022, ki so bile izplačane v januarju 2023, izkazan tudi obračun redne delovne uspešnosti za drugo polletje 2022, izplačilo te pa je bilo izvedeno v februarju 2023 ob nakazilu januarske plače;
- glede na preteklo leto za 47,1 odstotka višje obveznosti do dobaviteljev in znašajo 2.541.400 evrov¹⁸, vključujejo tudi del dolgoročnih obveznosti za nakup programske opreme, ki bodo zapadle v plačilo v letu 2023;
- druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja v višini 8.556.616 evrov, ki so se glede na leto 2021 znižale za 2,4 odstotka in med drugim vključujejo:
 - obveznosti za dajatve v višini 442.531 evrov (zajemajo prispevke in davke od osebnih prejemkov zaposlenih in drugih prejemkov ter premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, obveznosti za turistično takso in RTV prispevek),
 - obveznosti za davek na dodano vrednost v višini 18.896 evrov,
 - ostale kratkoročne obveznosti v skupni višini 7.885.767 evrov, ki so bile glede na preteklo leto nižje za 4,6 odstotka, znižanje je predvsem rezultat za 9,0 odstotka oziroma za 704.681 evrov nižjih obveznosti za nakazilo odtegljajev za prostovoljno zdravstveno zavarovanje prejemnikov pokojninskih in invalidskih prejemkov¹⁹ in za 184,5 odstotka oziroma za 311.523 evrov višjih obveznosti do uživalcev za izplačilo invalidskih prejemkov²⁰,
 - obveznosti na podlagi odtegljajev od prejemkov zaposlenih in druge obveznosti do zaposlenih v višini 36.875 evrov,
 - obveznosti do zavezancev za vračila prispevkov PIZ, za katere vodi evidenco FURS, v znesku 172.548 evrov²¹;

¹⁸ Zvišanje obveznosti v primerjavi s preteklim letom v glavnini predstavljajo višje obveznosti do Pošte Slovenije d. o. o.

¹⁹ Znižanje je predvsem posledica znižanja števila odtegljajev iz tega naslova, ki jih izvaja zavod.

²⁰ Zvišanje je posledica višje rasti plač in različne dinamike vlaganja zahtevkov za izplačilo nadomestil za skrajšani delovni čas s strani poslovnih subjektov, pri katerih so upravičenci zaposleni, sicer pa število upravičencev upada.

²¹ Evidentirane obveznosti za vračilo prispevkov delodajalca za prvo zaposlitev po 157. členu ZPIZ-2.

- obveznosti do uporabnikov EKN so izkazane v višini 778.177 evrov, ki med drugim zajemajo:
 - obveznosti do neposrednih proračunskih uporabnikov v višini 703.106 evrov (vključujejo obveznost do proračuna RS iz naslova vračila preveč plačane dodatne obveznosti za leto 2022, ki je bila vrnjena 10. februarja 2023, obveznost do proračuna RS za preveč nakazane prispevke po 28., 33. in 38. členu ZUIZEOP, obveznosti do UJP za plačilo stroškov izvajanja plačilnega prometa, obveznosti do MJU za izdajo kvalificiranih potrdil, za storitve časovnega žigosanja in najem komunikacijske opreme, obveznosti do MK za vračilo preplačila republiških priznavalnin ter obveznosti do Občine Bohinj za komunalne storitve) in so se glede na preteklo leto zvišale za 165,8 odstotka oziroma 438.615 evrov²² in
 - obveznosti do posrednih proračunskih uporabnikov (obveznosti do ZZZS za izvajanje storitev matične evidence, obveznosti do Medicinske fakultete in UKC za izdajo izvedenskih mnenj, obveznosti do izobraževalnih in drugih institucij za izvajanje poklicnih rehabilitacij zavarovancev ter obveznosti za izvedena strokovna usposabljanja in zdravstvene preglede zaposlenih), ki so glede na preteklo leto nižje za 29,7 odstotka in so znašale 75.071 evrov.

Neplačani prihodki znašajo 617.718.296 evrov. Glede na preteklo leto so se zvišali za 1,7 odstotka oziroma za 10,1 milijona evrov, zlasti zaradi za 10,0 milijona evrov višjih terjatev za prispevke PIZ, za katere evidenco po posameznem zavezancu vodi FURS²³.

Pasivne časovne razmejitve se nanašajo na vnaprejšnja plačila materiala in storitev ter osnovnih sredstev.

III.4.2.2 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Lastne vire predstavlja **splošni sklad**, ki je analitično sestavljen iz splošnega sklada:

- za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva (26.777.827 evrov),
- finančne naložbe (6743 evrov),
- delnice Zavarovalnice Triglav, d. d. (270.363.666 evrov),
- finančne naložbe v Nepremičninski sklad PIZ, d. o. o. (104.624.614 evrov),
- za namenska sredstva prenesena javnim skladom (760.098 evrov),
- za drugo (1.600.489 evrov).

Vrednost splošnega sklada se je v letu 2022 znižala za 4,3 odstotka zaradi nižje tržne vrednosti delnic Zavarovalnice Triglav, d. d., (znižanje za 18,0 milijona evrov), višje vrednosti naložbe v Nepremičninski sklad PIZ, d. o. o., (zvišanje 0,2 milijona evrov) in nižje vrednosti splošnega sklada za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena sredstva (znižanje za 0,4 milijona evrov).

V okviru splošnega sklada se izkazuje tudi **presežek po fiskalnem pravilu**, ki pa ga zavod v 2022 ni izkazal.

Med **dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami** so izkazani dolgoročno odloženi prihodki v višini 132.840 evrov, ki bodo v obdobju, daljšem od enega leta, pokrili predvidene odhodke.

Med **drugimi dolgoročnimi obveznostmi** zavod v letu 2022 ne izkazuje nobene obveznosti, saj edina dolgoročna obveznost zapade v plačilo v letu 2023 in je zato v bilanci stanja izkazana med kratkoročnimi obveznostmi.

²² Zvišanje je predvsem posledica višje izkazane obveznosti do proračuna RS iz naslova vračila previsoko nakazane dodatne obveznosti glede na preteklo leto.

²³ Podrobnejša pojasnila o vsebini in višini terjatev za prispevke PIZ so navedena pod točko III.4.1.2 – Druge kratkoročne terjatve.

III.4.3 Izvenbilančna evidenca

V izvenbilančni evidenci se izkazujejo:

- nerazporejena plačila prispevkov za PIZ po evidenci FURS v višini 1.505.955 evrov²⁴;
- prejete garancije za resnost ponudbe, kakovostno izvedbo posla in garancijsko dobo, skladno z ZJN-3 in sklenjenimi pogodbami, v višini 1.158.018 evrov;
- obveznosti, ki bi lahko nastale zaradi tožb uživalcev zoper izdane odločbe o preplačilu, v znesku 42.408 evrov;
- obveznosti, ki bi lahko nastale zaradi odškodninskih tožb zoper zavod, v višini 10.059.600 evrov²⁵;
- tožbe zavoda za povrnitev škode v znesku 1.231.403 evrov;
- druge potencialne terjatve oziroma obveznosti iz naslova pravnih zadev v skupni višini 24.013 evrov;
- vložene tožbe iz naslova neporavnanih regresnih zadev v višini 830.657 evrov;
- terjatve iz regresnih zahtevkov v znesku 189.108 evrov;
- terjatve iz mednarodne izterjave prispevkov PIZ za FURS v višini 12.788.105 evrov;
- terjatve iz mednarodne izterjave prispevkov PIZ za tuje nosilce zavarovanja v višini 2891 evrov.

²⁴ Praviloma gre za plačila zavezancev, ki pripadajo zavodu in jih je zavod že prejel na svoj podračun - prihodki so že vključeni v izkaz poslovnega izida, FURS pa v svoji knjigovodski evidenci še ni evidentiral bremenitve (terjatve do zavezanca) ali bremenitev še ni zapadla oziroma je zavezanec navedel napačno referenco ob plačilu.

²⁵ Večino teh izvenbilančnih obveznosti predstavlja evidenčna obveznost iz naslova odškodninske tožbe zavarovanke zoper zavod v višini 10,0 milijona evrov.

III.5 IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV S POJASNILI

Prihodki in odhodki se v skladu s predpisi priznavajo po načelu denarnega toka. Zavod je v letu 2022 realiziral izravnano med prihodki in odhodki v višini 6.715.089.178 evrov.

Preglednica III.4

Zneski v EUR

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV ZAVODA V LETU 2022 V PRIMERJAVI Z REBALANSOM FINANČNEGA NAČRTA ZAVODA ZA LETO 2022 IN Z LETOM 2021						
K O N T O		RFN 2022	REALIZACIJA		IZPOLNITEV RFN 2022 v %	INDEKS 2022 2021
1			2022	2021		
		2	3	4	5=3:2	6=3:4
	I. SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+74+78)	6.734.888.268	6.715.089.178	6.205.755.515	99,7	108,2
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	5.347.354.196	5.434.005.521	5.052.117.473	101,6	107,6
70	DAVČNI PRIHODKI (DAVKI IN PRISPEVKI)	5.310.396.373	5.396.363.643	5.031.663.437	101,6	107,2
701	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	5.310.396.373	5.396.363.643	5.031.663.437	101,6	107,2
7010	Prispevki zaposlenih	3.133.345.184	3.181.656.116	2.966.106.473	101,5	107,3
701004	Prispevek za PIZ - od zaposlenih pri pravnih osebah	2.965.925.636	3.006.234.019	2.810.209.809	101,4	107,0
701005	Prispevek za PIZ - od zaposl. pri fizič. osebah, ki opravljajo dejavnost	120.683.208	123.510.211	113.645.602	102,3	108,7
701009	Prispevek za PIZ iz drugih pravnih razmerij	2.565.533	2.726.769	2.447.740	106,3	111,4
701011	Prispevek za PIZ - od začasnih in občnih del študentov in dijakov	44.170.808	49.185.116	39.803.322	111,4	123,6
7011	Prispevki delodajalcev	1.805.415.788	1.832.465.336	1.711.020.699	101,5	107,1
701104	Prispevek za PIZ - za zaposlene pri pravnih osebah	1.666.310.602	1.684.929.085	1.581.925.554	101,1	106,5
701105	Prispevek za PIZ - od zaposl. pri fizič. osebah, ki opravljajo dejavnost	64.892.314	66.335.903	61.059.552	102,2	108,6
701106	Prispevek za PIZ - za člane kmetije	3.491.282	3.376.278	3.167.257	96,7	106,6
701108	Prispevek za PIZ - za zavarovalno dobo s povečanjem za zaposlene pri pravnih osebah	31.791	22.446	70.310	70,6	31,9
701111	Prispevek za PIZ za posebne primere zavarovanja	40.740.396	44.197.122	37.567.246	108,5	117,6
701112	Prispevki za PIZ iz drugih pravnih razmerij	1.485.847	1.787.351	1.484.628	120,3	120,4
701114	Prispevek za PIZ oseb zaposlenih pri tujem delodajalcu	3.322.204	3.726.931	3.061.805	112,2	121,7
701115	Prispevek za PIZ - za začasna in občasna dela študentov in dijakov	25.141.354	28.090.220	22.684.347	111,7	123,8
7012	Prispevki samozaposlenih	257.677.190	265.745.793	242.508.395	103,1	109,6
701203	Prispevek za PIZ - od fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost - od zavarovalne osnove	91.553.763	94.500.855	86.150.295	103,2	109,7
701204	Prispevek za PIZ - od fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost - iz zavarovalne osnove	160.108.595	165.400.391	150.884.240	103,3	109,6
701205	Prispevek za PIZ kmetov - lastnikov kmetijskih zemljišč	6.009.541	5.839.278	5.468.740	97,2	106,8
701206	Posebni prispevek za PIZ - za zavarovalno dobo s povečanjem od oseb, ki opravljajo dejavnost in pri njih zaposlenih	5.292	5.270	5.119	99,6	102,9
7013	Ostali prispevki za socialno varnost	113.958.210	116.496.399	112.027.870	102,2	104,0
701302	Zamudne obresti iz naslova prispevkov za PIZ	4.744.790	5.040.823	3.931.921	106,2	128,2
701309	Prispevek delojemalca za PIZ od starševskih nadomestil	68.212.477	69.808.493	64.411.523	102,3	108,4
701313	Prispevek delojemalca za PIZ od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZS neposredno izplačuje upravičencem	5.228.268	6.038.686	4.335.788	115,5	139,3
701317	Prispevek delojemalca za PIZ od nadomestil za čas brezposelnosti	21.664.146	21.589.696	26.117.633	99,7	82,7
701327	Prispevek za PIZ za prostovoljno vključitev v obvezno zavarovanje	13.980.475	13.887.843	13.106.828	99,3	106,0
701328	Prispevek za PIZ iz osebnega dopolnilnega dela	128.055	130.856	124.178	102,2	105,4

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV ZAVODA V LETU 2022 V PRIMERJAVI Z REBALANSOM FINANČNEGA NAČRTA ZAVODA ZA LETO 2022 IN Z LETOM 2021

1	K O N T O	RFN 2022	REALIZACIJA		IZPOLNITEV RFN 2022 v %	INDEKS 2022 2021
			2022	2021		
2			3	4	5=3:2	6=3:4
71	NEDAVČNI PRIHODKI	36.957.823	37.641.878	20.454.036	101,9	184,0
710	UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA	29.097.492	29.801.956	13.424.767	102,4	222,0
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	28.995.524	28.995.524	13.322.268	100,0	217,6
7102	Prihodki od obresti	0	699.267	0	-	-
7103	Prihodki od premoženja	101.969	107.165	102.500	105,1	104,6
713	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV	722.504	725.244	724.279	100,4	100,1
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev	722.504	725.244	724.279	100,4	100,1
714	DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	7.137.826	7.114.678	6.304.990	99,7	112,8
7140	Drugi prostovoljni prispevki za socialno varnost	972.707	1.101.827	1.075.216	113,3	102,5
714010	Dokupi pokojninske dobe	746.159	888.941	795.446	119,1	111,8
714099	Drugi prostovoljni prispevki za socialno varnost	226.549	212.887	279.770	94,0	76,1
7141	Drugi nedavčni prihodki, v tem:	6.165.119	6.012.850	5.229.774	97,5	115,0
714103	Prihodki na podlagi EU zakonodaje in sporazumov o socialnem zavarovanju	3.366.155	3.101.852	2.854.316	92,1	108,7
72	KAPITALSKI PRIHODKI	763.412	886.403	100.001	116,1	886,4
720	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	763.412	886.403	100.001	116,1	886,4
74	TRANSFERNI PRIHODKI	1.386.619.653	1.280.100.256	1.153.338.455	92,3	111,0
740	TRANSFERNI PRIHODKI IZ DRUGIH JAVNOFINANČNIH INSTITUCIJ	1.386.619.653	1.280.100.256	1.153.338.455	92,3	111,0
7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna	1.334.022.033	1.227.099.534	1.101.189.475	92,0	111,4
	Obveznosti državnega proračuna	1.214.674.742	1.106.925.738	981.475.821	91,1	112,8
	<i>- udeležba v BDP v %</i>	<i>2,16</i>	<i>1,88</i>	<i>1,88</i>		
740000	Prejeta sredstva iz naslova tekočih obveznosti državnega proračuna (po 161. členu ZPIZ-2)	301.877.891	301.877.891	262.712.885	100,0	114,9
740002	Prejeta sredstva iz držav. pror. iz naslova dodatnih obveznosti do ZPIZ (po 162. členu ZPIZ-2)	912.796.851	805.047.847	718.762.936	88,2	112,0
7400043	Druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo COVID-19	68.000.000	68.000.000	68.046.252	100,0	99,9
740006	Prejeta sredstva iz naslova prispevka delodajalca za PIZ od starševskih nadomestil	38.982.609	39.850.203	36.755.801	102,2	108,4
740010	Prejeta sredstva iz naslova prispevka delodajalca za PIZ od nadomestil za čas brezposelnosti	12.364.682	12.323.592	14.911.601	99,7	82,6
7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja	2.597.619	3.000.723	2.148.981	115,5	139,6
740203	Prejeta sredstva iz naslova prispevka delodajalca za PIZ od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZS neposredno izplačuje upravičencem	2.597.619	3.000.723	2.148.981	115,5	139,6
7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov	50.000.000	50.000.000	50.000.000	100,0	100,0
	- Prejeta sredstva iz Kapitalske družbe, d. d.	50.000.000	50.000.000	50.000.000	100,0	100,0
78	PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE IN IZ DRUGIH DRŽAV	151.008	96.997	199.585	64,2	48,6
784318	Druga prejeta sredstva iz proračuna EU iz naslova Varnost in državljanstvo za obdobje 2014-2020	0	0	15.977	-	-
787000	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij	1.008	0	0	-	-
7870001	Prenos pokojninskih pravic iz sistema EU ZPPP (Ur.L RS, 34/10)	150.000	96.997	183.609	64,7	52,8
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42)	6.734.888.268	6.715.089.178	6.205.755.515	99,7	108,2
	<i>- udeležba v BDP v %</i>	<i>11,99</i>	<i>11,38</i>	<i>11,89</i>		
40	TEKOČI ODHODKI (400+401+402)	48.129.070	43.549.613	39.624.642	90,5	109,9
400	PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	25.060.333	23.371.962	21.527.824	93,3	108,6
4000	Plače in dodatki	21.021.289	19.661.277	18.782.260	93,5	104,7
4001	Regres za letni dopust	1.080.000	1.144.389	880.689	106,0	129,9
4002	Povračila in nadomestila	1.430.000	1.314.174	958.864	91,9	137,1
4003	Sredstva za delovno uspešnost	535.000	496.019	477.805	92,7	103,8
4004	Sredstva za nadurno delo	380.000	410.728	84.468	108,1	486,3
4009	Drugi izdatki zaposlenim	614.044	345.375	343.738	56,2	100,5

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV ZAVODA V LETU 2022 V PRIMERJAVI Z REBALANSOM FINANČNEGA NAČRTA ZAVODA ZA LETO 2022 IN Z LETOM 2021

1	K O N T O	RFN 2022	REALIZACIJA		IZPOLNITEV RFN 2022 v %	INDEKS 2022 2021
			2022	2021		
2			3	4	5=3:2	6=3:4
401	PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST	3.934.594	3.697.281	3.438.462	94,0	107,5
4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	1.941.362	1.785.054	1.659.806	91,9	107,5
4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	1.555.283	1.489.292	1.381.320	95,8	107,8
4012	Prispevek za zaposlovanje	16.013	14.408	13.076	90,0	110,2
4013	Prispevek za starševsko varstvo	21.936	20.943	19.449	95,5	107,7
4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja na podlagi ZKDPZJU	400.000	387.585	364.811	96,9	106,2
402	IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	19.134.142	16.480.370	14.658.356	86,1	112,4
4020	Pisarniški in splošni material in storitve	3.048.123	2.679.718	2.529.984	87,9	105,9
4021	Posebni material in storitve	63.450	48.305	40.823	76,1	118,3
4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	7.454.000	5.985.324	5.157.118	80,3	116,1
4023	Prevozni stroški in storitve	48.500	45.526	31.883	93,9	142,8
4024	Izdatki za službena potovanja	68.945	56.233	18.473	81,6	304,4
4025	Tekoče vzdrževanje	3.029.680	2.628.256	2.701.963	86,8	97,3
4026	Poslovne najemnine in zakupnine	902.898	792.754	684.092	87,8	115,9
4027	Kazni in odškodnine	14.819	16.457	16.542	111,1	99,5
4029	Drugi operativni odhodki	4.503.728	4.227.797	3.477.477	93,9	121,6
41	TEKOČI TRANSFERI (411+412+413+414)	6.682.859.199	6.668.326.918	6.162.408.573	99,8	108,2
411	TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINSTVOM	6.180.556.996	6.172.150.261	5.703.568.855	99,9	108,2
4112	Transferi za zagotavljanje socialne varnosti	357.351.381	357.048.682	341.291.347	99,9	104,6
	<u>- udeležba v BDP v %</u>	<u>0,64</u>	<u>0,61</u>	<u>0,65</u>		
411210	Dodatki za pomoč in postrežbo	91.499.669	91.714.440	86.847.449	100,2	105,6
411211	Preživnine	17.331	17.331	28.230	100,0	61,4
411212	Invalidnine za telesno okvaro	30.400.822	28.915.265	24.028.129	95,1	120,3
411218	Dodatki k pokojninam	2.763.080	2.721.961	2.416.404	98,5	112,6
411219	Letni dodatek k pokojninam	166.000.000	167.030.843	160.732.338	100,6	103,9
411299	Drugi transferi za zagotavljanje socialne varnosti, v tem:	66.670.480	66.648.842	67.238.797	100,0	99,1
4112992	Enkratni solidarnostni dodatek za upokojence	11.624	10.820	46.252	93,1	23,4
4112993	Solidarnostni dodatek za upokojence	66.658.856	66.638.022	67.192.545	100,0	99,2
4114	Pokojnine	5.649.477.146	5.639.833.145	5.197.229.157	99,8	108,5
	<u>- udeležba v BDP v %</u>	<u>10,06</u>	<u>9,56</u>	<u>9,95</u>		
411400	Starostne pokojnine	4.557.761.081	4.553.060.132	4.164.263.894	99,9	109,3
4114000	Starostne pokojnine nakazane v Sloveniji in v tujino	4.408.624.940	4.403.063.598	4.028.276.469	99,9	109,3
4114001	Starostne pokojnine za ožji obseg pravic nakazane v Sloveniji in v tujino	8.394.628	8.423.333	7.717.338	100,3	109,1
4114002	Predčasne pokojnine nakazane v Sloveniji in v tujino	21.303.312	21.119.938	28.378.993	99,1	74,4
4114003	Odstotek predčasne ali starostne pokojnine	84.191.800	85.306.166	68.883.413	101,3	123,8
41140030	20% predčasne ali starostne pokojnine	21.725	17.997	26.483	82,8	68,0
41140031	40% starostne pokojnine	84.170.075	85.288.168	68.856.931	101,3	123,9
4114004	Delne pokojnine	35.246.402	35.147.096	31.007.681	99,7	113,3
411401	Invalidske pokojnine	521.529.926	521.750.292	500.448.973	100,0	104,3
411402	Družinske pokojnine	151.670.884	150.462.738	150.697.105	99,2	99,8
411410	Vdovske pokojnine, v tem:	399.157.328	395.122.878	362.065.091	99,0	109,1
4114102	Deli vdovske pokojnine	66.857.668	66.872.251	60.203.187	100,0	111,1
411403	Kmečke pokojnine	90.085	90.950	140.718	101,0	64,6
411404	Vojaške pokojnine	19.266.185	19.344.499	19.611.843	100,4	98,6
411499	Druge pokojnine	1.656	1.656	1.533	100,0	108,0
4115	Nadomestila plač	173.704.279	175.263.705	165.046.635	100,9	106,2
	<u>- udeležba v BDP v %</u>	<u>0,31</u>	<u>0,30</u>	<u>0,32</u>		
411500	Delna nadomestila	82.908.300	82.753.824	75.831.102	99,8	109,1
4115000	Nadomestila zaradi dela s skrajšanim delovnim časom ZPIZ Ur.LRS 12/92 nakazana v Sloveniji in v tujino	8.919.112	7.549.347	8.403.080	84,6	89,8

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV ZAVODA V LETU 2022 V PRIMERJAVI Z REBALANSOM FINANČNEGA NAČRTA ZAVODA ZA LETO 2022 IN Z LETOM 2021

K O N T O		RFN 2022	REALIZACIJA		IZPOLNITEV RFN 2022 v %	INDEKS 2022 2021
			2022	2021		
1		2	3	4	5=3:2	6=3:4
4115001	Delna nadomestila/delne invalidske pokojnine - ni vključen v zavarovanje nakazana v Sloveniji in v tujino	10.689.970	11.091.644	10.524.273	103,8	105,4
4115002+ 4115003	Delna nadomestila/delne invalidske pokojnine - je vključen v zavarovanje nakazana v Sloveniji in v tujino	63.299.218	64.112.834	56.903.749	101,3	112,7
411501	Nadomestila za invalidnost	58.961.891	60.550.193	56.189.477	102,7	107,8
4115010	Nadomestila zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu nakazana v Sloveniji in v tujino	4.422.202	4.533.847	4.765.083	102,5	95,1
4115011	Nadomestila za invalidnost - ni vključen v zavarovanje nakazana v Sloveniji in v tujino	22.615.323	23.527.839	22.009.211	104,0	106,9
4115012+ 4115013	Nadomestila za invalidnost - je vključen v zavarovanje nakazana v Sloveniji in v tujino	31.924.366	32.488.508	29.415.183	101,8	110,4
411502	Začasna nadomestila	30.046.752	30.070.500	31.096.202	100,1	96,7
4115020	Nadomestila za čas čakanja na drugo ustrezno zaposlitev nakazana v Sloveniji in v tujino	28.811.080	28.841.330	29.883.774	100,1	96,5
4115021	Začasna nadomestila - ni vključen v zavarovanje nakazana v Sloveniji in v tujino	571.534	568.385	591.687	99,4	96,1
4115022	Začasna nadomestila - je vključen v zavarovanje nakazana v Sloveniji in v tujino	664.139	660.785	620.741	99,5	106,5
411503	Nadomestila za čas poklicne rehabilitacije	1.787.336	1.889.187	1.929.854	105,7	97,9
4115031	Nadomestila za čas poklicne rehabilitacije - ni vključen v zavarovanje nakazana v Sloveniji in v tujino	681.194	749.395	734.599	110,0	102,0
4115032	Nadomestila za čas poklicne rehabilitacije - je vključen v zavarovanje nakazana v Sloveniji in v tujino	1.106.141	1.139.792	1.195.255	103,0	95,4
4117	Štipendije	20.180	0	0	-	-
4119	Drugi transferi posameznikom	4.010	4.730	1.715	117,9	275,8
412	TRANSFERI NEPRIDOBITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	900.000	1.056.000	729.606	117,3	144,7
4120	Tekoči transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam	900.000	1.056.000	729.606	117,3	144,7
4120001	Stroški poklicne rehabilitacije delovnih invalidov	500.000	652.231	581.290	130,4	112,2
4120002	Adaptacije in prilagoditve delovnih mest	40.000	29.746	37.207	74,4	79,9
4120004	Stroški storitev zavodov za usposabljanje invalidov	140.000	171.463	101.442	122,5	169,0
4120005	Sofinanciranje programov delovnih invalidov	20.000	6.804	9.667	34,0	70,4
4120006	Drugi transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam (sredstva za RŠK)	200.000	195.757	0	97,9	-
413	DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	500.402.203	494.443.194	457.967.286	98,8	108,0
4131	Tekoči transferi v sklade socialnega zavarovanja	500.402.203	494.443.194	457.967.286	98,8	108,0
	- udeležba v B.D.P.v.%	0,89	0,84	0,88		
413102	Plačila prispevka za zdravstveno zavarovanje upokojencev, ki ga plačuje ZPIZ	500.402.203	494.443.194	457.967.286	98,8	108,0
414	TEKOČI TRANSFERI V TUJINO	1.000.000	677.463	142.826	67,7	474,3
42	INVESTICIJSKI ODHODKI	3.900.000	3.212.648	3.722.300	82,4	86,3
	PRESEŽEK (PRIMANJKLJAJ)					
III.	(SKUPAJ PRIHODKI MINUS SKUPAJ ODHODKI) (I.-II.)	0	0	0	-	-

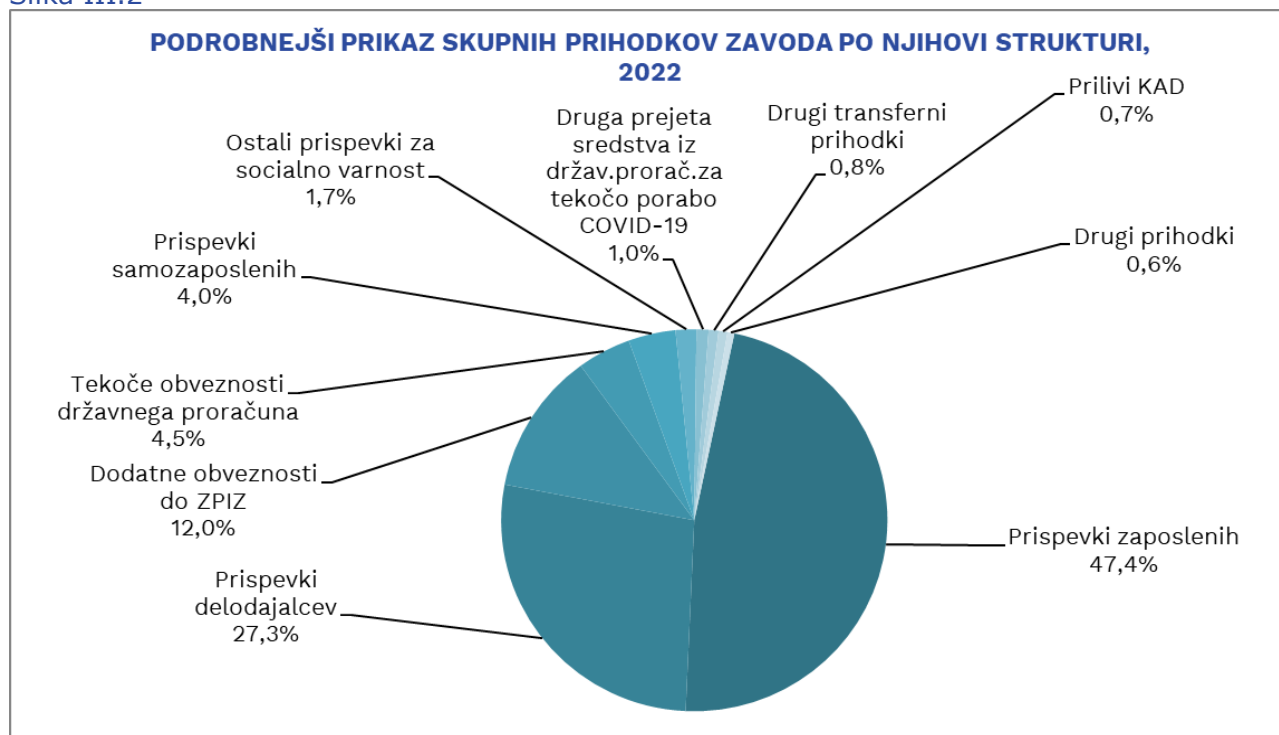
III.5.1 Prihodki

Skupni prihodki zavoda so bili realizirani v višini 6.715.089.178 evrov in so bili za 0,3 odstotka oziroma 19,8 milijona evrov nižji od načrtovanih. V primerjavi z letom 2021 so bili skupni prihodki zavoda nominalno višji za 8,2 odstotka oziroma 509,3 milijona evrov oziroma realno nižji za 0,5 odstotka (povprečna letna inflacija je znašala 8,8 odstotka).

V strukturi prihodkov predstavljajo:

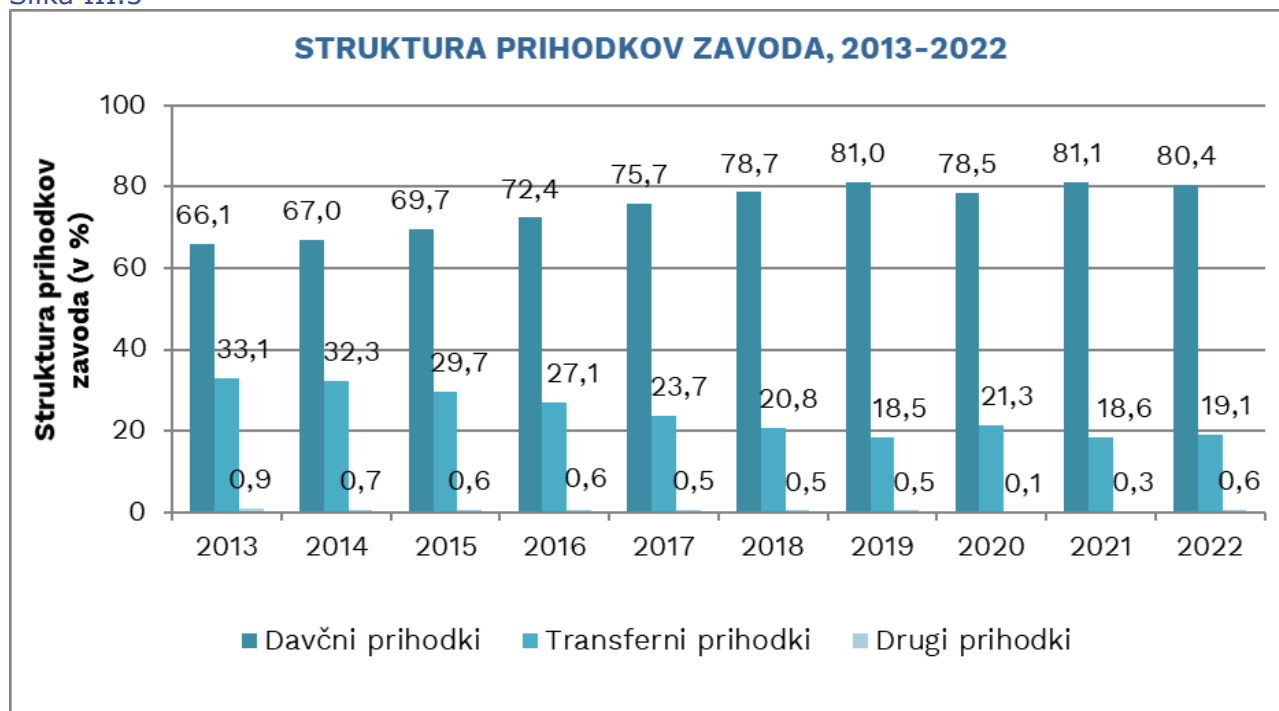
- davčni prihodki – prispevki za socialno varnost – 80,4 odstotka (81,1 odstotka v letu 2021);
- transferni prihodki – obveznosti državnega proračuna, druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo covid-19, prispevki delodajalca za PIZ od starševskih nadomestil od MDDSZ, prispevki delodajalca za PIZ od nadomestil za čas brezposelnosti od ZRSZ in prispevki delodajalca za PIZ od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZZS neposredno izplačuje upravičencem, ter priliv KAD – 19,1 odstotka (18,6 odstotka v letu 2021), od tega dodatna obveznost državnega proračuna 12,0 odstotka;
- drugi prihodki – nedavčni prihodki, kapitalski prihodki ter prejeta sredstva iz EU in iz drugih držav – 0,6 odstotka (0,3 odstotka v letu 2021).

Slika III.2

V strukturi prihodkov zavoda se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 za 0,7 odstotne točke znižal delež davčnih prihodkov, posledično se je zvišal delež transfernih prihodkov. Realizirana je bila višja rast transfernih prihodkov v primerjavi z rastjo davčnih prihodkov. Delež transfernih prihodkov, ki predstavlja predvsem tekočo in dodatno obveznost državnega proračuna ter v letih 2021 in 2022 tudi druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo covid-19 (v letu 2021 skladno z določbami PKP2 za izplačilo ESDU za leto 2020 in PKP7 in PKP8 za izplačilo SDU ter v letu 2022 skladno z določbami PKP10 za izplačilo SDU-2), se je zvišal za 0,5 odstotne točke. Delež drugih prihodkov se je zvišal za 0,2 odstotne točke, predvsem zato, ker je zavod v letu 2022 prejel višji znesek dividend Zavarovalnice Triglav, d. d., kot v letu 2021. V strukturi skupnih prihodkov zavoda predstavljajo davčni in transferni prihodki 99,4 odstotka (99,7 odstotka v letu 2021).

Slika III.3

III.5.1.1 Davčni prihodki (prispevki za socialno varnost ter drugi davki in prispevki)

Davčni prihodki so bili v letu 2022 realizirani v višini 5.396.363.643 evrov oziroma 101,6 odstotka načrtovanih v RFN 2022 in predstavljajo prihodke od prispevkov za socialno varnost. V primerjavi z letom 2021 so bili davčni prihodki za 7,2 odstotka oziroma 364,7 milijona evrov višji.

Na višino davčnih prihodkov je v letu 2022 vplivala rast prihodkov od prispevkov za socialno varnost ob nadaljnji rasti gospodarske aktivnosti (predvsem rast bruto plač in števila zaposlenih – prejemnikov plač) ter delno tudi sprejeti ukrepi in akti zaradi epidemije covid-19, med drugim tudi PKP1, PKP2, PKP6, sklepa o podaljšanju veljavnosti ukrepa iz 67. in 68. člena tega zakona ter PKP8. PKP8 v 28. členu določa, da je ne glede na ZPIZ-2, najnižja osnova za obračun prispevkov od plače in nadomestila plače za plače in nadomestila plače, izplačane za mesece od julija do decembra 2021, minimalna plača. Ta ukrep je veljal še za vsa izplačila v januarju 2022. Povprečna bruto plača v RS za leto 2022 se je v primerjavi z letom 2021 zvišala za 2,8 odstotka, medtem ko je bila v RFN 2022 načrtovana v višini 2,4 odstotka.

Zavodu so bili s strani FURS posredovani podatki o odlogu plačila prispevkov za samozaposlene in kmete po 12. členu oziroma 12.a členu PKP1 za marec, april in maj 2020. Na podlagi zadnjih prejetih podatkov z dne 9. januar 2023 je skupen znesek odloženih prispevkov za PIZ znašal 16.917.020 evrov. Upravičencem je 31. marca 2022 potekel dvoletni rok za plačilo odloženih prispevkov, in sicer z možnostjo plačila v enkratnem znesku ali obročno. Stanje neplačanih zapadlih odlogov in obrokov prispevkov za PIZ po 12. in 12.a členu PKP1 na dan 4. januar 2023 znaša 84.543 evrov.

V skladu z 28., 33. in 38. členom PKP2 je bila določenim zavezancem za marec, april in maj 2020 omogočena oprostitvev plačila prispevkov za PIZ. V letu 2022 so bili zavodu s strani FURS večkrat posredovani podatki o obračunanih prispevkih za socialno varnost po 39. členu PKP2 (za 28., 33. in 38. člen PKP2). Na podlagi teh podatkov je zavod MF posredoval zahteve za povrnitev oziroma vračilo sredstev iz naslova oprostitve prispevkov za PIZ. V okviru davčnih prihodkov je bilo v letu 2022 na podlagi podatkov FURS realizirano za 33.812 evrov plačil teh sredstev (poračun sredstev za leto 2020). Na podlagi prejetih podatkov FURS z dne 4. oktober

2022 znaša skupen znesek oprostitev plačila prispevkov za PIZ v letu 2020 542.203.876 evrov.

Kot že zgoraj omenjeno, je med drugim na višino davčnih prihodkov v letu 2022 vplival tudi ukrep iz 67., 68. in 69. člena PKP6 ter sklepa o podaljšanju veljavnosti ukrepa, po katerem je bil zavezanec od 28. novembra 2020 do 30. junija 2021 omogočen odlog ali obročno plačilo prispevkov za socialno varnost. Na podlagi zadnjih prejetih podatkov FURS z dne 9. januar 2023 je za obdobje od 28. novembra 2020 do 30. junija 2021, po stanju na dan 31. december 2022, prejel skupaj 5.890 zahtevkov za odlog in obročno plačilo prispevkov za PIZ, po katerih je skupen znesek odloženih in odobrenih obročnih plačil prispevkov znašal 24.156.024 evrov. Stanje nedospelih obrokov in odlogov po 67. členu PKP6 na dan 31. december 2022 znaša skupaj 2.929.046 evrov, od tega z zapadlostjo obrokov ali odlogov plačil v letu 2022 v višini 224.619 evrov ter v letu 2023 v višini 2.704.427 evrov.

V spodnji tabeli so prikazani podatki o odlogu in obročnem plačilu prispevkov za PIZ v skladu s 67. členom PKP6 ter sklepoma o podaljšanju veljavnosti ukrepa iz tega člena, v obdobju od 28. novembra 2020 do 30. junija 2021 (podatki FURS z dne 7. april 2022, 7. julij 2022, 11. oktober 2022 ter 9. januar 2023), in sicer po številu prejetih zahtevkov in zneskih odloženega oziroma odobrenega obročnega plačila:

Preglednica III.5

Zneski v EUR

PODATKI O ODLOGU IN OBROČNEM PLAČILU PRISPEVKOV ZA PIZ V SKLADU S 67. ČLENOM PKP6						
VSEBINA	ODLOG PLAČILA		OBROČNO PLAČILO		SKUPAJ	
	ŠT. PREJETIH ZAHTEVKOV	ZNESEK ODLOŽENEGA PLAČILA	ŠT. PREJETIH ZAHTEVKOV	ZNESEK ODOBRENEGA OBROČNEGA PLAČILA	ODLOG/OBROK PO ŠTEVILU	ODLOG/OBROK PO ZNESKU
prispevki za PIZ v obdobju od 28. november 2020 do 30. junij 2021 (podatki FURS, 7. april 2022, 7. julij 2022, 11. oktober 2022 in 9. januar 2023)	3.812	4.877.219	2.078	19.278.805	5.890	24.156.024

Vir: FURS

ter prikaz stanja odobrenih odprtih nedospelih obrokov in odlogov po 67. členu PKP6 ter sklepov o podaljšanju veljavnosti ukrepa iz tega člena, na dan 31. december 2022:

Preglednica III.6

Zneski v EUR

STANJE ODPRTIH OBROKOV IN ODLOGOV PO 67. ČLENU PKP6, NA DAN 31. DECEMBER 2022	
PRAVNA PODLAGA	ZNESEK
67. člen PKP6, od tega z zapadlostjo obrokov ali odlogov v letu:	2.929.046
2022	224.619
2023	2.704.427

Vir: FURS

Prihodke od prispevkov za socialno varnost sestavljajo prispevki zaposlenih, delodajalcev, samozaposlenih in ostali prispevki. Njihova višina je odvisna od višine izplačanih plač oziroma zavarovalnih osnov, števila zavarovancev, višine prispevne stopnje, izterjave neplačanih prispevkov in višine zamudnih obresti iz naslova prispevkov. Prihodki od prispevkov za socialno varnost so bili realizirani v višini 5.396.363.643 evrov in so bili za 1,6 odstotka oziroma 86 milijonov evrov višji od načrtovanih.

V primerjavi z letom 2021 so bili prihodki od prispevkov za socialno varnost višji za 7,2 odstotka oziroma 364,7 milijona evrov. Prihodki od prispevkov zaposlenih so bili višji za 7,3 odstotka, od delodajalcev za 7,1 odstotka, od samozaposlenih za 9,6 odstotka ter od ostalih prispevkov za socialno varnost za 4 odstotke.

Prispevki zaposlenih, realizirani v višini 3.181.656.116 evrov, predstavljajo 47,4-odstotni delež v skupnih prihodkih in se plačujejo iz bruto plač ali zavarovalnih osnov. Od načrtovanih za leto 2022 so bili višji za 1,5 odstotka oziroma 48,3 milijona evrov. Struktura prispevkov zaposlenih kaže, da so prispevki zaposlenih pri pravnih osebah znašali 94,5 odstotka oziroma 3.006.234.019 evrov, prispevki od zaposlenih pri fizičnih osebah 3,9 odstotka oziroma 123.510.211 evrov, medtem ko je bilo plačilo prispevka od začasnih in občnih del študentov in dijakov realizirano v višini 1,5 odstotka oziroma 49.185.116 evrov ter plačilo prispevka iz drugih pravnih razmerij v višini 0,1 odstotka oziroma 2.726.769 evrov.

Glede na leto 2021 so se prispevki zaposlenih v letu 2022 zvišali za 7,3 odstotka oziroma 215,5 milijona evrov. Vrednostno so se najbolj zvišali prispevki za zaposlene pri pravnih osebah za 196 milijonov evrov oziroma 7 odstotkov, medtem ko so se za zaposlene pri fizičnih osebah zvišali za 9,9 milijona evrov oziroma 8,7 odstotka. Prispevki od začasnih in občnih del študentov in dijakov so se zvišali za 9,4 milijona evrov oziroma 23,6 odstotka. V primerjavi z letom 2021 se je zvišal delež prispevkov od začasnih in občnih del študentov in dijakov v prispevkih zaposlenih za 0,2 odstotne točke, delež prispevkov zaposlenih pri fizičnih osebah za 0,1 odstotne točke, medtem ko se je delež prispevkov zaposlenih pri pravnih osebah znižal za 0,3 odstotne točke. Delež prispevkov iz drugih pravnih razmerij je ostal skoraj nespremenjen.

Prispevki delodajalcev so bili realizirani v višini 1.832.465.336 evrov in predstavljajo 27,3-odstotni delež v skupnih prihodkih. V primerjavi z RFN 2022 so bili višji za 1,5 odstotka oziroma 27 milijonov evrov. Največji delež predstavljajo prispevki za zaposlene pri pravnih osebah, ki znašajo 1.684.929.085 evrov oziroma 91,9 odstotka vseh prispevkov delodajalcev. Sledijo prispevki za zaposlene pri fizičnih osebah (3,6 odstotka), prispevki za PIZ za posebne primere zavarovanja (2,4 odstotka), prispevki za PIZ za začasna in občna dela študentov in dijakov (1,5 odstotka) ter skupni delež ostalih vrst prispevkov, ki znaša 0,5 odstotka.

Glede na leto 2021 so se prispevki delodajalcev v letu 2022 zvišali za 7,1 odstotka oziroma 121,4 milijona evrov. Vrednostno so se najbolj zvišali prispevki za zaposlene pri pravnih osebah za 103 milijone evrov oziroma 6,5 odstotka, medtem ko so se pri zaposlenih pri fizičnih osebah zvišali za 5,3 milijona evrov oziroma 8,6 odstotka. Prispevki za PIZ za posebne primere zavarovanja so bili realizirani v višini 44.197.122 evrov in so bili višji za 6,6 milijona evrov oziroma 17,6 odstotka. S 1. aprilom 2022 so se zvišali prispevki za posebne primere zavarovanja v višini 6,1 odstotka, kot je znašalo zvišanje povprečne bruto plače v RS leta 2021 v primerjavi z letom 2020. Plačilo prispevka PIZ za začasna in občna dela študentov in dijakov je bilo realizirano v višini 28.090.220 evrov, kar pomeni 5,4 milijona evrov oziroma 23,8 odstotka več kot v letu 2021. V primerjavi z letom 2021 se je zvišal delež prispevkov od začasnih in občnih del študentov in dijakov v prispevkih delodajalcev za 0,2 odstotne točke, delež prispevkov za posebne primere zavarovanja za 0,2 odstotne točke ter delež prispevkov zaposlenih pri fizičnih osebah za 0,1 odstotne točke, medtem ko se je delež prispevkov zaposlenih pri pravnih osebah znižal za 0,5 odstotne točke. Deleži ostalih vrst prispevkov delodajalcev so ostali skoraj nespremenjeni.

V pokojninsko blagajno je bilo v skladu z ureditvijo dela študentov in dijakov v letu 2022 vplačanih 77.275.337 evrov prispevkov za PIZ (prispevki zaposlenih in delodajalcev), kar pomeni za 11,5 odstotka oziroma 8 milijonov evrov več od načrtovanih v RFN 2022 ter za 23,7 odstotka oziroma 14,8 milijona evrov več kot v letu 2021. Zaradi ugodnih razmer na trgu dela z rekordno zaposlenostjo in posledično pomanjkanja delovne sile ter ob gospodarski rasti v državi v letu 2022 se je povečal obseg povpraševanja po različnih oblikah dela, med drugim tudi študentskega dela.

Prispevki samozaposlenih so bili realizirani v višini 265.745.793 evrov in so bili za 3,1 odstotka oziroma 8,1 milijona evrov višji od načrtovanih. Na višino le-teh vplivajo število zasebnikov, lastnikov kmetijskih zemljišč in zaposlenih z zavarovalno dobo s povečanjem ter višina njihovih zavarovalnih osnov in plač. Prispevki samozaposlenih so v strukturi skupnih prihodkov znašali 4 odstotke. Mednje sodijo prispevek fizičnih oseb od zavarovalne osnove po stopnji 8,85 odstotka (35,6 odstotka v strukturi prispevkov samozaposlenih) v višini 94.500.855 evrov in iz zavarovalne osnove po stopnji 15,50 odstotka (62,2 odstotka) v višini 165.400.391 evrov, prispevek od lastnikov kmetijskih zemljišč (2,2 odstotka) ter posebni prispevki za PIZ za

zavarovalno dobo s povečanjem od oseb, ki opravljajo dejavnost, in pri njih zaposlenih (0,002 odstotka).

V primerjavi z letom 2021 so bili prihodki od prispevkov samozaposlenih višji za 9,6 odstotka oziroma 23,2 milijona evrov. Vrednostno so se najbolj zvišali prispevki za PIZ od in iz zavarovalne osnove (za 8,4 milijona evrov oziroma 9,7 odstotka ter za 14,5 milijona evrov oziroma 9,6 odstotka). Po zadnjih statističnih podatkih je bilo v letu 2022 v povprečju za 3,6 odstotka več samozaposlenih oseb (brez kmetov) kot v letu 2021.

Ostale prispevke za socialno varnost sestavljajo zamudne obresti iz naslova prispevkov, prispevki delojemalca od starševskih nadomestil, katerih plačnik je MDDSZ, prispevki delojemalca od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZZS neposredno izplačuje upravičencem, prihodki od prispevkov delojemalca od nadomestil za čas brezposelnosti, katerih plačnik je ZRSZ, prispevki za prostovoljno vključitev v obvezno zavarovanje ter prispevki iz osebnega dopolnilnega dela. Realizirani so bili v višini 116.496.399 evrov. Glede na RFN 2022 so bili višji za 2,2 odstotka oziroma 2,5 milijona evrov. Višje doseganje načrta je predvsem posledica višjih plačil prispevkov delojemalca od starševskih nadomestil za 2,3 odstotka oziroma 1,6 milijona evrov ter prispevkov delojemalca od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZZS neposredno izplačuje upravičencem za 15,5 odstotka oziroma 810 tisoč evrov. Nižje realizirani so bili prihodki od prispevkov za prostovoljno vključitev v obvezno zavarovanje za 0,7 odstotka oziroma 93 tisoč evrov ter prispevki delojemalca od nadomestil za čas brezposelnosti za 0,3 odstotka oziroma 74 tisoč evrov.

Ostali prispevki za socialno varnost so bili v primerjavi z letom 2021 višji za 4 odstotke oziroma 4,5 milijona evrov, predvsem zaradi za 8,4 odstotka oziroma 5,4 milijona evrov višjih prihodkov od prispevkov delojemalca od starševskih nadomestil, za 39,3 odstotka oziroma 1,7 milijona evrov višjih prihodkov od prispevkov delojemalca od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih ZZZS neposredno izplačuje upravičencem, ter za 28,2 odstotka oziroma 1,1 milijona evrov višjih prihodkov iz naslova zamudnih obresti iz naslova prispevkov za PIZ. Nižje realizirani so bili prihodki od prispevkov delojemalca od nadomestil za čas brezposelnosti za 17,3 odstotka oziroma 4,5 milijona evrov.

III.5.1.2 Transforni prihodki

Med transferne prihodke se po ekonomski klasifikaciji uvrščajo prihodki iz državnega proračuna (obveznosti državnega proračuna ter druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo covid-19), ZRSZ, MDDSZ, ZZZS in KAD. Realizirani so bili v višini 1.280.100.256 evrov in so bili za 7,7 odstotka oziroma 106,5 milijona evrov nižji od načrtovanih. V primerjavi z letom 2021 so bili višji za 11 odstotkov oziroma 126,8 milijona evrov.

Zavod je v letu 2022 iz naslova tekoče in dodatne obveznosti državnega proračuna skupaj prejel 1.106.925.738 evrov, kar je 8,9 odstotka oziroma 107,7 milijona evrov manj, kot je bilo načrtovano, pri čemer so bili nižji prihodki iz naslova dodatne obveznosti državnega proračuna, medtem ko so bili prihodki iz naslova tekoče obveznosti realizirani v enaki višini kot v RFN 2022. V primerjavi z letom 2021 so bili ti prihodki višji za 12,8 odstotka oziroma 125,4 milijona evrov.

Prihodki iz naslova tekoče obveznosti iz državnega proračuna so bili v RFN 2022 načrtovani v višini 301.877.891 evrov in v enaki višini realizirani. Navedeni znesek ustreza nakazilu dvanajstih mesečnih akontacij v skupni višini 297.000.000 evrov ter v maju 2022 prejetega poročila tekoče obveznosti državnega proračuna Republike Slovenije za leto 2021 v višini 4.877.891 evrov.

Prihodki iz naslova tekoče obveznosti državnega proračuna so bili glede na leto 2021 višji za 14,9 odstotka oziroma 39,2 milijona evrov. Razlog je predvsem višji mesečni znesek akontacije, ki med drugim vključuje tudi finančne učinke na podlagi določbe 156. člena ZPIZ-2 in ZPIZ-2I in že omenjeni prejeti poročila tekoče obveznosti državnega proračuna Republike Slovenije za leto 2021.

Prihodki iz naslova dodatne obveznosti državnega proračuna so bili v letu 2022 realizirani v višini 805.047.847 evrov. V RFN 2022 so bili načrtovani v višini 912.796.851 evrov, kar pomeni, da je zavod prejel za 11,8 odstotka oziroma 107,7 milijona evrov manj od načrtovanih. Razlog je predvsem v višjih davčnih prihodkih ter nižjih skupnih odhodkih, kot so bili načrtovani v RFN 2022.

V primerjavi z letom 2021 so bila ta sredstva višja za 12 odstotkov oziroma 86,3 milijona evrov. Razlogi za povečanje so predvsem za 509,3 milijona evrov višji skupni odhodki, kljub za 364,7 milijona evrov višjim davčnim prihodkom, za 39,2 milijona evra višjim prihodkom iz naslova tekoče obveznosti državnega proračuna ter za 15,7 milijona višjim prejetim dividendam Zavarovalnice Triglav, d. d.

Druge transferne prihodke zavoda predstavljajo nakazana sredstva:

- državnega proračuna v skladu z določbami PKP2, PKP7 in PKP8 v letu 2021 ter PKP10 v letu 2022. Na podkontu druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo covid-19 so v letu 2022 izkazana prejeta sredstva v januarju 2022 v višini 68.000.000 evrov za izplačilo SDU-2 na podlagi 67. člena PKP10, medtem ko so v letu 2021 izkazana prejeta sredstva na podlagi PKP2 za izplačilo ESDU za leto 2020 ter PKP7 in PKP8 za izplačilo SDU za leto 2021 v skupni višini 68.046.252 evrov. Ti prihodki so bili v letu 2022 enaki, kot so bili načrtovani v RFN 2022, ter v primerjavi z letom 2021 nižji za 0,1 odstotka oziroma 46 tisoč evrov;
- MDDSZ, ki plačuje prispevke delodajalca za PIZ od starševskih nadomestil. V letu 2022 so ti prispevki znašali 39.850.203 evrov in so bili za 2,2 odstotka višji od načrtovanih. V primerjavi z letom 2021 so bili višji za 8,4 odstotka;
- ZRSZ, ki plačuje prispevke delodajalca za PIZ od nadomestil za čas brezposelnosti. Realizirani so bili v višini 12.323.592 evrov in so bili za 0,3 odstotka nižji v primerjavi z RFN 2022 ter za 17,4 odstotka nižji v primerjavi z letom 2021. V letu 2022 se je v primerjavi z letom 2021 povprečno število brezposelnih zavarovancev zmanjšalo za 19,5 odstotka;
- ZZZS, ki je plačnik prispevkov delodajalca za PIZ od nadomestil plač zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih neposredno izplačuje upravičencem. V letu 2022 so znašali 3.000.723 evrov in so bili za 15,5 odstotka višji od načrtovanih. V primerjavi z letom 2021 so bili za 39,6 odstotka višji;
- KAD, ki je skladno z 69. členom ZIPRS2223 ter po pogodbi, sklenjeni med zavodom in KAD, zavodu v letu 2022 nakazal 50 milijonov evrov, in sicer 20 milijonov evrov v maju 2022 ter preostalih 30 milijonov evrov v avgustu 2022. Sredstva so bila enaka načrtovani višini v RFN 2022 in enaka kot v letu 2021.

III.5.1.3 Drugi prihodki (nedavčni prihodki, kapitalski prihodki ter prejeta sredstva iz EU in iz drugih držav)

Nedavčni prihodki vključujejo sredstva iz naslova udeležbe na dobičku in dohodkov od premoženja, prihodke od prodaje blaga in storitev ter druge nedavčne prihodke. Realizirani so bili v višini 37.641.878 evrov in so bili v primerjavi z načrtovanimi višji za 1,9 odstotka oziroma 684 tisoč evrov.

Prihodke iz naslova udeležbe na dobičku in dohodkov od premoženja, med katere sodijo prejete dividende Zavarovalnice Triglav, d. d., prihodki od obresti in prihodki od premoženja, so bili realizirani v višini 29.801.956 evrov, kar pomeni za 2,4 odstotka več od načrtovanih v RFN 2022. Glavnino predstavljajo prejete dividende Zavarovalnice Triglav, d. d., v višini 28.995.524 evrov (3,7 evra na delnico), enako kot je bilo načrtovano ter za 117,6 odstotka oziroma za 15,7 milijona evrov več kot v letu 2021. Prihodki od obresti so bili v letu 2022

realizirani v višini 699.267 evrov in predstavljajo prihodke od obresti na vpogled in vezanih depozitov. Ti prihodki v RFN 2022 niso bili načrtovani, prav tako teh prihodkov v letu 2021 ni bilo. Prihodki od premoženja so bili v letu 2022 realizirani v višini 107.165 evrov in so bili v primerjavi z letom 2021 višji za 4,6 odstotka, predvsem zaradi višjih prihodkov od najemnin za počitniške apartmaje ter stanovanja, kljub nižjim prihodkom od najemnin za poslovne prostore.

Prihodki od prodaje blaga in storitev so bili realizirani v višini 725.244 evrov, kar pomeni 0,4 odstotka več v primerjavi z načrtovanimi v RFN 2022. V primerjavi z letom 2021 so bili ti prihodki višji za 0,1 odstotka, predvsem zaradi višjih prihodkov iz naslova povračil stroškov za preglede na IK (MDDSZ), kljub nižjim prihodkom od provizij za izvajanje nakazil po sklenjenih pogodbah (zavarovalnice).

Drugi nedavčni prihodki (skupina 714) so bili realizirani v višini 7.114.678 evrov, kar je 0,3 odstotka manj od načrtovanih v RFN 2022. Drugi prostovoljni prispevki za socialno varnost (konto 7140) so bili realizirani v višini 1.101.827 evrov oziroma 113,3 odstotka RFN 2022. Pri dokupih pokojninske dobe je bilo realizirano 119,1 odstotka RFN 2022, kar znaša 143 tisoč evrov več od načrtovane višine, ter pri drugih prostovoljnih prispevkih za socialno varnost (podkonto 7140 99, ki vključujejo prispevke za zavarovalno dobo s povečanjem ter dokup pokojninske dobe po 202.a členu ZPIZ-2) 94 odstotkov RFN 2022, kar pomeni 14 tisoč evrov manj od načrtovane višine. Drugi nedavčni prihodki (konto 7141) so bili realizirani v višini 6.012.850 evrov oziroma 97,5 odstotka RFN 2022. Najvišji delež drugih nedavčnih prihodkov predstavljajo prihodki na podlagi EU zakonodaje in sporazumov o socialnem zavarovanju, ki so bili realizirani v višini 3.101.852 evrov oziroma 92,1 odstotka RFN 2022.

V primerjavi z letom 2021 so bili nedavčni prihodki višji za 84 odstotkov oziroma 17,2 milijona evrov, predvsem zaradi v letu 2022 višjih prihodkov iz naslova prejetih dividend Zavarovalnice Triglav, d. d., višjih drugih nedavčnih prihodkov (skupina 714) ter prihodkov od obresti. Drugi prostovoljni prispevki za socialno varnost (konto 7140) so bili v primerjavi z letom 2021 višji za 2,5 odstotka oziroma 27 tisoč evrov. Dokupi pokojninske dobe so bili v primerjavi z letom 2021 višji za 11,8 odstotka oziroma 93 tisoč evrov. Drugi prostovoljni prispevki za socialno varnost (podkonto 7140 99) so bili v primerjavi z letom 2021 nižji za 23,9 odstotka oziroma 67 tisoč evrov. Med njimi so bili dokupi pokojninske dobe po 202.a členu ZPIZ-2, ki so bili realizirani v višini 190.836 evrov, kar pomeni 30,6 odstotka oziroma 84 tisoč evrov manj kot v letu 2021. Prihodki od prispevkov za zavarovalno dobo s povečanjem so bili v 2022 realizirani v višini 22.051 evrov, kar pomeni 356,5 odstotka oziroma 17 tisoč evrov več kot v letu 2021. Drugi nedavčni prihodki (konto 7141) so bili v primerjavi z letom 2021 višji za 15 odstotkov oziroma 783 tisoč evrov, predvsem zaradi višjih prihodkov iz naslova regresnih zahtevkov (za 386 tisoč evrov oziroma 45,7 odstotka), prihodkov na podlagi EU zakonodaje in sporazumov o socialnem zavarovanju (za 248 tisoč evrov oziroma 8,7 odstotka), prihodkov iz naslova preplačil (za 49 tisoč evrov oziroma 4,2 odstotka), prihodkov od zapuščin (za 38 tisoč evrov oziroma 73,3 odstotka) ter prihodkov od odškodninskih zahtevkov in drugih prihodkov iz naslova pravnih zadev (za 28 tisoč evrov oziroma 57 odstotkov).

Kapitalski prihodki so bili realizirani v višini 886.403 evrov in predstavljajo prihodke od prodaje poslovnih objektov in poslovnih prostorov dveh območnih enot zavoda (OE Celje in OE Murska Sobota) v višini 763.412 evrov ter prihodke od prodaje stanovanja v višini 122.991 evrov. Kapitalski prihodki so bili v primerjavi z letom 2021 višji za 786,4 odstotka oziroma 786 tisoč evrov.

Prejeta sredstva iz EU in iz drugih držav so v letu 2022 znašala 96.997 evrov, kar je 35,8 odstotka oziroma 54 tisoč evrov manj od načrtovane višine v RFN 2022. Predstavljajo prihodke iz naslova prenosa pokojninskih pravic iz sistema EU po ZPPP. V primerjavi z letom 2021 so bila prejeta sredstva iz EU in iz drugih držav nižja za 51,4 odstotka oziroma 103 tisoč evrov, predvsem zaradi nižjih prihodkov iz naslova prenosa pokojninskih pravic iz sistema EU po ZPPP.

III.5.2 Odhodki

Skupni odhodki zavoda so v letu 2022 znašali 6.715.089.178 evrov in niso presegli višine, določene v veljavnem Okviru za leto 2022. V primerjavi z načrtovanimi v RFN 2022 so bili nižji za 0,3 odstotka oziroma 19,8 milijona evrov. Nižje realizirane so bile vse glavne postavke odhodkov, razen odhodki za nadomestila iz invalidskega zavarovanja ter transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam.

V primerjavi z letom 2021 so bili skupni odhodki zavoda nominalno višji za 8,2 odstotka oziroma 509,3 milijona evrov. Med njimi so bili po absolutni vrednosti višji predvsem odhodki za pokojnine, posledično plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje upokojencev in uživalcev nadomestil iz invalidskega zavarovanja, transferi za zagotavljanje socialne varnosti ter nadomestila iz invalidskega zavarovanja. V letu 2022 je bila po letu 2008 realizirana najvišja medletna nominalna rast tako skupnih odhodkov kot tudi odhodkov za pokojnine.

V letu 2022 so bile izvedene uskladitve pokojnin ter drugih prejemkov, enako kot je bilo načrtovano v RFN 2022, in sicer:

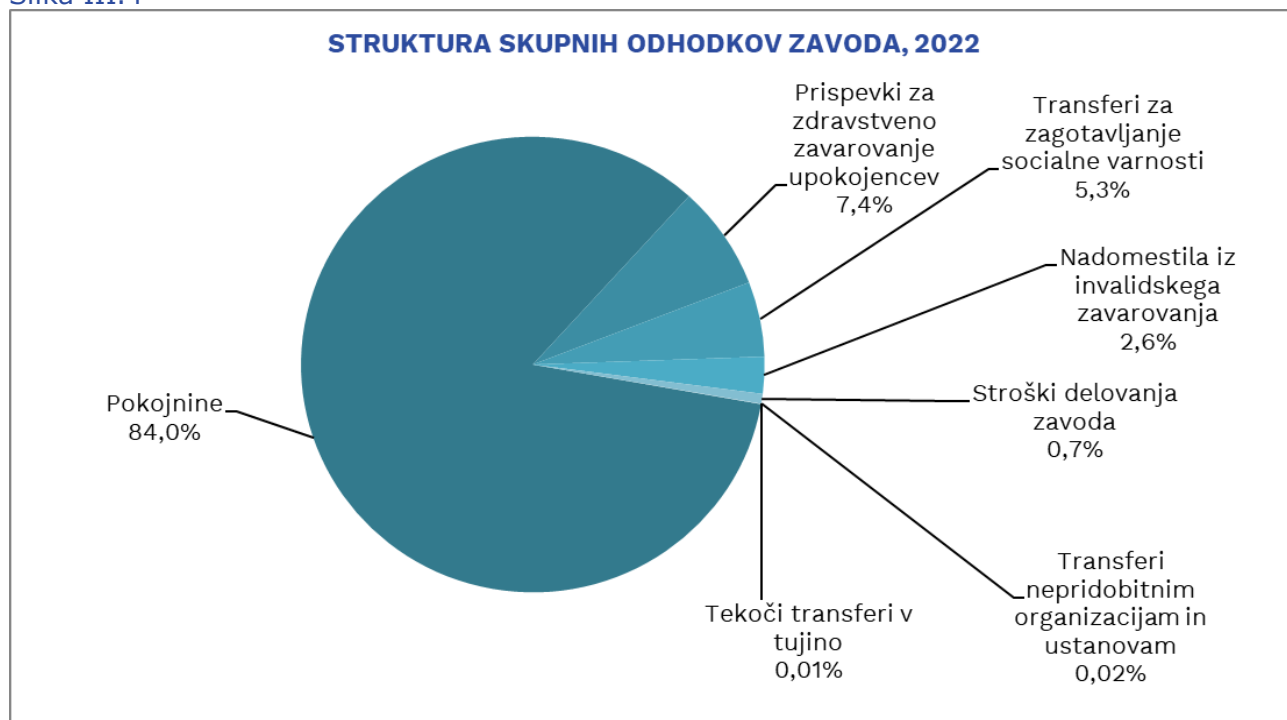
- dodatna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov v skladu z določbami ZPIZ-2L od 1. januarja 2022 pri rednem izplačilu za januar 2022 oziroma po oceni okoli 2,4 odstotka oziroma 145 milijonov evrov na letni ravni ter uskladitev pokojnin in drugih prejemkov v skladu z določbami ZPIZ-2 od 1. januarja 2022 pri rednem izplačilu za februar 2022 in izplačana razlika za januar 2022 za 4,4 odstotka oziroma 268 milijonov. Po oceni pomenita obe uskladitvi skupaj okoli 6,9 odstotka na letni ravni oziroma 413 milijonov evrov. Na podlagi podatkov SURS je v letu 2021, v primerjavi z letom 2020, znašala rast povprečne bruto plače v RS 6,1 odstotka ter povprečna letna inflacija 1,9 odstotka, kar je bila podlaga za februarско uskladitev;
- uskladitev dodatkov za pomoč in postrežbo na podlagi določb ZUTPG-C za 4,9 odstotka od 1. marca 2022 pri rednem izplačilu za marec 2022, enako kot znaša letna stopnja inflacije za leto 2021, kar pomeni 4,1-odstotna uskladitev ali po oceni 4 milijone evrov v masi teh odhodkov na letni ravni, ter
- uskladitev invalidnin za telesno okvaro na podlagi 3. člena ZPIZ-2M, ki se uporablja od 1. aprila 2022. Po tem zakonu se invalidnine za telesno okvaro od 1. januarja dalje usklajujejo v skladu z zakonom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v RS. Na tej podlagi je bila izvedena uskladitev za 4,9 odstotka od 1. marca 2022 pri rednem izplačilu za april 2022 in izplačana razlika za marec 2022. To pomeni 4,1-odstotna uskladitev ali po oceni 1,5 milijona evrov v masi teh odhodkov na letni ravni.

V strukturi vseh odhodkov zavoda v letu 2022 predstavljajo pokojnine, prispevki za zdravstveno zavarovanje uživalcev pravic, transferi za zagotavljanje socialne varnosti ter nadomestila iz invalidskega zavarovanja 99,3 odstotka (enako kot v letu 2021).

V strukturi odhodkov zavoda, razvrščenih po namenih, predstavljajo:

- pokojnine 84 odstotkov (83,7 odstotka v letu 2021);
- prispevki za zdravstveno zavarovanje uživalcev pravic 7,4 odstotka (enako kot v letu 2021);
- transferi za zagotavljanje socialne varnosti 5,3 odstotka (5,5 odstotka v letu 2021);
- nadomestila iz invalidskega zavarovanja 2,6 odstotka (2,7 odstotka v letu 2021);
- stroški delovanja zavoda (tj. plače in drugi izdatki zaposlenim, prispevki delodajalcev za socialno varnost, izdatki za blago in storitve ter investicije) 0,7 odstotka (enako kot v letu 2021);
- transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam 0,02 odstotka (0,01 odstotka v letu 2021).
- tekoči transferi v tujino 0,01 odstotka (0,002 odstotka v letu 2021).

Slika III.4

III.5.2.1 Odhodki za pokojnine

Odhodki za pokojnine so bili realizirani v višini 5.639.833.145 evrov in so bili za 0,2 odstotka oziroma 9,6 milijona evrov nižji od načrtovanih v RFN 2022. Nižji od načrtovane višine za leto 2022 so bili predvsem odhodki za starostne, vdovske ter družinske pokojnine. Pri tem je bila višja rast povprečnega števila uživalcev vseh pokojnin skupaj, ki zajema uživalce starostnih pokojnin (vključujejo tudi predčasne pokojnine, 20 odstotkov predčasne pokojnine, 40 odstotkov starostne pokojnine ter delne pokojnine), invalidskih, družinskih, vdovskih, kmečkih, vojaških ter drugih pokojnin in je znašala 0,8 odstotka, medtem ko je bila načrtovana v višini 0,7 odstotka.

Odhodki za pokojnine so bili v primerjavi z letom 2021 višji za 8,5 odstotka oziroma 442,6 milijona evrov. Razlogi za povečanje odhodkov za pokojnine so predvsem v opravljenih usklajitvah pokojnin, povečanju povprečnega števila uživalcev oziroma ZPIZ-2H, ZPIZ-2I, ZPIZ-2K, ZPIZ-2L ter ZPIZ-2M. Po absolutni višini je bilo povečanje največje pri odhodkih za starostne, vdovske ter invalidske pokojnine.

Največji delež v strukturi odhodkov za pokojnine so v letu 2022 predstavljali odhodki za starostne pokojnine, in sicer 80,7 odstotka (80,1 odstotka v letu 2021). Znašali so 4.553.060.132 evrov, kar je za 0,1 odstotka oziroma 4,7 milijona evrov manj, kot je bilo načrtovano, ter za 9,3 odstotka oziroma 388,8 milijona evrov več kot leta 2021. Med njimi so bili odhodki za predčasne pokojnine realizirani v višini 21.119.938 evrov, kar pomeni 0,9 odstotka oziroma 183 tisoč evrov manj kot v RFN 2022 ter za 25,6 odstotka oziroma 7,3 milijona evrov manj kot v letu 2021, predvsem zaradi ZPIZ-2K. Odhodki za 20 odstotkov predčasne in 40 odstotkov starostne pokojnine so bili realizirani v skupni višini 85.306.166 evrov, kar pomeni za 1,3 odstotka oziroma 1,1 milijona več, kot je bilo načrtovano v RFN 2022, ter za 23,8 odstotka oziroma 16,4 milijona evrov več kot v letu 2021. V skladu z ZPIZ-2G je bilo realizirano 85.288.168 evrov odhodkov za 40 odstotkov starostne pokojnine ter za 17.997 evrov odhodkov za 20 odstotkov predčasne pokojnine. Odhodki za delne pokojnine, ki so bili realizirani v višini 35.147.096 evrov, so se v primerjavi z letom 2021 povečali za 13,3 odstotka oziroma 4,1 milijona evrov in predstavljajo 99,7 odstotka načrtovanih v RFN 2022. V letu 2022 je bila v primerjavi z letom 2021 realizirana 2-odstotna rast povprečnega števila uživalcev starostnih pokojnin, medtem ko je bila načrtovana 1,9-odstotna letna rast.

Odhodki za invalidske pokojnine so v letu 2022 znašali 521.750.292 evrov, kar je 220 tisoč evrov več od načrtovane višine ter za 4,3 odstotka oziroma 21,3 milijona evrov več v primerjavi z letom 2021. V RFN 2022 je bilo načrtovano 3,3-odstotno zmanjšanje povprečnega števila teh uživalcev, medtem ko je bilo realizirano 3,2-odstotno zmanjšanje.

Odhodki za družinske pokojnine so bili v letu 2022 realizirani v višini 150.462.738 evrov oziroma za 0,8 odstotka ali 1,2 milijona evrov manj od načrtovane višine ter za 0,2 odstotka oziroma 234 tisoč evrov manj v primerjavi z letom 2021. V letu 2022 je bilo v primerjavi z letom 2021 realizirano 7,4-odstotno zmanjšanje povprečnega števila uživalcev družinskih pokojnin, medtem ko je bilo v RFN 2022 načrtovano 7,5-odstotno zmanjšanje.

V letu 2022 je bilo izplačanih 395.122.878 evrov vdovskih pokojnin (od tega 66.872.251 evrov za del vdovske pokojnine), kar pomeni 1 odstotek oziroma 4 milijone evrov manj od načrtovanih. V primerjavi z letom 2021 so bili odhodki za vdovske pokojnine višji za 9,1 odstotka oziroma 33,1 milijona evrov. V letu 2022 je bila v primerjavi z letom 2021 realizirana 0,8-odstotna rast povprečnega števila uživalcev vdovskih pokojnin, medtem ko je bila načrtovana 0,6-odstotna rast.

Sredstva za izplačilo kmečkih pokojnin so v letu 2022 znašala 90.950 evrov oziroma 1 odstotek več, kot je bilo načrtovano. V primerjavi z letom 2021 so bila nižja za 35,4 odstotka oziroma 50 tisoč evrov. V letu 2022 se je v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo povprečno število teh uživalcev za 39,4 odstotka, medtem ko je bilo v RFN 2022 načrtovano 42,4-odstotno zmanjšanje.

Odhodki za vojaške pokojnine so znašali 19.344.499 evrov in so bili v primerjavi z RFN 2022 višji za 0,4 odstotka oziroma 78 tisoč evrov ter za 1,4 odstotka oziroma 267 tisoč evrov nižji v primerjavi z letom 2021. V letu 2022 je bilo, v primerjavi z letom 2021, realizirano zmanjšanje povprečnega števila uživalcev za 8,9 odstotka, enako kot je bilo načrtovano v RFN 2022.

III.5.2.2 Tekoči transferi v sklade socialnega zavarovanja

Pod to postavko se izkazujejo plačila ZZZS za prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje od pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja. Izplačani so bili v višini 494.443.194 evrov in so bili nižji za 1,2 odstotka oziroma 6 milijonov evrov v primerjavi z RFN 2022. V marcu 2022 je bila za leto 2021 objavljena nova, višja povprečna letna stopnja davka in prispevkov, ki je vplivala na zvišanje količnika za obrutenje pokojnin kot tudi nadomestil na 1,55039 (star količnik je znašal 1,53586). Novi količnik se je uporabljal od 1. aprila 2022 dalje.

V primerjavi z letom 2021 so bili odhodki za navedene prispevke višji za 8 odstotkov oziroma 36,5 milijona evrov zaradi višjih odhodkov za pokojnine ter nadomestila iz invalidskega zavarovanja.

III.5.2.3 Transferi za zagotavljanje socialne varnosti

Sredstva za zagotavljanje socialne varnosti so bila v letu 2022 realizirana v višini 357.048.682 evrov, kar je za 0,1 odstotka oziroma 303 tisoč evrov manj kot v RFN 2022. Nižje realizirani so bili odhodki za izplačilo invalidnin za telesno okvaro, dodatki k pokojninam ter drugi transferi za zagotavljanje socialne varnosti (izplačilo ESDU, SDU in SDU-2). Višje realizirani so bili odhodki za izplačilo letnega dodatka ter DPP, medtem ko so bili odhodki za izplačilo preživnin realizirani v enaki višini kot v RFN 2022. V marcu 2022 je bila izvedena uskladitev DPP ter v aprilu 2022 uskladitev invalidnin za telesno okvaro, in sicer v enaki višini kot v RFN 2022.

V primerjavi z letom 2021 so bili ti odhodki višji za 4,6 odstotka oziroma 15,8 milijona evrov, predvsem zaradi višjih odhodkov za izplačilo letnega dodatka, invalidnin za telesno okvaro ter DPP. V letu 2022 je bila v primerjavi z letom 2021 realizirana 2,1-odstotna rast povprečnega števila uživalcev sredstev za zagotavljanje socialne varnosti brez uživalcev letnega dodatka ter ESDU, SDU in SDU-2, medtem ko je bila načrtovana 1,7-odstotna rast.

Odhodki za izplačilo letnega dodatka, ki v strukturi predstavljajo 46,8 odstotka transferov za zagotavljanje socialne varnosti, so bili v letu 2022 realizirani v višini 167.030.843 evrov oziroma 100,6 odstotka RFN 2022, od tega v glavnini v juniju 2022 v višini 161.438.041 evrov. Odhodki za izplačilo letnega dodatka za leto 2022 so bili v RFN 2022 načrtovani ter realizirani v skladu z določbami 77. člena ZIPRS2223. V primerjavi z letom 2021 so bili ti odhodki višji za 3,9 odstotka oziroma 6,3 milijona evrov, predvsem zaradi višjih zneskov in novih razredov za izplačilo letnega dodatka v primerjavi z letom 2021. V skladu z ZIPRS2223 je bil letni dodatek v letu 2022 izplačan 656.885 uživalcem.

V letu 2022 je bilo za DPP realizirano 91.714.440 evrov oziroma za 0,2 odstotka oziroma 215 tisoč evrov več, kot je bilo načrtovano. V primerjavi z letom 2021 so bila izplačila za te namene višja za 5,6 odstotka oziroma 4,9 milijona evrov. V letu 2022 je bilo, v primerjavi z letom 2021, realizirano 0,4-odstotno zmanjšanje povprečnega števila uživalcev, medtem ko je bilo v RFN 2022 načrtovano 0,8-odstotno zmanjšanje. Višine zneskov posameznih kategorij prejemnikov DPP so se prvič po februarju 2019, skladno z določbami ZUTPG-C, uskladile v marcu 2022.

Drugi transferi za zagotavljanje socialne varnosti so bili v letu 2022 realizirani v višini 66.648.842 evrov oziroma za 22 tisoč evrov manj kot v RFN 2022. Od tega glavnino odhodkov predstavlja izplačilo SDU-2 301.764 uživalcem ter ostalo izplačila SDU in ESDU. V primerjavi z enakim obdobjem lani so bila izplačila za te namene nižja za 0,9 odstotka oziroma 590 tisoč evrov.

Za invalidnine za telesno okvaro je bilo v letu 2022 realiziranih 28.915.265 evrov, kar pomeni 95,1 odstotka načrtovane višine v RFN 2022. V primerjavi z letom 2021 so bila izplačila za te namene višja za 20,3 odstotka oziroma 4,9 milijona evrov, predvsem zaradi ZPIZ-2J. V RFN 2022 je bila načrtovana 3,9-odstotna rast povprečnega števila uživalcev, medtem ko je bila realizirana 4,4-odstotna rast. Invalidnine za telesno okvaro so se prvič po februarju 2019, skladno z določbami ZPIZ-2M po ZUTPG-C, uskladile v aprilu 2022.

Za dodatke k pokojninam je bilo v letu 2022 realiziranih 2.721.961 evrov oziroma 98,5 odstotka načrtovanih v RFN 2022. V primerjavi z letom 2021 so bila izplačila za te namene višja za 12,6 odstotka oziroma 306 tisoč evrov. V skladu z ZDPIDŠ je bilo v letu 2022 uživalcem teh pravic nakazano 1.207.345 evrov, kar pomeni 35,2 odstotka ali 314 tisoč evrov več kot v letu 2021. V RFN 2022 je bilo načrtovano 4,8-odstotno zmanjšanje povprečnega števila uživalcev dodatkov k pokojninam, medtem ko je bilo realizirano 4,7-odstotno zmanjšanje teh uživalcev.

Ostale odhodke v okviru transferov za zagotavljanje socialne varnosti predstavljajo preživnine. Ti odhodki so bili v letu 2022 realizirani v višini 17.331 evrov, enako kot v RFN 2022 ter za 38,6 odstotka oziroma 11 tisoč evrov manj kot v letu 2021.

III.5.2.4 Nadomestila plač (nadomestila iz invalidskega zavarovanja)

Odhodki za nadomestila iz invalidskega zavarovanja so v letu 2022 znašali 175.263.705 evrov, kar pomeni 0,9 odstotka oziroma 1,6 milijona evrov več od načrtovane višine. Višja so bila nadomestila za invalidnost, nadomestila za čas poklicne rehabilitacije ter začasna nadomestila, medtem ko so bila delna nadomestila nižja. Delna nadomestila so bila realizirana v višini 82.753.824 evrov in so bila od načrtovane višine nižja za 154 tisoč evrov oziroma 0,2 odstotka. Nadomestila za invalidnost so bila realizirana v višini 60.550.193 evrov, kar pomeni za 1,6 milijona evrov oziroma 2,7 odstotka več kot v RFN 2022. Začasna nadomestila so znašala 30.070.500 evrov, kar je za 24 tisoč evrov oziroma 0,1 odstotka več kot v RFN 2022. Nadomestila za čas poklicne rehabilitacije so bila realizirana v višini 1.889.187 evrov in so bila za 102 tisoč evrov oziroma 5,7 odstotka višja od načrtovane višine v RFN 2022.

V primerjavi z letom 2021 so bili odhodki za nadomestila iz invalidskega zavarovanja višji za 6,2 odstotka oziroma 10,2 milijona evrov. V januarju in februarju 2022 sta bili, enako kot pri

pokojninah, opravljeni uskladitvi nadomestil iz invalidskega zavarovanja. V RFN 2022 je bilo načrtovano zmanjšanje povprečnega števila uživalcev za 1,8 odstotka, medtem ko je bilo realizirano zmanjšanje za 1,6 odstotka. Pri tem so bila v primerjavi z letom 2021:

- delna nadomestila višja za 6,9 milijona evrov oziroma 9,1 odstotka, predvsem zaradi višjih odhodkov za izplačilo delnih nadomestil oziroma delnih invalidskih pokojnin, ki so vključeni v zavarovanje (realizirana je bila 3,5-odstotna rast povprečnega števila teh uživalcev);
- nadomestila za invalidnost višja za 4,4 milijona evrov oziroma 7,8 odstotka, predvsem zaradi višjih odhodkov za izplačilo nadomestil za invalidnost, ki so vključeni v zavarovanje (realizirana je bila 0,5-odstotna rast povprečnega števila teh uživalcev);
- nadomestila za čas poklicne rehabilitacije, kljub opravljenima uskladitvama, nižja za 41 tisoč evrov oziroma 2,1 odstotka, zaradi nižjih odhodkov za izplačilo nadomestil za čas poklicne rehabilitacije, ki so vključeni v zavarovanje (realizirana je bilo 12,5-odstotno zmanjšanje povprečnega števila teh uživalcev) ter
- izplačila začasnih nadomestil nižja za 1 milijon evrov oziroma 3,3 odstotka, predvsem zaradi nižjih odhodkov za izplačilo nadomestil za čas čakanja na drugo ustrezno zaposlitev (realizirano je bilo 10-odstotno zmanjšanje povprečnega števila teh uživalcev).

III.5.2.5 Transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam

V letu 2022 je bilo izplačanih 1.056.000 evrov, kar predstavlja 17,3 odstotka oziroma 156 tisoč evrov več sredstev od načrtovanih v RFN 2022. Za tovrstne odhodke je značilna neenakomerna dinamika med posameznimi meseci v letu. V RFN 2022 so bili na novo načrtovani drugi transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam v višini 200.000 evrov. V skladu z 2. členom ZPIZ-2M predstavljajo sredstva za rekreativno, športno in kulturno dejavnost uživalcem pokojnin in prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja. Glavnina izplačanih sredstev je bila namenjena za:

- stroške poklicne rehabilitacije delovnih invalidov v višini 652.231 evrov (61,8 odstotka);
- druge transfere nepridobitnim organizacijam in ustanovam v višini 195.757 evrov (18,5 odstotka);
- stroške storitev zavodov za usposabljanje invalidov v višini 171.463 evrov (16,2 odstotka) ter
- ostalo (3,5 odstotka) v skupni višini 36.549 evrov za adaptacije in prilagoditve delovnih mest ter za sofinanciranje programov delovnih invalidov.

V primerjavi z RFN 2022 so bili višji stroški poklicne rehabilitacije delovnih invalidov za 30,4 odstotka oziroma 152 tisoč evrov ter stroški storitev zavodov za usposabljanje invalidov za 22,5 odstotka oziroma 31 tisoč evrov. Nižji so bili stroški sofinanciranja programov delovnih invalidov za 66 odstotkov oziroma 13 tisoč evrov ter adaptacije in prilagoditve delovnih mest za 25,6 odstotka oziroma 10 tisoč evrov ter drugi transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam za 2,1 odstotka oziroma 4 tisoč evrov.

V primerjavi z letom 2021 so bili transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam višji za 44,7 odstotka oziroma 326 tisoč evrov predvsem zaradi tega, ker so bili v letu 2022 realizirani drugi transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam oziroma sredstva za rekreativno, športno in kulturno dejavnost uživalcem pokojnin in prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja, medtem ko teh odhodkov v letu 2021 ni bilo. Hkrati so bili višji stroški poklicne rehabilitacije delovnih invalidov za 12,2 odstotka oziroma 71 tisoč evrov in stroški storitev zavodov za usposabljanje invalidov za 69 odstotkov oziroma 70 tisoč evrov, medtem ko so bili nižji stroški za adaptacije in prilagoditve delovnih mest za 20,1 odstotka oziroma 7 tisoč evrov ter sofinanciranja programov delovnih invalidov za 29,6 odstotka oziroma 3 tisoč evrov.

III.5.2.6 Tekoči transferi v tujino

V letu 2022 je bilo plačano 677.463 evrov sredstev za prenos pokojninskih pravic v sistem EU po ZPPP. Ta sredstva so bila za 32,3 odstotka oziroma 323 tisoč evrov nižja od načrtovane višine in v primerjavi z letom 2021 višja za 374,3 odstotka oziroma 535 tisoč evrov.

III.5.2.7 Stroški delovanja zavoda

Stroški delovanja zavoda so bili v letu 2022 realizirani v višini 46.762.261 evrov in so bili za 10,2 odstotka oziroma 5.286.989 evrov nižji od načrtovanih. V strukturi skupnih odhodkov zavoda predstavljajo 0,7 odstotka. V primerjavi z letom 2021 so bili višji za 3.415.319 evrov oziroma 7,9 odstotka.

Plače in drugi izdatki zaposlenim

Odhodki za plače in druge izdatke zaposlenim so bili izplačani na podlagi predpisov, ki veljajo za javni sektor. Dosegli so 23.371.962 evrov oziroma 93,3 odstotka RFN 2022. Med njimi največji delež 84,1 odstotka oziroma 19.661.277 evrov predstavljajo plače in dodatki oziroma 93,5 odstotka načrtovanih. Regres za letni dopust je bil izplačan dvakrat, prvič v juniju 2022 ter drugič kot poračun regresa na podlagi Dogovora v oktobru 2022. Skupni izdatki za plačilo regresa v višini 1.144.389 evrov so dosegli 106,0 odstotka RFN 2022. Sredstva za delovno uspešnost so znašala 496.019 evrov oziroma 92,7 odstotka načrtovanih. Sredstva za nadurno delo so bila izplačana v višini 410.728 evrov ali 108,1 odstotka načrtovanih. Povračila in nadomestila za prevoz in prehrano so bila izplačana v višini 1.314.174 evrov, kar predstavlja 91,9 odstotka načrtovanih za te namene. Nižji od načrtovanih so bili drugi izdatki zaposlenim: jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči in nadomestila za uporabo lastnih sredstev. Izdatki za plačilo jubilejnih nagrad so bili izplačani v višini 31.565 evrov ali 85,3 odstotka načrtovanih. Izdatki za plačilo odpravnin ob odhodu v pokoj ter zaradi prekinitve delovnega razmerja so bili izplačani v višini 153.221 evrov in so dosegli 42,8 odstotka načrtovanih. Izdatki za plačilo solidarnostnih pomoči so bili izplačani v višini 4.241 evrov in so dosegli 74,4 odstotka načrtovanih. Na podlagi Pravilnika o opravljanju dela na domu je bilo zaposlenim za delo od doma izplačano 154.513 evrov nadomestila za uporabo lastnih sredstev, kar predstavlja 73,6 odstotka načrtovanih sredstev za te namene.

V primerjavi z letom 2021 so bili odhodki za plače in druge izdatke zaposlenim višji za 1.844.138 evrov oziroma 8,6 odstotka (realno nižji za 0,2 odstotka), kar je posledica rednih napredovanj, spremembe sistematizacije, dogovora o zvišanju plač med sindikati javnega sektorja in vlado, višje izplačanega regresa ter višjega izplačila za nadurno delo. Višji so bili vsi izdatki, razen izdatki za plačilo odpravnin in nadomestila za uporabo lastnih sredstev. Po absolutni višini je bilo povečanje največje za 879.017 evrov oziroma 4,7 odstotka pri izdatkih za plače in dodatke, predvsem zaradi večjega števila zaposlenih iz opravljenih ur, večjega števila zaposlenih, ki so izpolnili pogoje za redno napredovanje decembra 2021 (z izplačilom v januarju 2022), zaradi spremembe in dopolnitve Pravilnika o sistematizaciji delovnih mest z dne 1. 3. 2022 ter zaradi povišanja plač javnim uslužbencem na podlagi Dogovora za 4,5-odstotno zvišanje plač, ki je bil sklenjen v oktobru 2022. Izdatki za povračila in nadomestila so bili višji za 355.310 evrov ali 37,1 odstotka od tega izdatki za plačilo prevoza na delo in z dela za 192.654 evrov ali 73,9 odstotka (zaradi večjega števila prihodov na delo kot v letu 2021) ter izdatki za plačilo prehrane med delom za 162.656 evrov ali 23,3 odstotka (zaradi višjega zneska prehrane, večjega števila zaposlenih iz opravljenih ur in večjega števila opravljenih nadur). V primerjavi z letom 2021 so bili za 326.260 evrov ali 386,3 odstotka višji izdatki za plačilo nadurnega dela. Izdatki za plačilo regresa za letni dopust so bili višji za 263.699 evrov ali 29,9 odstotka, predvsem zaradi poročila regresa v oktobru 2022. Za 12.287 evrov ali 3,4 odstotka so bili višji izdatki za plačilo sredstev za redno delovno uspešnost (vključno z redno delovno uspešnostjo generalnega direktorja in namestnikov), za 5.928 evrov ali 5,1 odstotka so bili višji izdatki za plačilo delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela pri opravljanju rednih delovnih nalog. Za 4.884 evrov ali 18,3 odstotka so bili višji izdatki za

plačilo jubilejnih nagrad. Višji so bili še izdatki za plačilo solidarnostnih pomoči, in sicer za 1.469 evrov oziroma 53 odstotkov.

V primerjavi z letom 2021 so bili nižji izdatki za plačilo nadomestila za uporabo lastnih sredstev in odpravnin. Za 3.544 evrov ali za 2,2 odstotka so bili nižji izdatki za plačilo nadomestila za uporabo lastnih sredstev za delo od doma. Izdatki za plačilo odpravnin ob upokojitvi in zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi za določen čas so bili nižji za 3.007 evrov ali 1,9 odstotka predvsem zaradi nižjega števila upokojitev v letu 2022.

Povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega v zavodu je znašala 2.133 evrov in je bila višja od izplačane v letu 2021 za 3,3 odstotka. Povprečna mesečna neto plača na zaposlenega je znašala 1.397 evrov in je bila višja za 4,1 odstotka. V javnem sektorju je znašala povprečna bruto plača 2.293,29 evrov in se je v primerjavi z letom 2021 znižala za 2,5 odstotka.

V letu 2022 so bili povprečno zaposleni 803 delavci iz opravljenih ur, kar je za 23 delavcev oziroma 2,9 odstotka več kot v letu 2021.

Prispevki delodajalcev za socialno varnost

Prispevki za socialno varnost zaposlenih so znašali 3.697.281 evrov oziroma 94 odstotkov načrtovanih. V okviru prispevkov za socialno varnost je bilo v skladu s Sklepom o uskladitvi minimalne premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbence ter dodatne premije, določene s Sklepom o uskladitvi dodatnih premij kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbence, na osebne račune uslužbencem zavoda pri Modri zavarovalnici, d. d., vplačanih 387.585 evrov premij kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja oziroma 96,9 odstotka načrtovanih v RFN 2022. Povprečna mesečna premija kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, izplačana v letu 2022, je znašala 37,58 evra, v letu 2021 pa 35,83 evra.

V primerjavi z letom 2021 so bili prispevki za socialno varnost zaposlenih višji za 258.819 evrov oziroma 7,5 odstotka predvsem zaradi višje povprečne mesečne bruto plače na zaposlenega v letu 2022 ter večjega števila zaposlenih.

Izdatki za blago in storitve

Izdatki za blago in storitve so bili realizirani v višini 16.480.370 evrov, kar je 2.653.773 evrov oziroma 13,9 odstotka manj od načrtovanih. V primerjavi z letom 2021 so bili višji za 1.822.014 evrov oziroma 12,4 odstotka. Pri tem so bile višje vse glavne postavke izdatkov za blago in storitve, razen izdatki za tekoče vzdrževanje ter kazni in odškodnine, ki so bili nižji.

Glavne postavke izdatkov za blago in storitve, ki so se v letu 2022 povečale v primerjavi z letom 2021 (skupaj za 1.895.805 evrov), so:

- energija, voda, komunalne storitve in komunikacije (za 828.205 evrov). Med njimi so se najbolj povečali drugi poštni stroški (obvestila uživalcem pravic) ter poštnina in kurirske storitve;
- drugi operativni odhodki (za 750.320 evrov). Med njimi so se najbolj povečala plačila avtorskih honorarjev za IK, drugi operativni odhodki iz preteklih let (odškodnina po sodbi Višjega sodišča) ter sodni stroški, storitve odvetnikov, sodnih izvedencev, tolmačev, notarjev;
- pisarniški in splošni material in storitve (za 149.734 evrov). Med njimi so se najbolj povečali izdatki za čistilni material in storitve, storitve varovanja zgradb in prostorov, založniške in tiskarske storitve ter stroški fotokopiranja in plačilo storitev povračila za delo ZZSZ;
- poslovne najemnine in zakupnine (za 108.662 evrov), ki so bile višje predvsem zaradi povečanja izdatkov za najem programske računalniške opreme;

- izdatki za službena potovanja (za 37.759 evrov), ki so bili višji predvsem zaradi višjih izdatkov za plačilo stroškov prevoza v državi;
- prevozni stroški in storitve (za 13.643 evrov). Med njimi so se najbolj povečali izdatki za druge prevozne in transportne stroške, goriva in maziva za prevozna sredstva ter zavarovalne premije za motorna vozila;
- posebni material in storitve (za 7.482 evrov), predvsem zaradi večjega obsega zdravniških pregledov zaposlenih in novozaposlenih.

Glavna postavka izdatkov za blago in storitve, ki se je v letu 2022 zmanjšala v primerjavi z letom 2021, je tekoče vzdrževanje (za 73.707 evrov); med njimi so se najbolj zmanjšali izdatki za plačilo tekočega vzdrževanja strojne računalniške opreme.

V strukturi izdatkov za blago in storitve zavoda v letu 2022 predstavlja petnajst vrst izdatkov v skupni višini 14.351.488 evrov 87,1 odstotka, in sicer:

- avtorski honorarji za IK 2.633.590 evrov (101,3 odstotka načrtovanih v RFN 2022);
- drugi poštni stroški (obvestila uživalcem pravic) 2.008.451 evrov (69,3 odstotka načrtovanih);
- poštni stroški za dostavo gotovine (denarne nakaznice) 1.874.050 evrov (81,5 odstotka načrtovanih);
- tekoče vzdrževanje licenčne programske opreme 1.709.304 evrov (85,5 odstotka načrtovanih);
- poštšina in kurirske storitve 1.489.375 evrov (96,1 odstotka načrtovanih);
- plačila storitev prijavno-odjavne službe ZZZS 673.811 evrov (103,7 odstotka načrtovanih);
- sodni stroški, storitve odvetnikov, sodnih izvedencev, tolmačev in notarjev 628.425 evrov (95,2 odstotka načrtovanih);
- storitve varovanja zgradb in prostorov 592.552 evrov (97,1 odstotka načrtovanih);
- čistilni material in storitve 513.633 evrov (96,0 odstotka načrtovanih);
- najem programske računalniške opreme 508.540 evrov (91,3 odstotka načrtovanih);
- storitve organizacijam, pooblaščenim za plačilni promet - UJP 484.175 evrov (98,8 odstotka načrtovanih);
- storitve informacijske podpore uporabnikom 371.938 evrov (67,3 odstotka načrtovanih);
- založniške in tiskarske storitve ter stroški fotokopiranja 334.255 evrov (83,6 odstotka načrtovanih);
- električna energija 287.463 evrov (91,3 odstotka načrtovanih) ter
- tekoče vzdrževanje strojne računalniške opreme 241.927 evrov (79,1 odstotka načrtovanih).

Po absolutni višini so se v primerjavi z letom 2021 najbolj povečali **drugi poštni stroški (obvestila uživalcem pravic)**, in sicer za 753.185 evrov ali 60,0 odstotka. Višji so bili zaradi višjih cen poštne in zaradi večjega števila dostave obvestil kot v letu 2021, in sicer obvestila o: SDU-2 po PKP10 v januarju 2022, dodatni uskladitvi pokojnin in drugih prejemkov v januarju 2022, dohodnini za leto 2021, februarjski uskladitvi pokojnin in drugih prejemkov, uskladitvi dodatka za pomoč in postrežbo v marcu 2022, izplačilu energetskega dodatka v aprilu 2022 ter uskladitvi invalidnin za telesno okvaro prav tako v aprilu 2022. Plačila **avtorskih honorarjev za IK** so bila višja za 624.433 evrov ali 31,1 odstotka, predvsem zaradi večjega števila obravnav ter podanih izvedenskih mnenj na invalidskih komisijah I. in II. stopnje, zaradi sprejete novele ZPIZ-2J v letu 2021, zaradi česar so se povečali dotoki zahtevkov in posledično število senatov in obravnavanih zadev ter zaradi višje vrednosti bruto točke plačil izvedencem. Izdatki za plačilo **čistilnega materiala in storitev** so bili višji za 131.903 evrov ali 34,6 odstotka, predvsem zaradi večjega obsega izvajanja storitev rednega čiščenja poslovnih prostorov in čistilnem materialu po rednem pogodbenem obsegu, saj se je izvajanje v letu 2021 zaradi epidemije in posledično dela od doma izvajalo v manjšem obsegu. Plačila **poštne** za prenos pošilk so bila višja za 123.177 evrov ali 9,0 odstotka zaradi večjega števila pošilk ter višjih cen poštne v letu 2022. Izdatki za plačilo **storitev varovanja zgradb in prostorov** so bili višji za 110.531 evrov ali 22,9 odstotka, predvsem zaradi višjih cen varovanja po sprejetih aneksih v letu 2021, uvedbe fizičnega varovanja posameznih

objektov ter večjemu obsegu varovanja v letu 2022, ki se zaradi epidemije v začetku leta 2021 ni izvajalo. Izdatki za **najem programske računalniške opreme** so bili višji za 100.096 evrov ali 24,5 odstotka zaradi drugačne dinamike plačil (IBM) v letu 2022, zaradi nove pogodbe za uporabo avtomatske lektorice in pogodbe za najem in pomoč pri delovanju digitalnega pomočnika SecondEGO, obe z veljavnostjo v letu 2022 ter v oktobru 2021 uveljavljene pogodbe za najem programske opreme Microsoft.

V primerjavi z letom 2021 so se najbolj znižali izdatki za plačilo **tekočega vzdrževanja strojne računalniške opreme** za 253.031 evrov ali 51,1 odstotka, predvsem zaradi plačila računa za vzdrževanje namenskega sistema za vzdrževanje podatkovnih zbirk Oracle v decembru 2021 ter v letu 2021 pretekle pogodbe za preventivno in korektivno vzdrževanje strojne računalniške opreme proizvajalca IBM. Izdatki za plačilo **storitev informacijske podpore uporabnikom** so bili nižji za 170.622 evrov ali 31,4 odstotka, predvsem zaradi nižjih stroškov za vzdrževanje okolja za izvajanje, nadzor in upravljanje informacijskih rešitev podjetja Croz, nižjih plačil za vzdrževanja zVM in zVSE okolja, zaradi dodatnih storitev po pogodbi za nakup programske opreme v letu 2021, ki jih zavod v letu 2022 ni izvedel ter zaradi poteka pogodbe v letu 2021 za izvajanje storitev napredne pomoči Oracle in drugačne dinamike plačil v letu 2022 po novi pogodbi. **Poštni stroški za dostavo gotovine (denarne nakaznice)** so bili nižji za 116.560 evrov ali 5,9 odstotka predvsem zaradi manjšega števila prejemnikov pokojnin in drugih prejemkov prek poštne dostave v letu 2022.

Investicijski odhodki

Za investicije, nabave osnovnih sredstev ter investicijsko vzdrževanje je bilo realizirano 3.212.648 evrov oziroma 82,4 odstotka načrtovanih v RFN 2022.

Največji delež investicijskih odhodkov (94,2 odstotka) v skupni višini 3.026.543 evrov predstavlja nakup opreme in drugih osnovnih sredstev ter nematerialnega premoženja, od tega nakup: **licenčne programske opreme** 1.853.671 evrov (programske opreme IBM, nadgradnja in vzdrževanje sistema za IP telefonijo, telefonskega odzivnika, kontaktne centre in glasovno odzivne storitve, nakup programske opreme Microsoft, nadgradnja Gradove programske opreme za izračun delovne uspešnosti in uvoz podatkov v program Vizir ter dodelave programa Pergament ter delo in nastavitve programske opreme za evidenco delovnega časa in kontrolo pristopa na OE Murska Sobota); **strojne računalniške opreme** 665.839 evrov (energijsko učinkovitih tankih klientov, prenosnikov, monitorjev, skenerjev ter nadgradnja obstoječih skenerjev in nakup mobilnih telefonov); **druge (nelicenčne) programske opreme** 408.250 evrov (po pogodbi za vzdrževanje obstoječih aplikacijskih modulov in razvoj ter svetovanje pri razvoju aplikacij); **strežnikov in diskovnih sistemov** 41.389 evrov (namenski sistem za izvajanje podatkovnih zbirk Oracle, nadgradnja primarnega in rezervnega shranjevalnega področja za virtualizacijsko okolje, nadgradnja okolja za zaščito podatkov VMware področja, nadgradnja namenskih diskovnih polj in nakup tračne knjižnice, medtem ko so izdatki za **drugo opremo in napeljave ter druga osnovna sredstva; pisarniško opremo; drugo pohištvo; pasivno mrežno in komunikacijsko opremo ter opremo za varovanje** znašali skupaj 57.393 evrov.

Drugi del v višini 117.805 evrov (3,7 odstotka investicijskih odhodkov) predstavljajo izdatki za **investicijsko vzdrževanje in obnove**: zamenjava cevne inštalacije in rekuperacijske enote, zamenjava požarnih central na sedežu v Ljubljani in na OE Koper, slikopleskarska dela na objektu OE Celje itd.

Tretji del v višini 50.000 evrov (1,6 odstotka investicijskih odhodkov) predstavljajo izdatki za plačilo zadržanega dela kupnine za objekt OE Novo mesto.

Zadnji del v višini 18.300 evrov (0,6 odstotka investicijskih odhodkov) predstavljajo predvsem izdatki za plačilo izdelave projektne dokumentacije za obnovo sanitarij na sedežu v Ljubljani ter izdelavo projektov za posodobitev varnostne razsvetljave v poslovnih objektih OE Maribor, OE Novo mesto in Ob železnici.

Kazalnik učinkovitosti

Kazalnik učinkovitosti izvajanja PIZ je prikazan na dva načina, kot je razvidno v preglednici III.7. Delež 1 prikazuje delež stroškov delovanja zavoda v vseh odhodkih, Delež 2 pa delež odhodkov za plače in druge izdatke zaposlenim ter prispevke zavoda za socialno varnost zaposlenih v vseh odhodkih. Oba deleža sta bila v letu 2022 enaka kot v letu 2021.

Preglednica III.7

KAZALNIK UČINKOVITOSTI IZVAJANJA PIZ (V ODSOTOKIH), 2013-2022										
LETO	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
DELEŽ 1	0,81	0,80	0,72	0,77	0,75	0,71	0,77	0,71	0,70	0,70
DELEŽ 2	0,44	0,43	0,41	0,44	0,44	0,43	0,43	0,42	0,40	0,40

III.6 IZKAZ RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB

Izkaz računa finančnih terjatev in naložb izkazuje razliko med prejetimi vračili danih posojil in prodajo kapitalskih deležev ter med danimi posojili in povečanjem kapitalskih deležev.

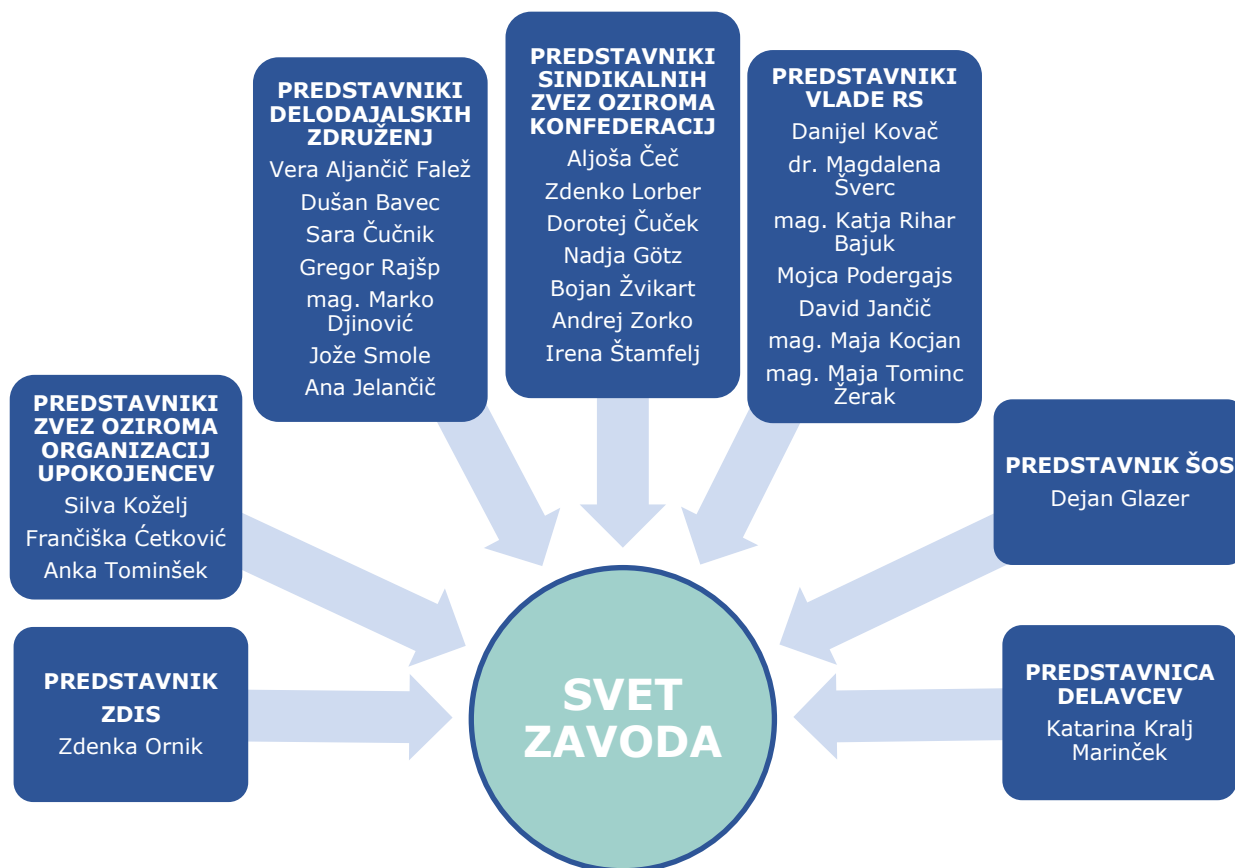
Zavod v letu 2022, enako kot v letu 2021, ni kupoval ali prodajal kapitalskih deležev ter odobral posojila.

III.7 IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA

Izkaz računa financiranja ne izkazuje zadolževanja in odplačil dolga v letu 2022, enako kot v letu 2021.

IV POSLOVNO POROČILO

IV.1 SVET ZAVODA

Svet zavoda se je v letu 2022 sestel na devetih rednih sejah, od katerih sta bili dve korespondenčni. Dve seji v letu 2022 sta bili v stari sestavi, od prve ustanovne seje, ki je bila 24. 2. 2022, pa svet zavoda deluje v novi sestavi, ki šteje 27 članov. Za predsednika je bil izvoljen Danijel Kovač, predstavnik Vlade RS, njegova namestnica pa je Silva Koželj, predstavnica zvez oziroma organizacij upokojencev.

Svet zavoda je posebno pozornost posvetil ključnim vprašanjem s področja poslovanja zavoda in sprejel potrebne akte za izvajanje PIZ: Letno poročilo 2021, Sklep o spremembah Sklepa o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja, Rebalans Finančnega načrta za leto 2022 in Finančni načrt zavoda za leto 2023, Program dela in kadrovski načrt za leto 2023 ter Načrt investicijskih odhodkov za leto 2023. Na 4. seji, dne 22. 9. 2022, je svet zavoda sprejel Razvojni program zavoda za obdobje 2022–2025. Ob obravnavi razvojnega programa je pozval Državni zbor RS, Državni svet RS in Vlado RS, da pred oblikovanjem in obravnavo oziroma odločanjem o zakonih, ki imajo posreden ali neposreden vpliv na pokojninski in invalidski sistem, pridobijo predhodno pisno mnenje zavoda. Svet zavoda je obravnaval tudi tri predloge sprememb in dopolnitev Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2N, ZPIZ-2O in ZPIZ-2P) in pri tem zavzel načelno odklonilno stališče do parcialnih posegov v sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja z novelami ter izrazil potrebo po sistemskem pristopu v obliki reforme. Sprejel je tudi:

- Pravilnik o spremembah Pravilnika o organizaciji in načinu delovanja izvedenskih organov Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, s katerim so se spremenili

normativi za delo izvedencev in se je povišala vrednost bruto točke za pripravo izvedenskega mnenja,

- Spremembe in dopolnitve Pravilnika o notranji organizaciji zavoda in
- Pravilnik o sistemizaciji delovnih mest ter spremembe tega pravilnika.

Svet zavoda je po zagotovitvi ustrezne zakonske podlage z novelo ZPIZ-2M v novembru 2022 prvič po letu 2018 ponovno razdelil sredstva za rekreativno, športno in kulturno dejavnost uživalcev pokojnin in prejemnikov nadomestil iz invalidskega zavarovanja.

Celovit prikaz poslovanja po posameznih področjih in dejavnostih zavoda v letu 2022 je razviden iz vsebine tega letnega poročila.

IV.2 IZVAJANJE OBVEZNEGA POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

IV.2.1 Matična evidenca

Za vse zavarovance se od njihovega vstopa v zavarovanje v MEZ zbirajo podatki o pokojninski dobi ter plačah oziroma osnovah, od katerih so bili plačani prispevki. Matična evidenca omogoča zavarovancu, uživalcu pravic, organizacijam in zavodu vpogled v vse pomembne podatke, vezane na uveljavljanje in uživanje pravic.

Zavod na podlagi veljavnih predpisov evidentira, zbira ter preverja pravilnost podatkov o zavarovancih, potrebnih za izvajanje zavarovanja, uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter za statistične prikaze in analize, ki so podlaga za morebitne spremembe predpisov s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja. MEZ je zgolj ena od evidenc v okviru zbirk podatkov matične evidence. V matični evidenci se sicer, v skladu z ZMEPIZ-1, zbirajo podatki oziroma evidence za naslednje subjekte:

- zavarovance (matična evidenca zavarovancev),
- osebe, ki so uveljavile kakšno pravico iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (matična evidenca uživalcev pravic),
- uživalce pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jim je že bilo izvršeno izplačilo pravice (matična evidenca o izplačilih prejemkov),
- osebe, ki niso vključene v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, pa jim je pokojninska doba priznana z odločbo pristojnega organa,
- osebe, ki so zavezanci za plačevanje prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za vlaganje prijav v pokojninsko in invalidsko zavarovanje in za vlaganje prijav o osnovah (register zavezancev),
- osebe, za katere, v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma v skladu z drugimi zakoni, izvedenski organ zavoda poda izvedensko mnenje (evidenca o podanih izvedenskih mnenjih).

V obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje so vključene naslednje kategorije zavarovancev:

- delavci v delovnem razmerju,
- samozaposlene osebe,
- družbeniki, ki so poslovodne osebe,
- kmetje,
- brezposelne osebe, prejemniki denarnega nadomestila pri ZRSZ,
- uživalci pravic iz starševskega varstva,
- družinski pomočniki,
- rejniki,
- verski uslužbenci,

- vojaki na prostovoljnem služenju vojaškega roka,
- prejemniki bolniških nadomestil po prenehanju delovnega razmerja,
- prejemniki nadomestila za poklicno rehabilitacijo,
- osebe, ki opravljajo delo na podlagi drugega pravnega razmerja (študentje, delo na podlagi pogodb civilnega prava),
- osebe, ki so prostovoljno vključene v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Prijave v zavarovanje, odjave iz zavarovanja in prijave spremembe podatkov med zavarovanjem za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje sprejema prijavno-odjavna služba ZZZS. Za osebe, ki so vključene v obvezno zavarovanje iz naslova drugega pravnega razmerja, pa zavod oblikuje prijavo v zavarovanje v skladu s 130. členom ZPIZ-2 glede na višino osnov, od katerih so bili plačani prispevki. Podatke o osnovah zavod zbira na obrazcih M-4, za zavarovance, ki so zavarovani iz naslova delovnega razmerja, pa na obračunih davčnega odtegljaja (REK obrazci), ki jih prejme od FURS in na podlagi katerih sam oblikuje osnovo na obrazcu M-4.

IV.2.1.1 Pregled del po vrsti obrazca

V MEZ je zavod v letu 2022 vodil podatke o vključenosti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (obrazci M-1, M-2, M-3 ter obrazec M-7) za naslednje število zavarovancev:

Preglednica IV.1

ŠTEVILO ZAVAROVANCEV 2021 IN 2022			
KATEGORIJA ZAVAROVANCEV	ŠTEVILO ZAVAROVANCEV		INDEKS 2022/2021
	2021	2022	
Zavarovanci (obrazci M-1, M-2, M-3)	1.000.094	1.016.119	101,6
Zavarovanci, ki delo opravljajo v okviru drugega pravnega razmerja	108.561	121.742	112,1
SKUPAJ	1.108.655	1.137.861	102,6

Število zavarovancev, za katere so zavezanci za vlaganje prijav vložili prijavo v zavarovanje (obrazci M-1, M-2, M-3), se je v primerjavi z letom 2021 povečalo za 1,6 odstotka. Število zavarovancev, ki delo opravljajo v okviru drugega pravnega razmerja in za katere se prijave v ter odjave iz zavarovanja ne vlagajo sproti, ampak jih vlaga zavod v skladu s 130. členom ZPIZ-2 in se obdobje zavarovanja v tekočem letu oblikuje na podlagi podatkov FURS o višini osnov, od katerih so bili plačani prispevki iz naslova drugega pravnega razmerja za preteklo koledarsko leto, pa se je v primerjavi z leto 2021 povečalo za 12,1 odstotka. Zavod je tako v letu 2022 vodil podatke o vključenosti v zavarovanje za 1.137.861 zavarovancev, kar je za 2,6 odstotka več v primerjavi z letom 2021.

V primerjavi z letom 2021 je zavod v letu 2022 prejel oziroma oblikoval nižje število M obrazcev, in sicer 6.770.838, kar je za 6,8 odstotka manj kot v letu 2021 (7.267.524), dotok M obrazcev v letu 2022 pa je bil za 8,8 odstotka večji od načrtovanega. Zavod za delavce v delovnem razmerju še vedno oblikuje večje število M-4 obrazcev, ki so posledica popravkov M-4 obrazcev v primeru, ko delodajalec vloži popravek obrazca REK-1, in v primeru, ko je zaradi naknadnega plačila prispevkov, ki so bili s strani delodajalca plačani po preteku roka za plačilo (tudi na podlagi izterjave FURS), treba oblikovati novi obrazec M-4 z drugačnim obdobjem neplačanih prispevkov oziroma brez obdobja neplačanih prispevkov. Z vsakim letom se povečuje tudi število let, za katera je M-4 oblikovan na podlagi podatkov na REK-1 obrazcih in za katere delodajalci oddajajo popravek napak REK-1 obrazcev, ki so v postopkih nadzora in revizije ugotovljene s strani zavoda (npr. v letu 2017 so se popravljali samo REK-1 za leto 2017, v letu 2022 pa so se popravljali REK-1 obrazci za leta 2017 do 2022).

Zavod je v letu 2022 prejel skupaj tudi 32.660.384 obrazcev obračuna davčnih odtegljajev (REK-1, REK-2 obrazci), kar je 24,9 odstotka več od načrtovanega dotoka in 4,3 odstotka več kot v letu 2021.

Podrobnejši pregled prejetih podatkov za zavarovance na M in REK obrazcih prikazuje Preglednica IV.2

Preglednica IV.2

PREGLED ZBRANIH IN PREGLEDANIH PODATKOV O ZAVAROVANCIH 2021 IN 2022						
VRSTA OBRAZCA		REALIZACIJA		NAČRT 2022	IZPOLNITEV NAČRTA (%)	INDEKS 2022/2021
		2021	2022			
M-1	Prijava v zavarovanje	474.272	481.845	490.000	98,3	101,6
M-2	Odjava iz zavarovanja	443.427	450.777	470.000	95,9	101,7
M-3	Prijava spremembe	101.178	116.666	99.000	117,8	115,3
M-4, M-8	Prijava prejemkov*	6.104.281	5.551.309	5.000.000	111,0	90,9
M-6, M 10	Prijava nadomestil iz invalidskega zavarovanja	36.088	36.124	36.000	100,3	100,1
M-7	Prijava podatkov o dobi	108.278	134.117	127.000	105,6	123,9
SKUPAJ		7.267.524	6.770.838	6.222.000	108,8	93,2
REK-1	Obračun davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja, plačil vajencem, dijakom in študentom za obvezno praktično delo in odtegljajev od pokojnine, nadomestil ter drugih dohodkov iz obveznega socialnega zavarovanja	29.145.720	29.984.678	24.000.000	124,9	102,9
REK-2	Obračun davčnih odtegljajev od dohodkov po ZDavP, ki niso dohodki iz delovnega razmerja	2.177.792	2.675.706	2.148.000	124,6	122,9
SKUPAJ		31.323.512	32.660.384	26.148.000	124,9	104,3
SKUPAJ M OBRAZCI IN REK OBRAZCI		38.591.036	39.431.222	32.370.000	121,8	102,2

*V število so zajeti obrazci M-4, ki jih je zavod prejel neposredno s strani dajalcev podatkov in z obrazci M-4, ki jih je zavod oblikoval iz obračunov davčnega odtegljaja (REK obrazci).

Podrobnejši pregled prejetih podatkov glede na vrsto sporočenega dohodka na obrazcih REK za osebe iz 14. in 18. člena ZPIZ-2 prikazujeta preglednici IV.3 in IV.4.

Preglednica IV.3

ŠTEVILO PREJETIH OBRAZCEV REK-1 GLEDE NA VRSTO DOHODKA 2021 IN 2022			
VRSTA DOHODKA	ŠTEVILO OBRAZCEV REK-1		INDEKS 2022/2021
	2021	2022	
Plača in nadomestila plače	22.913.398	23.078.273	100,7
Ostali dohodki (regres, druga nadomestila, nagrade, jamstveni sklad...)	6.232.322	6.906.405	110,8
SKUPAJ	29.145.720	29.984.678	102,9

Preglednica IV.4

ŠTEVILO PREJETIH OBRAZCEV REK-2 GLEDE NA VRSTO DOHODKA 2021 IN 2022			
VRSTA DOHODKA	ŠTEVILO OBRAZCEV REK-2		INDEKS 2022/2021
	2021	2022	
Dohodek za študentsko delo - zavarovani po 18. členu ZPIZ-2	2.133.219	2.629.622	123,3
Ostali dohodki (pogodbena razmerja, avtorsko delo...)	29.633	31.382	105,9
Vrednotnice	14.940	14.702	98,4
SKUPAJ	2.177.792	2.675.706	122,9

Število prejetih REK-2 obrazcev iz naslova opravljanja študentskega dela se je v letu 2022, v primerjavi z letom 2021, povečalo za 23,3 odstotka. Za 5,9 odstotka se je povečalo tudi število REK-2 obrazcev iz naslova ostalih dohodkov iz civilnopravnih pogodbenih razmerij, medtem ko se je število REK-2 obrazcev iz naslova vrednotnic (osebno dopolnilno delo) glede na leto 2021, zmanjšalo za 1,6 odstotka. Ob upoštevanju za koliko različnih zavarovancev, ki so opravljali delo iz naslova študentskega dela, je zavod prejel REK-2 obrazce, je v letu 2021 prejel REK-2 obrazce za 95.786 zavarovancev, v letu 2022 pa za 108.481 zavarovancev, kar je za 13,3 odstotka več.

IV.2.1.2 Urejanje podatkov zavarovanca in ostala dela

Na področju MEZ so bila v letu 2022 opravljena tudi naslednja dela oziroma opravila, razvidna iz preglednice IV.5.

Preglednica IV.5

UREJANJE PODATKOV ZAVAROVANCA IN OSTALA DELA, 2021 IN 2022					
VRSTA ZAHTEVKA, OPRAVILA ALI STORITVE	REALIZACIJA		NAČRT 2022	IZPOLNITEV NAČRTA (%)	INDEKS 2022/2021
	2021	2022			
Pridobivanje in ureditev podatkov zavarovanca	271.880	234.332	230.000	101,9	86,2
Revizija MEZ	16.711	15.361	21.000	73,1	91,9
Obdelava napak v paketih M4	8.142	5.761	6.500	88,6	70,8
Obdelava napak na obračunih davčnega odtegljaja (iREK)	225.132	230.105	220.000	104,6	102,2
Posredovanje podatkov MEZ	3.392	3.570	3.000	119,0	105,2
Vračilo prispevkov, prenos in naknadno plačilo prispevkov	1.266	1.194	900	132,7	94,3
Obvestila 134. a člen ZPIZ-2 - zavarovanci	31.820	30.575	31.000	98,6	96,1
Obvestila 134. a člen ZPIZ-2 - delodajalci	12.733	11.166	12.600	88,6	87,7
SKUPAJ	571.076	532.064	525.000	101,3	93,2

V letu 2022 se je v bazi MEZ uredilo oziroma dopolnilo 234.332 podatkov o obdobjih zavarovanja in podatkov o osnovah, kar je 1,9 odstotka več od načrtovanega in 13,8 odstotka manj kot v letu 2021. Tudi v letu 2022 se je nadaljeval trend zmanjševanja opravil urejanja in dopolnjevanja podatkov o obdobjih zavarovanja ter podatkov o osnovah, kar je v pretežni meri posledica vedno večje urejenosti podatkov MEZ. V letu 2022 se je še posebej zmanjšalo število opravil obdelave napak v paketih obrazcev M-4, ki je posledica zmanjšanja števila zavarovancev, ki so zavarovani iz naslova brezposelnosti in za katere zavod podatek o osnovi

na obrazcu M-4 pridobi od ZRSZ. Število obdobj zavarovanja iz naslova prejemanja nadomestila za brezposelnost se je namreč v letu 2022, glede na leto 2021, zmanjšalo za okrog 30 odstotkov, kar je posledica nizke stopnje brezposelnosti. Zavod že vrsto let sistemsko pristopa k urejanju podatkov MEZ tako na ravni posameznega zavarovanca kot tudi na ravni zavezanca oziroma delodajalca. Zavod tako z institutoma nadzora in revizije nadzoruje pravilnost oziroma popolnost tekočih podatkov, ki jih dnevno prejme v MEZ, kot tudi preteklih podatkov.

V letu 2022 je zavod povečal popolnost podatkov MEZ o obdobjih zavarovanja in osnovah za 0,06 odstotka glede na leto 2021 (98,94-odstotni delež popolnosti) in tako dosegel 99,00-odstotni delež popolnosti podatkov MEZ za aktivne zavarovance, to je zavarovance, ki bodo v prihodnosti lahko uveljavili katero izmed pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Podatki MEZ se sicer še naprej sistematično urejajo in dopolnjujejo tako na ravni zavezanca kot tudi na ravni zavarovanca v postopkih nadzora in revizije podatkov v skladu z ZMEPIZ-1, v okviru postopkov informativnih izračunov datuma upokojitve in višine pokojnine na zahtevo zavarovancev, v okviru postopkov informativnih izračunov, ki jih zavod opravi po uradni dolžnosti za zavarovance, ki so v posameznem koledarskem letu dopolnili 58 let starosti (140. člen ZPIZ-2), ter v okviru rednih postopkov priznavanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tudi v letu 2022 se je v okviru instituta nadzora sprotno urejalo napake na prijavah v in odjavah iz zavarovanja, ki jih zavod dnevno dobiva preko državnega portala e-VEM oziroma prijavno-odjavne službe ZZS. Tako je bilo v okviru urejanja in ureditve podatkov zavarovanca (234.880) v letu 2022 rešenih 11.727 postopkov sprotne urejanja podatkov MEZ na prijavah v in odjavah iz zavarovanja, kar je 17,6 odstotka manj kot v letu 2021 (14.234).

V letu 2022 se je opravilo 15.361 revizij MEZ za posamezno koledarsko leto zavezanca za prijavo podatkov o osnovah, kar je za 8,1 odstotka manj kot v letu 2021. Revizija prijav podatkov o osnovah in obdobju zavarovanja je pregled in strokovna presoja skladnosti prijav podatkov o osnovah in obdobjih zavarovanja s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter drugimi področnimi predpisi. V reviziji prijav podatkov o osnovah in obdobju zavarovanja se preverja, ali podatki o osnovah in obdobjih zavarovanja, sporočeni na predpisanih obrazcih, podajajo resničen prikaz podatkov, ki izhajajo iz poslovne dokumentacije, evidenc s področja dela oziroma dokumentacije, ki jih zavezanec za vlaganje prijav, zavezanec za vlaganje prijav o osnovah, zavezanec za plačilo prispevkov ali posredovalec podatkov vodi po predpisih o računovodstvu in finančnem poslovanju ter po predpisih o gospodarskih družbah.

Zavod je v letu 2022 od FURS v povprečju mesečno prejel 2.499.000 obrazcev REK-1, kar je za 4,1 odstotka več kot v letu 2021 (2.400.000). Prejeti REK-1 obrazci zajemajo tekoče obračune plače za mesec ter popravke obračunov plač za ostale pretekle mesece (npr. poračuni plač). Zavod po prejemu podatkov na REK-1 obrazcih od FURS programsko izvede t. i. formalno kontrolo v delu, ki se nanaša na podatke, ki so namenjeni oblikovanju pokojninske osnove. Po izvedbi navedene kontrole zavod, v skladu z 51. in 52. členom ZMEPIZ-1, pripravi odredbe za popravek napačnih podatkov na posredovanih obračunih, ki jih posreduje delodajalcem. Obveščanje delodajalcev o morebitnih napakah na sporočenih podatkih poteka elektronsko preko portala e-Davki, kamor se posredujejo obvestila o napakah oziroma odreditve, dopolnitve in poprave podatkov. S kontrolo podatkov je bilo v letu 2022, v skladu z vzpostavljenimi poslovnimi pravili oziroma logičnimi kontrolami, ugotovljenih 230.105 napak na 114.836 obrazcih REK-1, ki jih delodajalci posredujejo za zaposlene oziroma pri 58.225 zavarovancih, kar je glede na leto 2021 za 2,2 odstotka več napak. Odredbe za popravilo napak so bile posredovane 14.671 različnim delodajalcem. Glede na vse prejete REK-1 obrazce v letu 2022 (29.984.678) pa sicer predstavljajo REK-1 obrazci, pri katerih je bila ugotovljena napaka, zelo majhen delež, in sicer v letu 2022 0,4 odstotka vseh posredovanih REK-1 obrazcev. Podrobnejši pregled napak na REK-1 obrazcih v letu 2022 glede na leto 2021 prikazuje preglednica IV.6.

POSREDOVANJE NAPAK NA REK-1 OBRAZCIH 2021 IN 2022			
NAPAKE NA OBRAZCIH REK-1	REALIZACIJA		INDEKS 2022/2021
	2021	2022	
Število različni napak na REK-1 obrazcih glede na poslovna pravila	225.132	230.105	102,2
Število REK-1 obrazcev z napako	109.579	114.836	104,8
Število zavarovancev z napako na REK obrazcu	53.342	58.225	109,2
Število delodajalcev s poslano odredbo za popravek napak na REK-1 obrazcu	14.568	14.671	100,7

V zvezi z izvajanjem določbe 157. člena ZPIZ-2 je zavod v letu 2022 izdal odločbo v 1.088 postopkih, kar je 13,2 odstotka več kot v letu 2021 (961). Skupni znesek vračil prispevkov na podlagi izdanih odločb po 157. členu ZPIZ-2 znaša 1.037.901,32 evra. Zoper odločbe o vračilu prispevkov po določbi 157. člena ZPIZ-2 je bilo vloženih in rešenih 7 pritožb.

Zavod zavarovancem izdaja potrdilo »Izpis obdobj zavarovanj v Republiki Sloveniji«, ki ga izda na zahtevo zavarovanca in je eno najpogostejših potrdil, ki jih izdaja zavod zavarovancem. Zavarovanci najpogosteje vložijo zahtevo za izpis obdobj zavarovanj v primeru spremembe zaposlitve in v primeru uveljavljanja pravic iz socialnega varstva. Z letom 2022 je zavod informacijsko vzpostavil avtomatično izdajo potrdila oziroma izpisa, če zavarovanec zahtevo vloži elektronsko preko t. i. javnih evlog oziroma storitve Moj eZPIZ ali po pošti v vseh primerih, ko so podatki MEZ v celoti urejeni. Z avtomatičnim izpisom obdobj zavarovanj lahko zavarovanci tako pridobijo izpis v istem dnevu, v katerem so vložili zahtevo za izpis. V okviru izdaje izpisov o obdobjih zavarovanj v Republiki Sloveniji je zavod v letu 2022 rešil 159.371 postopkov, kar je za 6,3 odstotka več v primerjavi z letom 2021 (149.979). Z avtomatično izdajo potrdila je zavod rešil 50.665 postopkov, kar predstavlja 31,8 odstotka vseh izdanih potrdil. Za povečanje avtomatične izdaje potrdila oziroma izpisa bo zavod v prihodnosti pristopil k aktivnemu spodbujanju zavarovancev za večjo uporabo elektronske oddaje zahtev za izpis, saj se ugotavlja, da še vedno zavarovanci pogosto uporabljajo fizično izdajo potrdila na okencu zavoda.

Zavod je v letu 2020 rešil 83 pritožb zoper odločbe o ugotovitvi lastnosti zavarovanca.

Zavod preko elektronske storitve oziroma portala Moj eZPIZ zavarovancem omogoča dostop do elektronskih storitev, med drugim tudi dostop do »Informativne osebne evidence«, kjer lahko zavarovanci z digitalnim potrdilom varno vpogledujejo v svoje podatke o obdobjih zavarovanja in osnovah, ki se uporabljajo v postopkih uveljavljanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Informativna osebna evidenca poleg podatkov o obdobjih vključenosti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vsebuje tudi podatke o osnovah od leta 1970 dalje, od leta 2002 dalje pa tudi podatke o zneskih vplačanih prispevkov. V informativno osebno evidenco je v letu 2021 vpogledalo 155.537 zavarovancev, kar je za 44,6 odstotka več v primerjavi z letom 2021 (107.542).

Zavod že od leta 2016 zagotavlja tudi informativno osebno evidenco za zavarovance, ki opravljajo delo v okviru drugega pravnega razmerja, to je predvsem po pogodbah civilnega prava ter v okviru začasnega in občasnega dela dijakov ter študentov. V to evidenco je v letu 2021 vpogledalo 12.321 oseb oziroma zavarovancev, kar je za 0,5 odstotka več kot v letu 2021 (12.264).

Na podlagi določbe 134.a člena ZPIZ-2, ki je začela veljati 1. 1. 2018, zavod delodajalcu in zavarovancu za zavarovance, ki so vključeni v obvezno zavarovanje iz naslova delovnega razmerja, za katere delodajalec v predpisanem roku v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, in v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, ne predloži obračuna davčnega odtegljaja po predpisih o davčnem postopku, posreduje obvestilo o tem, da delodajalec ni predložil obračuna davčnega odtegljaja. To vsebuje poziv delodajalcu, da mora izplačati plačo, če je še ni, in predložiti obračun davčnega odtegljaja. Zavarovanca pa se obvesti o obdobju, za katerega njegov delodajalec ni obračunal prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, o posledicah, ki jih ima dejstvo, da delodajalec ni predložil obračuna davčnega odtegljaja,

hkrati pa se ga pozove, da se izreče o prejemu plače, vključno z njeno višino. Navedena obvestila zavod po elektronski poti posreduje tudi FURS in Inšpektoratu RS za delo. Obdobja, na katera se nanaša obvestilo, se upoštevajo v pokojninsko dobo, ne glede na to, da prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje niso niti obračunani niti plačani. FURS v okviru davčnega nadzora uvede postopek o prekršku zoper tiste delodajalce, ki niso izplačali plače in predložili obračuna davčnega odtegljaja.

Na podlagi določbe 134.a člena ZPIZ-2 je tako zavod v letu 2022 za obdobje obračuna plač od oktobra 2021 do septembra 2022 poslal 30.575 obvestil zavarovancem o nepredloženem obračunu davčnega odtegljaja s strani njihovega delodajalca, kar je 3,9 odstotka manj kot v letu 2021 (31.820), in 11.166 pozivov zavezancem (delodajalcem) k izplačilu plače in predložitvi obračuna davčnega odtegljaja, kar je za 12,3 odstotka manj kot v letu 2021 (12.733).

V letu 2022 je bilo v zavodu obravnavanih 2.131 zadev ugotavljanja upravičenosti do štetja zavarovalne dobe s povečanjem. V vseh primerih je šlo za preverjanje ali ugotavljanje upravičenosti do štetja zavarovalne dobe s povečanjem v konkretnih, posamičnih zadevah zavarovancev, pri čemer se je za 1.997 zavarovancev ugotovilo, da so upravičeni do štetja zavarovalne dobe v povečanem trajanju, pri 134 zavarovancih pa tega ni bilo mogoče ugotoviti. Obravnavanih je bilo tudi 9 zadev zaradi naknadno plačanih prispevkov za priznanje zavarovalne dobe s povečanjem. Od navedenih 1.997 primerov je bilo po preverjanju podatkov o zavarovalni dobi s povečanjem v zavodu izdanih 1.983 Potrdil na Obr. ZPIZ-Bd-5, za ostale primere je bil postopek zaključen z izdajo mnenja o upoštevanju zavarovalne dobe s povečanjem, ki se je uporabilo v nadaljnjih postopkih priznavanja pravic zavarovancev v zavodu.

Zavod je v letu 2022 na področju MEZ prav tako sodeloval z ministrstvi ter drugimi institucijami pri:

- izmenjavi podatkov o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter
- pripravi oziroma izvedbi določb interventnih zakonov zaradi energetske krize s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Zavod je sodeloval tudi z Metodološko skupino za poenotenje M obrazcev, s FURS v obliki delovne skupine za reševanje tekoče problematike in izmenjave podatkov zaradi prenove obračuna davčnega odtegljaja, ki je začel veljati za vsa izplačila plač s 1. 1. 2023. Prav tako je zavod interno pripravljala navodila za nove spletne aplikacije in vsebinska navodila.

IV.2.1.3 Prekrškovni organ

Zavod kot nosilec javnih pooblastil opravlja nadzor nad posredovanjem podatkov, ki jih morajo zavezanci oziroma dajalci podatkov posredovati po ZMEPIZ-1. Zoper kršitelje zavod kot prekrškovni organ vodi postopke o prekršku.

Zavod je v letu 2022 obravnaval 6.256 zavezancev. V 85 odstotkih je obravnaval zavezance, ki za leti 2020 oziroma 2021 nimajo oblikovanih podatkov o osnovah za delavce v delovnem razmerju, ker po odredbi zavoda niso odpravili napak na REK-1 obrazcih. V 15 odstotkih pa je zavod obravnaval tiste zavezance, ki se niso odzvali na odredbo za revizijo podatkov o osnovah ali po odredbi zavoda niso dopolnili oziroma posredovali manjkajočih podatkov na obrazcih M-4 za zaposlene v posameznih letih od 1970 do 2016 ali niso odpravili napak na REK-1 obrazcih za leta od 2017 do 2019 ali pa so prepozno vložili prijavo ali odjavo za delavca v oziroma iz zavarovanja. Po izvedenem ugotovitvenem postopku, ali so pri zavezancu podani vsi zakonski znaki prekrška, je zavod uvedel prekrškovni postopek zoper 4.740 zavezancev, kar je približno 76 odstotkov vseh obravnavanih zavezancev. Visok odstotek kršiteljev je rezultat izvajanja zakonske določbe, da od leta 2017 dalje delodajalci izplačila dohodkov delavcev iz delovnega razmerja mesečno poročajo na obračunih davčnega odtegljaja FURS, zavod pa na podlagi teh podatkov letno oblikuje zneske osnov za zaposlene na obrazcih M-4

samo, če so vsi REK-1 obrazci v posameznem letu zavarovanja za delavca pravilno izpolnjeni in oddani FURS.

V 1.516 primerih je prekrškovni organ ugotovil, da so na dan obravnave prekrška podatki o osnovah za zaposlene na letni ravni že oblikovani, in je presodil, da zaradi prekoračitve roka popravkov REK-1 obrazcev niso nastale večje škodljive posledice za zavarovance, in postopka ni uvedel.

V zaključenih 2.876 prekrškovnih zadevah je bilo kršiteljem (kršitelja sta pravni subjekt in odgovorna oseba) izdanih 832 plačilnih nalogov v višini 390.040 evrov ter 3.008 opominov. To je rezultat izvajanja zakonske določbe, da se popravki REK-1 obrazcev in prenos le-teh iz podatkovnih baz FURS v baze matične evidence zavoda ter oblikovanje M-4 na letni ravni izvede v roku do 60 dni od prejema pravilne prijave in v razvoju programske podpore ter v izdelavi ustreznih aplikacij za vpogled v REK-1 obrazce. Kljub navedenemu pa prekrškovni organ za leto 2022 ugotavlja pozitivno sodelovanje zavezancev pri odpravi napak, saj so le-ti pretežno aktivno delovali v odpravi pomanjkljivosti sporočenih podatkov na REK-1 obrazcih in sodelovali z zavodom v delu realizacije dodatnih navodil za odpravo nepravilnosti in je bilo v teh primerih tudi prekrškovne postopke moč zaključiti z izdajo opominov in ne plačilnih nalogov. V letu 2022 so se uvedeni prekrškovni postopki ponovno zaključili z večjim številom opominov kot plačilnih nalogov, ker so se zavezanci in odgovorne osebe večinoma odzvali na zahtevo po dopolnitvi oziroma popravku podatkov in so podatke tudi posredovali ter svojo obveznost v novo postavljenih rokih izpolnili. V 103 zadevah je bil postopek ustavljen zaradi prenehanja obstoja zavezanca. Na sodišče je bilo vloženih 32 zahtev za sodno varstvo, pri čemer je bilo izdanih 21 sodb, od tega 17 potrjenih plačilnih nalogov in 4 spremenjeni (11 zahtev še ni rešenih na sodišču).

Za skoraj 8 odstotkov večje število uvedenih postopkov nad zavezanci ter v približno 24 odstotkih pregledanih zavezancev ugotovljeni popravki in že oblikovane letne osnove delavcem ter za nekaj več kot 3,5-krat večje število izdanih opominov kot plačilnih nalogov pomeni, da zavod uspešno sledi cilju izvajanja nadzora nad posredovanjem podatkov zavezancev. Podatki so bili namreč v pretežni meri pridobljeni in umeščeni v MEZ, bodisi na podlagi odziva zavezancev na odredbo po posredovanju, dopolnitvi in popravilu podatkov v novo postavljenih rokih bodisi na podlagi izvedenih upravnih postopkov zavoda.

Preglednica IV.7

ŠTEVILO REŠENIH ZADEV NA PODROČJU PREKRŠKOV 2022			
VRSTA OPRAVILA	REŠENI 2022	NAČRT REŠENIH 2022	REŠENI 2022/NAČRT REŠENIH 2022 V %
Skupaj obravnavani zavezanci	6.256	5.800	107,9
Postopek uveden na zavezanca	4.740	4.400	107,7
Postopek ni uveden - ni pogojev za pregon zavezanca	1.516	1.400	108,2
Opomin kršitelju	3.008	3.000	100,3
Opomin - zavezancu	1.941	1.850	104,9
Opomin - odgovorni osebi	1.067	1.150	92,8
Plačilni nalog kršitelju	832	700	118,9
Globa - zavezancu	565	470	120,2
Globa - odgovorni osebi	267	230	116,1
Ustavitev postopka na zavezanca	103	100	103

IV.2.2 Reševanje zahtevkov in opravljanje drugih storitev

ZPIZ-2 s spremembami je posegel v samo strukturo zahtevkov, določil drugačne pogoje upokojevanja in strukturo pravic, kar iz leta v leto predstavlja tudi bolj zahtevno reševanje zahtevkov. Treba pa je poudariti, da so na delo zavoda tudi v letu 2022 bistveno vplivale številne novele ZPIZ-2, sprejete v zadnjih letih.

V letu 2022 si je zavod prizadeval realizirati zastavljene cilje, povečati strokovnost na področju priznavanja in varstva pravic ter ME, glede na bistveno povečan obseg dela, ki mu ni sledilo povečanje števila kadrov, doseči, da se število nerešenih zahtevkov ne poveča preveč, prav tako ne časi reševanja in da ne pride do zmanjšanja števila rešenih zadev v zakonitem roku pod 60 odstotkov.

Zaradi bistvenega povečanja obsega dela je že več let prisotna kadrovska problematika, zaradi nezmožnosti pridobitve oziroma zaposlitve dodatnega kadra oziroma izredno visoke fluktuacije, ki je v letu 2022 znašala rekordnih 10 odstotkov. Kadrovska problematika se je nanašala na področje tako imenovanih deficitarnih poklicev, enako število zaposlenih po kadrovskem načrtu kot v preteklem letu (804), povečan obseg dela (višji dotok in vpliv interventne zakonodaje, novele ZPIZ-2). Zavod se je tekom leta 2022 soočal s številnimi odhodi zaposlenih in izvedel zaposlitve 77 novih delavcev (od tega se je zaposlilo 13 pripravnikov na področju izvajanja zavarovanja).

Zavod je v letu 2022 rešil oziroma opravil 506.732 zahtevkov in storitev, kar je 1,3 odstotka več kot v letu 2021; to je največ v zgodovini zavoda in 14,0 odstotka več od načrtovanega. Kljub višji realizaciji, realiziranim dodatnim zaposlitvam, prerazporejanju zaposlenih in dela med strokovnimi sodelavci ter enotami in uvedbi nadurnega dela, pa zavodu ni uspelo uresničiti vseh zastavljenih ciljev.

Podrobni statistični podatki o gibanju zahtevkov za uveljavljanje pravic v izvajanju pokojninskega, invalidskega in mednarodnega zavarovanja na I. stopnji, varstvu pravic oziroma reševanju pritožb ter ostalih zahtevkov in storitev po posameznih letih od leta 2013 naprej so prikazani v nadaljevanju.

GIBANJE ZAHTEVKOV PO VRSTAH, 2013-2022

LETO	SKUPAJ ZAHTEVKI IN STORITVE			ZAHTEVKI IZ PIZ NA I. STOPNJI			ZAHTEVKI IZ MZ NA I. STOPNJI		
	DOTOK	REŠENI	V REŠEVA- NJU 31. 12.	DOTOK	REŠENI	V REŠEVA- NJU 31. 12.	DOTOK	REŠENI	V REŠEVA- NJU 31. 12.
2013	407.346	434.394	35.926	121.580	137.491	11.212	18.763	20.497	6.032
2014	407.036	406.075	36.887	108.102	109.449	9.865	19.229	20.872	4.389
2015	439.558	401.801	74.644	140.649	107.486	43.028	17.425	16.505	5.309
2016	403.410	430.810	47.244	111.364	138.784	15.608	16.892	15.805	6.396
2017	418.839	428.386	37.697	106.982	109.324	13.266	17.064	18.560	4.900
2018	431.599	426.961	42.335	107.728	105.479	15.515	17.005	16.210	5.695
2019	439.779	440.065	42.049	111.600	110.875	16.240	18.002	17.777	5.920
2020	436.267	442.425	35.891	122.110	122.977	15.373	19.057	18.581	6.396
2021	506.871	500.418	42.344	140.764	138.378	17.759	21.189	20.172	7.413
2022	515.579	506.732	51.191	137.934	134.221	21.472	18.109	17.471	8.051

LETO	ZAHTEVKI ZA PRITOŽBE			OSTALI ZAHTEVKI IN STORITVE		
	DOTOK	REŠENI	V REŠEVA- NJU 31. 12.	DOTOK	REŠENI	V REŠEVA- NJU 31. 12.
2013	7.187	16.176	1.985	259.816	260.230	16.697
2014	6.215	6.620	1.580	273.490	269.134	21.053
2015	5.836	5.890	1.526	275.648	271.920	24.781
2016	7.853	6.823	2.556	267.301	269.398	22.684
2017	6.214	6.799	1.971	288.579	293.703	17.560
2018	5.949	5.691	2.229	300.917	299.581	18.896
2019	5.812	6.139	1.902	304.365	305.274	17.987
2020	5.315	5.464	1.753	289.785	295.403	12.369
2021	5.549	6.271	1.031	339.369	335.597	16.141
2022	5.454	4.574	1.911	354.082	350.466	19.757

V letu 2022 je bil dotok vseh zahtevkov in storitev za 1,7 odstotka višji kot v letu 2021, število rešenih zahtevkov pa je bilo za 1,3 odstotka višje kot v letu 2021. Ob koncu leta 2022 je v reševanju ostalo 51.191 zahtevkov, konec leta 2021 pa 42.344 zahtevkov.

Na področju priznanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja na I. stopnji je bil dotok zahtevkov v letu 2022 za 2,0 odstotka nižji kot leta 2021. Rešenih je bilo za 3,0 odstotka manj zahtevkov kot leta 2021 in za 15,2 odstotka več, kot je bilo načrtovano. Ob koncu leta 2022 je v reševanju ostalo 21.472 zahtevkov, konec leta 2021 pa 17.759 zahtevkov.

Dotok zahtevkov iz mednarodnega zavarovanja na I. stopnji je v letu 2022 za 14,5 odstotka nižji kot leta 2021. Rešenih je bilo za 13,4 odstotka manj zahtevkov kot leta 2021 in za 1,3 odstotka manj, kot je bilo načrtovano. V reševanju je konec leta 2022 ostalo 8051 zahtevkov, konec leta 2021 pa 7413 zahtevkov.

Nekoliko nižji dotok v letu 2022 je razviden tudi pri zahtevkih za varstvo pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zavod je v letu 2022 prejel 5454 zahtevkov, v letu 2021 5549 zahtevkov. Rešenih je bilo za 27,1 odstotka manj zahtevkov kot v letu 2021 in za 13,7 odstotka manj zahtevkov od načrtovanih. Na tej podlagi je tako v reševanju ob koncu leta 2022 ostalo 1911 zahtevkov, ob koncu leta 2021 1031 zahtevkov.

Ostali zahtevki in storitve niso uvrščeni med pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Podatki o gibanju teh zahtevkov kažejo, da se je število vloženih in rešenih zadev večalo, posledično se je tudi povečalo število nerešenih zahtevkov. Dotok ostalih zahtevkov in storitev v letu 2022 je za 4,3 odstotka višji kot leta 2021 in za 17,2 odstotka višji, kot je bilo načrtovano. Rešenih je bilo za 4,4 odstotka več tovrstnih zahtevkov kot leta 2021 in za 14,9 odstotka več, kot je bilo načrtovano. Ob koncu leta 2022 je v reševanju ostalo še 19.757 ostalih zahtevkov in storitev, ob koncu leta 2021 16.141 zahtevkov.

Preglednica IV.9

REŠENI ZAHTEVKI IN OPRAVLJENE STORITVE, 2021 IN 2022					
VRSTA ZAHTEVKOV ALI STORITEV	REALIZACIJA		NAČRT 2022	IZPOLNITEV NAČRTA (%)	INDEKS 2022/2021
	2021	2022			
1. Uveljavljanje pravic iz PIZ na I. stopnji	138.378	134.221	116.500	115,2	97,0
2. Uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja na I. stopnji	20.172	17.471	17.700	98,7	86,6
3. Pritožbe	6.271	4.574	5.300	86,3	72,9
SKUPAJ (1+2+3)	164.821	156.266	139.500	112,0	94,8
4. Drugi zahtevki in storitve	335.597	350.466	305.000	114,9	104,4
SKUPAJ (1+2+3+4)	500.418	506.732	444.500	114,0	101,3

Zavod je v letu 2022 rešil oziroma opravil 506.732 zahtevkov in storitev. Z navedeno realizacijo je za 14,0 odstotka presejel načrtovano število rešenih zahtevkov v višini 444.500. Število rešenih zahtevkov pa je bilo za 1,3 odstotka višje kot v letu 2021.

IV.2.2.1 Uveljavljanje pravic iz PIZ na I. stopnji

Pri uveljavljanju pravic iz PIZ na I. stopnji je dotok zahtevkov v letu 2022 znašal 137.934, kar je za 17,9 odstotka več od načrtovanega in za 2,0 odstotka manj kot v predhodnem letu. Zavod je v letu 2022 rešil 134.221 zahtevkov, kar je za 3,0 odstotka manj kot v predhodnem letu in za 15,2 odstotka več, kot je bilo načrtovano za leto 2022.

Preglednica IV.10

REALIZACIJA REŠENIH ZAHTEVKOV IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA NA I. STOPNJI, 2021 IN 2022					
VRSTA ZAHTEVKA	REALIZACIJA		NAČRT 2022	IZPOLNITEV NAČRTA (%)	INDEKS 2022/2021
	2021	2022			
1. POKOJNINE					
Starostna in predčasna - prvi	19.434	19.298	19.000	101,6	99,3
Starostna in predčasna - ponovni	1.055	997	1.000	99,7	94,5
Pokojnina - 20 % in 40 %	10.170	11.743	8.000	146,8	115,5
Delna pokojnina	1.063	999	800	124,9	94,0
SKUPAJ	31.722	33.037	28.800	114,7	104,1
Invalidska - prvi	1.608	1.587	1.400	113,4	98,7
Invalidska - ponovni	80	84	100	84,0	105,0
SKUPAJ	1.688	1.671	1.500	111,4	99,0
Družinska po zavarovancu	541	533	400	133,3	98,5
Družinska po upokojujencu	223	221	200	110,5	99,1
Družinska - ponovni	719	786	500	157,2	109,3
SKUPAJ	1.483	1.540	1.100	140,0	103,8
Vdovska, del vdovske po zavarovancu	982	948	870	109,0	96,5
Vdovska, del vdovske po upokojujencu	7.174	6.787	5.600	121,2	94,6
Vdovska, del vdovske - ponovni	308	317	230	137,8	102,9
SKUPAJ	8.464	8.052	6.700	120,2	95,1
Ustavitev pravice do pokojnine	10.980	11.109	11.600	95,8	101,2
Dokončna odmera pokojnine	15.975	11.751	12.000	97,9	73,6
Preračuni po ZPIZ-2H (dokupi in kmetje)	13.276	482	-	-	-
Preračuni po ZPIZ-2K	-	2.557	2.800	91,3	-
Preračuni po ZPIZ-2M	-	337	-	-	-
SKUPAJ	40.231	26.236	26.400	99,4	65,2
SKUPAJ POKOJNINE	83.588	70.536	64.500	109,4	84,4
2. PRAVICE IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA					
Razvrstitev po oceni IK	10.274	10.109	11.000	91,9	98,4
Nadomestilo - prvi	8.637	7.657	7.500	102,1	88,7
Nadomestilo - ponovni	1.172	1.193	1.000	119,3	101,8
Ustavitev pravice do nadomestila iz invalidskega zavarovanja	7.776	7.906	8.200	96,4	101,7
Dokončna odmera nadomestila	1.077	434	500	86,8	40,3
SKUPAJ PRAVICE IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA	28.936	27.299	28.200	96,8	94,3
3. POKOJNINSKA DOBA					
Pokojninska doba, doba v SZK in dokup let	967	1.223	800	152,9	126,5
Lastnost zavarovanca	5.760	5.322	5.000	106,4	92,4
SKUPAJ POKOJNINSKA DOBA	6.727	6.545	5.800	112,8	97,3
4. DRUGE PRAVICE					
Invalidnina	4.733	13.754	6.000	229,2	290,6
Dodatek za pomoč in postrežbo	14.394	16.087	12.000	134,1	111,8
SKUPAJ DRUGE PRAVICE	19.127	29.841	18.000	165,8	156,0
SKUPAJ (1+2+3+4)	138.378	134.221	116.500	115,2	97,0

IV.2.2.1.1 Uveljavljanje pravice do pokojnine

Dotok zahtevkov za priznanje pravice do pokojnine je v letu 2022 znašal 72.327 in je bil v primerjavi z letom 2021, ko je dotok znašal 84.797, za 14,7 odstotka nižji. Rešenih je bilo 70.536 zahtevkov, kar je 15,6 odstotka manj v primerjavi z letom 2021, ko je bilo rešenih 83.588 zahtevkov za priznanje pravice do pokojnine. S takšno realizacijo je zavod za 9,4 odstotka presegel načrt 64.500 rešenih zahtevkov na področju uveljavljanja pravice do pokojnine. Ob koncu leta je v reševanju ostalo 9309 zadev.

V letu 2022 je bil dotok zahtevkov za starostno in predčasno, izplačilo 20 odstotkov in 40 odstotkov starostne ali predčasne in delne pokojnine za 7,5 odstotka višji kot v letu 2021; znašal je 34.759 zahtevkov. Rešenih je bilo 33.037 zahtevkov, s čimer je zavod v primerjavi z letom 2021 rešil za 4,1 odstotka več tovrstnih zahtevkov in 14,7 odstotka več, kot je bilo načrtovano. Ob koncu leta 2022 je ostalo v reševanju 6348 zahtevkov.

IV.2.2.1.2 Uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja

Dotok zahtevkov za priznanje pravic iz invalidskega zavarovanja je bil v letu 2022 realiziran v višini 28.493, kar je 3,5 odstotka manj kot v letu 2021. Rešenih je bilo 27.299 zahtevkov, v letu 2021 28.936. Število rešenih zahtevkov je bilo za 3,2 odstotka pod načrtovanimi 28.200 rešenimi zahtevki. Ob koncu leta 2022 je v reševanju ostalo 8850 zahtevkov.

IV.2.2.1.3 Poklicna rehabilitacija in ohranitev zaposlitev delovnih invalidov

Doseženi rezultati kažejo, da je bila odločitev zavoda za izvajanje poklicne rehabilitacije (v nadaljevanju PR) za vhodno Slovenijo v Celju in za zahodno v Ljubljani dobra. Uresničujejo se zastavljeni cilji, da se pri PR iščejo načini ohranitve zaposlitve rehabilitantov, ki so časovno kratki. Zavod je v letu 2022 povabil na predstavitev PR 659 zavarovancev (v letu 2021 514). Po individualnih razgovorih je 392 zavarovancev izrazilo željo, da se z namenom ohranitve zaposlitve vključijo v PR. Vsi so bili z napotnico poslani k različnim strokovnim izvajalcem zaposlitvene rehabilitacije, ki opravljajo pogodbeno storitev obravnave za zavod. Podanih je bilo 167 poročil (v letu 2021 148), v kakšni obliki oziroma na kakšen način bi se v konkretnem primeru PR lahko izvedla. Zavod je v popravek vrnil 19 poročil.

Ugotavljamo, da posamezne strokovne institucije zaposlitvene rehabilitacije zelo dobro prepoznajo potrebe zavarovancev in upoštevajo smernice zavoda, druge pa vztrajajo pri dolgotrajnem izobraževanju za usposobitev za drugo delo, ki pa po končani rehabilitaciji ni vedno zagotovljeno. Na dan 31. 12. 2022 je bilo pri izvajalcih zaposlitvene rehabilitacije 221 primerov, ki so čakali na strokovno obravnavo. Kljub temu, da je v pogodbah zavoda z zunanjimi strokovnimi institucijami za obravnavo določen enomesečni rok, so v letu 2022 na zavod prihajala poročila z večmesečno zamudo.

Dne 31. decembra 2022 je bilo v PR vključenih 211 zavarovancev (v letu 2021 229).

V letu 2022 je bilo podpisanih 33 odstotkov več pogodb kot v letu 2021. Med rehabilitanti je 75 moških in 58 žensk, največ jih je v starostni skupini od 41 do 50 let (35 odstotkov), nato od 31 do 40 let (32 odstotkov), sledijo starejši nad 51 let starosti (20 odstotkov), za njimi so mlajši do 25 let (7 odstotkov) in najmanjša starostna skupina od 26 do 30 let starosti (6 odstotkov).

Izvedene so bile različne oblike in načini PR, ki so se glede na predhodno leto v deležih spremenili, in sicer za:

- 10,2 odstotka se je znižalo izobraževanje na ustreznih šolah (v letu 2021 se je za 2,1 odstotka zvišalo),
- 1,8 odstotka se je zvišalo izobraževanje ob delu (v letu 2021 se je za 3,1 odstotka znižalo),

- 1,5 odstotka se je znižalo usposabljanje s praktičnim delom na ustreznem delovnem mestu (v letu 2021 se je za 1,4 odstotka zvišalo),
- 7,7 odstotka se je znižalo kratkotrajno usposabljanje in izobraževanje (v letu 2021 se je za 5,1 odstotka zvišalo) in
- 17,6 odstotka se je zvišala prilagoditev delovnega mesta z ustreznimi tehničnimi pripomočki (v letu 2021 se je za 4,5 odstotka zvišalo).

PR je v letu 2022 uspešno zaključilo 135 zavarovancev. Kljub strokovnim zagotovilom izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije o zmožnosti posameznega rehabilitanta, petnajstim zavarovancem ni uspelo zaključiti PR, ki je potekala z izobraževanjem. PR ni uspelo zaključiti tudi dvema rehabilitantom, ki sta bila na kratkotrajnem tečaju.

V letu 2022 je bilo sklenjenih 24 pogodb o sofinanciranju prilagoditve delovnega mesta v zvezi z ohranitvijo zaposlitve delovnega invalida (11 pogodb v letu 2021). Pogodbe so bile sklenjene s 24 različnimi delodajalci. Od tega je bilo eno invalidsko podjetje. Najvišji odobren znesek po pogodbi je znašal 12.045,80 evra, najnižji pa 185,00 evra. Skupni znesek vseh sklenjenih pogodb v letu 2022 je znašal 39.034,18 evra (31.868,09 evra v letu 2021).

V okviru ukrepov za ohranitev zaposlitve invalidov je zavod sofinanciral stroške programov usposabljanja v 11 primerih (v 13 primerih v letu 2021). Pogodbe o sofinanciranju programov so bile sklenjene z 10 različnimi delodajalci. Največ pogodb je bilo sklenjenih za dobo treh mesecev. Najdaljše usposabljanje je trajalo šest mesecev, najkrajše pa 28 dni. Vrednost vseh sklenjenih pogodb v letu 2022 je znašala 14.205,46 evra (13.551,79 v letu 2021). Najvišji znesek sofinanciranja po pogodbi je znašal 1.845,40 evra, najnižji pa 365,13 evra.

IV.2.2.1.4 Uveljavljanje pokojninske dobe

Dotok zahtevkov na področju pokojninske dobe je bil v letu 2022 za 2,7 odstotka nižji kot v preteklem letu in je znašal 6511 zahtevkov. V letu 2022 je bilo rešenih 2,7 odstotka manj zahtevkov za priznanje pokojninske dobe kot v letu 2021. Zavodu je ob koncu leta 2022 na tem področju ostalo 900 nerešenih zahtevkov.

IV.2.2.1.5 Druge pravice

Dotok zahtevkov za priznanje pravice do invalidnine ter DPP je v letu 2022 znašal 30.603 zahtevkov in je bil za 54,9 odstotka višji kot v letu 2021, predvsem zaradi spremembe zakonodaje na področju pravice do invalidnine. Rešenih je bilo 29.841 zahtevkov oziroma 65,8 odstotka več od načrtovanih, v primerjavi z letom 2021 pa je bilo rešenih za 56 odstotkov več zahtevkov. V reševanju je ob koncu leta 2022 ostalo 2413 zahtevkov.

IV.2.2.2 Uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja na I. stopnji

V letu 2022 je bil dotok zahtevkov za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja izražen v višini 18.109 zahtevkov in je za 14,5 odstotka nižji kot v letu 2021. Rešenih je bilo 17.471 zahtevkov, kar je za 13,4 odstotka manj kot v letu 2021 oziroma 1,3 odstotka pod načrtovanim. V reševanju je ob koncu leta 2022 ostalo 8051 zahtevkov.

REALIZACIJA REŠENIH ZAHTEVKOV IZ MEDNARODNEGA ZAVAROVANJA NA I. STOPNJI, 2021 IN 2022					
VRSTA ZAHTEVKA	REALIZACIJA		NAČRT 2022	IZPOLNITEV NAČRTA (%)	INDEKS 2022/2021
	2021	2022			
1. POKOJNINE					
Starostna - prvi	3.422	3.120	3.200	97,5	91,2
E starostna - prvi	4.750	4.367	4.200	104,0	91,9
Starostna, E starostna - ponovni	1.975	901	800	112,6	45,6
Pokojnina - 20 % in 40 %	716	726	700	103,7	101,4
Delna pokojnina	107	69	100	69,0	64,5
SKUPAJ	10.970	9.183	9.000	102,0	83,7
Razvrstitev po oceni IK	505	722	700	103,1	143,0
Invalidska - prvi	313	322	350	92,0	102,9
E invalidska - prvi	941	850	1.000	85,0	90,3
Invalidska, E invalidska - ponovni, nadomestilo iz invalidskega zavarovanja	131	154	150	102,7	117,6
SKUPAJ	1.890	2.048	2.200	93,1	108,4
Družinska, vdovska, del vdovske po zavarovancu	604	501	550	91,1	82,9
Družinska, vdovska, del vdovske po upokojencu	880	819	850	96,4	93,1
E družinska, vdovska, del vdovske po zavarovancu	497	474	500	94,8	95,4
E družinska, vdovska, del vdovske po upokojencu	1.654	1.672	1.500	111,5	101,1
Družinska, vdovska, del vdovske, E-družinska, E-vdovska, E-del vdovske - ponovni	387	272	400	68,0	70,3
SKUPAJ	4.022	3.738	3.800	98,4	92,9
Preračun	195	142	200	80,5	72,8
Preračun italijanske pokojnine	25	19			76,0
Ustavitev pravice do pokojnine	899	790	750	105,3	87,9
Dokončna odmera pokojnine	1.650	930	1.200	77,5	56,4
SKUPAJ	2.769	1.881	2.150	87,5	67,9
SKUPAJ POKOJNINE	19.651	16.850	17.150	98,3	85,7
2. DRUGE PRAVICE					
Invalidnina	49	139	100	139,0	283,7
Dodatek za pomoč in postrežbo	472	482	450	107,1	102,1
SKUPAJ DRUGE PRAVICE	521	621	550	112,9	119,2
SKUPAJ (1+2)	20.172	17.471	17.700	98,7	86,6

IV.2.2.3 Pritožbe zoper odločbe I. stopnje

Dotok zahtevkov iz naslova varstva pravic je v letu 2022 za 1,7 odstotka nižji kot v letu 2021. V letu 2022 so imeli strokovni delavci v reševanju 5454 pritožb. Rešenih je bilo 4574 pritožb, kar je za 27,1 odstotka manj kot v letu 2021 in za 13,7 odstotka manj od načrtovanega. Ob koncu leta 2022 je v reševanju ostalo 1911 nerešenih zadev, leta 2021 pa 1031 zadev.

Preglednica IV.12

REALIZACIJA REŠENIH ZAHTEVKOV ZA PRITOŽBE NA ODLOČBE I. STOPNJE, 2021 IN 2022					
VRSTA ZAHTEVKA	REALIZACIJA		NAČRT 2022	IZPOLNITEV NAČRTA (%)	INDEKS 2022/2021
	2021	2022			
PRITOŽBE IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA					
1. POKOJNINE					
Starostna, predčasna, delna	431	264	350	75,4	61,3
Invalidska	26	24	30	80,0	92,3
Družinska	20	21	110	80,9	105,0
Vdovska, del vdovske	108	68			63,0
Pokojnina - 20 % in 40 %	164	94	110	85,5	57,3
Ustavitev pravice do pokojnine	110	36	110	32,7	32,7
Preračuni po ZPIZ-2H (dokupi in kmetje)	81	70	70	100,0	-
Preračuni po ZPIZ-2K	-	30	40	75,0	-
Preračuni po ZPIZ-2M	-	0	0	-	-
SKUPAJ POKOJNINE	940	607	820	74,0	64,6
2. PRAVICE IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA					
Razvrstitev invalidnosti	2.953	1.713	2.400	71,4	58,0
Nadomestilo iz invalidskega zavarovanja	201	126	200	63,0	62,7
Ustavitev pravice do nadomestila iz invalidskega zavarovanja	72	52	100	52,0	72,2
SKUPAJ PRAVICE IZ INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA	3.226	1.891	2.700	70,0	58,6
3. POKOJNINSKA DOBA					
Pokojninska doba	19	21			110,5
Doba v SZK	10	7	20	145,0	70,0
Dokup let	0	1			-
Lastnost zavarovanca	86	83	60	138,3	96,5
SKUPAJ POKOJNINSKA DOBA	115	112	80	140,0	97,4
4. DRUGE PRAVICE					
Invalidnina	293	704	400	176,0	240,3
Dodatek za pomoč in postrežbo	1.218	852	900	94,7	70,0
SKUPAJ DRUGE PRAVICE	1.511	1.556	1.300	119,7	103,0
SKUPAJ (1+2+3+4)	5.792	4.166	4.900	85,0	71,9
PRITOŽBE IZ MEDNARODNEGA ZAVAROVANJA					
1. POKOJNINE					
Starostna, predčasna, delna	90	76			84,4
E starostna, predčasna, delna	109	122	200	105,0	111,9
Pokojnina - 20 % in 40 % in E pokojnina - 20 % in 40 %	16	12			75,0
Invalidska	38	19	80	63,8	50,0
E invalidska	59	32			54,2
Družinska, vdovska, del vdovske	38	43	60	120,0	113,2
E družinska, vdovska, del vdovske	38	29			76,3
Preračun pokojnine	2	2	10	80,0	100,0
Ustavitev pravice do pokojnine	10	6			60,0
SKUPAJ POKOJNINE	400	341	350	97,4	85,3
2. DRUGE PRAVICE					
Razvrstitev invalidnosti	16	12			75,0
Invalidnina	7	18	50	120,0	257,1
Dodatek za pomoč in postrežbo	42	30			71,4
SKUPAJ DRUGE PRAVICE	65	60	50	120,0	92,3
SKUPAJ (1+2)	465	401	400	100,3	86,2
PRITOŽBE MATIČNA EVIDENCA					
Vračilo prispevkov - 157. člen ZPIZ-2	14	7	-	-	50,0
SKUPAJ VSE PRITOŽBE	6.271	4.574	5.300	86,3	72,9

IV.2.2.4 Ostali zahtevki in storitve

Med ostale zahtevke in storitve zavoda so uvrščene zadeve, ki se izvajajo v okviru postopka za uveljavljanje in priznanje pravic na zahtevo zavarovanca ali po uradni dolžnosti.

V letu 2021 je dotok ostalih zahtevkov in storitev znašal 354.082, kar je za 4,3 odstotka več kot v predhodnem letu. Število rešenih ostalih zahtevkov in storitev je bilo v letu 2022 za 14,9 odstotka višje od načrtovanega in za 4,4 odstotka višje od realizacije v letu 2021.

Največ opravil s tega področja je tudi v letu 2022 prikazanih v delu izpisa obdobj zavarovanja, in sicer zavod je izdal 159.371 izpisov, kar je 6,3 odstotka več kot v letu 2021 in 6,2 odstotka več, kot je bilo načrtovano za leto 2022.

Sledijo opravila v delu izdaje informativnih izračunov datuma upokojitve in višine pokojnine. Zavod je v letu 2022 skupaj posredoval 114.661 informativnih izračunov, kar je za 1,9 odstotka manj kot v letu 2021 in za 24,6 odstotka več, kot je bilo načrtovano za leto 2022.

Informativni izračuni datuma upokojitve in višine pokojnine še vedno predstavljajo za zavod precejšen delež v strukturi realizacije zahtevkov. Ob upoštevanju, da je zakonodaja s področja priznanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja zaradi številnih sprememb vedno bolj zahtevna, posledično tudi sami informativni izračuni predstavljajo vedno večjo obremenitev zaposlenih zavoda, tako v delu reševanja kot tudi zahtevnosti podajanja samih informacij strankam. V letu 2022 je znašal dotok zahtevkov s področja priznanja pravic 156.043 zahtevkov, dotok informativnih izračunov pa 117.101 zahtevkov, kar predstavlja 75 odstotkov dotoka zahtevkov priznanja pravic in je nekoliko višji kot leta 2021, ko je le-ta znašal 74,2 odstotka. Višji dotok zahtevkov je posledica spreminjajoče se zakonodaje.

Stranke vlagajo informativne izračune tudi večkrat, poleg informativnih izračunov o pričakovani višini predčasne oziroma starostne pokojnine ter predvidenem datumu izpolnitve pogojev po določbah ZPIZ-2, ki jih mora zavod na podlagi šestega odstavka 140. člena ZPIZ-2 zavarovancu, ki v koledarskem letu dopolni 58 let starosti, izdati po uradni dolžnosti. Stranke prav tako želijo informacije pridobiti čim prej, kar se kaže tudi pri časih izdaje le-teh. Izdaja informativnih izračunov pa bistveno vpliva na priznanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Preglednica IV.13

REALIZACIJA OSTALIH ZAHTEVKOV IN STORITEV, 2021 IN 2022					
VRSTA ZAHTEVKA	REALIZACIJA		NAČRT 2022	IZPOLNITEV NAČRTA (%)	INDEKS 2022/2021
	2021	2022			
Pripravljalni postopek za oceno delazmožnosti	9.079	9.856	9.400	104,9	108,6
Pripravljalni postopek za oceno DPP	15.270	16.111	12.400	129,9	105,5
Pripravljalni postopek za oceno TO	6.688	13.272	6.000	221,2	198,4
Pripravljalni postopek - prišteta doba	343	507	300	169,0	147,8
Poklicna rehabilitacija	295	342	270	126,7	115,9
Spremljanje poklicne rehabilitacije	164	123	180	68,3	75,0
Kontrolni pregled	1.422	1.518	1.400	108,4	106,8
Dopolnilno mnenje	4.663	4.619	4.000	115,5	99,1
Povrnitev stroškov pri postopku ocene IK	74	428	50	856,0	578,4
SKUPAJ	37.998	46.776	34.000	137,6	123,1
Informativni izračun datuma upokojitve - ZPIZ-2	26.713	25.269			94,6
Informativni izračun datuma upokojitve - ZPIZ-1	2.008	1.328	30.000	110,4	66,1
Ponovni informativni izračun datuma upokojitve	6.939	6.536			94,2
Informativni izračun višine pokojnine - ZPIZ-2	25.415	24.752			97,4
Informativni izračun višine pokojnine - ZPIZ-1	1.500	1.110	27.500	118,8	74,0
Ponovni informativni izračun višine pokojnine	6.968	6.820			97,9
Informativni izračun datuma upokojitve - ZPIZ-2 (MZ)	2.753	3.114			113,1
Informativni izračun datuma upokojitve - ZPIZ-1 (MZ)	202	203	3.500	107,8	100,5
Ponovni informativni izračun datuma upokojitve (MZ)	340	457			134,4
Informativni izračun višine pokojnine - ZPIZ-2 (MZ)	2.607	3.039			116,6
Informativni izračun višine pokojnine - ZPIZ-1 (MZ)	163	156	3.000	121,9	95,7
Ponovni informativni izračun višine pokojnine (MZ)	345	462			133,9
Informativni izračun višine pokojnine 140. člen - prvi	25.603	25.363			99,1
Informativni izračun višine pokojnine 140. člen - ponovni	617	437	20.000	129,0	70,8
Dodatni informativni izračun višine pokojnine	3.991	4.072	-	-	102,0
Infor. izračun dat. upokojitve ZUJF, 114. člen ZDR in nadomestila	6.678	9.254	6.500	142,4	138,6
Informativni izračun za poklicno pokojnino	2.072	2.289	1.500	152,6	110,5
Informativni izračun datuma upokojitve PKP7	1.940	0	-	-	-
SKUPAJ	116.854	114.661	92.000	124,6	98,1
Izračun pokojninske dobe	7.154	2.980	6.500	47,1	41,7
Ponovni izračun pokojninske dobe	196	79			40,3
Posredovanje slovenske in ugotavljanje tuje dobe	4.734	5.322	5.000	106,4	112,4
Posredovanje dokumentacije	3.020	2.912	3.000	97,1	96,4
Posredovanje za tujo pokojnino	3.646	8.008	3.500	228,8	219,6
SKUPAJ	18.750	19.301	18.000	107,2	102,9
Preplačila	3.799	3.125	3.500	89,3	82,3
Pravna pomoč	268	276	300	92,0	103,0
Odgovor o pravicah iz PIZ	7.949	6.956	7.200	96,6	87,5
Izpis obdobja zavarovanja	149.979	159.371	150.000	106,2	106,3
SKUPAJ	161.995	169.728	161.000	105,4	104,8
SKUPAJ VSE	335.597	350.466	305.000	114,9	104,4

IV.2.2.5 Trajanje postopkov za priznanje pravic

Čas trajanja postopkov za reševanje zahtevkov obsega čas od vložitve zahtevka do odpreme zadeve zavarovancu. Zavod mora izdati odločbo v dveh mesecih od prejema vloge.

Daljši roki za izdajo odločb veljajo, kadar se odloča o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja z uporabo mednarodnih pogodb, ko je rok za izdajo odločbe šest mesecev, šteto od prejema zadeve od tujega nosilca zavarovanja.

Če je za ugotovitev pravic iz invalidskega zavarovanja potrebno izvedensko mnenje, mora zavod izdati odločbo v štirih mesecih od dneva uvedbe postopka, pri čemer je postopek uveden takrat, ko zavod prejme zahtevo s popolno delovno dokumentacijo zavarovanca ter medicinsko dokumentacijo o njegovem zdravstvenem stanju in o njegovi delovni zmožnosti.

IV.2.2.5.1 Trajanje postopkov iz PIZ na I. stopnji

V letu 2022 je povprečni čas reševanja zahtevkov za uveljavljanje pravic na I. stopnji znašal 81 dni in je 20 dni daljši kot leta 2021.

Zavod je v letu 2022 v povprečju reševal zahtevke v zvezi s pravicami do starostne, predčasne in delne pokojnine ter 40 odstotkov starostne pokojnine 56 dni, kar je 8 dni dlje kot v letu 2021.

Podaljšanje časa reševanja je razvidno pri priznanju invalidnine in DPP za 28 dni (na 143 dni iz 115 dni v letu 2021), kar je posledica bistveno višjega dotoka tovrstnih zahtevkov zaradi spremembe zakonodaje in seznama telesnih okvar.

Primerjave povprečnih časov reševanja zahtevkov za uveljavljanje pravic na I. stopnji po vrstah pravic znašajo pri:

- starostnih, predčnih in delnih pokojninah 54 dni v letu 2022, 47 dni v letu 2021,
- invalidskih pokojninah 70 dni v letu 2022, 63 dni v letu 2021,
- družinskih pokojninah 71 dni v letu 2022, 65 dni v letu 2021,
- vdovskih pokojninah (z delom vdovskih pokojnin) 74 dni v letu 2022, 54 dni v letu 2021,
- razvrstitvah po oceni na IK - ocena na invalidski komisiji 153 dni v letu 2022, 125 dni v letu 2021, od tega razvrstitvena odločba 40 dni v letu 2022, 27 dni v letu 2021 (rok 4 mesece),
- nadomestilih iz invalidskega zavarovanja 50 dni v letu 2022 in 37 dni v letu 2021,
- pokojninski dobi 64 dni v letu 2022, 58 dni v letu 2021, in
- drugih pravicah 143 dni v letu 2022, 115 dni v letu 2021.

Zavod v postopkih priznanja pravic iz invalidskega zavarovanja, DPP in invalidnine predhodno izvede pripravljalni postopek pred oceno invalidske komisije, v katerem strokovni delavci od delodajalcev pridobijo manjkajočo delovno dokumentacijo, od zdravnikov specialistov ali osebnega zdravnika zavarovanca pa manjkajočo medicinsko dokumentacijo. Čas pridobivanja podatkov ne sodi v zakonsko določen čas reševanja zahtevkov. Zavod kljub temu spremlja navedeni čas, da čim hitreje reši ta postopek in s tem pripravi prehod v naslednjo fazo reševanja zadeve. V povprečju je v letu 2022 čas za pridobitev in pripravo dokumentacije s področja PIZ znašal 55 dni, kar je en dan več kot v predhodnem letu, za pridobitev in pripravo dokumentacije s področja mednarodnega zavarovanja pa 100 dni, kar je 8 dni manj kot v letu 2021.

Zavod iz zgoraj navedenega razloga spremlja tudi vmesni povprečni čas trajanja postopka za oceno na invalidski komisiji, ki zajema čas od popolne medicinske in delovne dokumentacije do podaje izvedenskega mnenja. V letu 2022 se je ta čas podaljšal na 117 dni s 100 dni v letu 2021.

Reševanje informativnih izračunov datuma izpolnitve pogojev za predčasno oziroma starostno pokojnino in višine pokojnine na področju PIZ je v letu 2022 v povprečju trajalo 56 dni, v letu 2021 pa 35 dni. Na področju mednarodnega zavarovanja je bil čas reševanja informativnih izračunov v letu 2022 96 dni, kar je enako kot v letu 2021.

V zakonskem roku dveh oziroma štirih mesecev je bilo v letu 2022 na zavodu skupaj rešenih 61,9 odstotka zahtevkov za uveljavljanje pravic na I. stopnji, kar je za 14,7 odstotne točke manj kot leta 2021.

Delež zadev, rešenih v roku, znaša pri:

- starostnih, predčasnih in delnih pokojninah 73,4 odstotka v letu 2022, 80,1 odstotka v letu 2021,
- invalidskih pokojninah 61,2 odstotka v letu 2022, 69,5 odstotka v letu 2021,
- družinskih pokojninah 62,3 odstotka v letu 2022, 70 odstotkov v letu 2021,
- vdovskih pokojninah (vključno z delom vdovskih pokojnin) 54,8 odstotka v letu 2022, 71,5 odstotka v letu 2021,
- razvrstitvah po oceni na IK (ocena na invalidski komisiji in razvrstitvena odločba) 34,2 odstotka v letu 2022, 56,2 odstotka v letu 2021,
- nadomestilih iz invalidskega zavarovanja 70 odstotkov v letu 2022, 82,6 odstotka v letu 2021,
- pokojninski dobi 66,9 odstotka v letu 2022, 72,5 odstotka v letu 2021 ter
- drugih pravicah 40,3 odstotka v letu 2022, 71,2 odstotka v letu 2021.

IV.2.2.5.2 Trajanje postopkov iz mednarodnega zavarovanja na I. stopnji

V postopkih uveljavljanja pravic iz mednarodnega zavarovanja je zakonsko določen šestmesečni rok rešitve. Z vključitvijo tujega nosilca zavarovanja v postopek in s tem povezanega dopisovanja ter zbiranja dokazil se časi reševanja v nekaterih primerih podaljšujejo, ker zavod na podatke iz tujine praviloma čaka več mesecev. V letu 2022 je povprečni čas reševanja zahtevkov s področja uveljavljanja pravic iz mednarodnega zavarovanja znašal 112 dni, kar je 7 dni več kot v letu 2021, ko je povprečni čas znašal 105 dni.

IV.2.2.5.3 Trajanje pritožbenih postopkov

Za ugotavljanje povprečnih časov trajanja pritožbenih postopkov velja podoben način zajemanja podatkov kot pri uveljavljanju pravic na I. stopnji. Upošteva se čas od vložitve zahtevka do odpreme odločbe, v primeru reševanja invalidskih zadev pa je vključen tudi čas za podajo izvedenskega mnenja na invalidski komisiji II. stopnje.

Pri reševanju pritožbenih zahtevkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja se je povprečni čas v primerjavi z letom 2021 skrajšal, in sicer s 115 dni na 109 dni v letu 2022.

Pri reševanju pritožb iz mednarodnega zavarovanja pa se je povprečni čas v primerjavi z letom 2021 nekoliko podaljšal, in sicer s 96 dni na 101 dan v letu 2022.

IV.2.2.6 Revizija

Revizija prvostopenjskih pozitivnih odločb, ki se opravi po uradni dolžnosti, je zakonsko predpisana oblika nadzora nad izvajanjem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, vključno z izvajanjem mednarodnega zavarovanja. Kot izredno pravno sredstvo omogoča drugostopenjskemu organu, da preizkusi zakonitost in pravilnost tudi tistih pozitivnih odločb prvostopenjskega organa, ki niso bile izpodbijane s pritožbo. V primeru, da je zoper odločbo območne enote vložena pritožba, se odloči o pritožbi in reviziji z isto odločbo.

Preglednica IV.14

ŠTEVILO REVIZIJ GLEDE NA ŠTEVILO PRVOSTOPENJSKIH POZITIVNIH ODLOČB, 2022				
VRSTA ODLOČBE	ODLOČBE		VSE REVIZIJE	
	POZITIVNE	SKUPAJ	ŠTEVILO VSEH REVIZIJ	DELEŽ V %
Pokojnine	53.212	59.161	11.214	21,1
Pokojninska doba	748	1217	54	7,2
Pravice iz invalidskega zavarovanja	12.991	19.348	5.617	43,2
Ostalo	16.016	29.763	3.761	23
SKUPAJ PIZ	82.967	109.489	20.646	24,9
Pokojnine	10.816	15.962	2.725	25,2
Ostalo	367	615	243	66,2
SKUPAJ MZ	11.183	16.577	2.968	26,5
SKUPAJ PIZ in MZ	94.150	126.066	23.614	25,1

Preglednica IV.15

ŠTEVILO IN STRUKTURA OPRAVLJENIH REVIZIJ IZ PIZ IN MZ, 2022							
VRSTA ODLOČBE	ŠTEVILO OPRAVLJENIH REVIZIJ	VRSTE REŠITEV V ŠTEVILU IN ODSOTOKU					
		ŠTEVILO POTRJENIH ODLOČB	% POTRJE- NIH	ŠEVILO SPREME- NJNIH ODLOČB	% SPREME- NJNIH	ŠTEVILO ODPRA- VLJENIH, RAZVELJA- VLJENIH ODLOČB	% ODPRA- VLJENIH, RAZVELJA- VLJENIH
Starostna in predčasna pokojnina	7.386	7.242	98,1	136	1,8	8	0,1
Invalidska pokojnina	784	772	98,5	7	0,9	5	0,6
Družinska, vdovska, del vdovske pokojnine	3.044	3.006	98,8	28	0,9	10	0,3
Razvrstitev po oceni IK	2.392	1.833	76,6	557	23,3	2	0,1
Nadomestila iz invalidskega zavarovanja	3.225	3.182	98,7	40	1,2	3	0,1
Pokojninska doba z dokupom let	54	49	90,7	5	9,3	0	0,0
Invalidnina	1308	1262	96,5	45	3,4	1	0,1
Dodatek za pomoč in postrežbo	2.453	2.392	97,5	60	2,4	1	0,0
SKUPAJ PIZ	20.646	19.738	95,6	878	4,3	30	0,1
Starostna in predčasna pokojnina	987	937	94,9	34	3,4	16	1,6
E starostna in predčasna pokojnina	888	828	93,2	42	4,7	18	2,0
Invalidska pokojnina	36	34	94,4	2	5,6	0	0,0
E invalidska pokojnina	34	32	94,1	1	2,9	1	2,9
Družinska, vdovska, del vdovske pokojnine	204	202	99,0	1	0,5	1	0,5
E družinska, vdovska, del vdovske pokojnine	573	557	97,2	10	1,7	6	1,0
Preračun pokojnin po 37., 38. čl.	0	0	-	0	-	0	-
Preračun pokojnin po Uredbi 94., 118. čl.	2	2	100,0	0	0,0	0	0
Invalidnina	26	25	96,2	1	3,8	0	0
Dodatek za pomoč in postrežbo	217	214	98,6	3	1,4	0	0
Razvrstitev po oceni IK	1	1	100,0	0	0,0	0	0
Nadomestilo iz invalidskega zavarovanja	0	0	-	0	-	0	-
SKUPAJ MZ	2.968	2.832	95,4	94	3,2	42	1,4
SKUPAJ PIZ in MZ	23.614	22.570	95,6	972	4,1	72	0,3

V letu 2022 je zavod skupaj opravil 23.614 revizij izdanih pozitivnih odločb, od teh 20.646 iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in 2.968 revizij s področja mednarodnega zavarovanja. Delež opravljenih revizij prvostopenjskih odločb znaša 25,1 odstotka, s čimer je bil dosežen načrtovani plan, ki je bil določen v višini 25 odstotkov. V letu 2021 je zavod skupaj opravil 21.464 revizij, kar pomeni, da je bilo v letu 2022 opravljenih za 2150 revizij več. Tako znaša delež opravljenih revizij v letu 2022 na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja 24,9 odstotka, medtem ko na področju mednarodnega zavarovanja znaša 26,5 odstotka.

Od 23.614 v reviziji pregledanih pozitivnih prvostopenjskih odločb je bilo potrjenih 22.570 odločb, kar pomeni 95,6 odstotka, spremenjenih 972 odločb (4,1 odstotka) in razveljavljenih oziroma odpravljenih 72 odločb (0,3 odstotka). Delež v reviziji potrjenih odločb na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja znaša 95,6 odstotka (97,9 odstotka v letu 2021), delež na področju mednarodnega zavarovanja pa 95,4 odstotka (94 odstotkov v letu 2021).

Najpogostejši razlogi za spremembo, razveljavitev ali odpravo prvostopenjskih odločb so bili:

- napake pri oblikovanju in izračunu pokojninske osnove, tako pri odmeri starostne, invalidske, vdovske oziroma družinske pokojnine kot tudi pri odmeri nadomestil iz invalidskega zavarovanja;
- nepravilno izračunana skupna pokojninska doba;
- nepravilna odmera starostne ali predčasne pokojnine zaradi neupoštevanja dodatnega odmernega odstotka za otroke;
- nepravilna odmera starostne pokojnine zaradi upoštevanja dodatnega odmernega odstotka za otroke, čeprav se dodatni odmerni odstotek za otroke ne bi smel upoštevati;
- nepravilna odmera nadomestila iz invalidskega zavarovanja zaradi nepravilno ugotovljenega zadnjega statusa zavarovanca, nepravilno ugotovljene skupne pokojninske dobe;
- nepravilno odmerjena vdovska ali del vdovske zaradi upoštevanja napačne osnove za odmero vdovske pokojnine;
- pomanjkljivo preverjanje prenehanja zavarovanja v tujini;
- neupoštevanje dobe, dopolnjene v vseh državah EU;
- napačno upoštevanje tuje dobe.

IV.2.2.7 Zastopanje v zadevah PIZ

V letu 2022 je bilo pri DSS LJ razpisanih 1.204 obravnav, od tega je bilo 296 obravnav preklicanih. Opravljenih je bilo 908 obravnav s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja (1033 v letu 2021). Zavod se je udeležil vseh 908 obravnav. Število opravljenih obravnav se je v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo za 12,1 odstotka.

Zavod je v letu 2022 vložil 351 odgovorov na tožbe (40,2 odstotka manj kot leta 2021), 72 pritožb (53,2 odstotka več kot leta 2021), 1 revizijo, 1 predlog za dopustitev revizije.

V letu 2022 so zavarovanci vložili največ tožb s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, saj je bilo kar 90,9 odstotka (319) odgovorov na tožbe pripravljenih s tega področja, s področja mednarodnega zavarovanja 4,8 odstotka (17), s področja matične evidence in prispevkov 4,3 odstotka (15). Število vloženih tožb zavarovancev zoper zavod s področja PIZ se je v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo za 41,9 odstotka.

Zavod je v letu 2022 od DSS LJ prejel 654 sodb (od tega 512 sodb DSS LJ, 137 sodb VDSS in 5 sodb VS RS) ter 1318 sklepov. Zoper 72 sodnih odločb (30 sodb in 42 sklepov) prvostopenjskega sodišča je zavod v letu 2022 vložil pritožbo. V 94 odstotkih zadev je bil izid socialnega spora na DSS LJ za zavod sprejemljiv oziroma ugoden in ni bila vložena pritožba zoper sodbo. Iz strukture pritožb lahko povzamemo, da je bilo vloženih 94,4 odstotka pritožb s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, 4,2 odstotka pritožb s področja matične evidence zavarovancev in prispevkov in 1,4 odstotka pritožb s področja mednarodnega zavarovanja. V letu 2022 so zavarovanci zoper sodne odločbe vložili 132 pritožb.

Od 47 vloženih pritožb (26 zoper sodbe in 21 zoper sklepe) v letu 2021 je bilo 33 pritožbam zavoda ugodeno ali delno ugodeno, kar pomeni 70,2-odstotno uspešnost v pritožbah, ob upoštevanju, da je 1 pritožba še nerešena, 13 pritožb zavoda je bilo zavrženih. Nekaj pritožb zavoda je bilo zavrženih zaradi drugačne dokazne ocene zunajzakonske skupnosti, nekaj zaradi drugačne ugotovitve dejanskega stanja v zvezi z ugotavljanjem neogibne potrebe po stalni pomoči in postrežbi drugega ter ocene invalidnosti. Ugodeno pa je bilo med drugim pritožbam zoper sklepe o izvedeninah, zoper stroškovni izrek sodb in pritožbam glede upoštevanja ugodnejšega vrednotenja pokojninske dobe po določbi 6. odstavka 37. člena ZPIZ-2, glede upoštevanja nadurnega dela v pokojninsko osnovo in pritožbam glede določbe 183. člena ZPIZ-2. Nekaj pritožb pa je bilo postopkovne narave.

IV.2.2.8 Komisija za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi

V letu 2022 je bilo pri komisiji MDDSZ za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi (komisija), ki deluje na podlagi tretjega odstavka 429. člena ZPIZ-2 in 103. člena ZPIZ-1, število na novo vloženih predlogov za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi 357. Skupaj s 65 predlogi iz leta 2021, ki do konca leta 2021 še niso bili rešeni, je bilo v reševanju 422 zadev, kar je 30,2 odstotka manj kot v letu 2021, ko je bilo v reševanju 605 zadev.

Predlogi predlagateljev iz prvega in drugega odstavka 103. člena ZPIZ-1 se po 1. januarju 2018 vlagajo pri območnih službah ZRSZ, na območju katere ima delodajalec sedež, ZRSZ pa po izvedenem postopku komisiji pošlje predlog z delovno dokumentacijo z ugotovitvami in s predlogom ZRSZ o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

V letu 2022 je imela komisija 35 sej in rešila 379 zadev (kar je 29,7 odstotka manj kot v letu 2021, ko je bilo rešenih 540 zadev), od tega 376 primerov glede na nameravane odpovedi pogodb o zaposlitvi delovnim invalidom in 3 primere invalidov, ki niso imeli statusa delovnega invalida. Ob tem kaže poudariti, da je komisija obravnavala več zahtevnejših zadev, večkrat pa je bilo treba obravnave zadev tudi preložiti. Komisija je po preučitvi delovne dokumentacije z ugotovitvami in predlogom ZRSZ o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi v 45 primerih obravnave preložila, in sicer zaradi preverjanja večkratnega varstva pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi in zaradi pridobivanja dodatne dokumentacije. Na dan 31. december 2022 je bilo 43 nerešenih zadev.

Komisija je v 278 primerih (73,4 odstotka vseh rešenih zadev) ugotovila, da obstaja podlaga za odpoved pogodbe o zaposlitvi brez ponudbe nove pogodbe ter podala pozitivno mnenje, v 101 primeru (26,6 odstotka rešenih zadev) pa je podala negativno mnenje ali pa je zadeve rešila na drug način, brez podaje mnenja o podlagi za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

IV.2.3 Izvedenstvo

Izvedenski organi zavoda delujejo v okviru IK, ki dajejo v postopkih po ZPIZ-2 izvedenska mnenja o invalidnosti, potrebi po stalni pomoči in postrežbi drugega, telesni okvari ter o drugih pravicah iz invalidskega zavarovanja. Opravljajo tudi izvedensko delo za uveljavitev nekaterih pravic po drugih predpisih (npr.: ocena telesne in/ali duševne prizadetosti za uveljavitev pravic po ZSVI, ocena zmožnosti za delo po ZSVarPre, ocena za uveljavljanje pravic do družinskega pomočnika po ZSV, podaja zdravniškega mnenja za potrebe izvajanja osebne asistencije ipd.) in za potrebe DSS LJ.

V letu 2022 so izvedenski organi obravnavali 48.590 zadev, kar je 21,5 odstotka več kot v letu 2021, in podali 55.128 izvedenskih mnenj, kar je 26,2 odstotka več kot v letu 2021. Večje število izvedenskih mnenj kot obravnav je posledica dejstva, da se v eni obravnavi lahko izda več izvedenskih mnenj.

IV.2.3.1 Invalidske komisije I. stopnje

IK I. stopnje so v letu 2022 obravnavale 39.614 zadev, kar je 26,6 odstotka več kot v letu 2021. Podale so 43.943 izvedenskih mnenj, kar je 29,9 odstotka več kot v letu 2021.

V letu 2022 je bilo od skupnega števila 43.943 izvedenskih mnenj na IK I. stopnje podanih:

- 10.464 ali 23,8 odstotka mnenj za oceno invalidnosti,
- 14.723 ali 33,5 odstotka mnenj za oceno potrebe po pomoči in postrežbi drugega,
- 13.513 ali 30,8 odstotka mnenj za oceno telesne okvare in
- 5.243 ali 11,9 odstotka drugih mnenj.

S spremembo pogojev za pridobitev invalidnine za telesno okvaro, ki so bili uveljavljeni s ZPIZ-2J z veljavnostjo 7. 8. 2021, se je pravica do invalidnine razširila tudi na zavarovance, ki jim je ugotovljena telesna okvara iz naslova bolezni in poškodbe (od leta 2013 so bili zavarovanci upravičeni do invalidnine za telesno okvaro le, če je ta nastala zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni). Odredba o določitvi vrst in stopenj telesnih okvar, ki je začela veljati 30. 10. 2021, določa nov seznam telesnih okvar in je, poleg že omenjene spremembe ZPIZ-2J, zelo povečala dotok zahtevkov za ocene telesnih okvar, kar je opazno tudi v številu podanih izvedenskih mnenj za oceno telesne okvare, saj jih je bilo v letu 2022 podanih kar 238,3 odstotka več kot v letu 2021.

IK I. stopnje so v letu 2022 ugotovile 815 (prvič ocenjenih) novih invalidov I. kategorije, kar je 14,1 odstotka vseh za določenega zavarovanca prvič podanih izvedenskih mnenj za oceno invalidnosti, 398 ali 6,9 odstotka novih invalidov II. kategorije, 3.193 oziroma 55,3 odstotka novih invalidov III. kategorije ter podale 529 oziroma 9,1 odstotka izvedenskih mnenj, da pri zavarovancu ni invalidnosti, in 840 oziroma 14,6 odstotka izvedenskih mnenj, da zdravljenje še ni končano.

V letu 2022 so bile najpogostejši vzrok invalidnosti bolezni v 89,5 odstotka primerov, sledile so poškodbe zunaj dela v 5,9 odstotka primerov, poškodbe pri delu v 3,2 odstotka primerov in poklicne bolezni v 0,1 odstotka primerov. Kombinirani vzrok invalidnosti je bil ugotovljen v 1,3 odstotka primerov.

Najpogostejši razlogi ocene invalidnosti so bile bolezni mišično-skeletnega sistema, in sicer v 28,7 odstotka vseh bolezenskih stanj po MKB 10, obravnavanih zaradi invalidnosti. Sledile so jim bolezni duševnih in vedenjskih motenj z 11,8 odstotka, neoplazme z 10,1 odstotka, bolezni obtočil z 8,4 odstotka in stanja po poškodbah s 7,3 odstotka vseh bolezenskih stanj.

I. kategorija invalidnosti je bila podana največkrat zaradi duševnih in vedenjskih motenj. Tem so sledile neoplazme in bolezni obtočil, nato bolezni živčevja in bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva. II. in III. kategorija invalidnosti sta bili podani največkrat zaradi mišično-skeletnih bolezenskih stanj (zlasti III. kategorija invalidnosti), sledijo jim duševne in vedenjske motnje ter neoplazme.

Registracija IV-10

ŠTEVILO PODANIH IZVEDENSKIH MNENJ ZARADI NAJPOGOSTEJŠIH BOLEZENSKIH STANJ PO KATEGORIJAH INVALIDNOSTI, 2022								
SKUPINE BOLEZNI	ZPIZ-1 in ZPIZ-2					ZPIZ		SKUPAJ
	KATEGORIJA INVALIDNOSTI					KATEGORIJA INVALIDNOSTI		
	I.	II.		III.		II.	III.	
		POLNI DELOVNI ČAS	KRAJŠI DELOVNI ČAS	POLNI DELOVNI ČAS	KRAJŠI DELOVNI ČAS			
Bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva	141	155	42	1.647	1.003	4	20	3.012
Duševne in vedenjske motnje	402	38	10	223	493	3	1	1.170
Bolezni obtočil	305	78	20	251	233	1	1	889
Neoplazme	351	40	16	114	533	1	2	1.057
Poškodbe, zastrupitve in nekatere druge posledice	75	68	13	466	140	1	8	771
Bolezni živčevja	172	16	12	125	221	1	8	555

IV.2.3.2 Invalidska komisija II. stopnje

Drugostopenjski izvedenski organ zavoda, ki deluje v okviru IK II. stopnje, je v letu 2022 obravnaval 8.976 zadev, kar je 3,1 odstotka več kot v letu 2021. Podal je 11.174 izvedenskih mnenj, kar je 14,1 odstotka več kot v letu 2021.

Senati IK II. stopnje so podali 3.596 izvedenskih mnenj, izvedenci posamezniki pa 7578. Mnenja, ki so jih podali izvedenci posamezniki, se nanašajo na revizijo izvedenskih mnenj IK I. stopnje. V teh primerih izvedenec posameznik na izvedenskem mnenju IK II. stopnje potrdi pravilnost revidiranega mnenja.

V letu 2022 je bilo od skupnega števila vseh mnenj na IK II. stopnje podanih:

- 4.460 ali 40,0 odstotka mnenj za oceno invalidnosti,
- 2.236 ali 20,0 odstotka za oceno potrebe po pomoči in postrežbi drugega,
- 4.351 ali 38,9 odstotka za oceno telesne okvare in
- 127 ali 1,1 odstotka drugih mnenj.

Drugostopenjski izvedenski organ zavoda je spremenil 12,6 odstotka izvedenskih mnenj prvostopenjskega izvedenskega organa, kar je 9,4 odstotne točke manj kot v letu 2021.

V pritožbenem postopku je IK II. stopnje podala 2764 izvedenskih mnenj, kar je 22,2 odstotka manj kot v letu 2021. Na podlagi pritožbe je bilo spremenjenih 31,6 odstotka izvedenskih mnenj prvostopenjskega organa zavoda, kar je za 13,6 odstotne točke manj kot v letu 2021. Vzroki za spremembe v pritožbenem postopku so predvsem v tem, da so zavarovanci osebno pregledani in zelo pogosto prinesejo s sabo veliko nove medicinske dokumentacije, tudi zavarovanci v svoji pritožbi pogosto priložijo veliko dodatne medicinske dokumentacije, ki ni bila dostopna izvedencem IK I. stopnje, je pa nastala pred izdajo odločbe in jo je kot tako, v skladu z veljavno zakonodajo, IK II. stopnje morala upoštevati pri svoji obravnavi.

Od vseh podanih pozitivnih mnenj IK I. stopnje je bilo v revizijo poslanih 7578 mnenj, kar je 24,7 odstotka več kot v letu 2021. IK II. stopnje je v letu 2022 v reviziji na senatih podala 832 izvedenskih mnenj, 6746 izvedenskih mnenj je bilo potrjenih s strani izvedencev posameznikov. Na senatih IK II. stopnje je bilo spremenjenih 538 izvedenskih mnenj ali 7,0 odstotka vseh revizij, kar je 1,0 odstotne točke manj kot v letu 2021. Obseg revizij naključno izbranih izvedenskih mnenj prvostopenjskega izvedenskega organa je bil v letu 2022 povečan zaradi povečanega števila izvedenskih mnenj v reviziji za oceno telesne okvare.

Izvedenskih mnenj po pritožbi po reviziji je bilo 103 (3,8 odstotka vseh pritožb).

Na zaprosilo DSS LJ je drugostopenjski izvedenski organ v letu 2022 podal 29 izvedenskih mnenj, kar je 3,4 odstotka manj kot v letu 2021. Spremenjenih je bilo 17 mnenj (58,6 odstotka), in sicer zaradi na novo pridobljene medicinske in delovne dokumentacije med sodnim postopkom, izvidov sodnih izvedencev ali Komisije za izvedenska mnenja Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in Mariboru, ter Komisije za izvedenska mnenja KIMDPŠ v Ljubljani, vsebine zdravstvenega kartona zavarovane osebe in morebitnega oglada delovnega mesta zavarovanca.

Najpogostejši razlogi ocene invalidnosti drugostopenjskega izvedenskega organa zavoda so bolezni mišično-skeletnega sistema 1220 (27,4 odstotka), sledijo jim bolezni duševnih in vedenjskih motenj 683 (15,3 odstotka), neoplazme 656 (14,7 odstotka) in bolezni obtočil 489 (10,9 odstotka). Velikokrat so razlogi ocene dejavniki, ki vplivajo na zdravstveno stanje poškodbe in zastrupitve in drugi primeri zunanjih vzrokov 345 (7,8 odstotka) ter 1057 (23,7 odstotka) drugih bolezni in je največ bolezni živčevja.

Izvedenci IK II. stopnje so v letu 2022 podali 286 sodnih pripomb na izvedenska mnenja sodnih izvedencev, kar je 59 manj kot v letu 2021.

IV.2.3.3 Prikaz drugih aktivnosti dela

V letu 2022 so IK I. in II. stopnje obravnavale 547 zahtevkov CSD in MDDSZ, in sicer zahtevke za oceno dodatka za pomoč in postrežbo ter trajne nezmožnosti za delo po ZSVI, po ZSVarPre za oceno dodatka za pomoč in postrežbo ter ocene za družinske pomočnike po ZSV. Podanih je bilo tudi 68 ocen na podlagi 54. člena ZSVarPre, ko so zavarovanci sami (ali preko CSD) plačali izvedenska mnenja. Skupaj je bilo tako v sodelovanju s CSD in MDDSZ obravnavanih 615 zahtevkov.

Na podlagi 3. člena Pravilnika o osebni asistenci je bila med zavodom in Inštitutom RS za socialno varstvo in zavodom sklenjena Pogodba o sodelovanju v postopkih za uveljavljanje pravice do osebne asistencije, po kateri zdravniki izvedenci na podlagi zahtevka komisije na inštitutu podajo zahtevek za izdajo zdravniškega mnenja. Pogodba je začela veljati 1. 6. 2022 in od tega datuma dalje je bilo do konca decembra 2022 obravnavanih 8 primerov in tudi podanih 8 zdravniških mnenj.

V skladu s 94. členom ZPIZ-2 (kontrolni pregled po uradni dolžnosti) je bilo v letu 2022 obravnavanih 55 ovadb, ki navajajo neustrezno ravnanje uživalcev pravic, ki so pridobili pravice iz invalidskega zavarovanja, ali pa te pravice zavarovancem naj ne bi pripadale, 14 zavarovancev je bilo vabljenih na kontrolni pregled.

Leta 2022 je v izvedenskih organih zavoda sodelovalo 201 izvedencev medicinske in nemedicinske stroke (12 več kot v letu 2021).

V letu 2022 je Sektor za izvedenstvo organiziral 3 predavanja v namen razjasnitve vprašanj, ki jih je povzročil nov Seznam telesnih okvar in tudi zaradi posodabljanja izvedenske prakse na različnih področjih. Strokovno srečanje dne 17. 5. 2022 je bilo namenjeno izvedenski praksi s področja kardiologije na temo »Kriteriji za oceno zmogljivosti kardiovaskularnega sistema«. Izobraževanja se je udeležilo 72 udeležencev. Izobraževanje je zaradi covid razmer potekalo hibridno, torej v živo in preko spleta.

3. 11. 2022 je potekalo predavanje na temo »Sodobno zdravljenje raka dojke« in predavanje »Duševna stiska pri bolnicah z rakom dojke«. Predavanje je bilo namenjeno Izvedenski praksi s področja onkologije. Udeležencev je bilo 66. Izobraževanje je potekalo preko spleta.

14. 12. 2022 je bilo organizirano še tretje predavanje za posodobitev izvedenske prakse ZPIZ-a glede aktualnih smernic zdravljenja krvnih bolezni na temo »Krvne bolezni, ki vplivajo na delazmožnost in tiste, katere ne«. Udeležencev je bilo 77. Izobraževanje je potekalo hibridno. Vsa predavanja so bila organizirana preko Zdravniške zbornice Slovenije, zdravniki so prejeli tudi kreditne točke, ki se bodo upoštevale za podaljšanje licenc.

Zavod si je za novo organizacijo medicinskega izvedenstva (enotni in samostojni izvedenski organ v RS) prizadeval tudi v letu 2022, z nadaljevanjem dela posebne delovne skupine strokovnjakov zavoda in ZZS (ustanovljene v novembru 2021) z nalogo racionalizacije in poenotenja postopkov ocenjevanja delazmožnosti. Skupina je pripravila določene podlage za spremembo predpisov s področja invalidske zakonodaje in poklicne rehabilitacije ter preučila možnosti za uvedbo enotnega izvedenskega organa.

Za zagotovitev racionalnejših postopkov pri priznanju začasne nezmožnosti za delo na ZZS in pri postopkih o ugotavljanju trajne nezmožnosti za delo na zavodu ter z namenom čimprejšnje vrnitve zavarovanca v proces dela s poklicno rehabilitacijo, je zavod sodeloval v pilotskem projektu s področja poklicne rehabilitacije v okviru Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Soča. Projekt, ki je financiran s strani Evropske unije, bo omogočil preizkus sodelovanja izvedenskih organov ZZS, zavoda ter izvajalcev poklicne rehabilitacije v enotnem postopku in nakazal potrebne spremembe invalidske zakonodaje na področju poklicne rehabilitacije.

IV.2.4 Nakazovanje pokojnin in drugih prejemkov

Zavod je pri doseganju ciljev poslovne uspešnosti in zadovoljstva uživalcev pokojninskih in drugih prejemkov v letu 2022 sledil viziji in strategiji poslovanja v skladu z Razvojnim programom zavoda za obdobje 2022–2025. Velik vpliv na poslovanje zavoda so v letu 2022 predstavljale novo uveljavljene zakonske spremembe in interventna zakonodaja. Poleg tekočega izplačevanja prejemkov, obračunavanja akontacije dohodnine v skladu z davčno zakonodajo, obračunavanja obveznosti za obvezno zdravstveno zavarovanje uživalcev ter zagotavljanja pravilnosti finančnih podatkov o obdelavi nakazil in prepovedi v SEPA okolju je zavod strokovno, učinkovito in odgovorno izvajal tudi realizacijo odločb o priznanih pravicah, izvrševal sodne in davčne sklepe o izvršbi ter upravno izplačilne prepovedi v skladu z ZIZ, ZDavP-2 in ZFPPIPP. Skrbel je tudi za preprečevanje neupravičenih izplačil po smrti z dnevним osveževanjem podatkov iz e-CRP in z mesečno elektronsko izmenjavo podatkov s tujimi nosilci socialnega zavarovanja, preprečevanje nastanka preplačil in stremel k čim krajšemu času od izdaje do realizacije odločbe. Zaradi znižanja števila nakazil pokojninskih in ostalih prejemkov preko poštne dostave zavod tudi v letu 2022 beleži znižanje stroškov poslovanja, kar se pozitivno odraža po stanju december 2022/2021 v 15,2-odstotnem znižanju števila nakazil preko poštne dostave. V decembru 2022 je bilo preko poštne dostave izplačanih 10.633 nakazil (12.444 decembra 2021) v znesku 5.461.250 evrov (5.673.505 evrov decembra 2021), kar predstavlja 1,0 odstotka vseh decembrskih nakazil (1,3 odstotka v decembru 2021).

Zavod je v letu 2022 izvedel 10.107.853 posamičnih nakazil, kar predstavlja 5,8-odstotni porast glede na leto 2021 in za 7,7 odstotka več od načrtovane vrednosti. Uživalcem je bilo skupno nakazanih 11.648.290 pokojnin in drugih denarnih prejemkov (11.070.524 v letu 2021), kar je 5,2 odstotka več kot preteklo leto.

Preglednica IV.17

ŠTEVILO NAKAZIL PO VRSTI NAKAZILA, 2021 IN 2022			
VRSTA POKOJNINE	ŠTEVILO NAKAZIL V 2021	ŠTEVILO NAKAZIL V 2022	STOPNJA RASTI (%)
Nakazila prejemkov v RS	8.488.985	9.004.493	6,1
Nakazila dodatkov k tuji pokojnini v RS	7.399	6.840	-7,6
Nakazila v države EU	534.413	550.058	2,9
Nakazila v ostale države	525.460	546.462	4,0
SKUPAJ NAKAZILA	9.556.257	10.107.853	5,8

V primerjavi z letom 2021 so porasla nakazila prejemkov v RS za 6,1 odstotka, nakazila v države EU za 2,9 odstotka, nakazila v ostale države za 4,0 odstotka, medtem ko pri nakazilih dodatkov k tuji pokojnini v RS zavod beleži zmanjšanje za 7,6 odstotka.

Preglednica IV.18

POVPREČNO ŠTEVILO UŽIVALCEV POKOJNIN S PREBIVALIŠČEM V TUJINI IN STOPNJE RASTI, 2013-2022										
VRSTA	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Povprečno število	76.342	80.384	83.091	85.108	87.482	89.859	91.646	94.211	95.421	98.086
Stopnja rasti (%)	7,8	5,3	3,4	2,4	2,8	2,7	2,0	2,8	1,3	2,8

Zavod je v letu 2022 v skladu z uredbo EU in bilateralnimi mednarodnimi sporazumi izplačal pokojnine in druge denarne prejeme v povprečju mesečno 98.086 uživalcem iz 56 držav. Med letoma 2013 in 2022 se je povprečno število uživalcev pokojnin z bivališčem v tujini povečalo za 28,5 odstotka, kar je razvidno iz preglednice IV.18.

V decembru 2022 je zavod 99.858 uživalcem, ki prebivajo v tujini, izplačal pokojnino in druge prejeme, in sicer:

- 45.857 uživalcem v države območja EU in EGS,
- 43.112 uživalcem v države, s katerimi je sklenjen bilateralni sporazum,
- 2636 uživalcem v države, s katerimi je uveljavljena reciprociteta z RS, ter
- 8253 uživalcem iz tujine na osebni račun, odprt pri banki v RS.

IV.2.4.1 Izvedbene aktivnosti v letu 2022

Na podlagi ZDUPŠOP oziroma PKP10 je bilo v januarju 2022 izvedeno izplačilo solidarnostnega dodatka za 298.147 uživalcev pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja s stalnim prebivališčem v RS.

Januarja 2022 je bila po ZPIZ-2L izvedena dodatna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov v treh različnih odstotkih v odvisnosti od datuma uveljavitve prejema.

Zaradi uveljavitve ZFRO in ZINNI s 1. 1. 2022 je zavod v januarju 2022 prilagodil postopke nakazovanja in načine poročanja o izvedenih izplačilih.

Zavod je konec januarja 2022 vsem uživalcem pokojnin, nadomestil iz invalidskega zavarovanja, priznavalnin ter drugih denarnih prejemkov, rezidentom RS, posredoval povzetek obračuna pokojninskih in invalidskih prejemkov, izplačanih v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2021. Potrdila o obračunanih pokojninskih in drugih prejemkih so bila posredovana tudi vsem nerezidentom RS, katerim je bila med letom od prejema obračunana in dejansko odtegnjena akontacija dohodnine, kot tudi zavezancem, ki so jim bili v letu 2021 izplačani prejemki, ki se skladno z davčno zakonodajo povprečijo.

Redna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov za 4,4 odstotka je bila izvedena v februarju 2022, ob tem je bila izplačana tudi razlika za januar 2022. Zavod je izvedel tudi obračun višine nadomestil po ZSVI, vezano na izredno uskladitev družinskih pokojnin v januarju in redno uskladitev v februarju 2022. V februarju je bila izvedena tudi uskladitev preživnin.

V februarju 2022 je zavod na podlagi ZDUPŠOP oziroma PKP10 zagotovil izplačilo solidarnostnega dodatka za 408 uživalcev pokojnin z začasnim bivališčem v RS in za 5973 uživalcev nadomestil po ZSVI.

V februarju in marcu 2022 je zaradi situacije v Ukrajini zavod v sodelovanju z Banko Slovenije iskal ustrezne načine za izplačila prejemkov 4275 uživalcem, ki so imeli račune odprte v RS pri banki v ruski lasti, oziroma 7 uživalcem, katerim se je pokojnina nakazovala v Rusijo.

V marcu 2022 je bila izvedena uskladitev zneskov dodatka za pomoč in postrežbo za 4,9 odstotka ter nadomestil, priznanih po ZSVI.

V aprilu 2022 se je, upoštevajoč novelo ZDoh-2Z, prilagodil davčni modul zaradi spremembe obračuna akontacije dohodnine pri družinskih pokojninah in ponovne uvedbe seniorske olajšave za starejše od 70 let.

Izplačilo solidarnostnega dodatka za odpravo posledic energetske revščine upravičencem po ZUOPVCE je bilo realizirano v aprilu 2022 za 432.943 uživalcev pokojnin in invalidskih nadomestil in za 5961 uživalcev po ZSVI.

Vezano na izvedena izplačila solidarnostnih dodatkov po ZDUPŠOP oziroma PKP10 in ZUOPVCE je bilo v letu 2022 izvedenih več izmenjav podatkov z MDDSZEM in MKGP. Izplačilo solidarnostnih dodatkov na podlagi interventne zakonodaje iz leta 2020, 2021 in 2022 je za nove uživalce zavod izvajal tekom celega leta.

Na podlagi ZPIZ-2M so se v letu 2022 uskladile tudi invalidnine za telesno okvaro za 4,9 odstotka z veljavnostjo od 1. 3. 2022 dalje. Izplačilo le teh je bilo izvedeno v aprilu 2022, vključno s poračunom za marec 2022.

Zavod je v letu 2022 na podlagi 77. člena ZIPRS2223 izplačal letni dodatek, pri čemer je podatke o višini tuje pokojnine za potrebe obračuna letnega dodatka pridobil s strani uživalcev preko izpolnjenih izjav. Od posredovanih 134.264 izjav o višini tuje pokojnine (132.818 v letu 2021) je zavod prejel podatke o višini tujih pokojnin za 113.582 uživalcev, od tega za 90.865 v papirni obliki, 22.717 uživalcev pa je podatke oddalo v elektronski obliki. Skupno je zavod v letu 2022 prejel 3,2 odstotka več vrnjenih izjav o višini tuje pokojnine kot v letu 2021. Vsem tistim uživalcem, za katere zavod podatkov o višini tuje pokojnine ni prejel do zakonsko določenega roka, se je letni dodatek izplačal v novembru 2022 v najnižji višini oziroma manj, če uživalec prejema pokojnino, odmerjeno v sorazmernem delu. Obračun in izplačilo letnega dodatka sta bila skladno z zakonodajo izvedena pravočasno v juniju, septembru in novembru 2022. O izplačilu letnega dodatka so bili uživalci obveščeni pisno preko obvestil o nakazilu.

Z avstralskim, italijanskim in makedonskim nosilcem socialnega zavarovanja so potekale aktivnosti za čimprejšnjo vzpostavitev elektronskega načina izmenjave podatkov o smrti.

Elektronska izmenjava podatkov o smrti je bila v letu 2022 izvedena povprečno mesečno za 80.079 uživalcev, kar predstavlja 80,7 odstotka vseh uživalcev s stalnim oziroma začasnim bivališčem v tujini (v letu 2021 je ta delež znašal 75,3 odstotka). V oktobru 2022 je zavod izvedel avtomatsko preverjanje upravičenosti do nadaljnjega izplačevanja za 76,7 odstotka uživalcev z bivališčem v tujini, ostalim 18.742 pa je v izpolnitev posredoval obrazce. Zavod je na ta način zagotovil znižanje stroškov za izvajanje preverjanja upravičenosti do nadaljnjega izplačevanja prejemkov. Delež avtomatizacije je bil konec leta 2022 nižji kot konec leta 2021, ko je znašal 78,6 odstotka, zaradi naraščajočega števila uživalcev, živečih v tujini.

Z elektronsko izmenjavo podatkov z enotno evidenco MIZŠ o statusu šolanja za uživalce družinskih pokojnin je bilo v letu 2022 podaljšanje upravičenosti nadaljnjega izplačevanja družinske pokojnine zagotovljeno v povprečju mesečno 4782 uživalcem družinskih pokojnin, kar pomeni 80,1-odstotno avtomatizacijo na tem področju. Preko šolskih potrdil v papirnati obliki se upravičenje preverja le še za šolajoče v tujini.

V oktobru 2022 so potekale aktivnosti za izplačilo novega solidarnostnega dodatka za upravičence po ZSVI v obdobju od novembra 2022 do marca 2023.

Na podlagi ZZUOPD je zavod v začetku novembra 2022 izplačal dodatek za 7442 uživalcev po ZSVI.

Na podlagi ZNUPPU je bilo v novembru in decembru 2022 izvedeno izplačilo povečanega dela prejemkov v višini 4,5 odstotka.

Po uradni dolžnosti je bilo na podlagi ZPIZ-2M skupaj preračunanih 19.290 primerov (18.037 v novembru 2022 in 1.253 v decembru 2022), uživalcem je bila izplačana tudi pripadajoča razlika pokojnine od 1. 4. 2022 dalje.

Izdelana je bila programska podpora, ki je omogočala spremljavo finančnih učinkov na podlagi ZPIZ-2H in ZPIZ-2K.

Na področju mednarodne izterjave prispevkov za socialno varnost, ki jo zavod izvaja v skladu z Uredbo 883/2004 in določbami 75. do 86. člena Uredbe št. 987/2009 (ES), so se izvajale aktivnosti za vzpostavitev elektronske izmenjave podatkov s FURS. V letu 2022 je zavod v tujino posredoval 637 zadev in prejel plačilo v 74 zadevah v višini 170.865,36 evra, praviloma pa dolžniki po navedenih izvršilnih naslovih izvajajo plačila neposredno na FURS. Znesek plačil, ki ga beleži zavod v letu 2022, je v primerjavi z letom 2021 višji za 200,5 odstotka, saj gre za dolgotrajne postopke in se učinek izterjave pokaže tudi z nekajletnim zamikom.

Delo na projektu tretje faze prenove programske opreme za nakazovanje pokojnin v okviru izgradnje novega IS zavoda se je nadaljevalo tudi v letu 2022, pri čemer so se aktivnosti na projektu prilagajale izvedbi ostalih prioritetnejših nalog kot posledici sprememb zakonodaje. Izdelane rešitve v okviru prenove poslovnih procesov in izgradnje nove aplikativne podpore bodo omogočale izdelavo celovitih rešitev, s čimer bo vzpostavljena nova programska oprema za izvajanje obdelav in povezave v novem IS.

Zavod je nadaljeval z aktivnostmi, ki so vezane na elektronsko izmenjavo podatkov s sodiščem, in sicer glede izmenjave podatkov o višini zapadlih neizplačanih zneskov po pokojnih uživalcih za potrebe zapuščinskih postopkov kot tudi za vzpostavitev elektronskega sprejema podatkov o sodnih sklepih o izvršbi, izdanih na podlagi verodostojne listine, in avtomatske obdelave podatkov pri mesečnih obdelavah.

Nadaljevala so se prizadevanja, da se čim več podatkov o višini prejemkov posreduje zunanjim institucijam v elektronski obliki. S tem namenom je bil z javnim medobčinskim skladom Mestne občine Maribor v januarju 2022 podpisan sporazum in tehnični protokol o elektronski izmenjavi podatkov o višini prejemkov.

V zadnji četrtini leta 2022 so potekale aktivnosti za prenos podatkov med zavodom in ZZZS, vezane na ZDOsk, ter aktivnosti, vezane na izvedbo preračunov (znižanja) delov pokojnin s 40 odstotkov na 20 odstotkov ter delnih pokojnin s 1. 1. 2023 po ZPIZ-2G.

IV.2.4.2 Aktivnosti za izvedbo obračuna pokojninskih in drugih prejemkov

Med pomembnejše naloge s področja nakazovanja pokojnin sodi izvrševanje izdanih odločb. Posledica obračuna prejetih in pripadajočih zneskov je lahko nakazilo ali preplačilo. V letu 2022 je bilo realiziranih 109.773 odločb, kar je 0,5 odstotka manj kot v letu 2021. Od skupnega števila odločb se 62,1 odstotka nanaša na odločbe o prvem priznanju pravice in 37,9 odstotka na odločbe o ponovni odmeri že priznane pravice. Število odločb o prvem priznanju pravice se je v primerjavi z letom 2021 zvišalo za 9,9 odstotka, medtem ko se je število odločb o ponovni odmeri pravice znižalo za 13,9 odstotka. Zavod si vseskozi prizadeva, da uživalci pripadajoča sredstva prejmejo v najkrajšem možnem času in odločbe o prvem priznanju pravice rešuje prioritarno. Povprečni čas od datuma izdaje odločbe do priprave obračuna za nakazilo za leto 2022 znaša 23,5 dni, kar je 8,5 dni več od planiranega. Vzrok je v tem, da zavod sledi cilju, da je čim več odločb izdanih pred datumom priznane pravice, tudi do 2 meseca pred zapadlostjo priznanih zneskov, in jih posledično še ni možno realizirati, ker zneski še ne zapadejo v izplačilo. Na podaljšanje časa deloma vpliva tudi poračunavanje različnih dodatkov, priznanih na podlagi interventnih zakonov, ko je uživalcu z odločbo priznana pravica za nazaj in datum priznane pravice posega v obdobje, ko so bili ti zakoni sprejeti.

Zavod je na področju nakazovanja pokojnin izvedel še 342.954 drugih opravil, kar je za 5,2 odstotka več kot v letu 2021. Največji delež predstavlja realizacija izjav o višini tuje pokojnine, in sicer 26,5 odstotka. Med druga zahtevnejša opravila sodijo potrdila, s katerimi uživalci dokazujejo, da so živi, v deležu 9,5 odstotka, zahtevki za spremembo naslova za nakazilo in za pošiljanje obvestil v deležu 5,5 odstotka, zahtevki dedičev za izplačilo pripadajočih neizplačanih pokojnin na podlagi izdanih sklepov o dedovanju v deležu 4,9 odstotka ter priprava specifikacij in pojasnil sodiščem v deležu 4,9 odstotka.

V letu 2022 se je za 26,6 odstotka zmanjšala priprava specifikacij in pojasnil sodiščem v zapuščinskih zadevah, saj so sodišča o višini neizplačanih sredstev za umrle uživalce poizvedovala v 11.967 primerih (16.310 primerov v 2021), kar je posledica manjšega števila umrlih uživalcev ob koncu leta 2021. Na področju mednarodne izterjave prispevkov je bilo realiziranih 33,7 odstotka več primerov kot leto prej (3.514 zadev v 2022, v 2021 pa 2.628 zadev). Zavod je izvajal tudi različne kontrolne mehanizme in aktivnosti, povezane s povračili neupravičeno izplačanih prejemkov po smrti uživalcev.

V letu 2022 je zavod iz e-CRP in v okviru e-izmenjave podatkov s tujimi nosilci zavarovanja prejel podatek o datumu smrti v 28.032 primerih, kar je za 3,2 odstotka manj kot v letu 2021. Število izstavljenih zahtevkov za povračilo neupravičeno izplačanih prejemkov po smrti uživalcev, ki jih zavod posreduje bančnim institucijam, se je povečalo. Skupno je bilo izstavljenih 9.815 tovrstnih zahtevkov (8.842 v letu 2021), kar je 11 odstotkov več kot preteklo leto. Od vseh izstavljenih terjatev v letu 2022 zavod beleži prejeta plačila in s tem zaključek postopka izterjave v 91 odstotkih primerov (v letu 2021 v 90,4 odstotka primerov).

Preglednica IV.19

ŠTEVILO POSAMEZNIH VRST OBRAČUNANIH IZVRŠILNIH NASLOVOV OZIROMA ODTEGLJAJEV, 2021-2022			
LETO	ŠTEVILO OBRAČUNANIH PREMIJ ZA PZZ	ŠTEVILO OBRAČUNANIH DAVČNIH, SODNIH SKLEPOV TER ADMINISTRATIVNIH PREPOVEDI	SKUPAJ
2021	2.732.693	203.837	2.936.530
2022	2.629.163	181.126	2.810.289

V letu 2022 je zavod obdelal 74.665 novo dospelih davčnih in sodnih sklepov o izvršbi in 5.585 upravno izplačilnih prepovedi. Skupno je bilo pri obračunu mesečnih pokojnin odtegnjenih 2.810.289 prepovedi od pokojninskih in drugih prejemkov.

Zavod beleži v letu 2022 glede na leto prej znižanje tako števila obračunanih premij za dopolnilno zdravstveno zavarovanje (za 3,8 odstotka) kot tudi števila obračunanih davčnih in sodnih sklepov o izvršbi ter upravno izplačilnih prepovedi (za 11,1 odstotka). Slednje je posledica nižje plačilne sposobnosti uživalcev pokojninskih in invalidskih prejemkov in večjega števila umrlih.

Veliko pozornosti je zavod v letu 2022 namenil izboljšanju kakovosti storitev pri podajanju informacij s področja nakazovanja pokojnin in digitalizaciji odtegovanja.

ŠTEVILO POSREDOVANIH INFORMACIJ, 2021 IN 2022			
VRSTA INFORMACIJE	ŠTEVILO		STOPNJA RASTI (%)
	2021	2022	
Pisni odgovori, dopisi in druga pojasnila	103.863	114.538	10,3
Telefonske informacije	55.985	58.766	5,0
Izdana potrdila o višini prejemkov	11.110.737	11.165.486	0,5
Informacije ob uradnih dnevih na informacijski točki	3.591	8.285	130,7

Število pisnih odgovorov, dopisov in pojasnil se je v primerjavi z letom 2021 povečalo za 10,3 odstotka. Število avtomatsko kreiranih dopisov predstavlja 20,7 odstotka vseh posredovanih dopisov (v letu 2021 12,6 odstotka). Med pisnimi odgovori prevladujejo pojasnila sodiščem, vezana na pripadajoča sredstva dedičem, in dopisi na poizvedbe tujih zavodov o višini pokojnine.

V primerjavi z letom 2021 zavod beleži porast števila podanih telefonskih informacij za 5,0 odstotka in podanih informacij na informativni točki za 130,7 odstotka kot posledico ponovnega odprtja zavoda za stranke brez omejitev, ki so jih v letu pred tem narekemale epidemiološke razmere. Zavod si je skozi celo leto prizadeval, da uživalce prejemkov o aktualnih novostih obvešča preko sredstev javnega obveščanja in zavodove spletne strani ter individualno preko zapisov na obvestilih o nakazilu.

Število vseh izdanih potrdil o višini prejemkov je primerljivo z letom 2021, saj je višje za 0,5 odstotka. Potrebo po pripravi pisnih potrdil znižujejo predvsem storitve, ki jih je zavod razvil za področje elektronske izmenjave podatkov v obliki e-posredovanja podatkov za potrebe zunanjih institucij (8.433.340 za FURS, 929.409 za MDDSZEM, 7.494 za tuje zavode in 210 za ARSKTRP), e-poizvedb s strani zunanjih institucij (preko storitve e-sociala je bilo izvedenih 1.704.740 poizvedb, sodišča pa so uporabila storitev BiZPIZ v 8.389 primerih, skupno so opravili 9.156 vpogledov), e-vpogledov s strani uživalcev preko spleta (66.846 vpogledov oziroma za 51,1 odstotka več kot v letu 2021), avtomatskega telefonskega odzivnika (1.700 poizvedb oziroma za 1,3 odstotka manj kot v letu 2021) ter digitalnega potrdila o nakazanih prejemkih (308 uživalcev oziroma 31,6 odstotka več kot v letu 2021). Fizično izdana potrdila (13.050) so se v primerjavi z letom 2021 znižala za 0,8 odstotka in v letu 2022 predstavljajo le 0,1 odstotka vseh s strani zavoda posredovanih podatkov o višini prejemkov.

IV.2.5 Ostale aktivnosti in statistika

IV.2.5.1 Ostale aktivnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Tudi preteklo leto lahko označimo kot leto sprejema ter vložitve več predlogov novel ZPIZ-2, ki pa razen prve ZPIZ-2L, ki je s 1. januarjem 2022 odpravila različno višino preteklega primanjkljaja pri usklajevanju pokojnin uživalcev, upokojenih do konca leta 2011, niso sistemske narave, saj se v pretežni meri nanašajo na izboljšanje položaja posameznih skupin uživalcev prejemkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Takšne parcialne rešitve pa v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja vnašajo nova nesorazmerja.

Novela ZPIZ-2M je uveljavila nekatere nove pravice, drugim upravičencem pa izboljšala odmero pravic. Vzpostavila je tudi zakonsko podlago za razporejanje sredstev za rekreativne, športne in kulturne dejavnosti uživalcev pokojnin in prejemnikov nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki jih organizirajo reprezentativne invalidske organizacije za delovne invalide ter zveze in organizacije, organizirane na ravni države. Uvedena je bila možnost, da moški v določenih primerih lahko uveljavijo dodatni odmerni odstotek za otroke (ne glede na pogoj uživanja nadomestila iz naslova starševstva), urejeno je bilo redno usklajevanje invalidnin za

telesno okvaro, določen je bil znesek najnižje pokojnine za zavarovance s pretežnim delom zavarovanja za ožji obseg pravic iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti in dopolnjeno pokojninsko dobo v enaki dolžini, kot se zahteva za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, določenim upravičencem pa je bila zagotovljena ugodnejša odmera vdovske oziroma družinske pokojnine.

V predlogu ZPIZ-20 je v aprilu 2022 Državni svet RS predlagal, da bi se zavarovancem, ki so delali s krajšim delovnim časom od polnega in prejeli nadomestilo iz invalidskega zavarovanja, pri izračunu pokojninske osnove upoštevalo, kot da so delo opravljali s polnim delovnim časom. Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide v II. obravnavi ni sprejel predloga novele in je pozval MDDSZ, da do konca leta 2022 pripravi predlog novele Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, s katero se bo celovito odpravila navedena anomalija pri izračunu pokojninske osnove. Glede na navedeno je bil zakonodajni postopek v zvezi s predlogom ZPIZ-20 v novembru 2022 zaključen.

Konec avgusta 2022 je skupina poslank in poslancev vložila predlog nove novele ZPIZ-2P, ki zajema dvig najnižje pokojninske osnove s 76,5 odstotka povprečne mesečne plače, izplačane v RS v preteklem koledarskem letu, zmanjšane za povprečno stopnjo davka in prispevkov in usklajene za odstotek uskladitve pokojnin od 1. januarja tekočega koledarskega leta, na 78 odstotkov takšne povprečne mesečne plače, poleg tega pa izplačilo starostne pokojnine najmanj v višini zneska, opredeljenega kot prag tveganja revščine ter ponovno uvedbo pravice do državne pokojnine za osebe, ki nimajo pravice do pokojnine iz domačega ali tujega javnega pokojninskega sistema, izpolnjujejo pogoj premoženjskega cenusa, pogoj starosti 65 let in najmanj 30 let prebivanja v RS med 15. in 65. letom starosti.

Skupina poslank in poslancev je v oktobru 2022 vložila predlog novele ZPIZ-2R, v skladu s katero naj bi se zavarovancem, ki izpolnijo pogoje za »polno« starostno upokožitev in za katere delodajalec zaradi delovnih potreb izkaže interes po ponovni zaposlitvi, omogočilo hkratno prejetje celotne starostne pokojnine in opravljanje dela s polnim delovnim časom.

Zavod je v preteklem letu sodeloval z resornim ministrstvom s pripravo mnenj, predlogov in pripomb v zvezi s predlogi novel ZPIZ-2 v zakonodajnem postopku, poleg tega pa tudi pri razreševanju odprtih vprašanj glede izvajanja ZPIZ-2.

V minulem letu so bili na zavodu pripravljeni in sprejeti vsi potrebni splošni akti za izvajanje obveznega zavarovanja.

V zvezi s pripravo na začetek izvajanja Zakona o dolgotrajni oskrbi je zavod zlasti v prvi polovici preteklega leta intenzivno sodeloval z ZZZS pri pripravi potrebnih sprememb navedenega zakona in določb ZPIZ-2 ter pri pripravi izmenjave podatkov med zavodoma, v določeni meri pa je zavod sodeloval tudi z MZ. Tema razgovorov z ZZZS je bila tudi boljše vodenje postopkov ocenjevanja trajne in začasne nezmožnosti za delo.

V avgustu je zavod aktivno sodeloval pri pripravi predloga Zakona o začasnih ukrepih za odpravo posledic draginje za najbolj ranljive skupine prebivalstva.

V preteklem letu so se z MORS razreševala vprašanja izvajanja Zakona o službi v slovenski vojski.

Sodelovanje s FURS se je nanašalo na pripravo protokolov zaradi prenove REK obrazcev, na posredovanje REK obrazcev za gospodinjске pomočnice in na izvajanje 40.a člena ZPIZ-2, to je na omejitve izplačevanja dela pokojnine, višje delne pokojnine in višjega sorazmernega dela pokojnine.

Z MJU so potekali razgovori na temo prevzema dokumentov CEH zaradi izvedbe novele Zakona o poslovnem registru, z MIZŠ pa je zavod sodeloval pri razreševanju vprašanj v zvezi s priznanjem in odmero pravice do starostne pokojnine po ZIPO.

Dne 27. januarja 2022 je bil zavod udeležen na spletni zaključni konferenci in delavnici OECD – Reforma pokojninskega sistema v Sloveniji, dne 1. marca 2022 pa na seminarju OECD glede invalidskega zavarovanja, in sicer v okviru projekta celostne zasnove reforme pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki se izvaja na podlagi Programa za podporo strukturnim reformam (SRSP) pri Evropski komisiji.

V januarju 2022 je bil z MDDSZ in KIMDPŠ organiziran sestanek glede priprave in usklajevanja Uredbe o merilih in kriterijih za ugotavljanje in določanje delovnih mest, za katera je obvezna vključitev v poklicno zavarovanje.

Zavod je bil dne 24. maja 2022 udeležen tudi na Dnevih medgeneracijskega sožitja 2022.

Dnevi delovnega prava in socialne varnosti (26. in 27. maja 2022) so bili s soudeležbo zavoda med drugim posvečeni tudi demografskim trendom in medgeneracijski solidarnosti v pokojninskem zavarovanju ter dolgotrajni oskrbi.

Dne 12. in 13. septembra 2022 je bila v Portorožu organizirana 5. konferenca pokojninskega in invalidskega zavarovanja, glavne obravnavane teme pa so bile vpliv družbenoekonomskih razmer na izvajanje pravice do socialne varnosti, izzivi in prihodnji razvoj pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter izvedba dolgotrajne oskrbe v praksi.

Dne 15. novembra so se predstavniki zavoda sestali s predstavniki IMF.

V letu 2022 je zavod od Evropske komisije in OECD prejemal v pregled gradiva, ki so se nanašala na stanje pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji, in nanje podajal pripombe. Treba je bilo uskladiti tudi določene definicije parametrov iz sistema PIZ zaradi priprav dveh mednarodnih poročil, to sta Poročilo o staranju 2024 in Poročilo o ustreznosti pokojnin 2024. Poročili se pripravljata periodično na tri leta in sta rezultat sodelovanja Evropske komisije z državami članicami EU-27. Pri izdelavi Poročila o staranju je zavod v letu 2022 za medresorsko delovno skupino, ki jo je imenovala Vlada RS za pripravo dolgoročnih projekcij javnih izdatkov, ki so posledica staranja prebivalstva, pripravil podatke iz zavodovih evidenc in statistik ter jih po lastnih izračunih tudi vsebinsko obrazložil. Poročilo o ustreznosti pokojnin je, za razliko od Poročila o staranju, osredotočeno na nivo posameznika in njegov gmotni položaj. Z analitičnim pristopom poskuša najti ravnotežje med uradnim pokojninskim sistemom in posameznikom pri treh osnovnih elementih: pokojnini, obdobju prejemanja pokojnine in zaščiti pred revščino. V letu 2022 je zavod dejavno sodeloval v mednarodni tehnični skupini za pripravo pokojninskih indikatorjev na komiteju za socialno zaščito pri Evropski komisiji. Vključno z veljavno zakonodajo je ovrednotil sedanje razmere na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji, na osnovi katerih se bodo izračunale nadomestne stopnje in drugi indikatorji.

V prvi polovici leta je na mednarodne aktivnosti še močno vplivala epidemija covid-19, ki je oteževala osebno srečevanje na nivoju organov za zvezo kot tudi pri izvedbi ostalih mednarodnih aktivnosti. Tako je v marcu potekalo srečanje nemških in slovenskih organov za zvezo za pokojninsko področje po elektronski povezavi.

V juniju je vodstvo zavoda aktivno sodelovalo na 12. srečanju direktorjev zavodov /fondov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje držav, nastalih na območju nekdanje SFRJ, ki je potekalo v Dubrovniku.

V drugi polovici leta je bilo organiziranih več mednarodnih srečanj, ki so se jih udeležili predstavniki zavoda. Tako je predstavnik zavoda septembra sodeloval na pokojninskem seminarju v Budimpešti, oktobra pa na 12. Evropskem kolokviju v Berlinu. V novembru so se predstavniki zavoda udeležili mednarodnega simpozija Digital – International na Dunaju.

Po dveh letih je zavod v sodelovanju s tujimi nosilci pokojninskega in invalidskega zavarovanja znova organiziral svetovalne dneve za boljšo informiranost strank. Svetovalni dnevi v sodelovanju z avstrijskim nosilcem pokojninskega zavarovanja so potekali septembra. Tako so

predstavniki avstrijskega nosilca svetovali v Ljubljani, predstavniki slovenskega zavoda pa so nudili informacije strankam na Dunaju in v Gradcu. Svetovalni dnevi z nemškimi svetovalci so potekali oktobra v Ljubljani.

Poleg navedenega pa je zavod na področju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja tudi v preteklem letu opravljal široko informativno dejavnost preko medijev in svoje spletne strani, posredoval informacije ter odgovore na tovrstna vprašanja novinarjev, fizičnih in pravnih oseb ter pripravljali mnenja in posredoval zaprosene statistične podatke.

IV.2.5.2 Statistika

V letu 2022 je zavod redno objavljali statistične podatke na spletni strani v skladu s koledarjem objav, izboljšana je bila pravočasnost podatkov, mesečni podatki so bili v devetih mesecih objavljeni dan ali dva prej kot v preteklem letu. Zavod je pripravljali in posredoval podatke notranjim in zunanjim uporabnikom (domačim in tujim) v skladu s sprejetimi dogovori in obveznostmi, ki jih ima Slovenija kot članica EU in OECD, ter pripravljali odgovore na vprašanja javnosti. MDDSZ so bili posredovani zahtevani podatki in finančne ocene ob pripravi sprememb zakonodaje, ki posega v pokojninsko področje.

Zavod je v letu 2022 kot osnovna vira za statistični zajem podatkov uporabljal in objavljali podatke iz dveh statističnih podatkovnih skladišč, o uživalcih pravic iz PIZ in drugih prejemkov ter o zavarovancih. Osnovna baza podatkov za uživalce pravic iz PIZ je evidenca uživalcev pravic, za zavarovance pa MEZ. Podatkovni skladišči delujeta na sodobnih programih in omogočata pripravo podatkov za zahtevnejše analize, zaradi pogostih sprememb zakonodaje je vedno težje njuno vzdrževanje in dopolnjevanje. Zavod s sodobnimi programi pripravlja tudi bazo podatkov za realizacijo pogodbenih obveznosti do SURS, kar je omogočilo pripravo in posredovanje podatkov tri mesece prej kot v preteklih letih. SURS podatke uporabi pri izvedbi popisa prebivalstva in za izpolnitev obveznosti do EU (ESSPROS).

Na področju upravne statistike je zavod mesečno pripravljali poročila o rezultatih dela, s katerimi je sproti spremljal reševanje zahtevkov in drugih opravil ter sprejemal ustrezne kadrovske in organizacijske ukrepe.

IV.3 INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

IV.3.1 Razvoj informacijskega sistema zavoda

Leto 2022 je zaznamoval velik obseg dela pri podpori ter informacijski izvedbi stalnih sprememb zakonodaje. Številne zakonske spremembe so po drugi strani negativno vplivale na dinamiko načrtovanih razvojnih projektov prenove IKT, ki se je, zaradi potrebe po praktično celoletnem zelo intenzivnem angažiranju na spremembah obstoječih rešitev, neizogibno zmanjšala.

Kljub temu je zavodu decembra uspel pomemben razvojni dosežek, saj je uspešno zaključil razvoj in uvedel novo informacijsko rešitev za podporo postopkom medicinskega izvedenstva.

Leto 2022 je bilo tudi leto nadaljevanja rasti digitalizacije in uporabe digitalnih storitev. Uporaba zavodovih digitalnih storitev za zavarovance in upokoјence (eZPIZ) je narasla za 35 odstotkov.

Najbolj se je povečala uporaba digitalnih storitev prek portala Moj eZPIZ, kar kaže, da se je povečalo število uporabnikov, ki se lahko prijavijo v portal z digitalnim potrdilom ali računom SI-PASS. S širitvijo nove elektronske osebne izkaznice pričakujemo, da se bo ta trend nadaljeval tudi v prihodnje. Uporaba novih digitalnih storitev (eVloga za VSE, digitalna odprema) je ostala na visoki ravni, ki je bila z veliko rastjo dosežena v letih 2020 in 2021. Usmeritev zavoda v zagotavljanje teh digitalnih storitev je zelo pomembna, saj so te

namenjene tudi ranljivim skupinam, starejšim in digitalno manj veščim uporabnikom, ki nimajo digitalnega potrdila, oziroma omogočajo preprostejšo uporabo digitalnih storitev za vse.

Zavod je v letu 2022 poglobil tudi druge vidike digitalnega poslovanja. Indeks digitalne preobrazbe je dosegel 99,4 odstotka, ob 35-odstotni rasti uporabe digitalnih storitev za zavarovance in upokoјence (eZPIZ) je za 5 odstotkov narasla tudi uporaba digitalnih storitev za organizacije (BiZPIZ). Letni prirast zavodovega elektronskega dokumentnega sistema se je povečal za 1 odstotek in presegel 47 milijonov dokumentov, skupen obseg pa je v letu 2022 dosegel 390 milijonov dokumentov.

Leto 2022 je že tretje leto zapored, ko pretežni del zaposlenih zavoda svoje delo opravlja hibridno (del časa na lokaciji in del časa na domu). Z dopolnjevanjem računalniške opreme zaposlenih je zavod še izboljšal pogoje za tovrstno opravljanje dela. Kot se je izkazalo že v prejšnjih letih, je digitalna preobrazba, ki jo je zavod izvedel s prenovo IKT ob pomoči sodobne infrastrukture IKT ter računalniške opremljenosti, omogočila nemoteno poslovanje tudi ob velikem obsegu dela na domu.

V letu 2022 je bila izvedena nadgradnja shranjevalnih okolij, izvedene so bile pomembne nadgradnje namenskega sistema za izvajanje glavne podatkovne baze ter samega sistema glavne podatkovne baze. Vzpostavljen je bil nov sistem za enotno upravljanje naprav. Vzpostavljena je bila napredna rešitev za varovanje končnih točk pred kibernetiskimi grožnjami.

Z dodatno računalniško opremo (zasloni, mobilni telefoni, prenosniki) je zavod še izboljšal računalniško opremo za digitalno poslovanje ter izboljšal opremljenost delovnih mest uporabnikov na lokaciji in izboljšal podporo hibridnemu delu.

Zavod se je tudi v letu 2022 uspešno soočal z izzivi ter nadaljeval z dinamičnim razvojem digitalnega poslovanja in svojega IKT sistema, ki ga omogoča.

IV.3.1.1 Projektno delo in informacijska izvedba projektov

Na področju projektne dela in izvedbe projektov je zavod nadaljeval z uresničevanjem zastavljenih nalog in ciljev, ki so opredeljeni v Razvojnem programu zavoda za obdobje 2022–2025 ter v strategiji razvoja ter prenove informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Delo se je nadaljevalo na treh projektih:

- Izvedbeni projekt poslovanja z dokumentarnim gradivom (UDG II),
- Modernizacija upokoјitvenega postopka (MUP) in
- Tretja faza prenove programske opreme za nakazovanje pokojnin v okviru izgradnje novega IS zavoda – razvoj in prenos obdelav nakazil v nov IS (MNP 2).

Izvedbeni projekt poslovanja z dokumentarnim gradivom (UDG II)

V letu 2022 je zavod nadaljeval s prenovo postopkov in njihovo digitalizacijo, tako v temeljni kot poslovni dejavnosti. Nadaljeval je s prioritarnim reševanjem zahtevkov v zvezi z novimi zakonskimi podlagami, razvojem sistema za poslovno dejavnost in zagotavljanjem povezav z drugimi sistemi.

V preteklem letu je skupina UDG posvetila veliko časa razvoju novih ekranov za evidentiranje, dopolnjevanju rešitev na postopkih avtentikacije in digitalne odpreme, vzpostavitvi novih rešitev na področju izvedenstva za kreiranje izvedenskih mnenj ter pripravi rešitev za povezavo s sistemom MUP za izvedbo družinske ali vdovske pokojnine. Ob vseh naštetih aktivnostih je skupina pristopila k razvoju rešitev za postopke poslovne dejavnosti za kadrovsko področje in splošni postopek.

V aplikaciji je bila uvedena nova funkcionalnost – zaupnost zadeve oziroma dokumenta, za področje pravnih zadev pa še oznaka zaupnosti varovano.

Dopolnjevale so se rešitve na področju kontrole za vse postopke, v katerih so preko e-kontrolnih listov kreirane statistične preglednice.

Skupaj s skupino za pripravo eVlog so bile v postopke vključeni novi eDokumenti, tako za oddajo zahtev strank kot za uporabo v postopkih za uslužbenca zavoda.

Modernizacija upokojitvenega postopka (MUP)

Cilj projekta MUP je načrtovanje, izdelava ter potrditev poslovnega procesa novega upokojitvenega postopka v okolju za upravljanje poslovnih procesov z vključitvijo aplikativnih rešitev, s testiranjem ter potrditvijo celotnega procesa upokojitvenega postopka.

Ta postopek bo zajel vse procese reševanja zahtev za vse vrste pokojnin, vključno s pokojninami, priznanimi na podlagi mednarodnih pogodb oziroma Uredb EU, zahtev za priznanje kratkoročnih prejemkov iz invalidskega zavarovanja, zahtev za predhodno pisno informacijo o datumu izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine in zahtev za predhodno pisno informacijo o višini starostne pokojnine. V upokojitveni postopek bodo vključeni procesi od faze, ko strokovni delavec prejme zadevo v reševanje in prečrpa podatke iz matične evidence zavarovancev, do priznanja pravice z vzpostavitvijo ustreznih evidenc MEUP.

V začetku leta 2022 je bila v produkcijsko okolje prenesena rešitev za izvajanje postopka odmere z upoštevanjem določb ZPIZ-2L (dodatna uskladitev pokojnin in nadomestil) in rešitev za izvajanje postopka odmere po določbah ZPIZ-2K (upoštevanje časa prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje za zavarovance, ki so bili na dan 31. 12. 2012 vključeni v to zavarovanje, do prve prekinitev tega zavarovanja).

V sredini leta 2022 je bila v produkcijsko okolje prenesena rešitev za izvajanje postopkov odmere starostne pokojnine po določbah ZPIZ-2M (najnižja pokojnina za zavarovance, ki so opravljali kmetijsko dejavnost ob izpolnjenem pogoju pokojninske dobe in postopek odmere invalidske pokojnine (vodenje postopka na I. in II. stopnji po določbah ZPIZ-2)) ter postopek odmere nadomestila za invalidnost po ZPIZ-2 (vodenje postopka na I. in II. stopnji).

Konec leta 2022 sta bili v produkcijsko okolje preneseni rešitvi za odmero invalidnine za telesno okvaro in istočasno odmero DPP v primerih, ko je z enim izvedenskim mnenjem podana dvojna ocena.

Kreirati se je začela rešitev za odmero družinsko in/ali vdovske pokojnine.

Projekt tretje faze prenove programske opreme za nakazovanje pokojnin v okviru izgradnje novega IS zavoda – razvoj in prenos obdelav nakazil v nov IS (MNP 2)

V okviru projekta MNP 2 se nadaljuje s prenovo procesov in programske opreme za nakazovanje pokojnin ter njihovo vključevanje v nov IS zavoda. Glavni cilji projekta MNP 2 zajemajo dokončanje izdelave programske opreme za izvajanje redne obdelave nakazila z vsemi potrebnimi moduli, integracijami v novem IS ter vzpostavitev matične evidence o izplačilih prejemkov, ki bo omogočala vnos in urejanje podatkov o uživalcih pokojninskih in drugih prejemkov.

V letu 2022 so se s strani uporabnikov pregledali podatki o uživalcih, ki so bili preneseni iz starega v nov IS zavoda v testno okolje. Pripravljene so bile dopolnitve procedure za migracijo podatkov o uživalcih. Izvedla se je testna obdelava za uskladitev prejemkov. Pripravljene so bile procedure za redno obdelavo nakazila z integracijo davčnega modula in modula za obračun

prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje ter procedura za pripravo podatkov za obračun dodatkov k tuji pokojnini.

Delo na projektu je potekalo z omejitvami, saj je bilo potrebno v prvi polovici leta 2022 realizirati večje število rednih in izrednih nalog, ki so se nanašale na spremembo zakonodaje. Glede na številne aktivnosti, ki so se izvajale poleg projekta in so zahtevale prioriteto rešitev, se je temu ustrezno prilagajalo delo na projektu. Na podlagi pregleda podatkov o uživalcih v novem IS zavoda se je dopolnjevala aplikacija za vodenje matične evidence o izplačilih in pripravljali so se podatki za izvedbo obračuna prejemkov, v fazi izdelave so še šifranti in finančna evidenca ter finančna kartica.

Projekt je začel delovati 1. 1. 2022. Rok za izvedbo nalog je 31. 5. 2023.

IV.3.1.2 E-poslovanje in digitalizacija

Zavod je v letu 2022 nadaljeval razvoj digitalizacije poslovanja in elektronskega poslovanja s strankami ter organizacijami. Posebno pozornost je namenjal celoviti avtomatizaciji postopkov, kjer je to mogoče.

Tako je uvedel avtomatizirano pripravo in posredovanje poročila obdobj zavarovanja, kar pomeni, da sistem na podlagi prejete vloge za izpis obdobj zavarovanja, v primerih, ki ne zahtevajo posebnega pregleda/posega s strani strokovnega delavca matične evidence, poročilo pripravi in samodejno posreduje vlagatelju vloge, s čimer razbremenimo strokovne delavce in jim zagotovimo več časa za reševanje bolj zapletenih primerov. Od konca marca 2022 do konca leta 2022 je bilo na tak način popolnoma samodejno izdelanih in posredovanih 50.053 poročil o obdobjih zavarovanja.

Že tretje leto zapored se izvaja tudi avtomatiziran izpis obvestil in izračunov po 140. členu, letos v obsegu 27.612 dokumentov.

Zavod je dopolnjeval in prilagajal ter izboljševal funkcionalnosti in uporabniško izkušnjo novih digitalnih storitev (eVloga za VSE, digitalni prevzem dokumentov in oddaljena avtentikacija strank).

Zavod je pripravil program za podporo združevanju in pretvarjanju dokumentov v obliko PDF/A. Program je povezal v UDG, za podporo strokovnim delavcem, ko v UDG dodajajo elektronske dokumente iz zunanjih virov. V teku je tudi integracija v storitev eVloge.

IV.3.1.3 Ostale aktivnosti

Na področju ME se je na obrazcih M4 vzpostavljala rubrika I s podatki o obdobjih zavarovanja, za katere prispevki niso bili obračunani, izvajale so se tudi druge adaptacije programske opreme (obdelava M-6, optimizacija poslovnih pravil, dopolnitve izpisa obdobj zavarovanja zaradi učinka ZPIZ-2K). Prav tako so tekle dejavnosti za omogočanje prevzema podatkov obrazca REK-O od FURS.

Zlasti na področju priznavanju pravic so novele zakona ZPIZ-2G, ZPIZ-2K, ZPIZ-2L, ZPIZ-2M vse leto zahtevale velike napore za adaptacije obstoječih in izgradnjo novih programskih rešitev.

Aplikacija za izvajanje prijav, odjav in sprememb v obvezno zdravstveno zavarovanje (UPZZ) je bila v letu 2022 nadgrajena, tako da se za upravičence do prejemkov izvajajo prijave v obvezno zdravstveno zavarovanje ob začetku šolanja, odjave in prijave ob diplomiranju, odjave šolajočih ob dopolnitvi starosti 26 let in podaljšujejo datumi prijave za šolajoče v tujini.

Na podlagi dogovorov s tujimi zavodi zavod dokument Potrdilo o živetju večinoma pridobiva po elektronski poti, še vedno pa je bilo v preteklem letu potrebno samodejno izdelati in odpremiti 18.742 obrazcev, od katerih je zavod prejel 13.663 potrjenih.

Na področju nakazovanja pokojnin je bilo izvedenih več adaptacij, s katerimi je zavod zagotovil izvedbo redne uskladitve v januarju 2022, povečan del prejemkov v novembru in decembru 2022, izplačilo solidarnostnega dodatka v januarju in solidarnostnega dodatka za odpravo posledic energetske revščine v aprilu. Za spremljanje učinkov ZPIZ-2K je bila izdelana posebna evidenca. V okviru delovne skupine za obračun letnega dodatka za leto 2022 so bile izvedene dejavnosti za obračun letnega dodatka, ki se je izplačal junija, septembra in novembra 2022.

Za delo Sektorja za finance in računovodstvo je bil zagotovljen nov varnejši način prevzema podatkov FURS o dolžnikih in višini dolga za pravne in fizične osebe.

V začetku decembra 2022 je bil kot eden izjemno pomembnih razvojnih korakov izveden prehod v produkcijo nove aplikacije za podporo postopkom medicinskega izvedenstva. Nova aplikacija je del sodobne zavodove platforme za digitalno poslovanje in zagotavlja številne nove funkcionalnosti, zagotavlja večji nadzor in doslednost podatkov med evidenco in dokumenti, se bolje povezuje z UDG ter omogoča višjo raven informacijske podpore ter nadaljnjo digitalizacijo postopkov na tem zahtevnem in občutljivem področju.

IV. 3.1.4 Kazalniki razvoja informacijskih rešitev v novem tehnološkem okolju

V zadnjih letih se dinamika razvoja novih informacijskih rešitev ne spreminja bistveno. Tudi v letu 2022 je bilo veliko razvoja na področju poslovne inteligence pri pripravi poslovnih sporočil in programov za zajem podatkov. Zmanjšuje se število javanskih uporabniških vmesnikov, ki se za notranje poslovanje nadomešča z razvojem procesnih aplikacij v BPM (BAW) ali razvojem v nizkokodnem razvojnem okolju RASD.

Preglednica IV.21

ŠTEVILO IZDELANIH APLIKACIJSKIH OBJEKTOV PO VRSTAH				
VRSTE APLIKACIJSKIH OBJEKTOV		2021	2022	SKUPAJ*
OZNAKA	OPIS			
DS	Zajem podatkov v BI (ETL - DataStage)	61	70	664
QUE	Sporočilna vrsta	20	9	317
PR	Programi RASD	32	26	333
CR	Poslovna poročila (Cognos)	83	90	870
SS	Spletna storitev na aplikacijskem strežniku	22	21	623
MF	Sporočilni tokovi na storitvenem vodilu - (Message Flow projekti)	11	5	152
PL	PL/SQL programi v Oracle	24	18	269
PP	Portlet - izvaja Portal	31	17	478
PT	Šifranti	14	4	238
PC	BPM Coach - uporabniški vmesnik - izvaja Portal	17	27	224
BJ	Paketna obdelava - Java	2	2	84
IW	Izpis - izvaja aplikacijski strežnik	0	0	41
PS	Spletna storitev za portlet - izvaja Portal	14	3	374
MB	Aplikacije na storitvenem vodilu - Message broker aplikacije	3	1	58
DC	Obdelave digitaliziranih dokumentov - DataCap programi	1	0	12
	Druško	0	2	118
SKUPAJ		335	295	4.855

IV.3.2 Razvoj in upravljanje infrastrukture IKT

Na področju infrastrukture IKT so bile v letu 2022 dejavnosti usmerjene v razširitev in posodabljanje okolij. Izvedena je bila obsežnejša razširitev shranjevalnega okolja, ki obsega povečanje kapacitet in zmogljivosti shranjevalnih komponent informacijskega sistema na primarni in nadomestnih lokacijah ter posodobitev okolja za izvajanje glavne podatkovne baze. Vpeljana je bila nova tračna knjižnica za izvajanje zaščite podatkov.

IV.3.2.1 Upravljanje systemske programske in strojne opreme

V letu 2022 so se izvajale nadgradnje in posodobitve systemske programske in strojne opreme okolij. Med glavnimi so bile posodobitev systemske programske opreme celotne virtualne strežniške infrastrukture, nadgradnja okolja za izvajanje glavne podatkovne baze ter nadgradnja okolja za izvajanje poslovnih procesov. Posodabljal se je tudi okolje za upravljanje aplikacij skozi faze razvoja (DevOps) ter operacijski sistemi virtualnih strežnikov. V okviru posodobitve aplikacijskih okolij je bila vpeljana tudi višja stopnja varnosti pri dostopu do aplikacij v notranjem okolju.

Stalne naloge so bile usmerjene v zagotavljanje delovanja in nadzora nad delovanjem vseh komponent informacijskega okolja zavoda, odpravo napak in pomoč uporabnikom ter posodabljanje in avtomatiziranje postopkov upravljanja sistemov. Redno so se izvajali preventivni pregledi delovanja informacijskega okolja, na osnovi katerih so bile izvajane prilagoditve za doseganje ustrezne zmogljivosti in razpoložljivosti storitev.

IV.3.2.2 Upravljanje strežniških okolij

IV.3.2.2.1 Glavno strežniško okolje

V letu 2022 je bila izvedena zamenjava namenskega sistema glavne podatkovne baze, ob tem pa je bila spremenjena tudi sama arhitektura umestitve baz znotraj sistema. Hkrati z zamenjavo sistema je bil uveden tudi nov sistem za izvajanje zaščite podatkovne baze.

Izvedena je bila razširitev shranjevalnega okolja, ki obsega povečanje kapacitet in zmogljivosti shranjevalnih komponent virtualizacijskega okolja, okolja za hranjenje dokumentarnega gradiva v elektronski obliki ter okolja za hranjenje zaščitnih kopij podatkov virtualizacijskega okolja. Posodobitev shranjevalnih komponent virtualizacijskega okolja je bila izvedena z dodatnimi sistemi, ki skupaj v povezavi z obstoječimi zagotavljajo še višjo prilagodljivost in zanesljivost delovanja.

V okolju glavnega strežnika, na katerem se izvajajo informacijske rešitve, ki še niso prenovljene za izvajanje v novem aplikacijskem okolju, so bile izvedene prilagoditve za zagotavljanje nemotenega delovanja in razpoložljivosti storitev.

IV.3.2.2.2 Infrastrukturni strežniki in okolje za navidezna namizja

Stalne naloge so bile usmerjene v posodabljanje obstoječih in vpeljavo novih oziroma dodatnih komponent ter izvajanje preventivnih in drugih posegov za zagotavljanje nemotenega delovanja storitev za uporabnike.

IV.3.2.3 Upravljanje računalniških komunikacij, IP telefonije in mobilnih storitev

V letu 2022 so se izvajale posodobitve strojne programske opreme komunikacijskega okolja. V okviru urejanja delovnega okolja uporabnikov je bila večini uporabnikov zagotovljena uporaba mobilnega telefona. Hkrati z vpeljavo mobilnih telefonov večini uporabnikov je bil uveden tudi nov sistem za upravljanje teh naprav ter izveden prehod na nov sistem večfaktorske avtentikacije uporabnikov.

Stalno so se izvajale tudi redne naloge, kot so posegi na zahteve uporabnikov, potrebne spremembe na napravah računalniškega omrežja, odpravljanje težav uporabnikov, spremembe pri dostopih do storitev in vzpostavitev varnih dostopov do virov na omrežju.

IV.3.2.4 Upravljanje računalniške opreme

Zaradi tveganj, povezanih s spremenjenimi geopolitičnimi razmerami v svetu v letu 2022, je zavod tedanjo protivirusno rešitev nadomestili z rešitvijo Windows Defender, ki vključuje zaščito elektronske pošte, uporabniških delovnih mest in strežnikov. Ob tem je bil sočasno posodobljen tudi sistem nadzorovanega posodabljanja systemske programske opreme namiznih in prenosnih računalnikov uporabnikov, vključno z oddaljenim posodabljanjem prenosnikov za delo od doma.

Izvedeno je bilo naročilo opreme za zamenjavo starejše iztrošene računalniške opreme, kar je omogočilo začetek dela na poenotenju in posodobitvi računalniške opreme delovnih mest uporabnikov.

Stalno so se izvajale tudi redne naloge, kot so posegi na zahteve uporabnikov, potrebne spremembe na napravah računalniškega omrežja, odpravljanje težav uporabnikov, spremembe pri dostopih do storitev in vzpostavitev varnih dostopov do virov na omrežju.

IV.3.2.5 Nadzor delovanja informacijskega sistema

Zavod je v obstoječi sistem nadzora delovanja ključnih okolij informacijskega sistema, izvajanja obdelav in storitev vključil vse posodobitve in ostale spremembe infrastrukturnega okolja, ki so bile v preteklem letu izvedene. Prav tako so se v sistem nadzora vključevali elementi, za katere se je med spremljanjem delovanja storitev izkazalo, da lahko dodatno s pravočasnim obveščanjem opozarjajo na napake in pomanjkljivosti v sistemu in preprečujejo izpade ali vsaj omogočijo, da se napaka hitreje odpravi.

IV.3.3 Podpora uporabnikom in računalniška operativa

IV.3.3.1 Izvajanje obdelav in prenosi

Zaradi povečane uporabe digitalnih storitev in digitalizacije poslovanja narašča tudi količina podatkov, ki jih je potrebno obdelati. V letu 2022 je bilo skupaj izvedenih 215.513 obdelav. V starem tehnološkem okolju je bilo izvedenih 15.484 obdelav, kar znaša slabe 4 odstotke manj v primerjavi z letom 2021. V novem tehnološkem okolju pa je bilo izvedenih 200.029 obdelav, kar predstavlja 43-odstotno rast v primerjavi z letom 2021. Poleg že zgoraj omenjenih razlogov, glede občutno povečane količine obdelanih podatkov, je treba upoštevati še dejstvo, da zavod nadaljuje s prilagoditvami in premeščanjem obdelav iz starega v novo tehnološko okolje.

Zavod je med tujimi in domačimi institucijami v preteklem letu po rokovniku in po naročilu, ob uporabi različnih transportnih protokolov, v skladu z zahtevami zakonodaje s področja varstva

osebnih podatkov v registru izmenjav podatkov, v programu Raft evidentiral 1.024 prenosov in izmenjav osebnih podatkov, kar je za 4 odstotke več v primerjavi z letom 2021.

Varnostne kopije so bile izvedene v skladu z načrtom varovanja in obnove podatkov.

IV.3.3.2 Zagotavljanje pomoči uporabnikom

Zavod tehnično podpora uporabnikom storitev informacijskega sistema zagotavlja znotraj EKC v rednem poslovnem času oziroma tudi izven rednega delovnega časa v skladu z urnikom delovanja storitev, ki se je zaradi hibridnega načina dela zaposlenih (delo od doma in delo na lokaciji zavoda), ustrezno prilagodil. Zaradi omejevanja tveganja okužbe in preprečevanja širjenja nalezljive bolezni covid-19 je zavod v preteklem letu prilagodil delo v centru za pomoč uporabnikom, prav tako na način, da je del osebja izvajalo naloge na lokaciji del osebja pa od doma.

V sklopu EKC delujeta klicni center za podporo zunanjim uporabnikom digitalnih storitev eZPIZ in BiZPIZ ter klicni center za podporo notranjim uporabnikom zavodovih storitev. V letu 2022 je klicni center za pomoč uporabnikom prejel skupaj 26.139 klicev, od tega je prejel 16.860 klicev s strani notranjih uporabnikov, ob 86-odstotni učinkovitosti, 9.279 klicev pa zunanjih uporabnikov, ob 92-odstotni učinkovitosti. Glede na leto 2021 se je število prejetih klicev notranjih uporabnikov povečalo za 10 odstotkov, število klicev zunanjih uporabnikov pa se je zmanjšalo za 17 odstotkov.

V letu 2022 je center za podporo uporabnikom zabeležil v sistemu Raft 1.847 prijavljenih težav uporabnikov. Na I. ravni podpore je bilo od tega rešenih 27 odstotkov prijavljenih težav, na II. ravni podpore pa 73 odstotkov prijavljenih težav uporabnikov. S ciljem razbremenitve osebja na II. ravni podpore se je portfelj rednih opravil osebja v centru za pomoč uporabnikom v letu 2022 dopolnili z možnostjo izvajanja lokalizacije uporabnikov v sistemu upravljanja poslovnih procesov.

Prijavljenih težav uporabnikov sistema UDG je bilo evidentiranih 841 oziroma dobrih 35 odstotkov več v primerjavi z letom 2021. Razlogi za povečanje so novi in dopolnjeni postopki, ki so bili v letu 2022 vpeljani v sistem UDG. Zato se tudi beleži porast reševanja prijavljenih težav uporabnikov v sistemu Raft na II. ravni podpore.

Osebje iz centra za pomoč uporabnikom je sodelovalo pri razdeljevanju novih zaslonov na lokaciji zavoda.

IV.3.4 Reševanje zahtevkov uporabnikov

V letu 2022 je bilo na področju dopolnitve in razvoja informacijskih rešitev rešenih 1099 zahtevkov, na področju urejanja pooblastil in računalniške opreme 753 zahtevkov, na področju IKT infrastrukture pa 125 zahtevkov. Izvedenih je bilo 925 naročenih namestitev programske opreme.

IV.3.5 Razvoj delovnih postopkov

Nadaljevalo se je postopno uvajanje razvoja »Cloud Native«, ki vključuje celovit razvoj in uvedbo postopkov Continuous Integration in DevOps. V letu 2022 je zavod v DevOps dopolnjeval vse postopke za nameščanje programske opreme. Največja dopolnitev je priprava namestitve z uporabo predlog, ki se bo uporabljala pri samodejni pripravi testnih scenarijev.

Nadaljeval se je razvoj postopkov samodejnega testiranja procesnih aplikacij s ciljem avtomatizacije in razbremenitve sodelavk in sodelavcev. Več kot 300 izdelanih testnih scenarijev, ki se izvajajo samodejno ob vsaki nadgradnji aplikacije, pomaga pri hitrejšem in enovitejšem testiranju ter odkrivanju potencialnih težav.

V letu 2022 je bila v okviru recertifikacije notranjih pravil izvedena posodobitev številnih politik, navodil in drugih dokumentov, ki tvorijo notranja pravila zavoda.

IV.3.6 Upravljanje informacijske varnosti

Temeljna načela varovanja informacij in podatkov, predvsem osebnih, so: zaupnost, celovitost in razpoložljivost. Zavod je tudi v letu 2022 s preventivnimi in operativnimi aktivnostmi skrbel za zagotavljanje teh načel, pri čemer pa je bistveno delovanje vsakega posameznika. Tudi v letu 2022 so se pojavljali poskusi kršitve omenjenih načel. Pojavljala so se elektronska in SMS-sporočila ter telefonski sklici, s katerimi so zlonamerneži poskušali zavesti zaposlene, da kliknejo na sporno povezavo ali sporočijo zaupno informacijo. Preventivne dejavnosti lahko zmanjšajo število incidentov ali jih ublažijo, ne morejo pa jih popolnoma preprečiti. Sposobnost odzivanja na incidente – tako vsakega posameznika kot tudi zavoda – je torej potrebna za hitro odkrivanje incidentov, zmanjšanje škode, ublažitev izkoriščenih slabosti in za obnovo delovanja storitev zavoda. Zavod vzdržuje svoj nabor sistemov za zagotavljanje informacijske varnosti in jih s časom dopolnjuje. V letu 2022 je bila izvedena zamenjava sistema za varovanje končnih točk, elektronske pošte in spletnega prometa.

Zavod je v letu 2022 obravnaval, zabeležil in spremljal 31 dogodkov s področja varovanja informacij in (osebnih) podatkov. Na osnovi ugotovitev je sprejel ustrezne preventivne in korektivne ukrepe. Spremljal je tudi objave globalnih varnostnih tveganj in izvajal ukrepe za omejevanje oziroma preprečevanje posledic odkritih globalnih tveganj, ki so jih priporočile varnostne ustanove.

IV.3.7 Glavni kazalniki uporabe informacijskega sistema

IV.3.7.1 Spletna stran zavoda

Zavodovo spletišče je v letu 2022 obiskalo nekaj nad 700 tisoč edinstvenih obiskovalcev, ki so opravili nekaj manj kot 1,5 milijona obiskov. Obiskovalci so v povprečju na strani ostali dobrih 6 minut ter si ogledali dobrih 4,7 milijona strani. Stopnja odboja je bila 29 odstotkov. Podatki z letom 2021 zaradi zamenjave sistema za spletno analitiko niso primerljivi.

Preglednica IV.22

OBISKANOST SPLETNE STRANI ZAVODA	
OBISKANOST SPLETNE STRANI	2022
Obiskovalci (edinstveni)	703.955
Obiski	1.473.502
Ogledi strani (edinstveni)	4.758.550
Ogledi strani (vsi)	7.365.727
Povprečno trajanje seje	06:01
Stopnja odboja	29 %

IV.3.7.2 E-storitve za državljane (e-ZPIZ)

Zavod je v letu 2022 nadaljeval z razvojem in širitvijo uporabe e-storitev za zavarovance in uživalce, ki jih ponuja prek portala e-ZPIZ, in katerih varna uporaba je mogoča za registrirane uporabnike z uporabo kvalificiranih digitalnih potrdil ali računa SI-PASS, nekatere storitve pa so na voljo tudi za neregistrirane uporabnike. Skupna uporaba storitev e-ZPIZ je v letu 2022 narasla za 35 odstotkov.

V letu 2022 se je za uporabo storitev eZPIZ registriralo 56.665 uporabnikov, kar je 8 odstotkov več kot leto pred tem. Uporabnikov storitev e-ZPIZ z veljavno registracijo na zadnji dan minulega leta je bilo 118.898, kar je 46 odstotkov več kot leto pred tem. Med registriranimi uporabniki je bilo 41.712 registriranih z identiteto SI-PASS, kar je 92 odstotkov več kot leto pred tem. Število prijav registriranih uporabnikov v portal eZPIZ se je povečalo za 52 odstotkov.

Storitvi Osebni informativni pokojninski kalkulator in Splošni informativni pokojninski kalkulator sta junija 2021 nadomestili prejšnjo storitev Informativni izračun datuma upokojitve. Osebni informativni pokojninski kalkulator registriranim uporabnikom omogoča informativni izračun datuma upokojitve in višine pokojnine glede na podatke o zavarovanju, ki jih o zavarovancu vodi zavod. Splošni informativni pokojninski kalkulator pa tudi neregistriranim uporabnikom omogoča izračun datuma upokojitve in višine pokojnine na podlagi vnosa (simulacije) podatkov. Osebni informativni pokojninski kalkulator je v letu 2022 zabeležil skoraj 205 tisoč uporab, Splošni informativni pokojninski kalkulator pa več kot 133 tisoč uporab.

V letu 2020 je zavod razvil nove digitalne storitve: eVloge za VSE, digitalna (SMS) odprema in oddaljena avtentikacija strank. Te storitve so zavodu omogočile elektronsko poslovanje tudi z uporabniki, ki nimajo kvalificiranega digitalnega potrdila. Njihova uvedba je bila pomembna tudi z vidika zmanjšanja tveganj ob epidemiji. Njihova uporaba se je v letu 2022 umirila oziroma rahlo upadla. Storitve eVloge za VSE lahko uporabljajo vsi uporabniki, ki imajo mobilno telefonsko številko. V letu 2022 je zavod s to storitvijo prejel več kot 71 tisoč vlog, kar je dobra 2 odstotka manj kot v letu 2021. Uporabniki se pri oddaji eVloge lahko odločijo tudi za digitalni prevzem dokumentov. Za tiste, ki se tako odločijo, se izvede telefonska avtentikacija. V letu 2022 je bilo izvedenih skoraj 45 tisoč avtentikacij, kar je za 28 odstotkov manj kot v letu 2021, kar pomeni, da ima zavod na tem področju organizacijsko precej prostora za izboljšanje. Z novo storitvijo digitalna (SMS) odprema je bilo v letu 2022 opremljenih skoraj 57 tisoč kod za digitalni prevzem dokumentov, uporabniki pa so prevzeli več kot 49 tisoč dokumentov. Glede na leto 2021 se je število digitalno odpremljenih dokumentov povečalo za 4 odstotke. Število aktivnih predalov za digitalno odpremo se je povečalo na več kot 90 tisoč, kar glede na prejšnje leto predstavlja povečanje za 42 odstotkov.

V letu 2021 je zavod storitev eVloge za VSE integriral v portal e-Uprava. To pomeni, da lahko za vse storitve, ki so predstavljene na portalu e-Uprava, uporabniki portala vlogo na zavod oddajo že kar s portala e-Uprava, z integrirano uporabo storitve eVloga za VSE.

Storitev eVloge je namenjena registriranim uporabnikom, ki z njeno uporabo lahko prek spleta oddajajo digitalno podpisane eVloge za različne zavodove storitve. Število oddanih vlog uporabnikov je bilo letu 2022 skoraj 23 tisoč in se je glede na prejšnje leto povečalo za 43 odstotkov. 13.152 prejetih vlog je bilo oddaljeno podpisanih s storitvijo SI-PASS, ki je bila uvedena leta 2019 (8063 v letu 2021).

Skupno število prejetih e-vlog, ki so jih po spletu oddale fizične osebe (eVloge, eVloge za VSE, LD), je bilo v letu 2022 več kot 116 tisoč in se je glede na prejšnje leto povečalo za 7 odstotkov.

Storitev Informativna osebna evidenca je namenjena registriranim uporabnikom. V letu 2022 se je njena uporaba glede na preteklo leto povečala za 45 odstotkov na več kot 155 tisoč uporab. Z dobrih 12 tisoč uporab je uporaba storitve Pregled obdobj zavarovanja in osnov – 18. člen ZPIZ-2 ostala na podobni ravni kot v preteklem letu.

Storitev e-Poizvedba o stanju zadeve je namenjena registriranim uporabnikom. Uporabnikom je na voljo po spletu in s telefonskim odzivnikom. V letu 2022 se je njena uporaba po spletu povečala za 58 odstotkov, na več kot 212 tisoč uporab, s telefonskim odzivnikom pa za 27 odstotkov, na več kot 29 tisoč uporab.

Tudi storitev e-Nakazila je namenjena registriranim uporabnikom. Uporabnikom je na voljo po spletu in s telefonskim odzivnikom. V letu 2022 se je njena uporaba po spletu povečala za več kot 51 odstotkov, na slabih 67 tisoč uporab, uporaba s telefonskim odzivnikom pa je ostala na enaki ravni kot v letu 2021.

Storitev Mesečna statistična poročila uporabnikom omogoča dostop do glavnih statističnih informacij s področja delovanja zavoda prek spleta z uporabo orodja za poslovno inteligenco Cognos. Na voljo je tudi neregistriranim uporabnikom, registrirani uporabniki pa se lahko na poročila naročijo. V letu 2022 se je uporaba storitve povečala za četrtno.

Storitev ePredal je namenjena registriranim uporabnikom, ki jim zavod elektronsko vroča dokumente v njihov elektronski predal na portalu eZPIZ. Storitev je v letu 2022 uporabljalo 8.497 uporabnikov, ki jim je zavod elektronsko vročil 28.613 dokumentov. To pomeni, da je bila rast uporabnikov storitve ePredal v preteklem letu 130-odstotna, rast uporabe storitve pa 51-odstotna.

ATOZPIZ in EKC za podajanje telefonskih informacij delujeta od 20. junija 2019. V letu 2022 je bilo v ATOZPIZ zabeleženo skoraj 620 tisoč klicev strank, v EKC pa so zavodovi strokovni delavci telefonsko svetovali več kot 358 tisoč uporabnikom. Glede na lani se je uporaba ATOZPIZ zmanjšala za 6 odstotkov, EKC pa za 5 odstotkov. V letu 2022 se je povečala učinkovitost storitve (razmerje med odgovorjenimi in prejetimi klici), in sicer z 90,0 odstotka na 92,7 odstotka zaradi vključevanja dodatnih svetovalcev v kritične klicne centre ob konicah. Skupni čas svetovanja se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 7 odstotkov, na slabih 14 tisoč ur, skupni čas čakanja strank se je zmanjšal za 19 odstotkov, povprečni čas čakanja strank pa se je zmanjšal z 8 na 7 sekund.

DIGITALNE STORITVE ZA ZAVAROVANCE IN UPOKOJENCE (E-ZPIZ)		
UPORABA DIGITALNIH STORITEV	2021	2022
Registrirani uporabniki na 31. 12 / število registracij v letu / Registracije SI-PASS	81.610 /52.593/21.648	118.898/56.665/ 41.712
Prijave registriranih uporabnikov v portal Moj eZPIZ	220.998	336.430
Uporaba storitve Splošni in Osebni Informativni pokojninski kalkulator (neregistrirani uporabniki/registrirani uporabniki)	127.563/96.743	133.256/204.971
Uporaba storitve Informativna osebna evidenca (registrirani uporabniki)	107.542	155.537
Uporaba storitve Poizvedbe o stanju zadeve (registrirani uporabniki)	133.951	212.249
Uporaba storitve Nakazila (registrirani uporabniki)	44.230	66.846
Uporaba storitve Poizvedbe o stanju zadeve (telefonsko - glasovno odzivna storitev)	23.331	29.698
Uporaba storitve Nakazila (telefonsko - glasovno odzivna storitev)	1.722	1.700
Uporaba storitve Mesečni statistični pregled	4.888	6.141
Uporaba storitve e-Vloge: oddane vloge (registrirani uporabniki)	15.996	22.615
Uporaba storitve LD - e-izjava o pokojnini v tujini (registrirani uporabniki)	19.627	22.369
Uporaba storitve za preverjanje istovetnosti fizičnega prepisa - zahteve za prevzem izvirnika dokumenta prek spleta	5.828	2.609
Uporaba storitve Pregled obdobj zavarovanja in osnov - 18. člen ZPIZ-2 (registrirani uporabniki)	12.264	12.321
Uporaba storitve ePredal za eVročanje dokumentov (število registriranih uporabnikov / vročenih dokumentov)	3.693/18.940	8.497/28.613
Število oddanih eVlog s storitvijo eVloge za VSE	73.083	71.457
Število izvedenih avtentikacij za Digitalno (SMS) odpremo	62.917	44.989
Število aktivnih predalov-naslovov za digitalno (SMS) odpremo	64.725	92.200
Število izvedenih digitalnih (SMS) odprem	55.293	56.692
Število prevzemov dokumentov - digitalna (SMS) odprema	47.863	49.936
Čezmejnost storitev eZPIZ (število držav prijavljenih uporabnikov)	32	40
EKC (skupno število odgovorjenih telefonskih klicev prek Enotnega kontaktnega centra)	377.779	358.472
ATOZPIZ (skupno število uporab (klicev) avtomatskega telefonskega odzivnika)	660.603	619.874
Skupaj uporaba izbranih storitev (brez ATOZPIZ in EKC)	1.139.557	1.552.691

IV.3.7.3 E-poslovanje z organizacijami (BiZPIZ)

Zavod je v letu 2022 nadaljeval razvoj sistema elektronskega poslovanja z organizacijami BiZPIZ in spodbujal njegovo uporabo. Skupna uporaba storitev BiZPIZ oziroma število izmenjanih dokumentov in poslovnih sporočil v izbranih storitvah BiZPIZ je v letu 2022 narasla za 5 odstotkov, na dobrih 70 milijonov.

V letu 2022 je zavod od FURS prejel več kot 32,6 milijona obrazcev REK-IPP in REK 18. člen, kar je 4 odstotke več kot v letu 2021.

Zavod je na FURS poročal i-REK za uživalce pravic. V letu 2022 je na FURS posredoval REK obrazce z več kot 9,1 milijona analitičnih zapisov za uživalce pravic, kar je 9 odstotkov več kot v preteklem letu.

V letu 2022 je zavod na UJP elektronsko posredoval več kot 10,1 milijona elektronskih nakazil v obliki SEPA, kar je 6 odstotkov več kot v preteklem letu.

V okviru zavodovih storitev BiZPIZ za organizacije je najbolj pogosto uporabljana storitev e-Sociala, ki na podlagi zahtevka strokovnega delavca centra za socialno delo posreduje podatke o izplačilih prejemnikov pravic zavoda. V letu 2022 je zavod s storitvijo eSociala centrom za socialno delo posredoval 1,7 milijona odgovorov o izplačilih, kar je 2 odstotka manj kot v prejšnjem letu.

Z uporabo rešitve za množično dnevno posodobljenje podatkov o statusih oseb iz eCRP je zavod v letu 2022 prejel nekaj več kot 686 tisoč sprememb stanj oseb, kar je 15 odstotkov več kot v preteklem letu. Zavod v eCRP poizveduje tudi interaktivno, prek lastne portalne rešitve z uporabo spletnih storitev. V letu 2022 je bilo v različnih postopkih zavoda izvedenih 85 tisoč interaktivnih vpogledov uporabnikov v eCRP, kar je 7 odstotkov manj kot v preteklem letu. Gledano skupaj se je uporaba eCRP v primerjavi s preteklim letom povečala za 12 odstotkov.

V letu 2022 je zavod s storitvijo BiZPIZ M-4 prejel več kot 263 tisoč obrazcev M-4. Število prejetih obrazcev M-4 se je v letu 2022 povečalo za 11 odstotkov.

Od sistema SPOT (e-VEM) je zavod v letu 2022 prevzel več kot 879 tisoč elektronskih obrazcev prijav, odjav in sprememb zavarovanja, kar je tri odstotke več kot v prejšnjem letu. Od ZZZS je prevzel več kot 110 tisoč elektronskih obrazcev prijav, od česar je bila velika večina obrazcev A1 (spremembe pri kratkotrajnih napotitvah v tujino), brez A1 pa je bilo posredovanih prijav, odjav in sprememb zavarovanja nekaj več kot 11 tisoč, kar je 22 odstotkov manj kot v preteklem letu.

S storitvijo za prijave uživalcev pravic v zdravstveno zavarovanje preko sistema SPOT (e-VEM) je zavod v letu 2022 posredoval nekaj več kot 57.000 prijav in odjav, kar je na enaki ravni kot leto prej.

V letu 2022 se je nadaljevala uporaba zavodove čezmejne večstranske storitve BiZPIZ REDI za izmenjavo podatkov o datumu smrti ter drugih spremembah statusov prejemnikov pravic v tujini z nekaterimi tujimi nosilci zavarovanja. Zavod je prejel za 33 odstotkov manj sprememb podatkov kot v preteklem letu. Celotna uporaba storitve BiZPIZ REDI se je v letu 2022 povečala za dobrih 10 odstotkov.

V letu 2022 so registrirane organizacije za uporabo storitev BiZPIZ v različnih postopkih pripravile in zavodu posredovale več kot 38 tisoč elektronskih vlog, kar je 13 odstotkov manj kot v preteklem letu. Storitve je uporabilo 1094 registriranih organizacij, kar je 24 odstotkov manj kot leto prej.

Tudi e-vročanje pošilk dokumentov organizacijam v varen elektronski predal sistema BiZPIZ se je v letu 2022 glede na prejšnje leto zmanjšalo. Zavod je v varne predale 705 organizacij posredoval nekaj več kot 55 tisoč dokumentov, kar je 21 odstotkov manj kot v preteklem letu.

Uporaba storitev za potrebe integracije z MZI (enotna vozovnica) se je letu 2022 glede na preteklo leto zmanjšala. Izmenjanih je bilo 250 tisoč sporočil, kar je 36 odstotkov manj kot v preteklem letu.

Izmenjava podatkov o dolgotrajnih bolniških odsotnostih z ZZZS se je povečala. V letu 2022 je bilo prevzetih več kot 20 tisoč dokumentov, kar je 33 odstotkov več kot leto pred tem.

V okviru storitev BiZPIZ je zavod nadaljeval s ponujanjem in uporabo storitve za elektronsko izmenjavo podatkov za poklicne pokojnine s KAD. V letu 2022 se je njena uporaba povečala za 9 odstotkov.

Vrhovno sodišče uporablja zavodovo storitev za vpogled v plačila. V letu 2022 je uporaba narasla za 9 odstotkov na več kot 9 tisoč uporab.

Za dobra dva odstotka se je v letu 2022 zmanjšala uporaba storitve eVŠ/CEUVIZ s potrdili in podatki o spremembah statusov šolajočih oseb. Storitve omogoča interaktivne vpogleda in prevzem potrdil.

Storitve za izmenjavo podatkov o statusu oseb z ARSKTRP je imela v letu 2022 nekaj več kot 142 tisoč uporab, kar je 15 odstotkov manj kot v preteklem letu.

Nadaljevala se je širitev uporabe informacijskega sistema BiZPIZ EESSI, s katerim je zavod v letu 2022 izmenjal več kot 55 tisoč elektronskih dokumentov z institucijami iz 30 držav članic. Glede na preteklo leto se je število izmenjanih dokumentov več kot podvojilo.

Preglednica IV.24

E-POSLOVANJE ZAVODA Z ORGANIZACIJAMI (IZBOR DIGITALNIH STORITEV)		
E-POSLOVANJE Z ORGANIZACIJAMI (BiZPIZ)	2021	2022
Prejeti M4 (obrazci, storitev BiZPIZ M-4)	236.031	263.083
Prejeti M1-M3 od ZZS (M1-M3 brez A1)	127.258 (14.272)	110.854 (11.146)
Prejeti M1-M3 prek E-SPOT	855.097	879.951
Poslani M1-M2 za uživalce pravic prek e-VEM (UPZZ)	57.656	57.484
Vpogledi v eCRP	91.692	85.135
Prejete spremembe stanj oseb iz CRP	596.019	686.496
Poslana nakazila SEPA na UJP	9.586.543	10.141.370
Število posredovanih odgovorov na poizvedbe sistema eSOCIALA	1.741.291	1.704.740
BiZPIZ (P) KAD: prejete / poslane eVloge za pridobitev podatkov za poklicno pokojnino	2.281/2.168	2.464/2.376
BiZPIZ REDI - poslane zahteve / sporočene spremembe	4.436.599/189.542	4.965.106/168.382
BiZPIZ REDI - prejete zahteve / spremembe	412.063/8.113	449.602/5.367
BiZPIZ (P) - el. odpremljeni dokumenti organizacijam v e-Predal iz UDG / št. organizacij	70.757/1220	55.909/705
Prejeti e-dokumenti prek storitve eVloge v različnih postopkih (registrirane organizacije, št. organizacij)	44.203/1.441	38.277/1094
Poizvedbe iz sistema eSodišče	8.417	9.156
Število posredovanih odgovorov ARSKTRP	167.028	142.194
eVŠ / CEUVIZ online vpogledi / prevzeta potrdila*	3489/7943	4051/7069
Prevzeti davčni sklepi (FURS)		24.723
Izmenjani podatki o statusu rezidentstva (FURS)*	8.369.707	8.422.495
Oddani i-REK na FURS (i-REK - analitični zapisi - uživalci pravic)	8.397.755	9.137.189
Prejeti i-REK s FURS (plače in prispevki - REK-IPP in REK 18. člen - zavarovanci)	31.443.621	32.660.384
Število prejetih / poslanih EESSI dokumentov /SED-ov/ vključenih držav v EESSI izmenjavo	14.633/12.842/27	29.268/26.274/30
MZI - enotna vozovnica (vpogledi)	394.781	250.424
ZZS - eBol (vpogledi/prevzeti dokumenti)	16.321/15.472	16.273/20.620
Skupaj izbrane izmenjave poslovnih sporočil in dokumentov	67.293.001	70.366.517

Opomba: *Storitve je v nabor dodana z letom 2022

IV.3.7.4 Digitalizacija poslovanja

Zavod zaključuje digitalno preobrazbo, v okviru katere digitalizira svoje poslovne procese. Elektronski dokumentni sistem je vpeljal v letu 2012. Od tedaj se njegova uporaba povečuje skladno z dinamiko digitalizacije poslovanja. V letu 2022 je v dokumentni sistem dodal nekaj več kot 47 milijona dokumentov v oblikah XML in PDF/A oziroma slab odstotek več kot leto prej. Skupno število dokumentov v dokumentnem sistemu (brez upoštevanja različnih verzij) pa je doseglo skoraj 390 milijonov.

V letu 2014 je zavod začel uporabljati sistem za zakonsko skladno dolgotrajno hrambo dokumentov, ki temelji na sintaksi evidenčnega zapisa, nato pa je postopno vključeval različne vrste gradiva. V letu 2022 je v sistem e-hrambe dodal približno enako število dokumentov kot leto prej oziroma več kot 48,7 milijona dokumentov.

Preglednica IV.25

DIGITALNO POSLOVANJE – DOKUMENTNI SISTEM IN E-HRAMBA		
DOKUMENTNI SISTEM IN E-HRAMBA	2021	2022
ŠTEVILO DODANIH DOKUMENTOV V DOKUMENTNI SISTEM	46.621.310	47.010.676
- Oblika: XML	43.437.931	44.160.029
- Oblika: PDF/A	3.183.379	2.850.647
ŠTEVILO DODANIH DOKUMENTOV V SISTEM E-HRAMBE	48.621.336	48.783.820

Veliko večino elektronskih dokumentov zavod prejme v visoko avtomatiziranih integracijskih rešitvah elektronskega poslovanja z drugimi organizacijami. V teh postopkih je zavod v letu 2022 prejel skoraj 42 milijonov (slaba dva odstotka več kot leto prej) elektronskih dokumentov, ki jih je vložil v dokumentni sistem in z njimi samodejno nadaljeval poslovne postopke.

Na podoben način zavod v poslovne postopke integrira tudi svoje poslovne aplikacije. Z integracijami aplikacij je zavod v letu 2022 prejel 566 tisoč (38 odstotkov manj kot leto prej) elektronskih dokumentov in z njimi nadaljeval poslovne postopke. Zmanjšanje je posledica postopnega ukinjanja platforme starega IS, ki je bil največji posamični vir dokumentov za integracijo aplikacij.

Elektronske vloge in druge vhodne dokumente od zunanjih uporabnikov zavod zajema prek portalnih storitev e-ZPIZ in BiZPIZ ter storitev eVloge za VSE in LD. V letu 2022 so zunanji uporabniki tako posredovali nekaj več kot 155 tisoč elektronskih vlog, kar je 2 odstotka več kot v preteklem letu.

Za elektronsko zajemanje vlog, prejetih v poslovnih prostorih, je zavod v letu 2014 vzpostavil rešitev za lastnoročno elektronsko podpisovanje vlog s podpisnimi tablicami. V letu 2022 je bilo s sistemom podpisnih tablic zajetih nekaj manj kot 80 tisoč vlog, kar je skoraj 90 odstotkov več kot v preteklem letu. Visoka rast je posledica povečanega obiska strank v poslovnih prostorih po prenehanju omejitev v zvezi s preprečevanjem širjenja okužbe covid-19.

Vhodne in lastne elektronske dokumente v dokumentni sistem dodajajo tudi strokovni delavci v poslovnih postopkih z uporabo rešitve eDokumenti znotraj UDG. V letu 2022 so tako ustvarili in dodali v dosjeje več kot 1,4 milijona elektronskih dokumentov, kar je 5 odstotkov več kot leto prej. V dosjeje so dodali tudi 685 tisoč (38 odstotkov manj kot leto prej) elektronskih dokumentov, ki so jih v rešitev UDG uvozili.

Fizične dokumente v papirni obliki zavod prejema po pošti in v poslovnih prostorih, ko stranka izpolnjeno vlogo in/ali priloge prinese s seboj. Takšnih dokumentov je zavod v letu 2022 prejel skoraj 627 tisoč, od tega nekaj manj kot 606 tisoč (14 odstotkov več kot leto prej) po pošti in

nekaj pod 22 tisoč (24 odstotkov manj kot preteklo leto) osebno od strank. Te dokumente je zavod digitaliziral in jih dodal v ustrezne elektronske dosjeje.

Preglednica IV.26

DIGITALNO POSLOVANJE - VHODNI IN LASTNI DOKUMENTI		
VHODNI IN LASTNI DOKUMENTI	ŠTEVILO	
E-VLOGE IN ELEKTRONSKI VHODNI DOKUMENTI	2021	2022
e-vloge in e-dokumenti prejeti od strank prek interneta s storitvijo eVloge (e-ZPIZ, BiZPIZ, eVloge za VSE, eLD)	152.645	155.610
Elektronsko zajete vloge in dokumenti od strank v prostorih zavoda (lastnoročni podpis stranke s podpisno tablico)	42.156	79.943
Elektronski vhodni in lastni dokumenti, ki so jih dodali referenti z aplikacijo eDokumenti	1.346.434	1.418.770
Elektronski vhodni dokumenti, ki so jih dodali referenti z uvozom v UDG (PDF/A, XML)	1.114.074	685.134
Elektronski dokumenti prejeti z integracijami organizacij	41.051.693	41.802.372
Elektronski dokumenti, prejeti z integracijami aplikacij	919.748	566.559
Fizične vloge in dokumenti, prejeti po pošti (naknadno digitalizirani)	533.050	605.867
Fizične vloge in dokumenti, prejete osebno v prostorih zavoda (naknadno digitalizirani)	28.932	21.879

V letu 2014 je zavod razvil rešitve in vzpostavili sistem za digitalizacijo dosjejev zavarovancev, prejetih papirnih vlog in prilog ter drugih papirnih dokumentov. Skladno z uvajanjem postopkov v UDG je digitaliziral dosjeje in papirno gradivo v teh postopkih. V letu 2022 je digitaliziral skoraj 6,5 milijona listov dokumentov, kar je 22 odstotkov manj kot v prejšnjem letu.

Preglednica IV.27

DIGITALNO POSLOVANJE, DIGITALIZACIJA DOKUMENTOV		
DIGITALIZACIJA DOKUMENTOV	2021	2022
ŠTEVILO DIGITALIZIRANIH DOSJEJEV	53.311	39.209
- število listov	5.567.306	3.817.513
- povprečno število listov v dosjeju	104,4	97,4
ŠTEVILO DIGITALIZIRANIH VLOG	818.007	805.426
- število listov	2.395.794	2.320.614
- povprečno število listov v vlogi	2,9	2,9
ŠTEVILO DIGITALIZIRANIH POTRDIL O ŽIVETJU	7.450	13.461
- število listov	7.450	13.461
- povprečno število listov v dokumentu	1,0	1,0
ŠTEVILO DIGITALIZIRANIH VROČILNIC	223.163	215.633
- število listov	223.163	215.633
- povprečno število listov v dokumentu	1,0	1,0
ŠTEVILO DIGITALIZIRANIH IZJAV LD	89.408	88.001
- število listov	104.269	102.666
- povprečno število listov v dokumentu	1,2	1,2
ŠTEVILO DIGITALIZIRANIH VLOG ZA DIGITALNO ODPREMO LD	18.418	0
- število listov	18.418	0
- povprečno število listov v dokumentu	1,0	
SKUPAJ DIGITALIZIRANIH DOKUMENTOV (ŠTEVILO LISTOV)	8.297.982	6.469.887

V letu 2022 je zavod pripravil nekaj več kot 1,3 milijona izvorno elektronskih izhodnih dokumentov, kar je dobrih 15 odstotkov manj kot preteklo leto. Število odločb in sorodnih dokumentov (154 tisoč) se je prav tako povečalo za dobrih 6 odstotkov.

Poleg dokumentov in poslovnih sporočil, ki jih zavod strankam posreduje popolnoma elektronsko, s sredstvi elektronskega poslovanja in vročanjem v varen elektronski predal (digitalna odprema), največji del dokumentov fizičnim osebam posreduje prek elektronske odpreme. Elektronska odprema se izvaja v digitaliziranih poslovnih postopkih, ko so vsi dokumenti za stranko pripravljeni in upravljeni v izvorno elektronski obliki, vključno z digitalnimi podpisi strokovnih delavcev in direktorjev. Zavod dokumente pripravi na elektronsko odpremo in jih elektronsko posreduje izvajalcu storitve tiskanja in strojnega kuvertiranja, ki natisne en izvod, ga strojno kuvertira in posreduje stranki prek izvajalca poštna storitve. V elektronskem arhivu zavod hrani elektronske izvirnike. V ročni odpremi, pred digitalizacijo poslovnega procesa, je nastalo več izvodov vsakega dokumenta, ki so se v papirni obliki tudi hranili.

V letu 2022 je zavod elektronsko odpremil 953 tisoč pošiljk (v letu 2021 980 tisoč), v katerih je bilo več kot 1,5 milijona dokumentov s slabih 2,3 milijona listov (v letu 2021 1,7 milijona dokumentov z 2,4 milijona listov).

Ker se elektronska odprema izvaja v digitaliziranih postopkih, z njo merimo tudi stopnjo digitalne preobrazbe. Zavod je samo zaradi doseženega obsega elektronske odpreme v letu 2022 natisnil ocenjeno več kot 12 milijonov manj listov oziroma 60 ton manj papirja, s čimer je ob pomembnih neposrednih organizacijskih, ekonomskih in okolijskih učinkih digitalne preobrazbe dosegel tudi velike prihranke arhivskega prostora.

Preglednica IV.28

DIGITALNO POSLOVANJE - ELEKTRONSKI IZHODNI DOKUMENTI IN ELEKTRONSKA ODPREMA		
IZHODNI DOKUMENTI	2021	2022
ŠTEVILO IZVORNO ELEKTRONSKIH IZHODNIH DOKUMENTOV	1.571.144	1.327.409
- Različni izhodni dokumenti	1.406.257	1.173.061
- Odločbe	164.887	154.348
ŠTEVILO ELEKTRONSKO ODPREMLJENIH DOKUMENTOV		
- Pošiljke	979.911	953.049
- Dokumenti	1.720.956	1.539.228
- Listi	2.459.640	2.261.935
- Listi v pošiljki	2,5	2,4
ŠTEVILO ROČNO ODPREMLJENIH DOKUMENTOV		
- Pošiljke	2.780	1.860
- Listi	19.501	14.532
- Listi v pošiljki	7,0	7,8
KAZALEC DIGITALNE PREOBRAZBE (ODSTOTEK EL. ODPREME)	99,2	99,4

IV.4 OSTALE DEJAVNOSTI

IV.4.1 Pravna dejavnost

Splošna pravna dejavnost

V letu 2022 je bilo pred sodišči ter drugimi organi razpisanih 92 obravnav, od tega je bilo preklicanih 28 obravnav. Zavod se je udeležil 63 obravnav, udeležba je bila 98-odstotna.

V letu 2022 je bilo evidentiranih, pripravljenih, pregledanih oziroma parafiranih 305 pogodb ter 186 aneksov. Največ pogodb in aneksov je bilo sklenjenih na področju poklicne rehabilitacije, in sicer 136 pogodb (44,6 odstotka), na področju javnih naročil 61 (20 odstotkov) in na področju avtorskih del 34 (11,1 odstotka). Zavod je podal 19 pravnih mnenj in izdal 5 izbrisnih dovoljenj.

Regresne zadeve

V primerih, ko zavod zaradi nastanka zavarovalnega primera, za katerega je odgovorna tretja oseba, delodajalec ali zavarovalnica (v primeru prometne nesreče), zavarovancem prizna določene pravice, zavod z vložitvijo regresnih zahtevkov zahteva povrnitev škode. V letu 2022 je zavod na novo evidentiral 1119 regresnih zadev (358,7 odstotka več kot leta 2021), 863 je bilo zaključenih, od tega 125 iz preteklih let in 738 iz leta 2022. Vloženih in razširjenih je bilo 43 tožb (18,9 odstotka manj kot leta 2021) v višini 732.509,80 evra. Povečano število na novo evidentiranih regresnih zadev v letu 2022 je pripisati novemu načinu vodenja evidenc/postopkov, saj je v informacijskem sistemu zavoda vzpostavljeno avtomatsko obveščanje in kreiranje zadev, če je v zadevi zabeležen vzrok invalidnosti poškodba pri delu, poklicna bolezen ali poškodba zunaj dela.

Po določbi drugega odstavka 193. člena ZPIZ-2 ima zavod pravico zahtevati odškodnino v primerih iz tretjega odstavka 119. člena, 190., 190.a, 191. in 192. člena ZPIZ-2, ki obsega nastale stroške, celotne zneske pokojnin in vseh drugih dajatev, ki jih izplačuje, ne glede na omejitve, določene v drugih zakonih, kot tudi škodo iz naslova izpadlih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po zakonu, ki ureja obvezna zavarovanja v prometu (ZOZP). Zavod tako v regresnih zadevah zahteva povrnitev škode iz naslova izplačanih prejemkov in/ali škodo iz naslova izpadlih prispevkov po 18. členu ZOZP. Zavod v teh zadevah sklepa tako sodne kot tudi izvensodne poravnave. Ob koncu leta 2022 je bil med zavodom in Zavarovalnico Triglav d. d. sklenjen tudi dogovor glede uporabe enotnega (zavarovalniškega) modela za izračun škode po 18. členu ZOZP.

Izterjava preplačil, zahtevki zoper zavod

Zavod opravlja izterjavo preplačil preko izdanih odločb o ugotovitvi preplačila. V primerih, ko plačila v roku ni, se postopek nadaljuje z vložitvijo predloga za upravno izvršbo. V letu 2022 je zavod začel z izterjavo v 841 zadevah, 1182 pa je bilo zaključenih. Na FURS je bilo vloženih 571 predlogov za upravno izvršbo (11,2 odstotka več kot v letu 2021) v skupnem znesku 286.510,71 evra glavnice in 15.324,45 evra obresti.

V letu 2022 je zavod prejel 7 tožb zoper odločbe o ugotovitvi preplačila v skupnem znesku 34.389,46 evra. Zaključenih je bilo 10 zadev, 2 zadevi prejeti v letu 2022 in 8 zadev iz preteklih let.

Zavod preplačila, ki nastanejo zaradi izplačil po smrti, izterjuje tudi preko rednih sodišč (kot upnik v zapuščinskem postopku oziroma z vložitvijo tožbe zoper dediče oziroma pooblaščenca na računih). V letu 2022 je začel z izterjavo 258 zadev (1,9 odstotka več kot v letu 2021) v

skupnem znesku 308.349,59 evra. Skupaj je zavod v letu 2022 zaključil 174 teh zadev, od tega 116 iz preteklih let in 58 iz leta 2022.

Za tuje nosilce zavarovanja je zavod v letu 2022 v izterjavo prejel 133 zadev, v letu 2021 158 zadev, kar je 15,8 odstotka manj kot v letu 2021.

V letu 2022 je zavod na novo evidentiral 4 odškodninske zadeve (63,6 odstotka manj kot leta 2021), od tega je v vseh štirih zadevah prejel zahteve oziroma tožbe v skupnem znesku 1.548,48 evra, s tem, da v dveh zadevah višina tožbenega zahtevka ni opredeljena. Zaključenih je bilo 9 zadev, od tega 6 iz preteklih let in 3 zadeve iz leta 2022.

Zavod je v letu 2022 v reševanje in izterjavo prejel še 20 drugih zadev oziroma zahtevkov (poklicna rehabilitacija, vračilo štipendij, izterjava neplačanih računov, delovnopravne zadeve) v skupnem znesku 19.083,70 evra (kar je 9 odstotkov manj zadev kot v letu 2021). 34 zadev je bilo zaključenih, od tega 23 iz preteklih let in 11 iz leta 2022.

Insolventni postopki

Zavod je v letu 2022 kot upnik prijavljal terjatve iz naslova preplačil – osebni stečaj. V letu 2022 je bilo evidentiranih 19 novih zadev (20,8 odstotka manj kot v letu 2021), prijavljene so bile terjatve v skupni višini 30.372,63 evra. Skupaj je bilo v letu 2022 zaključenih 141 zadev, 138 prejetih iz preteklih let in 3 zadeve iz leta 2022.

IV.4.2 Organizacijska in kadrovska dejavnost

V decembru 2021 je svet zavoda sprejel Program dela in kadrovski načrt za leto 2022, ki je temeljil na FN 2022, ZPIZ-2 s spremembami in dopolnitvami, ZMEPIZ-1 in ZMEPIZ-1A, ZIPRS2122 ter drugih aktih.

Zavod je imel konec leta 2022 804 zaposlene po kadrovskem načrtu, kar je enako kot v preteklem letu.

Kadrovski načrt v dovoljenem številu zaposlenih je bil realiziran v celoti. Od števila vseh zaposlenih 842 na dan 31. 12. 2022 se je v skladu z metodologijo preračuna po Pravilniku o vsebini in postopkih za pripravo in predložitev kadrovskih načrtov odštelo 38 zaposlitev, ki se ne štejejo v realizacijo kadrovskega načrta, saj so bile realizirane zaradi nadomeščanja začasno odsotnih zaposlenih oziroma zaradi popolnitve do polnega delovnega časa delno ali invalidsko upokojenih ali zaradi preračuna na polni delovni čas za delavce, ki delajo krajši delovni čas od polnega.

V letu 2022 je zavod sklenil delovno razmerje s 77 zaposlenimi. Od teh je 9 sklenilo delovno razmerje za nedoločen čas in 68 za določen čas na različnih področjih dela zavoda. Zaposleni se nadomeščajo glede na potrebe delovnega procesa, sicer pa se izvajata prerazporeditev dela in prenos nekaterih področij dela med organizacijskimi enotami.

Zavod je v letu 2022 Vladi RS, MDDSZ in MJU brezuspešno poslal predloge za minimalno povečanje dovoljenega števila zaposlenih po KN, in sicer na 814 za leto 2022 ter na 820 za leti 2023 in 2024. V predlogih zavoda so bile navedene vse potrebne pravne podlage kot viri financiranja v okvirju razpoložljivih finančnih sredstev za plače znotraj finančnega načrta in predvsem utemeljeni vsebinski razlogi za predlagano povečanje. Pri predlogih zvišanja je zavod kot izhodišče upošteval sprejete sklepe sveta zavoda, trenutno izkazane potrebe, nenehne spremembe pokojninske zakonodaje, obseg in zahtevnost dela.

Zavod ima že vrsto let težave pri pridobivanju strokovnjakov deficitarnih poklicev s področja informacijskih tehnologij in zdravnikov izvedencev. V zadnjem obdobju pa se pojavljajo tudi težave za zaposlitev ostalega kadra, potrebnega za izvajanje dejavnosti zavoda. Za nekatera razpisana delovna mesta s teh področij v letu 2022 ni bilo prijav oziroma ustreznih kandidatov.

Zavod je zato razpise, podobno kot v preteklih letih, med letom večkrat ponavljal. Navedeno predstavlja kadrovske tveganje glede zagotavljanja izvajanja nalog tako na področju IT in medicinskega izvedenstva kot v zadnjem času tudi na ostalih področjih delovanja zavoda.

Fluktuacija v letu 2022 je bila kar 10-odstotna in je za 4,2 odstotne točke višja kot v letu 2021 (5,8-odstotna). V letu 2022 je delovno razmerje prenehalo 79 zaposlenim; zaradi upokojitve (22), sporazumnega prenehanja oziroma dogovora (43), poteka pogodbe za določen čas (7) in ostalih razlogov (7).

V letu 2022 je bila prisotnost na delu 91,5-odstotna (v navedenem odstotku je upoštevana efektivna prisotnost zaposlenih na delu, z urami letnega dopusta in urami praznikov, študijskega dopusta in strokovnega izobraževanja) in je za 0,3 odstotne točke višja kot v letu 2021 (91,2-odstotna). Odsotnost zaradi bolezni je bila 5,3-odstotna in je za 0,1 odstotne točke višja kot leta 2021 (5,2-odstotna). Odsotnost zaradi nege je bila 0,9-odstotna in je za 0,3 odstotne točke višja kot v letu 2021 (0,6-odstotna). Se pa kot posledica epidemije odsotnost zaposlenih (karantena, izolacija) izkazuje v višini 0,9 odstotka in je za 0,1 odstotne točke nižja kot v letu 2021 (1-odstotna). Zavod zadnja leta še s posebno pozornostjo spremlja bolniško odsotnost, analizira vzroke in sprejema potrebne ukrepe s ciljem zmanjšanja le-te.

Povprečna odmera letnega dopusta na zaposlenega je bila v letu 2022 za 0,7 dneva višja od leta 2021 in je znašala 33,7 dni (največ odmerjenih dni je iz naslova pokojninske dobe, sledijo delovni pogoji in starost delavca).

V letu 2022 je bilo obračunanih 32.263,40 ure dela izven rednega delovnega časa, izplačanih je bilo 435.085,43 evra (od tega 39.838,02 evra za nadure, opravljene v decembru 2021). Znesek je za 14,5 odstotka višji od planiranih sredstev za leto 2022. V primerjavi z letom 2021 je znesek višji za 201,9 odstotka, 59,5 odstotka nadurnega dela je bilo opravljenega v zadnjih štirih mesecih leta. 52,3 odstotka nadurnega dela je bilo opravljenega na sedežu zavoda in 47,7 odstotka na območnih enotah.

Na sedežu zavoda je bilo največ, 10.714,98 ure oziroma 33,2 odstotka nadurnega dela, opravljenega v Sektorju za nakazovanje pokojnin, kjer se je nadurno delo izvajalo skoraj čez celotno leto 2022.

Večina nadurnega dela, opravljenega na območnih enotah, je bilo vezanega predvsem na reševanje zahtevkov na področju pokojninskega, invalidskega in mednarodnega zavarovanja, zaradi povečanega števila in kompleksnosti zadev, do katerih je privedla vsa sprememba zakonodaje v zadnjih letih.

Na zavodu je bilo v letu 2022 opravljeno 7746 ur študentskega dela, kar pomeni, da je bilo v primerjavi z letom 2021 opravljenih za 3,5 odstotka manj študentskih ur (porabljeno 46,6 odstotka planiranih sredstev za leto 2022). Študentje so pripravljali dosjeje za skeniranje, urejali stalno zbirko dosjejev ter opravljali druga manj zahtevna dela v glavnih pisarnah in administraciji.

V letu 2022 je bilo izven zavoda organiziranih in izvedenih 150 izobraževanj, ki se jih je udeležilo 540 zaposlenih. Pri izvedbah izobraževanj so bile upoštewane usmeritve iz preteklih let in sledenje aktualnim dogodkom in novostim na različnih področjih dela. Večja udeležba zaposlenih je bila na 5. konferenci pokojninskega in invalidskega zavarovanja in Dnevni delovnega in socialnega prava. Na področju izobraževanja je tudi v letu 2022 zaznati tako imenovan hibriden način izvedbe izobraževanj. Tovrstna oblika omogoča številnejšo udeležbo, ki pa je za zavod z vidika dostopnosti lažja, z vidika stroškov pa ugodnejša (odpadejo potni stroški, stroški nočitev in dnevnice). Zavodu je v letu 2022 uspelo organizirati tudi 11 internih izobraževanj s 1379 udeleženci, kjer so se obravnavale teme: učinkovita komunikacija, varstvo osebnih podatkov, varstvo pri delu, e-UMOVADBA in drugo. Poleg tega je zavod zaposlenim omogočil izobraževanja preko portala »MojeZnanje.si«, kjer so zaposleni lahko kadarkoli dostopali do spletnih vsebin ponujenih izobraževanj (več kot 300 vsebin).

Zavod v zadnjih letih stremi k izboljšanju izobrazbene strukture. Ob koncu leta 2022 je imelo 551 zaposlenih ali 65,4 odstotka sedmo stopnjo izobrazbe ali višjo od te (VII/1 in več).

Med 842 zaposlenimi je bilo 682 žensk (81 odstotkov) in 160 moških (19 odstotkov). Povprečna starost zaposlenih v zavodu je znašala 47 let in se je v primerjavi z letom 2021, ko je znašala 46,9 let, zvišala za 0,1 leta. Največ zaposlenih, 309 oziroma 36,7 odstotka, je starih od 40 let do 50 let.

Status invalida II. oziroma III. kategorije je imelo 33 zaposlenih, kar predstavlja 3,9 odstotka vseh zaposlenih. Od teh opravlja delo 21 zaposlenih po 20 ur tedensko in 6 zaposlenih po 30 ur tedensko. S polnim delovnim časom opravlja delo 6 invalidov.

S krajšim delovnim časom od polnega je delo opravljal 50 zaposlenih (5,9 odstotka), in sicer na podlagi: predpisov o invalidskem zavarovanju (25 zaposlenih), predpisov o starševskem varstvu (11 zaposlenih) in ZDR-1; pogodbe o zaposlitvi za krajši delovni čas z enim ali več delodajalci (14 zaposlenih).

Na podlagi predpisov, s katerimi je urejeno področje redne delovne uspešnosti in sprejetega navodila, so zaposleni zavoda, ki so v dveh ocenjevalnih obdobjih dosegli nadpovprečne delovne rezultate, prejeli izplačilo redne delovne uspešnosti.

Na zavodu smo sledili določilom sprejetih zakonov, mnenjem MJU in MDDSZ ter v zvezi s tem sprejemali potrebne ukrepe na kadrovskem in organizacijskem področju ter varnem delu zaposlenih.

Da bi zaposlenim omogočili lažje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja ter s tem še povečali zadovoljstvo zaposlenih, je zavod zaposlenim tudi v letu 2022 omogočil delo od doma. Na podlagi sprejetega pravilnika se je za delo od doma odločilo oziroma je bilo to omogočeno 632 zaposlenim, z različno dinamiko izvajanja. V letu 2022 so zaposleni največ delovnega časa delali na lokaciji (40,8 odstotka), sledilo je delo na domu (31,7 odstotka), 27,5 odstotka pa je bilo druge izrabe delovnega časa (dopust, bolniška odsotnost, nega družinskega člana, porodniški dopust, višja sila, karantena, službena pot).

Za uresničitev zastavljenih ciljev na področju izvajanja zavarovanja zavod redno spremlja obremenjenost zaposlenih, kar v praksi pomeni, da se mesečno ukrepa na področju izvajanja zavarovanja s preusmeritvami dotoka zadev, in sicer s prerazporeditvijo zadev med območnimi enotami oziroma spremembami kvot dotoka zadev za posameznega strokovnega delavca pri sistemu avtomatskega razdeljevanja zadev.

IV.4.3 Splošna dejavnost

IV.4.3.1 Izvedbene aktivnosti zavoda v zvezi s pojavom epidemije SARS-CoV-2 (covid-19)

Zavod je tudi v letu 2022 nadaljeval z aktivnostmi za preprečevanje okužb s koronavirusom (covid-19). Aktivnosti so potekale na različne načine z namenom zaščite zaposlenih in strank ter za nemoteno poslovanje zavoda. V ta namen je zavod nadgradil sistem za naročanje strank preko enotnega kontaktnega centra in pripravil e-vlogo za naročanje. Zavod je izdal številne odredbe o potrebnih ravnanjih in načinu poslovanja organizacijskih enot zavoda. Spremljanje razmer se je vedno obravnavalo na kolegijih generalnega direktorja in sprejemalo ustrezne ukrepe v obliki sklepov. Zavod ima tveganje epidemije vključeno v svoj register tveganj z namenom, da se ga stalno spremlja in obvladuje.

Zavodu je v letu 2022 nabavil 20.000 kosov kirurških zaščitnih mask. V skladu s sprejetimi uredbami se je izvajalo testiranje zaposlenih z hitrimi antigenskimi testi. V ta namen je zavod v letu 2022 nabavil 1.600 ustreznih hitrih antigenskih testov.

Z zmanjšanjem števila okužb so se postopno sproščali sprejeti ukrepi zavoda.

IV.4.3.2 Upravljanje z dokumentarnim gradivom

V glavnih pisarnah zavod skrbi za sprejem dokumentov, evidentiranje zadev in dokumentov, pripravo dokumentov za skeniranje in skeniranje. Digitalizacija dokumentov je pomemben element pri podpori učinkovitega reševanja zadev s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Poleg zajema dokumentov v fizični obliki predstavlja pomemben del digitalizacija dokumentov, ki jih zavod hrani v mikrofilmski obliki.

Elektronsko poslovanje omogoča racionalizacijo pri pošiljanju zadev med posameznimi organizacijskimi enotami. Preko projektov in delovnih skupin se povečuje izmenjava podatkov, potrebnih za izvajanje dejavnosti ter usmerja fizične in pravne osebe na uporabo elektronskega poslovanja, kar posledično zmanjšuje dotok dokumentov v fizični obliki v glavne pisarne zavoda. Po uvedbi storitve eVloge za VSE se je povečalo število elektronsko prejetih vlog, ki jih oddajajo fizične osebe. Tudi pri odpremi dokumentov se povečuje uporaba elektronske odpreme, kar pomeni, da stranke dobijo dokumente hitreje, zavod pa zmanjšuje stroške natisa in poštnih storitev. Z večanjem elektronskega poslovanja, vzpostavitvijo različnih kontrol in poslovnih pravil se zmanjšuje možnost napak pri vodenju evidenc.

Tudi posebna skupina, zadolžena za sistematično urejanje podatkov o zavarovancih in uživalcih pokojnin, nadaljuje z urejanjem podatkov, kar dodatno pripomore, da so zavodove evidence točnejše in prispeva k učinkovitejšemu vodenju postopkov.

Na področju hrambe dokumentarnega in arhivskega gradiva je zavod sodeloval z Arhivom RS. Ustanovljena je bila delovna skupina za prenovu Notranjih pravil ZPIZ, ki je aktivno pripravljala dokumente v skladu z veljavno zakonodajo in enotnimi tehnološkimi zahtevami ter jih dala v presojo Arhivu RS. Delovna skupina bo delovala in sodelovala z Arhivom RS vse do potrditve dokumentov. V letu 2022 je zavod, skupaj z Arhivom RS, Univerzitetnim kliničnim centrom in ZZSZ, pripravil dopolnilno strokovno izobraževanje za delo z dokumentarnim gradivom »Ravnanje z digitalnim dokumentarnim in arhivskim gradivom zavodov s področja zdravstva in socialnega varstva«.

IV.4.3.3 Gospodarsko-tehnična dejavnost

Zavod je delno realiziral naloge iz načrta investicijskih odhodkov za leto 2022 in investicijska vzdrževalna dela v poslovnih prostorih in počitniških stanovanjih zavoda, in sicer zamenjavo cevne inštalacije in rekuperacijske enote v prezračevalnem sistemu ter zamenjavo požarnih central v Ljubljani in Kopru.

Poleg tega je sklenil dvoletne pogodbe z izvajalci storitev čiščenja poslovnih prostorov po vseh enotah.

Zavod je v letu 2022 izvedel tudi aktivnosti s področja varnosti in zdravja pri delu in pred požarom, ki se izvajajo po periodiki in določilih izjave o varnosti z oceno tveganja ter sklenil dvoletne pogodbe z izvajalci zdravstvenih pregledov.

IV.4.3.4 Javna naročila

Zavod je v letu 2022 začel z izvedbo 17 postopkov oddaje javnih naročil po ZJN-3, od tega jih je bilo 10 izvedenih po odprtem postopku (1 skupno javno naročilo, v izvedbi MJU), 5 po postopku naročila male vrednosti in 2 po postopku s pogajanjem brez predhodne objave. Na portalu javnih naročil je bilo v letu 2022 z obvestilom o javnem naročilu objavljeno 14 postopkov oddaje javnih naročil, od tega 9 tudi v Uradnem listu EU. 1 postopek je bil v uradnih listih objavljen v začetku leta 2023. Za 2 postopka oddaje javnih naročil sta bili na portal

javnih naročil posredovani prostovoljni obvestili za predhodno transparentnost in obvestili o oddaji naročila (za 1 postopek tudi v Uradni list EU).

10 postopkov oddaje javnih naročil je bilo v celoti uspešno pravnomočno zaključenih z izbiro najugodnejšega ponudnika. 1 postopek oddaje javnega naročila, ki se je oddajal po posameznih sklopih, je bil delno uspešno zaključen z izbiro najugodnejšega ponudnika, ker za določene sklope ni bila oddana nobena ponudba. 1 postopek se je zaključil z zavrnitvijo vseh ponudb. 5 postopkov do zaključka leta 2022 še ni bilo pravnomočno zaključenih.

V letu 2022 sta bila zaključena tudi 2 postopka oddaje javnih naročil, ki sta se začela izvajati v letu 2021. 1 postopek je bil v celoti uspešno pravnomočno zaključen z izbiro najugodnejšega ponudnika, drug, ki se je oddajal po sklopih, pa le delno uspešno zaključen, saj so bile za en sklop zavrjene vse ponudbe.

Na podlagi v letu 2022 uspešno pravnomočno zaključenih postopkov oddaje javnih naročil je bilo sklenjenih 27 pogodb.

V letu 2022 je zavod prejel en zahtevek za revizijo, kateremu je Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil ugodila.

IV.4.4 Notranja revizija

Notranje revidiranje poslovanja je zakonska obveznost zavoda. Določeno je v zakonu o javnih financah in drugih predpisih.

Notranja revizijska služba je opravljala notranje revidiranje na podlagi predpisov in sprejetega letnega načrta notranjega revidiranja. V letu 2022 je opravila revizijske naloge, ki so navedene na prvi strani Izjave o oceni notranjega nadzora javnih financ, v trajanju 529 revizor – dni in svetovalno storitev: svetovanje v zvezi z Izjavo o oceni notranjega nadzora javnih financ. Notranja revizijska služba s svojim delovanjem, ki ga izvaja na podlagi predpisov za državno notranje revidiranje, prispeva k boljšemu poslovanju zavoda. Za izvrševanje priporočil iz revizijskih poročil in svetovalnih storitev, za vzpostavitev in delovanje učinkovitega sistema notranjih kontrol ter za pravilnost in gospodarnost poslovanja so odgovorna pristojna vodstva na vseh nivojih poslovanja zavoda.

IV.5 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH TER IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

Poslanstvo zavoda so v letu 2022 določali ZPIZ-2 z vsemi novelami in številni drugi zakoni: ZMEPIZ-1, ZPFOPIZ-1, ZIPRS2223, PKP, mednarodni predpisi ter statut in drugi splošni akti zavoda. Opredeljujejo ga z uresničevanjem socialne varnosti zavarovancev in uživalcev pravic. Njegovo uspešno uresničevanje se odraža predvsem v popolnosti podatkov MEZ, pravočasnem in kakovostnem uveljavljanju in varstvu pravic ter izplačevanju pokojnin in drugih prejemkov.

Upošteva razvojni program, kot temeljni akt za oblikovanje ciljev, za obdobje 2022–2025, letni program dela s kadrovskim načrtom za leto 2022, FN 2022 in druge planske akte, so v nadaljevanju predstavljeni doseženi cilji in rezultati dela.

Pregled doseženih ciljev in rezultatov ter primerjava s preteklim letom sta razvidna iz preglednice IV.29, podrobna pojasnila pa so navedena v posameznih poglavjih tega letnega poročila.

Preglednica IV.29

PREGLED DOSEGANJA CILJEV, 2022							
ZAP. ŠT.	GLAVNI CILJI	KAZALNIKI IN CILJNA VREDNOST		ENOTA	DOSEŽENA VREDNOST V LETU 2021	CILJNA VREDNOST 2022	DOSEŽENA VREDNOST V LETU 2022
1.	KAKOVOSTNA MATIČNA EVIDENCA	1.1	Zbiranje in obdelava M obrazcev matične evidence	Št. obdelanih obrazcev	7.267.524	6.222.000	6.770.838
		1.2	Zbiranje in obdelava obračuna davčnih odtegljajev (REK)	Št. obdelanih obrazcev	31.323.512	26.148.000	32.660.384
		1.3	Ureditev podatkov MEZ	Št. opravil	571.076	525.000	532.064
		1.4	Delež popolnosti obrazcev MEZ	%	98,94	99,00	99,00
2.	STROKOVNO, ENOTNO IN UČINKOVITO PRIZNAVANJE PRAVIC IZ OBVEZNEGA ZAVAROVANJA	2.1	REŠENI ZAHTEVKI IN OPRAVILA (SKUPAJ)	Št. rešenih zahtevkov	500.418	444.500	506.732
		2.1.1	Rešeni zahtevki za uveljavljanje pravic - I. stopnja	Št. rešenih zahtevkov	138.378	116.500	134.221
		2.1.2	Rešeni zahtevki za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja - I. stopnja	Št. rešenih zahtevkov	20.172	17.700	17.471
		2.1.3	Rešeni zahtevki za uveljavljanje pravic - II. stopnja	Št. rešenih zahtevkov	5.806	4.900	4.173
		2.1.4	Rešeni zahtevki za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja - II. stopnja	Št. rešenih zahtevkov	465	400	401
		2.1.5	Rešeni ostali zahtevki, opravila in storitve	Št. rešenih zahtevkov	335.597	305.000	350.466
		2.2	NEREŠENI ZAHTEVKI IN OPRAVILA (SKUPAJ)	Št. nerešenih zahtevkov	42.344	41.500	51.191
		2.2.1	Nerešeni zahtevki za uveljavljanje pravic - I. stopnja	Št. nerešenih zahtevkov	17.759	14.500	21.472
		2.2.2	Nerešeni zahtevki za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja - I. stopnja	Št. nerešenih zahtevkov	7.413	6.100	8.051
		2.2.3	Nerešeni zahtevki za uveljavljanje pravic - II. stopnja	Št. nerešenih zahtevkov	913	800	1.791
		2.2.4	Nerešeni zahtevki za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja - II. stopnja	Št. nerešenih zahtevkov	118	100	120
		2.2.5	Nerešeni ostali zahtevki, opravila in storitve	Št. nerešenih zahtevkov	16.141	20.000	19.757
		2.3.1	Povprečni čas trajanja postopkov za uveljavljanje pravic - I. stopnja	Št. dni	61	63	81
		2.3.2	Povprečni čas trajanja postopkov za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja - I. stopnja	Št. dni	105	105	112
		2.3.3	Povprečni čas trajanja postopkov za uveljavljanje pravic - II. stopnja	Št. dni	115	115	109
		2.3.4	Povprečni čas trajanja postopkov za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja - II. stopnja	Št. dni	96	100	101
		2.4.1	V roku rešeni zahtevki za uveljavljanje pravic - I. stopnja	%	76,6	78,0	61,9
		2.4.2	V roku rešeni zahtevki za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja - I. stopnja	%	84,2	85,0	82,4
		2.4.3	V roku rešeni zahtevki za uveljavljanje pravic - II. stopnja	%	56,4	55,0	60,3
		2.4.4	V roku rešeni zahtevki za uveljavljanje pravic iz mednarodnega zavarovanja - II. stopnja	%	90,5	90,0	87,3
		2.5	Kontrola v postopkih priznanja pravic	Št. kontrol	15.802	20.000	24.077
		2.6	Delež opravljenih revizij	%	22,0	25,0	25,1
3.	KAKOVOSTNA ORGANIZACIJA IN IZVAJANJE MEDICINSKEGA IZVEDENSTVA	4.1	Ocena IK I. stopnje	Št. rešenih zahtevkov	33.838	36.000	43.943
		4.2	Ocena IK II. stopnje	Št. rešenih zahtevkov	9.790	9.800	11.185
4.	REDNO NAKAZOVANJE POKOJNIN IN DRUGIH PREJEMKOV	3.1	Čas od datuma izdaje odločbe do priprave obračuna za nakazilo	Povprečni čas (št. dni)	13,2	15,0	23,5
5.	FINANČNA STABILNOST	5.1	Plačilna sposobnost	Poravnane finančne obveznosti ob zapadlosti	Zagotovljena finančna sredstva	Zagotovljena finančna sredstva	Zagotovljena finančna sredstva
		5.2	Pravilni računovodski izkazi	Mnenje Računskega sodišča RS o računovodskih izkazih	Pozitivno	Pozitivno	Pozitivno

PREGLED DOSEGANJA CILJEV, 2022							
ZAP. ŠT.	GLAVNI CILJI	KAZALNIKI IN CILJNA VREDNOST		ENOTA	DOSEŽENA VREDNOST V LETU 2021	CILJNA VREDNOST 2022	DOSEŽENA VREDNOST V LETU 2022
6.	UČINKOVIT IN UPORABNIKOM PRIJAZEN INFORMACIJSKI SISTEM - DIGITALNA PREOBRAZBA ZAVODA	6.1	Delež digitaliziranih poslovnih procesov temeljne dejavnosti	%	100,0	100,0	100,0
		6.2	Delež elektronske odpreme in elektronskega vročanja v skupni odpremi dokumentov strankam	%	99,2	100,0	99,4
		6.3	Št. elektronsko zajetih vlog (e-ZPIZ, BiZPIZ, podpisne tablice)	Št. vlog	194.801	220.000	235.553
		6.4	Dodani dokumenti v dokumentni sistem	Št. dokumentov	46,6 mio	45 mio	47 mio
		6.5	Digitalizirani in optično brani papirni dokumenti	Št. listov	8,3 mio	7,6 mio	6,5 mio
7.	TRAJNOSTNI RAZVOJ ORGANIZACIJE POSLOVANJA IN KADROV	7.1	Število zaposlenih v skladu s predpisanimi vladnimi ukrepi	Št. zaposlenih	804	804	804
		7.2	Ocena zadovoljstva zaposlenih	Sistem ocenjevanja	3,9	3,8	3,8
		7.3	Ocena zadovoljstva strank	Sistem ocenjevanja	3,8	3,8	3,4

1. Kakovostna matična evidenca zavarovancev in uživalcev pravic

Kakovostna MEZ je pogoj za učinkovito priznavanje pravic iz obveznega zavarovanja, zato je potrebno sprotno zbiranje in obdelava podatkov. Zavod temu cilju stalno sledi.

V zbirki podatkov zavarovancev PIZ je zavod vodil podatke o vključenosti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za 1.016.119 zavarovancev, ki so jih zavezanci za posredovanje podatkov posredovali v letu 2021. V primerjavi z letom 2021 (1.000.094 zavarovancev) je to za 1,6 odstotka zavarovancev več. Za 12,1 odstotka pa se je povečalo število zavarovancev, ki delo opravljajo v okviru drugega pravnega razmerja in za katere se prijave v ter odjave iz zavarovanja ne vlagajo sproti, ampak zavod, v skladu s 130. členom ZPIZ-2, obdobje zavarovanja v tekočem letu oblikuje na podlagi podatkov FURS o višini osnov, od katerih so bili plačani prispevki iz naslova drugega pravnega razmerja za preteklo koledarsko leto. Zavod je tako v letu 2022 vodil podatke o vključenosti v zavarovanje za 1.137.861 zavarovancev, kar je za 2,6 odstotka več v primerjavi z letom 2021.

Zavod je v letu 2022 prejel skupaj tudi 32.660.384 obrazcev obračuna davčnih odtegljajev (REK-1, REK-2 obrazci), kar je 24,9 odstotka več od načrtovanega dotoka in 4,3 odstotka več kot v letu 2021.

V letu 2022 se je v bazi MEZ uredilo oziroma dopolnilo 234.332 podatkov o obdobjih zavarovanja in podatkov o osnovah, kar je 1,9 odstotka več od načrtovanega in 13,8 odstotka manj kot v letu 2021. Navedeno je posledica vedno večje popolnosti podatkov MEZ.

Od leta 2018 zavod, na podlagi 32. člena ZMEPIZ-1, v povezavi s 40. členom ZMEPIZ-1, sam oblikuje podatek o osnovi oziroma plači na obrazcu M-4 za zaposlene, ki so iz naslova delovnega razmerja zavarovani na podlagi 14. člena ZPIZ-2, posledično pa mora oblikovati tudi popravek obrazca M-4, v kolikor delodajalec vloži popravek REK-1 obrazca, na podlagi katerega je bil sicer obrazec M-4 že oblikovan. Zavod je tako na podlagi podatkov na REK obrazcih oblikoval 6.770.838 obrazcev M in jih neposredno zapisal v MEZ, kar je za 6,8 odstotka manj kot v letu 2021 (7.267.524), dotok M obrazcev v letu 2022 pa je bil za 8,8 odstotka večji od načrtovanega. Zavod za delavce v delovnem razmerju še vedno oblikuje večje število M-4 obrazcev, ki so posledica popravkov M-4 obrazcev v primeru, ko delodajalec vloži popravek obrazca REK-1, in v primeru, ko je zaradi naknadnega plačila prispevkov, ki so bili s strani delodajalca plačani po preteku roka za plačilo (tudi na podlagi izterjave FURS), treba oblikovati novi obrazec M-4 z drugačnim obdobjem neplačanih prispevkov oziroma brez obdobja neplačanih prispevkov. Z vsakim letom se povečuje tudi število let, za katera je M-4

oblikovan na podlagi podatkov na REK-1 obrazcih in za katere delodajalci oddajajo popravek napak REK-1 obrazcev, ki so v postopkih nadzora in revizije ugotovljene s strani zavoda (npr. v letu 2017 so se popravljali samo REK-1 za leto 2017, v letu 2022 pa so se popravljali REK-1 obrazci za leta 2017 do 2022).

Vse navedeno je vplivalo tudi na doseganje cilja popolnosti podatkov MEZ, ki je bila konec leta 2022 99,00-odstotna.

Zavod je tudi v letu 2022 sodeloval z ministrstvi ter drugimi institucijami pri izmenjavi podatkov o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter pripravi oziroma izvedbi določb interventnih zakonov zaradi energetske krize s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Sodeloval je tudi z Metodološko skupino za poenotenje M obrazcev, s FURS v obliki delovne skupine za reševanje tekoče problematike in izmenjave podatkov zaradi prenove obračuna davčnega odtegljaja, ki je začel veljati za vsa izplačila plač s 1. 1. 2023. Prav tako je zavod interno pripravljala navodila za nove spletne aplikacije in vsebinska navodila.

2. Strokovno enotno in učinkovito priznavanje pravic iz obveznega zavarovanja

2.1. Zagotavljanje nemotenega in strokovno enotnega izvajanja zavarovanja

Tudi preteklo leto lahko označimo kot leto sprejema ter vložitve več predlogov novel ZPIZ-2, ki pa razen prve ZPIZ-2L, ki je s 1. januarjem 2022 odpravila različno višino preteklega primanjkljaja pri usklajevanju pokojnin uživalcev, upokojenih do konca leta 2011, niso sistemske narave, saj se v pretežni meri nanašajo na izboljšanje položaja posameznih skupin uživalcev prejemkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Takšne parcialne rešitve pa v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja vnašajo nova nesorazmerja.

Novela ZPIZ-2M je uveljavila nekatere nove pravice, drugim upravičencem pa izboljšala odmero pravic. Vzpostavila je tudi zakonsko podlago za razporejanje sredstev za rekreativne, športne in kulturne dejavnosti uživalcev pokojnin in prejemnikov nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki jih organizirajo reprezentativne invalidske organizacije za delovne invalide ter zveze in organizacije, organizirane na ravni države. Uvedena je bila možnost, da moški v določenih primerih lahko uveljavijo dodatni odmerni odstotek za otroke (ne glede na pogoj uživanja nadomestila iz naslova starševstva), urejeno je bilo redno usklajevanje invalidnin za telesno okvaro, določen je bil znesek najnižje pokojnine za zavarovance s pretežnim delom zavarovanja za ožji obseg pravic iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti in dopolnjeno pokojninsko dobo v enaki dolžini, kot se zahteva za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, določenim upravičencem pa je bila zagotovljena ugodnejša odmera vdovske oziroma družinske pokojnine.

Zavod je bil udeležen na spletni zaključni konferenci in delavnici OECD – Reforma pokojninskega sistema v Sloveniji in na seminarju OECD glede invalidskega zavarovanja, in sicer v okviru projekta celostne zasnove reforme pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki se izvaja na podlagi Programa za podporo strukturnim reformam (SRSP) pri Evropski komisiji.

V letu 2022 je zavod od Evropske komisije in OECD prejemal v pregled gradiva, ki so se nanašala na stanje pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji, in nanje podajal pripombe. Treba je bilo uskladiti tudi določene definicije parametrov iz sistema PIZ zaradi priprav dveh mednarodnih poročil, to sta Poročilo o staranju 2024 in Poročilo o ustreznosti pokojnin 2024. Poročili se pripravljata periodično na tri leta in sta rezultat sodelovanja Evropske komisije z državami članicami EU-27.

V zvezi s pripravo na začetek izvajanja Zakona o dolgotrajni oskrbi je zavod zlasti v prvi polovici preteklega leta intenzivno sodeloval z ZZZS pri pripravi potrebnih sprememb navedenega zakona in določb ZPIZ-2 ter pri pripravi izmenjave podatkov med zavodoma, v določeni meri pa je zavod sodeloval tudi z MZ. Tema razgovorov z ZZZS je bila tudi boljše vodenje postopkov ocenjevanja trajne inčasne nezmožnosti za delo.

Na mednarodnem področju je zavod v sodelovanju s tujimi nosilci pokojninskega in invalidskega zavarovanja po dveh letih znova organiziral svetovalne dneve za boljšo informiranost strank. Organiziranih je bilo tudi več mednarodnih srečanj, ki so se jih udeležili predstavniki zavoda. Tako je predstavnik zavoda septembra sodeloval na pokojninskem seminarju v Budimpešti, oktobra pa na 12. Evropskem kolokviju v Berlinu. V novembru so se predstavniki zavoda udeležili mednarodnega simpozija Digital – International na Dunaju.

Vodstvo zavoda sproti spremlja in analizira problematiko, povezano z reševanjem zahtevkov na celotnem področju izvajanja zavarovanja. V ta namen so bili na rednih kolegijih generalnega direktorja sprejeti potrebni ukrepi za enotno izvajanje zavarovanja. Redno se organizirajo tudi strokovni posveti po posameznih področjih izvajanja zavarovanja, s ciljem zakonitega, strokovnega in poenotenega postopanja pri reševanju zadev.

2.2. Učinkovitost izvajanja zavarovanja

Med ključne kazalce doseganja zastavljenih ciljev nedvomno sodi pravočasno reševanje zahtevkov za uveljavljanje in varstvo pravic. V največji meri odraža končno realizacijo vseh predhodnih postopkov, potrebnih za priznanje pravic iz PIZ, in omogoča vrednotenje doseženih rezultatov dela. Pravočasno reševanje zahtevkov v pretežni meri vpliva tudi na ugotavljanje stopnje ravni zadovoljstva strank, javnosti in zaposlenih.

Zavod si je za leto 2022 zastavil doseči cilje, določene v Programu dela za leto 2022, ter hkrati povečati strokovnost na področju priznavanja in varstva pravic ter ME, zmanjšati število nerešenih zahtevkov, skrajšati čase reševanja in povečati število rešenih zadev v zakonitem roku.

Na gibanje zahtevkov ter posledično tudi na rezultate dela pri reševanju zahtevkov za uveljavljanje in varstvo pravic so tudi v letu 2022 bistveno vplivale številne novele ZPIZ-2, sprejete v zadnjih letih. Zastavljene cilje je zavod v večini realiziral, na nekaterih segmentih pa je iz podatkov razvidno nedoseganje načrtovanih ciljev, ki so v večji meri posledica določenih nepredvidenih situacij, ki jih zavod ni mogel upoštevati pri zastavljanju ciljev za leto 2022. Zavod je v letu 2022 rešil oziroma opravil 506.732 zahtevkov in storitev, kar je 1,3 odstotka več kot v letu 2021; to je največ v zgodovini zavoda in 14,0 odstotka več od načrtovanega. Z navedeno realizacijo je za 14,0 odstotka presegel načrtovano število rešenih zahtevkov v višini 444.500. Število rešenih zahtevkov pa je bilo za 1,3 odstotka višje kot v letu 2021.

Dotok zahtevkov je v letu 2022 znašal 515.579 in je za 16,6 odstotka presegel postavljen letni načrt, ki je znašal 442.000 zahtevkov. Višji dotok od načrtovanega se izkazuje na vseh področjih, največ pa na področju zahtevkov na I. stopnji, kjer je dotok za 17,9 odstotka višji od načrtovanega.

Zavod ob koncu leta 2022 izkazuje skupaj 51.191 nerešenih zahtevkov, kar je za 23,4 odstotka več, kot je bilo načrtovano. Posledica zvišanja nerešenih zahtevkov, v primerjavi s koncem leta 2021, ko jih je bilo 42.344, je v povečanju dotoka zahtevkov v letu 2022.

Med letom so se sprejemali potrebni ukrepi ter iskale ustrezne organizacijske, kadrovske, programske in druge rešitve na vseh področjih izvajanja zavarovanja v smislu obvladovanja zaostankov in skrajševanja povprečnih časov reševanja zahtevkov. Skladno z razpoložljivimi finančnimi sredstvi se je dodatno zaposlovalo za določen čas iz naslova povečanega obsega dela, opravljal se je nadurno delo, delo in zaposlene pa se je razporejalo med organizacijskimi enotami.

Povprečni čas reševanja zahtevkov za uveljavljanje pravic na I. stopnji s področja PIZ ob koncu leta 2022 znaša 81 dni in je za 20 dni daljši kot v letu 2021 ter za 18 dni daljši od načrtovanega. Zavod je v letu 2022 v povprečju reševal zahtevke v zvezi s pravicami do starostne, predčasne in delne pokojnine ter izplačilom 20 odstotkov predčasne ali starostne pokojnine 56 dni, kar je 8 dni dlje kot v letu 2021.

Povprečni čas trajanja postopkov na področju mednarodnega zavarovanja na I. stopnji je znašal 112 dni, kar je 7 dni več kot v letu 2021, ko je povprečni čas znašal 105 dni.

Pri analizi povprečnega časa reševanja zahtevkov na II. stopnji s področja PIZ zaznavamo, da je povprečni čas reševanja zahtevkov na področju varstva pravic iz PIZ v letu 2022, v primerjavi z letom 2021, krajši za 6 dni in znaša 109 dni, v letu 2021 je znašal 115 dni. Čas reševanja zahtevkov na II. stopnji s področja mednarodnega zavarovanja pa se je v primerjavi z letom 2021 podaljšal za 5 dni, s 96 v letu 2021 na 101 dan v letu 2022.

V zakonitem roku dveh oziroma štirih mesecev je bilo v letu 2022 v zavodu skupaj rešenih 61,9 odstotka zahtevkov za uveljavljanje pravic na I. stopnji s področja PIZ, v letu 2021 76,6 odstotka. S tem je zavod na tem področju za 16,1 odstotne točke pod načrtom, ki je za leto 2022 znašal 78 odstotkov.

Na področju mednarodnega zavarovanja je bilo v zakonitem roku šestih mesecev skupaj rešenih 82,4 odstotka zahtevkov, kar je za 1,8 odstotne točke manj kot v letu 2021 in za 2,6 odstotne točke manj, kot je načrtovano za leto 2022.

Na II. stopnji je zavod na področju PIZ v zakonitem roku rešil 60,3 odstotka zahtevkov, kar je za 5,3 odstotne točke več od načrtovanih 55 odstotkov in tudi za 3,9 odstotne točke več kot v letu 2021, ko je bilo v roku rešenih 56,4 odstotka zahtevkov.

Na področju reševanja zahtevkov iz mednarodnega zavarovanja je bilo v okviru pritožb v zakonitem roku rešenih 87,3 odstotka zahtevkov, s čimer zavod na tem področju ni dosegel zastavljenega cilja v višini 90 odstotkov rešenih zadev v roku.

V letu 2022 je bilo opravljenih 24.077 kontrol postopkov za priznanje pravic iz pokojninskega, invalidskega in mednarodnega zavarovanja ter postopkov s področja ME, kar je več kot v letu 2021, ko je bilo opravljenih 15.802 kontrol. Z opravljenim številom kontrol je zavod dosegel načrtovano število opravljenih kontrol za leto 2022 v višini 20.000 kontrol.

Delež opravljenih revizij pozitivnih prvostopenjskih odločb o priznanju pravic je dosežen v višini 25,1 odstotka in je za 0,1 odstotne točke nad načrtovanim deležem opravljenih revizij za leto 2022, ki je načrtovan v višini 25 odstotkov. V letu 2022 je zavod skupaj opravil 23.614 revizij izdanih pozitivnih odločb, kar je za 2150 revizij več kot v letu 2021, ko je zavod opravil 21.464 revizij.

3. Kakovostna organizacija in izvedba medicinskega izvedenstva

V letu 2022 so izvedenski organi obravnavali 48.590 zadev, kar je 21,5 odstotka več kot v letu 2021, in podali 55.128 izvedenskih mnenj, kar je 26,2 odstotka več kot v letu 2021. Večje število izvedenskih mnenj kot obravnav je posledica dejstva, da se v eni obravnavi lahko izda več izvedenskih mnenj.

IK I. stopnje so v letu 2022 obravnavale 39.614 zadev, kar je 26,6 odstotka več kot v letu 2021. Podale so 43.943 izvedenskih mnenj, kar je 29,9 odstotka več kot v letu 2021.

Drugostopenjski izvedenski organ zavoda, ki deluje v okviru IK II. stopnje, je v letu 2022 obravnaval 8.976 zadev in podal 11.185 izvedenskih mnenj. Obravnav je bilo 3,1 odstotka več, izvedenskih mnenj pa 14,1 odstotka več kot v letu 2021.

Od vseh podanih pozitivnih mnenj IK I. stopnje je bilo v revizijo poslanih 7578 mnenj, kar je 24,7 odstotka več kot v letu 2021. IK II. stopnje je v letu 2022 v reviziji na senatih podala 832 izvedenskih mnenj, 6746 izvedenskih mnenj je bilo potrjenih s strani izvedencev posameznikov. Na senatih IK II. stopnje je bilo spremenjenih 538 izvedenskih mnenj ali 7,0 odstotka vseh revizij, kar je 1,0 odstotne točke manj kot v letu 2021. Obseg revizij naključno izbranih izvedenskih mnenj prvostopenjskega izvedenskega organa je bil v letu 2022 povečan zaradi povečanega števila izvedenskih mnenj v reviziji za oceno telesne okvare.

V pritožbenem postopku je IK II. stopnje podala 2764 izvedenskih mnenj, kar je 22,2 odstotka manj kot v letu 2021. Na podlagi pritožbe je bilo spremenjenih 31,6 odstotka izvedenskih mnenj prvostopenjskega organa zavoda, kar je za 13,6 odstotne točke manj kot v letu 2021. Vzroki za spremembe v pritožbenem postopku so predvsem v tem, da so zavarovanci osebno pregledani in zelo pogosto prinesejo s sabo veliko nove medicinske dokumentacije, tudi zavarovanci v svoji pritožbi pogosto priložijo veliko dodatne medicinske dokumentacije, ki ni bila dostopna izvedencem IK I. stopnje, je pa nastala pred izdajo odločbe in jo je kot tako, v skladu z veljavno zakonodajo, IK II. stopnje morala upoštevati pri svoji obravnavi.

4. Redno nakazovanje pokojnin in drugih prejemkov

Osrednji cilj področja nakazovanja je tekoče izplačevanje prejemkov in pravilnost finančnih podatkov o obdelavi nakazil in prepovedi v SEPA okolju, realizacija odločb o priznanih pravicah, obračunavanje akontacije dohodnine v skladu z davčno in dohodninsko zakonodajo, plačilo obveznosti za obvezno zdravstveno zavarovanje uživalcev, izvrševanje sodnih in davčnih sklepov o izvršbi ter upravno izplačilnih prepovedi v skladu z ZIZ, ZDavP-2 in ZFPPIPP. Istočasno se ažurno spremljajo spremembe zakonodaje in implementacija zakonskih sprememb. Veliko pozornosti je zavod posvetil tudi preprečevanju neupravičenih izplačil po smrti z dnevnim osveževanjem podatkov iz e-CRP in z mesečno elektronsko izmenjavo podatkov s tujimi nosilci socialnega zavarovanja, preprečevanju nastanka preplačil in stremel k čim krajšemu času od izdaje do realizacije odločbe.

Povprečni čas od izdaje odločbe do priprave podatkov za obračun nakazila za leto 2022 znaša 23,5 dni, kar je 10,3 dni več v primerjavi z letom 2021 in 8,5 dni več, kot je bilo načrtovano za leto 2022.

Na podlagi ZDUPŠOP oziroma PKP10 je bilo v januarju 2022 izvedeno izplačilo solidarnostnega dodatka za 298.147 uživalcev pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja s stalnim prebivališčem v RS. V februarju 2022 pa je zavod na podlagi ZDUPŠOP oziroma PKP10 zagotovil izplačilo solidarnostnega dodatka še za 408 uživalcev pokojnin z začasnim bivališčem v RS in za 5973 uživalcev nadomestil po ZSVI. Izplačilo solidarnostnega dodatka za odpravo posledic energetske revščine upravičencem po ZUOPVCE je bilo realizirano v aprilu 2022 za 432.943 uživalcev pokojnin in invalidskih nadomestil in za 5961 uživalcev po ZSVI. Izplačilo solidarnostnih dodatkov na podlagi interventne zakonodaje iz leta 2020, 2021 in 2022 je za nove uživalce zavod izvajal tekom celega leta.

Zavod je tudi v letu 2022 na podlagi 77. člena ZIPRS2223 izplačal letni dodatek, pri čemer je podatke o višini tuje pokojnine za potrebe obračuna letnega dodatka pridobil s strani uživalcev preko izpolnjenih izjav. Od posredovanih 134.264 izjav o višini tuje pokojnine (132.818 v letu 2021) je zavod prejel podatke o višini tujih pokojnin za 113.582 uživalcev, od tega za 90.865 v papirni obliki, 22.717 uživalcev pa je podatke oddalo v elektronski obliki. Skupno je zavod v letu 2022 prejel za 3,2 odstotka več vrnjenih izjav o višini tuje pokojnine kot v letu 2021. Vsem tistim uživalcem, za katere zavod podatkov o višini tuje pokojnine ni prejel do zakonsko določenega roka, se je letni dodatek izplačal v novembru 2022 v najnižji višini oziroma manj, če uživalec prejema pokojnino, odmerjeno v sorazmernem delu. Obračun in izplačilo letnega dodatka sta bila skladno z zakonodajo izvedena pravočasno v juniju, septembru in novembru 2022.

Elektronska izmenjava podatkov o smrti je bila v letu 2022 izvedena povprečno mesečno za 80.079 uživalcev, kar predstavlja 80,7 odstotka vseh uživalcev s stalnim oziroma začasnim bivališčem v tujini (v letu 2021 je ta delež znašal 75,3 odstotka). V oktobru 2022 je zavod izvedel avtomatsko preverjanje upravičenosti do nadaljnjega izplačevanja za 76,7 odstotka uživalcev z bivališčem v tujini, ostalim 18.742 pa je v izpolnitev posredoval obrazce.

Redna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov za 4,4 odstotka je bila izvedena v februarju 2022, ob tem je bila izplačana tudi razlika za januar 2022.

Januarja 2022 je bila po ZPIZ-2L izvedena dodatna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov v treh različnih odstotkih v odvisnosti od datuma uveljavitve prejemka.

Na podlagi ZPIZ-2M so se v letu 2022 uskladile tudi invalidnine za telesno okvaro za 4,9 odstotka z veljavnostjo od 1. 3. 2022 dalje. Izplačilo le teh je bilo izvedeno v aprilu 2022, vključno s poračunom za marec 2022. Po uradni dolžnosti je bilo na podlagi ZPIZ-2M skupaj preračunanih 19.290 primerov (18.037 v novembru 2022 in 1.253 v decembru 2022), uživalcem je bila izplačana tudi pripadajoča razlika pokojnine od 1. 4. 2022 dalje.

Zavod je v letu 2022 izvedel 10.107.853 posamičnih nakazil, kar predstavlja 5,8-odstotni porast glede na leto 2021 in za 7,7 odstotka več od načrtovane vrednosti. Uživalcem je bilo skupno nakazanih 11.648.290 pokojnin in drugih denarnih prejemkov (11.070.524 v letu 2021), kar je 5,2 odstotka več kot preteklo leto.

5. Finančna stabilnost

Zavod je tudi v letu 2022 uspešno zagotavljal finančno stabilnost kot glavni cilj na finančnem in računovodskem področju. Dosežen je bil z zakonom in FN določen cilj o izravnanih prihodkih in odhodkih ter zagotavljanje likvidnosti brez zadolževanja. Nemoteno in pravočasno so bila izplačana vsa denarna nakazila uživalcem pravic in druge obveznosti.

Kazalnik učinkovitosti izvajanja PIZ je prikazan na dva načina, kot je razvidno v preglednici III.7. Delež 1 prikazuje delež stroškov delovanja zavoda v vseh odhodkih, Delež 2 pa delež odhodkov za plače in druge izdatke zaposlenim ter prispevke zavoda za socialno varnost zaposlenih v vseh odhodkih. Oba deleža sta bila v letu 2022 enaka kot v letu 2021.

Preglednica IV.30

KAZALNIK UČINKOVITOSTI IZVAJANJA PIZ (V ODSOTOKIH), 2013-2022										
LETO	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
DELEŽ 1	0,81	0,80	0,72	0,77	0,75	0,71	0,77	0,71	0,70	0,70
DELEŽ 2	0,44	0,43	0,41	0,44	0,44	0,43	0,43	0,42	0,40	0,40

Zavod je pridobil pozitivno mnenje Računskega sodišča RS na računovodske izkaze za leto 2020.

6. Učinkovit in uporabnikom prijazen informacijski sistem

Leto 2022 je zaznamoval velik obseg dela pri podpori ter informacijski izvedbi stalnih sprememb zakonodaje. Številne zakonske spremembe so po drugi strani negativno vplivale na dinamiko načrtovanih razvojnih projektov prenove IKT, ki se je, zaradi potrebe po praktično celoletnem zelo intenzivnem angažiranju na spremembah obstoječih rešitev, neizogibno zmanjšala.

Leto 2022 je bilo tudi leto nadaljevanja rasti digitalizacije in uporabe digitalnih storitev. Uporaba zavodovih digitalnih storitev za zavarovance in upokoјence (eZPIZ) je narasla za 35 odstotkov.

Zavod je v letu 2022 poglobil tudi druge vidike digitalnega poslovanja. Indeks digitalne preobrazbe je dosegel 99,4 odstotka, ob 35-odstotni rasti uporabe digitalnih storitev za zavarovance in upokoјence (eZPIZ) je za 5 odstotkov narasla tudi uporaba digitalnih storitev za organizacije (BiZPIZ). Letni prirast zavodovega elektronskega dokumentnega sistema se je povečal za 1 odstotek in presegel 47 milijonov dokumentov, skupen obseg pa je v letu 2022 dosegel 390 milijonov dokumentov.

V letu 2022 je v dokumentni sistem dodal nekaj več kot 47 milijona dokumentov v oblikah XML in PDF/A oziroma slab odstotek več kot leto prej. Skupno število dokumentov v dokumentnem sistemu (brez upoštevanja različnih verzij) pa je doseglo skoraj 390 milijonov.

V letu 2022 je v sistem e-hrambe dodal približno enako število dokumentov kot leto prej oziroma več kot 48,7 milijona dokumentov.

Zavod je v letu 2022 nadaljeval razvoj sistema elektronskega poslovanja z organizacijami BiZPIZ in spodbujal njegovo uporabo. Skupna uporaba storitev BiZPIZ oziroma število izmenjanih dokumentov in poslovnih sporočil v izbranih storitvah BiZPIZ je v letu 2022 narasla za 5 odstotkov, na dobrih 70 milijonov.

Na podoben način zavod v poslovne postopke integrira tudi svoje poslovne aplikacije. Z integracijami aplikacij je zavod v letu 2022 prejel 566 tisoč (38 odstotkov manj kot leto prej) elektronskih dokumentov in z njimi nadaljeval poslovne postopke. Zmanjšanje je posledica postopnega ukinjanja platforme starega IS, ki je bil največji posamični vir dokumentov za integracijo aplikacij.

Elektronske vloge in druge vhodne dokumente od zunanjih uporabnikov zavod zajema prek portalnih storitev e-ZPIZ in BiZPIZ ter storitev eVloge za VSE in LD. V letu 2022 so zunanji uporabniki tako posredovali nekaj več kot 155 tisoč elektronskih vlog, kar je 2 odstotka več kot v preteklem letu.

Vhodne in lastne elektronske dokumente v dokumentni sistem dodajajo tudi strokovni delavci v poslovnih postopkih z uporabo rešitve eDokumenti znotraj UDG. V letu 2022 so tako ustvarili in dodali v dosjeje več kot 1,4 milijona elektronskih dokumentov, kar je 5 odstotkov več kot leto prej. V dosjeje so dodali tudi 685 tisoč (38 odstotkov manj kot leto prej) elektronskih dokumentov, ki so jih v rešitev UDG uvozili.

V letu 2022 je zavod pripravil nekaj več kot 1,3 milijona izvirno elektronskih izhodnih dokumentov, kar je dobrih 15 odstotkov manj kot preteklo leto. Število odločb in sorodnih dokumentov (154 tisoč) se je prav tako povečalo za dobrih 6 odstotkov.

V letu 2022 je zavod elektronsko odpremil 953 tisoč pošilk (v letu 2021 980 tisoč), v katerih je bilo več kot 1,5 milijona dokumentov s slabih 2,3 milijona listov (v letu 2021 1,7 milijona dokumentov z 2,4 milijona listov).

Ker se elektronska odprema izvaja v digitaliziranih postopkih, z njo merimo tudi stopnjo digitalne preobrazbe. Zavod je samo zaradi doseženega obsega elektronske odpreme v letu 2022 natisnil ocenjeno več kot 12 milijonov manj listov oziroma 60 ton manj papirja, s čimer je ob pomembnih neposrednih organizacijskih, ekonomskih in okoljskih učinkih digitalne preobrazbe dosegel tudi velike prihranke arhivskega prostora.

Glavne aktivnosti na področju IKT infrastrukture v letu 2022 so bile usmerjenje v razširitev in posodabljanje okolij. Izvedena je bila obsežnejša razširitev shranjevalnega okolja, ki obsega povečanje kapacitet in zmogljivosti shranjevalnih komponent informacijskega sistema na primarni in nadomestnih lokacijah ter posodobitev okolja za izvajanje glavne podatkovne baze. Vpeljana je bila nova tračna knjižnica za izvajanje zaščite podatkov.

V okviru posodobitve systemske programske in strojne opreme je bila izvedena posodobitev systemske programske opreme celotne virtualne strežniške infrastrukture, nadgradnja okolja za izvajanje glavne podatkovne baze ter nadgradnja okolja za izvajanje poslovnih procesov. Posodabljal se je tudi okolje za upravljanje aplikacij skozi faze razvoja (DevOps) ter operacijski sistemi virtualnih strežnikov. V okviru posodobitve aplikacijskih okolij je bila vpeljana tudi višja stopnja varnosti pri dostopu do aplikacij v notranjem okolju.

Ob razvojnih nalogah je bila osrednja pozornost usmerjena v zagotavljanje zanesljive informacijske podpore izvajanju dejavnosti zavoda.

Zavod je tudi v letu 2022 s preventivnimi in operativnimi aktivnostmi skrbel za zagotavljanje temeljnih načel varovanja informacij in podatkov, ki so zaupnost, celovitost in razpoložljivost, pri čemer pa je zelo pomembno delovanje vsakega posameznika.

7. Trajnosti razvoj organizacije poslovanja in kadrov

a. Posodabljanje poslovnega okolja

Zavod je v okviru danih finančnih možnosti tudi v letu 2022 zagotavljal prijazno delovno okolje za stranke in zaposlene ter skrbel, da so bili prostori dobro vzdrževani. Poleg tega pa je zaposlenim, katerim narava dela to dovoljuje, omogočil delo od doma.

b. Zagotavljanje kakovostnega opravljanja storitev

Povprečna ocena splošnega zadovoljstva je znašala 3,4 in je za 0,4 odstotne točke nižja, kot je zavod načrtoval, kar še vedno kaže na visoko stopnjo zadovoljstva z delom zavoda. Je pa rezultat nižji od pričakovanega predvsem zaradi spremenjenega načina spremljanja zadovoljstva in spremenjenih vprašanj v primerjavi s preteklimi leti. Kljub temu bodo potrebni dodatni naporji k ohranitvi tako visoke ocene tudi v prihodnje.

Anketa o zadovoljstvu strank se izvaja na vsaki dve leti.

c. Kadrovska politika

Zavod je ob koncu leta 2022 imel 804 zaposlene, kar je enako kot leto prej. Kadrovski načrt v dovoljenem številu zaposlenih je bil realiziran v celoti.

Fluktuacija v letu 2022 je bila kar 10-odstotna in je za 4,2 odstotne točke višja kot v letu 2021 (5,8-odstotna). V letu 2022 je delovno razmerje prenehalo 79 zaposlenim; zaradi upokojitve (22), sporazumnega prenehanja oziroma dogovora (43), poteka pogodbe za določen čas (7) in ostalih razlogov (7).

Zavod ima že vrsto let težave pri pridobivanju strokovnjakov deficitarnih poklicev s področja informacijskih tehnologij in zdravnikov izvedencev. Za nekatera razpisana delovna mesta s teh področij tudi v letu 2022 ni bilo prijav oziroma ustreznih kandidatov. Zavod je zato razpise, podobno kot v preteklih letih, med letom večkrat ponavljal. Navedeno predstavlja kadrovsko tveganje glede zagotavljanja izvajanja nalog na področju IT in medicinskega izvedenstva.

Zavod se kljub temu, da izvaja aktivnosti promocije zdravja na delovnem mestu, v zadnjih letih sooča s povečano bolniško odsotnostjo zaposlenih, ki je bila v letu 2022 5,3-odstotna in je za 0,1 odstotne točke višja kot leta 2021 (5,2-odstotna). Odsotnost zaradi nege je bila 0,9-odstotna in je za 0,3 odstotne točke višja kot v letu 2021 (0,6-odstotna). Se pa kot posledica epidemije odsotnost zaposlenih (karantena, izolacija) izkazuje v višini 0,9 odstotka in je za 0,1 odstotne točke nižja kot v letu 2021 (1-odstotna). Zavod zadnja leta še s posebno pozornostjo spremlja bolniško odsotnost, analizira vzroke in sprejema potrebne ukrepe s ciljem zmanjšanja le-te.

Zavod vodi dolgoročno naravnano kadrovsko politiko, sklepa delovna razmerja in upravlja kadrovske vire v skladu s sprejetim kadrovskim načrtom in interventnimi ukrepi države.

Izvedena je bila tudi anketa o zadovoljstvu zaposlenih z delom in pogoji dela. Splošna ocena zadovoljstva je znašala 3,8, kar je enako, kot je bilo načrtovano.

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

v/na **ZAVODU ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE SLOVENIJE**

(naziv proračunskega uporabnika)

Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.

Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na še sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.

Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v/na **Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije** (naziv proračunskega uporabnika).

Oceno podajam na podlagi:

- ocene notranje revizijske službe za področja:

varstvo pravic s področja invalidskega zavarovanja (Sektor za izvajanje zavarovanja, Služba za pokojninsko in invalidsko zavarovanje); glavne pisarne na Območnih enotah Celje, Maribor, Murska Sobota, Ravne na Koroškem in Nova Gorica (vodstvo OE); odločanje o pravicah iz invalidskega zavarovanja na Območni enoti Nova Gorica in na Območni enoti Ravne na Koroškem z Izpostavo Velenje; nakazovanje pokojnin (Sektor za nakazovanje pokojnin, Služba za nakazovanje pokojnin); digitalizacija in mikrofilm (Sektor za splošne zadeve); revizija postopkov in odločb I. stopnje (Sektor za izvajanje zavarovanja, Služba za revizijo); odločanje o pravicah iz invalidskega zavarovanja na Območni enoti Maribor z Izpostavo Ptuj in na Območni enoti Murska Sobota; matična evidenca zavarovancev in prispevki na Območni enoti Celje z Izpostavo Trbovlje in na Območni enoti Kranj z Izpostavo Jesenice; Gospodarsko-tehnična služba, vključno oddelek za nabavo in ekonomat (Sektor za splošne zadeve)

- samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:

pokojninsko zavarovanje, invalidsko zavarovanje, mednarodno zavarovanje, matično evidenco, nakazovanje pokojnin, izvedenstvo, finančno računovodsko področje, splošno področje, pravno organizacijsko kadrovske področje, informacijski sistem-informacijske tehnologije

- ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU, ...) za področja:

Revizijsko poročilo Računskega sodišča RS: Računovodski izkazi in pravilnost poslovanja Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v letu 2020, številka: 323-1/2021/34, z dne 22. 11. 2022:

- **pozitivno mnenje o računovodskih izkazih**

- **mnenje s pridržkom o pravilnosti poslovanja: število javnih uslužbencev na posameznih delovnih mestih in dodatek za dvojezičnost; matična evidenca zavarovancev; matična evidenca uživalcev pravic; evidenca o podanih izvedenskih mnenjih; transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam; odločbe o priznanju pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja; plačevanje dolgov uživalcev pokojnin in drugih prejemkov iz njihovih prejemkov; nabava materiala, storitev in osnovnih sredstev; oddaja storitev izvedenskih mnenj; prodaja stvarnega premoženja.**

Zavod mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti Računskemu sodišču RS odzivno poročilo v zvezi s potrebnim številom javnih uslužbencev na posameznih delovnih mestih in izračunom ocenjene vrednosti storitev vzdrževanja diskovnih polj ter začetkom ustreznega postopka javnega naročanja.

V/Na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (naziv proračunskega uporabnika)

je vzpostavljen(o):

1. Primerno kontrolno okolje (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.

☐
☒
☐
☐
☐

2. Upravljanje s tveganji

2.1. Cilji so realni in merljivi, to pomeni, da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.

☐
☒
☐
☐
☐

2.2. Tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljena, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljena, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.

☐
☒
☐
☐
☐

3. Na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju, ☐
- b) na pretežnem delu poslovanja, ☒
- c) na posameznih področjih poslovanja, ☐
- d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi, ☐
- e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi. ☐

4. Ustrezen sistem informiranja in komuniciranja (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju, ☐
- b) na pretežnem delu poslovanja, ☒
- c) na posameznih področjih poslovanja, ☐
- d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi, ☐
- e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi. ☐

5. Ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju, ☐
- b) na pretežnem delu poslovanja, ☒
- c) na posameznih področjih poslovanja, ☐
- d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi, ☐
- e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi. ☐

6. Notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) z lastno notranjerevizijsko službo, ☒
- b) s skupno notranjerevizijsko službo, ☐
- c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja, ☐
- d) nisem zagotovil notranjega revidiranja. ☐

ad b) Navedite naziv **skupne notranjerevizijske službe**: /

Navedite sedež in matično številko skupne notranjerevizijske službe: /

Matična številka: /

ad c) Navedite naziv **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja**: /

Navedite sedež in matično številko zunanjega izvajalca notranjega revidiranja: /

Matična številka: /

Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun), za leto na katerega se Izjava nanaša, presega 2,086 mio EUR

Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je: /

(dan XY , mesec XY in leto 20XY)

ad d) **Notranjega revidiranja nisem zagotovil, ker: /**

V letu 2022 (leto, na katerega se Izjava nanaša) sem na področju notranjega nadzora izvedel naslednje pomembne izboljšave (navedite 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):

izboljšave za pravočasno in enotno izvajanje postopkov, kjer je potrebna podaja izvedenskega mnenja, predvsem na IK Ljubljana in IK Kranj ter pri oceni dodatka za pomoč in postrežbo, in sicer:

- **pridobitev dodatnega števila zaposlenih zdravnikov in pogodbenih izvedencev:** zavod je v letu 2022 na IK Ljubljana zaposlil novo zdravnico izvedenko, ki že uspešno opravlja delo in v veliki meri prispeva k zmanjšanju nerešenih zadev in zmanjšanju povprečnega časa pri oceni delazmožnosti, oceni dodatka za pomoč in postrežbo ter telesne okvare. Na IK Kranj je v letu 2022 prenehalo delovno razmerje predsednici IK Kranj, zato je zavod njeno delo moral nadomestiti s pomočjo drugih izvedencev in s pomočjo predsednika IK Celje. S 1. 1. 2023 se je zaposlil nov predsednik IK Kranj, ki je sodeloval z zavodom kot zunanji zdravnik izvedenec od leta 1997. Na IK Ljubljana in IK Kranj je opazno zmanjšanje števila nerešenih zadev in zmanjšanje časa trajanja postopkov. V letu 2022 je zavod izvedel kadrovske postopke za zaposlitev zdravnikov, tako da se bodo 3 zdravnice na IK II. stopnje zaposlile v začetku leta 2023 in s strani sveta zavoda je bilo imenovanih 5 novih pogodbenih izvedencev ter ponovno imenovanih 25 dosedanjih izvedencev. Od marca 2022 je zavod zaposlil 15 novih administratorjev v Sektorju za izvedenstvo, ki so, poleg zdravnikov, tudi pomembni pri uspešnosti poslovanja.
- **aktivnejša vloga vodstva Sektorja za izvedenstvo in združevanje IK:** s 1. 3. 2022 je vodenje Sektorja za izvedenstvo prevzela nova direktorica, ki si od tedaj prizadeva za zagotovitev enotnega dela v sektorju. V ta namen so bili izvedeni kolegiji na mesečni ravni, na katerih so bili obravnavani rezultati dela ter sprejete določene rešitve za boljšo organizacijo dela na posameznih invalidskih komisijah, za skrajševanje časa reševanja postopkov in tudi za enotno izvajanje postopkov. Izvedenih je bilo 8 kolegijev. Zaradi poenotenja dela in oblikovanja enotne izvedenske prakse so bila izvedena tudi izobraževanja zaradi spremembe zakonodaje ZPIZ-2J in novega Seznama telesnih okvar ter štiri izobraževanja za zaposlene in zunanje zdravnike izvedence, ki pridobijo tudi točke Zdravniške zbornice.

V septembru 2022 je prišlo do reorganizacije na področju izvedenstva, saj so se ustanovile tri nove službe za izvedenstvo I. stopnje, ki pokrivajo področja invalidskih komisij po Sloveniji, in sicer Služba za izvedenstvo I. stopnje Ljubljana pokriva področje invalidskih komisij Ljubljana, Koper in Nova Gorica, Služba za izvedenstvo I. stopnje Maribor pokriva področje invalidskih komisij Maribor, Ravne na Koroškem, Velenje in Murska Sobota ter Služba za izvedenstvo I. stopnje Celje pokriva področje invalidskih komisij Celje, Novo mesto in Kranj. Z namenom zagotovitve optimalnega in racionalnega izvajanja administrativne dejavnosti ter izvajanja učinkovitega nadzora nad njenim delovanjem so znotraj vseh služb za izvedenstvo organizirani tudi Oddelki za administrativno podporo. Cilji nove organizacije so: skrajšanje postopkov, poenotenje ocenjevanja, tako začasne kot trajne nezmožnosti za delo, ter večja profesionalizacija ocenjevanja, gospodarnost dela ter vzpostavitev enotne doktrine na področju medicinskega izvedenstva v RS. Za spremljanje rezultatov dela je bilo pripravljeno tudi novo statistično poročilo za spremljanje realizacije dela v Sektorju za izvedenstvo.

- *izvajanje aktivnosti skupaj z ZZZS glede nezmožnosti za delo, poklicne rehabilitacije in enotnega izvedenskega organa: bila je ustanovljena delovna skupina za oblikovanje zakonskih sprememb na področju zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja ter invalidskega zavarovanja, katere namen je oblikovati skupne predloge rešitev za spremembo in dopolnitev zakonodaje. Prav tako je bila ustanovljena nova delovna skupina za absentizem, katere namen je prav tako sprejetje predlogov za spremembo zakonodaje in večjo vlogo za zagotavljanje enotnega izvedenskega organa. Pravilno ovrednoten status medicinskega izvedenca in njegova umestitev v sistem bo ključnega pomena za ureditev kadrovske problematike na tem področju.*

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje):

tveganje za nepravočasno izvajanje postopkov, kjer je potrebna podaja izvedenskega mnenja, predvsem pri oceni dodatka za pomoč in postrežbo.

Predvideni ukrepi za obvladovanje tveganja:

- *pridobitev dodatnega števila zaposlenih zdravnikov z ustrezno specializacijo in strokovno usposobljenostjo ter dodatnega števila pogodbenih izvedencev, predvsem za ocenjevanje dodatka za pomoč in postrežbo na domu,*
- *izvajanje aktivnosti skupaj z ZZZS za zagotovitev racionalnejših postopkov pri priznavanju začasne nezmožnosti za delo na ZZZS in pri postopkih o ugotavljanju trajnejše nezmožnosti za delo na ZPIZ z namenom čimprejšnje vrnitve zavarovanca v proces dela, po potrebi tudi s poklicno rehabilitacijo, kar je pogojeno tudi s spremembo zakonodaje,*
- *izvajanje aktivnosti, predvsem skupaj z ZZZS, za odločitev, če bo v naslednjih letih prišlo, oziroma v kakšni obliki, do ustanovitve enotnega izvedenskega organa in ureditev statusa zdravnikov zaposlenih v zavodu (licence),*
- *aktivna vloga pri pripravi reforme oziroma prenove zakonodaje s področja invalidskega zavarovanja.*

Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:

Generalni direktor: Marijan Papež

Podpis

Datum podpisa predstojnika:

25. 1. 2023

V ZAKLJUČEK

Letno poročilo zajema vse pomembnejše statistične podatke o zavarovancih in uživalcih pravic ter gmotnem položaju upokojencev in delovnih invalidov, računovodsko-finančne podatke, podatke o izvajanju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter podatke o poslovanju zavoda.

Uvodni del v zgoščeni obliki podaja temeljne značilnosti in ocene poslovanja v preteklem letu, v nadaljevanju pa so za več let, primerjalno in analitično, prikazani statistični ter drugi podatki po posameznih področjih dejavnosti. Podrobneje so prikazane tudi ravni pokojnin v daljšem časovnem obdobju, po spolu in v bruto ter neto zneskih in v razmerju do plač.

Iz podatkov in izkazov računovodskega poročila je razvidno, da je zavod v poslovnem letu 2022 imel v skladu z ZPIZ-2 izravnane prihodke in odhodke. Vse zakonske in druge obveznosti do zavarovancev in uživalcev pravic je izpolnjeval nemoteno in v predpisanih rokih, saj je vse leto posloval likvidno, brez zadolževanja.

Uspešnost poslovanja zavoda v preteklem letu kažejo tudi podatki iz poslovnega poročila, ki vsebuje tudi poročilo o doseženih ciljih in rezultatih ter izjavo generalnega direktorja o oceni notranjega nadzora javnih financ v zavodu.

Zavod je v letu 2022 zavarovancem in uživalcem pravic uspešno zagotavljal priznavanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pravočasno izplačeval vse pokojninske in druge prejemke ter na ta način izpolnjeval svoje poslanstvo, določeno v Razvojnem programu zavoda za obdobje 2022–2025.

Marijan Papež
generalni direktor

